

INTEGRÁLT TÖBBÉVES NEMZETI ELLENŐRZÉSI TERV

MAGYARORSZÁG

2020. január 1. – 2023. december 31.

1. KIADÁS

nébih

termőföldről az asztalig

AGRÁRMINISZTERIUM

Kapcsolattartó

Agrárminisztérium

Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály

Cím: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 9.

E-mail: effo@am.gov.hu

Telefon: +36 1 795 3768

Az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv jelen kiadását jóváhagyta:

Budapest, 2020. május 13.

.....
dr. Bognár Lajos
Agrárminisztérium
Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkár
Országos főállatorvos

Tartalom

1	BEVEZETÉS	5
2	NEMZETI STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEK	6
2.1	STRATÉGIA SZEMLELET	6
2.2	CÉLMEGHATÁROZÁS	8
2.2.1	Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2013-2022	8
2.2.2	Szakpolitikai célok	12
2.2.3	Horizontális célok	17
2.3	OPERATÍV TERVEZÉS	27
2.3.2	Felülvizsgálatok végzése.....	28
2.3.3	Érdekeltségi rendszer	30
3	AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK, NEMZETI REFERENCIALABORATÓRIUMOK ÉS ELLENŐRZŐ SZERVEK KIJELÖLÉSE	31
3.1	SZERVEZETI FELÉPÍTÉS	31
3.1.1	A központi kormányzati igazgatási szervek jogállása	32
3.2	FELADAT- ÉS HATÁSKÖRÖK.....	33
3.2.1	Agrárminisztérium.....	33
3.2.2	NÉBIH	34
3.2.3	Kormányhivatalok	39
3.2.4	Jogosult állatorvos.....	40
3.2.5	Laboratóriumok.....	42
3.2.6	Alá- és fölérendeltségi viszonyok.....	46
3.2.7	Utasítási-irányítási lánc.....	48
4	DELEGÁLT FELADATOK	49
4.1	ELLENŐRZŐ SZERVEZETEKRE ÁTRUHÁZOTT HATÓSÁGI FELADATOK	50
4.2	AZ ELLENŐRZŐ SZERVEK FELHATALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK BIZTOSÍTÁSA	52
4.3	AZ ÖKOLÓGIAI TERMELÉSRE VONATKOZÓ ILLETÉKES HATÓSÁGI FELADATOK	54
4.3.1	A NÉBIH ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai	54
4.3.2	A Pest Megyei Kormányhivatal ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai	55
4.3.3	A járási hivatalok ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai.....	56
5	AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÁLTAL VÉGZETT HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK MEGSZERVEZÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSA 57	
5.1	MŰKÖDÉSI KRITÉRIUMOK	57
5.1.1	A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek eredményességének és célszerűségének biztosítása	57
5.1.2	Pártatlanság, minőség és következetesség	57
5.1.3	Összeférhetetlenség kiküszöbölése	58
5.1.4	Elegendő számú, megfelelően képzett és gyakorlattal rendelkező alkalmazott	59
5.1.5	Megfelelő és kellő módon rendben tartott létesítmények és berendezések	60
5.1.6	Megfelelő laboratóriumi kapacitás	60
5.1.7	Megfelelő jogi erő	61
5.1.8	Készenléti tervek.....	61
5.2	DOKUMENTÁLT ELJÁRÁSOK	64

5.2.1	Audit	65
5.3	JOGSZABÁLYOK.....	66
5.4	AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK RENDELKEZÉSÉRE ÁLLÓ FORRÁSOK	66
5.5	JELENTÉSI RENDSZER.....	71
5.6	A HATÓSÁGI ELLENŐRZÉST VÉGZŐ ALKALMAZOTTAK KÉPZÉSE	72
5.6.1	Képzések szervezése	72
5.6.2	Képzési igények felmérése.....	73
5.6.3	E-learning	73
5.6.4	Külső képzések.....	73
6	A HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TERVEZÉSE	75
6.1	A KOCKÁZATBECSLÉS SZEREPE AZ ELLENŐRZÉSTERVEZÉSBEN	75
6.2	A TERVEZÉSI FOLYAMAT	76
7	EGYES ELLENŐRZÉSI RENDSZEREK.....	79
7.1	AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÉS AZ EGYES ELLENŐRZÉSI RENDSZEREKKEL KAPCSOLATOS FELELŐSSÉGI KÖRÖK MEGOSZLÁSA .	79
7.1.1	Állategészségügyi ellenőrzési rendszer	81
7.1.2	Az állati eredetű élelmiszerek ellenőrzési rendszere	86
7.1.3	Az állatok és az állati eredetű élelmiszerek behozatalára vonatkozó ellenőrzési rendszer.....	90
7.1.4	A takarmányok és a takarmánybiztonság ellenőrzési rendszere	93
7.1.5	A fertőző szivacsos agyvelőbántalmak (TSE) és az állati melléktermékek ellenőrzési rendszere	96
7.1.6	Az állatgyógyászati készítmények és szermaradványok ellenőrzési rendszere	104
7.1.7	Élelmiszer- és élelmiszer-higiéniai ellenőrzési rendszer.....	111
7.1.8	GMO	116
7.1.9	A növényi eredetű élelmiszerek behozatalának ellenőrzési rendszere	119
7.1.10	Növényvédő szerek (PPP) és szermaradékok ellenőrzési rendszere	121
7.1.11	Az állatjólét ellenőrzési rendszere	128
7.1.12	A növényegészségügy ellenőrzési rendszere	132
7.1.13	A földrajzi árujelzők, hagyományos különleges termékek (OEM/OFJ/FÁ, HKT), valamint az ökológiai termelés ellenőrzési rendszere.....	135
8	AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÁLTAL VÉGZETT AUDIT SZERVEZÉSE.....	139
8.1	A BELSŐ ÉS KÜLSŐ AUDITOK ISMERTETÉSE	139
8.2	A MEGFELELŐ INTÉZKEDÉSEK MEGTÉTELÉT BIZTOSÍTÓ INTÉZKEDÉSEK	140
8.3	A FÜGGETLEN ELLENŐRZÉS ÉS AZ ÁTLÁTHATÓSÁG BIZTOSÍTÁSA.....	141
8.3.1	Független felülvizsgálatok biztosítása.....	141
8.3.2	Az átláthatóság biztosítása	142
9	A NEMZETI ELLENŐRZÉSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA ÉS KIIGAZÍTÁSA.....	143
10	MELLÉKLETEK.....	145
1.	MELLÉKLET: A NEMZETI REFERENCIALABORATÓRIUMOK FELADATAI	145
2.	MELLÉKLET: AZ NRL-EK FŐBB ADATAI	148
3.	MELLÉKLET: A HATÓSÁGI LABORATÓRIUMOK EGYÉB FELADATAI.....	161
4.	MELLÉKLET: ELJÁRÁSRENDEK, ÚTMUTATÓK JEGYZÉKE.....	164

1 BEVEZETÉS

Az európai uniós jogszabályok¹ 2007-től kezdődően minden tagállam részére kötelezővé teszik egy 3-5 évre szóló integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET) készítését. Ennek célja a növényegészségügyi, állategészségügyi, állatvédelmi, élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó tagállami ellenőrzések hatékony végrehajtásának biztosítása.

Az elmúlt időszakban az élelmiszerbiztonság középpontba kerülése rámutatott arra, hogy különös figyelmet kell fordítani azon folyamatokra (tevékenységekre), amelyeknek hatása van vagy lehet az élelmiszerekre. Ez viszont azt jelenti, hogy nem csak az élelmiszerre közvetlenül ható folyamatokat, mint magát az élelmiszer-előállítást, élelmiszer-forgalmazást, hanem a hatásukat közvetve kifejtő folyamatokat (pl. növényvédő szerek felhasználását, takarmány-előállítást, stb.) is számításba kell venni. E felismerés vezetett a "szántóföldtől az asztalig" elv megfogalmazásához, majd az „élelmiszerlánc” fogalom használatához.

Az elmúlt évtizedben a kormányzat több szervezeti változtatást hajtott végre a hazai közigazgatásban, amelyek elsődleges célja a hatósági tevékenységek közötti átfedések megszüntetése, a közigazgatás hatékonyságának fokozása volt. Ezek a folyamatok az élelmiszerbiztonság területét is érintették, és lehetővé tették a "szántóföldtől az asztalig" elv érvényesítését a hatósági felügyelet terén is.

Így alakult meg 2012. március 15-én a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH). A hivatal az Agrárminisztérium (AM) háttérintézményeként országos hatáskörben felügyeli az élelmiszerlánc-biztonsági szabályok betartását, küzd az élelmiszerhamisítások és a feketegazdaság ellen. A hivatal hatásköre, feladatai és szervezeti felépítése az elmúlt években több alkalommal is változáson ment keresztül, amelyek szükségessé tették egy új Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv elkészítését.

---

¹ Az alapvető rendelkezéseket korábban a takarmány és élelmiszerjog, valamint az állategészségügy és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló 882/2004/EK rendelet 44. cikke állapította meg. Ezt a kötelezettséget a 2017/625/EU rendelet 109. cikke továbbra is fenntartja.

2 Nemzeti stratégiai célkitűzések

2.1 Stratégia szemlélet

A 2010-ben megjelent, ötéves időtartamra vonatkozó ITNET kiadását követő években kiderült, hogy az élelmiszerlánc-biztonság területén való hatékony fejlődés céljából újfent át kell gondolni a különböző stratégiák rendszerét, egymáshoz való viszonyát, szerepét. Ennek a folyamatnak az eredményeként világossá vált, hogy az élelmiszerlánc-biztonság területén egy új, önálló, magas szintű, szakmai alapokon nyugvó stratégiai dokumentumra van szükség, mely megalapozza a terület hosszú távú prioritásait, hangsúlyait és céljait.

A hosszú távú tervezés jogi alapjait az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló *2008. évi XLVI. törvény* teremtette meg, amely egybefogta az élelmiszerlánc-biztonság megkerülhetetlen alapjait jelentő szakterületeket: a takarmánybiztonságot, az állategészségügyet, az élelmiszer termelés, előállítás, forgalmazás biztonságát és a növényegészségügyet. A *22/2012 (II. 29.) Korm. rendelettel* 2012. március 15-én létrejött a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, így lehetőség nyílt a fenti szakterületekhez szorosan kapcsolódó egyéb mezőgazdasági szakterületeken is a közös tervezésre, majd a tervek költséghatékony, teljes körű végrehajtására.

A 2013-ban elfogadott Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2013–2022 (a továbbiakban ÉLBS vagy Stratégia) a következő 10 évre fogalmazza meg az élelmiszerlánc-csal kapcsolatos legfontosabb célokat és feladatokat. (Részletesebb ismertetését a [2.2.1 fejezet](#) tartalmazza.)

A Stratégia létrejöttével az ITNET szerepe is módosult. Miután a hosszú távú, széleskörű, sok esetben a hatósági munkán is túlmutató célok külön dokumentumban megfogalmazásra kerültek, az új ITNET hatálya az előző tervhez képest valamivel szűkebb lett, a rövidebb távú és egyúttal a szakpolitikai célokra koncentrált. Az ÉLBS és az ITNET ugyanakkor nem különül el teljesen egymástól, a két dokumentum között átfedés van. Az ITNET-ben megfogalmazott rövidebb távú, szakmai célok teljesülése az ÉLBS hosszú távú céljainak megvalósulásához is hozzájárul.

Jelen ITNET időbeli hatályát több tényező is befolyásolta. Az ITNET-ek időtávjának megválasztásakor ajánlatos figyelembe venni, hogy a kormányzati fejlesztési keretek alapjaiban határozzák meg az államigazgatási szervek mozgásterét.

Az új ITNET elkészítését egy további tényező is befolyásolta, méghozzá a hatósági ellenőrzésekről szóló *2017/625/EU rendelet* (a továbbiakban *OCR*), amely 2019. december 14-én lépett életbe, és amely számos ponton hozott magával változást a korábbi szabályozáshoz képest.

Az *OCR* rendelet a *882/2004/EK rendelet*nél szélesebb hatállyal rendelkezik, így a hatósági ellenőrzések lefedik az élelmiszer- és takarmányjoggal, az állategészségüggyel és állatjóléttel, a növényegészségüggyel, növényvédő szerekkel, állati melléktermékekkel, ökológiai

termeléssel, minőségbiztosítási rendszerekkel, forgalmazási előírásokkal (csalás, hamisítás) kapcsolatos előírásoknak történő megfelelés ellenőrzését.

Az *OCR* egy egyszerűsített keretrendszerben integrálja a hatósági ellenőrzés szabályait. A kockázat alapú megközelítés továbbra is megmaradt, azonban új elemek is bevezetésre kerültek, mint pl. az illetékes hatósággal szemben támasztott azon követelmény, hogy vegye figyelembe a csaló és megtévesztő magatartások valószínűségét az ellenőrzések megfelelő gyakoriságának meghatározásakor.

Az új rendelkezések biztosítják a hatósági ellenőrzések átláthatóságát, és növelik az illetékes hatóságok mind a fogyasztók, mind pedig az élelmiszeripari vállalkozók felé történő elszámoltathatóságát az információk elérhetővé tétele révén. További újdonság az érdekelt felekkel történő konzultáció a hatósági ellenőrzések díjainak kiszámításának általános módszereiről, valamint a tagállamok kötelezettsége a visszaélést bejelentő személyek védelmével kapcsolatban.

Az *OCR 109. cikke* továbbra is előírja a tagállamok számára a többéves nemzeti ellenőrzési tervek készítését. Az ITNET tartalma szempontjából kiemelt fontosságúak a *rendelet 18-27. cikkei*, amelyek a bizonyos szakterületeken végzett hatósági ellenőrzésekre és más hatósági tevékenységekre vonatkozó kiegészítő követelményeket tartalmazzák.

Jelen ITNET tervezett hatálya a 2020.01.01. – 2023.12.31. közötti periódusra vonatkozik. A szakmai prioritások meghatározásában szerepet játszó Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia időtávja 2022-ig tart. Ennek megfelelően 2023. körül várható egy újabb, hosszú távú stratégiai dokumentum megjelenése, amelyhez hozzá lehet majd igazítani a következő ITNET-et is.

2.2 Célmeghatározás

A globalizáció, a technológiai (különösen az informatikai) fejlődés, valamint az erőforrások folyamatos szűkülése következtében a gazdasági folyamatok jellege, összetettsége az utóbbi időszakban jelentős mértékben megváltozott, amelynek hatása egyértelműen érezhető az élelmiszerláncban is. Ezen változások folyamatos, sokirányú alkalmazkodást (rendszerfejlesztést) igényelnek a hatóság részéről is, amelynek összehangolt megvalósítása átfogó, stratégiai jellegű szemléletet, tervezést követel meg. Ennek végrehajtása olyan formalizált tervezési rendszerben lehetséges, amely magába foglalja a következő részfeladatok ellátását:

- Hosszú távú célok, stratégiák megfogalmazása;
- Operatív tervek készítése;
- Felülvizsgálatok végzése (Nyomonkövetés);
- Érdekeltségi rendszer működtetése.

2.2.1 Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2013-2022

2013-ban került elfogadásra Magyarország élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos nemzeti középtávú stratégiája, az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2013-2022. (a továbbiakban ÉLBS vagy Stratégia), mely a vonatkozó időszakban kijelölte a terület prioritásait.

A Stratégia küldetése az élelmiszerlánc-biztonság javításával mindannyiunk, azaz az egyén és a társadalom védelme.

A Stratégia jövőképe, hogy mindenkor egészséges, kiváló minőségű, biztonságos élelmiszerlánc termékek (különösen élelmiszerek) legyenek elérhetőek, valamint azok előállítása, kereskedelme, felhasználása vagy fogyasztása során az emberek és a társadalom magas fokú tudatosságot és felelősséget tanúsítson. E kontextusban a társadalom magába foglalja az összes élelmiszerlánc-szereplőt, így a vállalkozásokon és hatóságokon túlmenően, a médiát, a politikát, a szakmai, a civil, az oktatási és a tudományos szervezeteket egyaránt.

A Stratégia küldetéséből és jövőképéből következően a fő cél az élelmiszerlánc-biztonság javítása, méghozzá úgy, hogy minél több élelmiszerlánc-veszélyt azonosítsunk, és azok kockázatát elfogadható mértékűre csökkentjük.

Az emberi, állati és növényi megbetegedések megelőzése érdekében alapvetően két célra összpontosíthatunk: egyrészt az élelmiszerlánc-biztonságra, amelyet érintő kockázatok közvetlen kezelésével már rövid távon is hatással lehet minden szereplő; másrészt gondoskodni kell egy hosszabb távú, közvetett, ám mélyebb változásokat is elérni képes intézkedéscsomagról. Az élelmiszerlánc-biztonság javításának egyik kulcsfontosságú, hosszú távú módszere, hogy minden élelmiszerlánc-szereplőnél javítani kell a tudásszinten, ezzel segítve őket, hogy jól és jól tegyenek az élelmiszerláncban, azaz a kockázatok valóban

elfogadható mértékűre csökkenjenek. Ez azt jelenti, hogy átfogó, „társadalmi tudásmenedzsmentre” van szükség.

Ezek alapján a Stratégia egyik fő pillérében az állam feladata a társadalmi tudásmenedzsment megszervezése és koordinálása az élelmiszerlánc mentén. A másik pillér a hagyományos hatósági szerepeket erősíti, azok hatékonyságát fokozza, ennek megfelelően az élelmiszerlánc kockázatok kezelése lesz a fő prioritás.

A tudásmenedzsment célterületén az állam feladata – saját tudáscentrumának kialakítása és működtetése mellett – az élelmiszerlánc szereplők összehangolása, koordinálása, azaz a tudáshálózat kialakítása.

Az élelmiszerlánc kockázatok kezelése célterület az ismert kockázatok folyamatos kontroll alatt tartását célozza. Ugyanakkor azzal is tisztában kell lenni, hogy ezek nem mindenható eszközök, így mindig lesznek olyan esetek, amikor a kockázatot nem sikerül elfogadható mértékűre csökkenteni. Tipikusan ilyen esetek az új, ismeretlen veszélyek megjelenései, vagy a szándékos visszaélések, mint az élelmiszerhamisítás, tisztességtelen piaci magatartás, melyeket a hagyományos ellenőrzési rendszerekkel alapvetően nem lehet megelőzni. Ilyenkor másfajta szemléletű kockázat-felderítésre van szükség, illetve a hangsúly a minél gyorsabb kezelésén van.

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia ezen két fő beavatkozási terület mentén szándékozik az élelmiszerlánc-biztonságot megőrizni, jelenlegi helyzetén javítani, és a szereplők bevonásával az általános tudásszintet növelve tudatosabb fogyasztókat, felelősebb vállalkozókat és hatékonyabb hatóságot kinevelni. A két fő célterületen több témakör köré csoportosíthatók a tervezett intézkedések, lehetőséget teremtve egy újfajta, minden eddigiénél költséghatékonyabb állami beavatkozási rendszer kialakítására.

Az ÉLBS megalkotása során az alábbi 11 programot azonosítottuk.

I. Élelmiszerlánc-biztonsági tudásmenedzsment

I. A. Tudáscentrum kiépítése és működtetése

1. Egységes információ-menedzsment
2. Átlátható kockázatelemzés bevezetése
3. Laboratóriumi rendszer újraszervezése

I. B. Tudáshálózat kialakítása és innováció

4. Tudáshálózat alapjainak kiépítése
5. Modern oktatás-képzés
6. Partnerség a kutatásban, innovációban
7. Élénk közkapcsolatok

II. Élelmiszerlánc-kockázatok kezelése

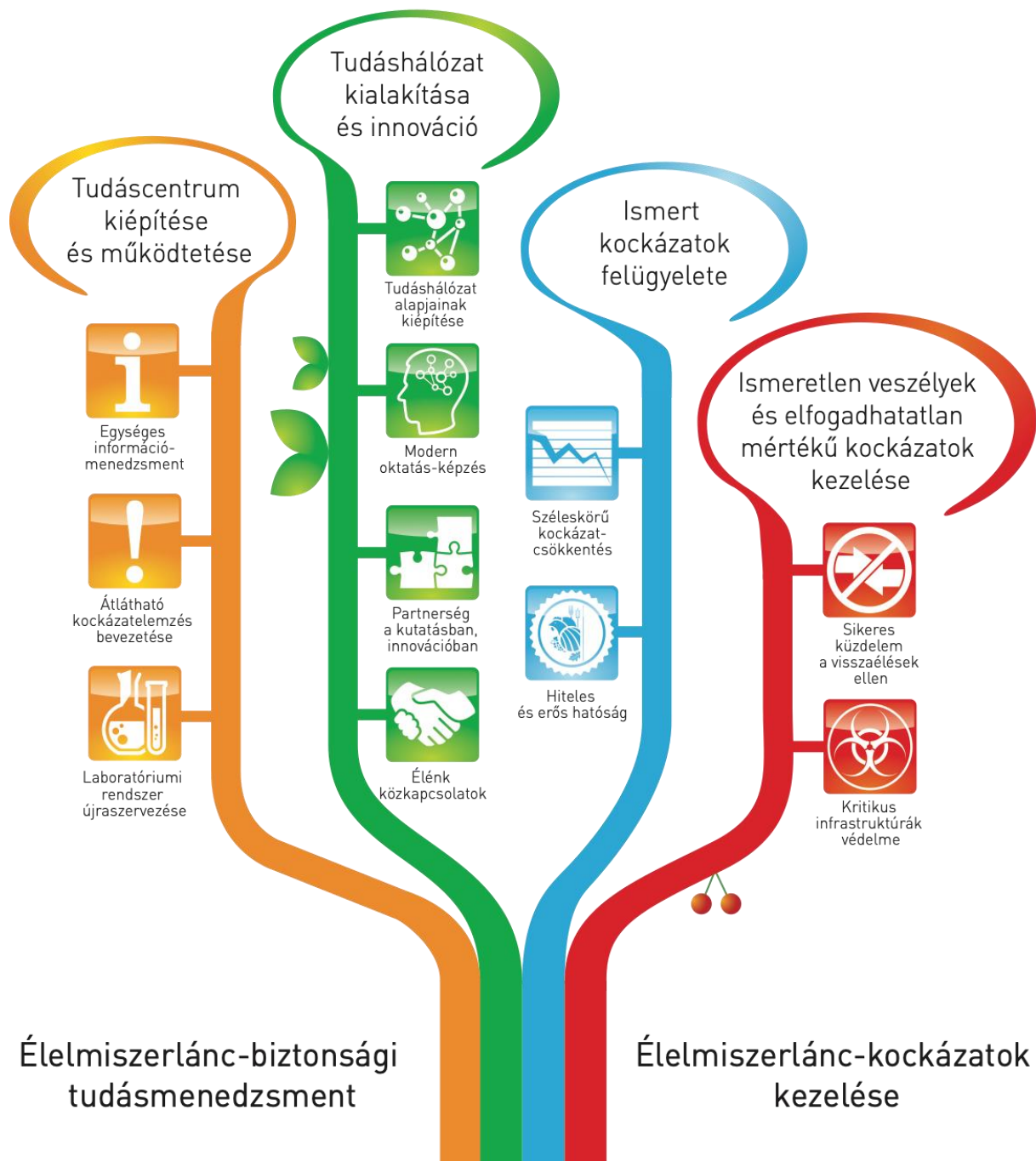
II. A. Ismert kockázatok felügyelete

8. Széleskörű kockázatcsökkentés
9. Hiteles és erős hatóság

II. B. Ismeretlen veszélyek és elfogadhatatlan mértékű kockázatok kezelése

10. Sikeres küzdelem a visszaélések ellen
11. Kritikus infrastruktúrák védelme

A Stratégiában meghatározott két pillér és 11 program egymáshoz való viszonyát az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: Az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia beavatkozási területei és célprogramjai

A Stratégia megszületése óta az ÉLBS-t többször felülvizsgáltuk, először 2017-18-ban egy köztes Stratégiai helyzetelemzés során, majd 2019-ben kifejezetten az IT terület kapcsán.

A stratégiai környezet változása miatt 2020-ban újabb köztes helyzetelemzés vette kezdetét, amelynek során áttekintettük a főbb stratégiai célok terén tett lépéseket, és előkészítettük a következő időszak újrapriorizálását. A köztes helyzetelemzés eredményei az elkövetkező időszak stratégiai prioritásai közé kerülnek beépítésre.

2.2.2 Szakpolitikai célok

A Stratégiában elsődlegesen a **8. „Széleskörű kockázatcsökkentés” elnevezésű program** tartalmazza a főbb szakpolitikai célokat a vonatkozó időszakra, amelyek egyúttal az ITNET hatálya alá eső, a NÉBIH rövidebb távú, szakmai céljaiként is értelmezhetők. A szakpolitikai célok validitása 2013 óta nem sokat változott, leginkább kisebb hangsúlyeltolódások figyelhetők meg egyes célok tekintetében, így az ÉLBS-ben meghatározott szakmai célok a 2020-2023-as időszak tekintetében is irányadónak tekintendők. A legfontosabb szakmai célok a 2020-as köztes helyzetelemzés eredményeit is felhasználva (dőlt betűvel jelölve) a következők:

2.2.2.1 Mikrobiológiai veszélyek

Kiemelt feladat a nemzeti Salmonella-gyérítési programok következetes végrehajtása. Az előrehaladás mértékét az élelmiszerlánc egészét átfogó monitoring-vizsgálati programmal kell követni, szükség esetén a védekezési programban alkalmazott eljárásokat módosítani kell. A Salmonella-gyérítési programok költségeit továbbra sem szabad csak a termelőre, a feldolgozóra és a forgalmazóra terhelni, abból az állami költségvetésnek a jövőben hatékonyabban kell részt vállalnia. *A Salmonella retrospektív költséghatékonysági elemzés azt mutatja, hogy bár költséghatékonyak tekinthetők az intervenciók ahhoz képest, mint hogy ha nem történne semmilyen védekezés, de ennek hatékonyságán javítani kell, mivel még mindig sokan betegszenek meg és hunynak el szalmonellózisban.*

A nemzetközi tapasztalatok és tendenciák figyelembe vételével Campylobacter-gyérítési programokat kell kezdeni az élelmiszerlánc teljes egészében. A Campylobacter elleni védekezés kapcsán mindenképpen indokolt konkrét programok kidolgozása. A rendelkezésre álló nemzetközi tapasztalatok és a hazai költséghatékonysági számítás alapján ezek a beavatkozások tervezhetőek.

További cél a Trichinella mentesség fenntartásának újragondolása az állattartó és a hatóság felelőssége tekintetében, illetve a szabályozási környezet lehetőségeinek felhasználása érdekében. *Egyelőre nem sikerült elérni a mentességet, így további intézkedésekre van szükség.*

A hazai laboratóriumi és ellenőrzési rendszert fel kell készíteni az élelmiszer-eredetű megbetegedéseket okozó vírusok diagnosztikájára, ezáltal megfelelő alapot biztosítva a későbbi kockázatcsökkentési programokhoz. *Ezen a területen történt előrelépés, nevezetesen a Noro I-II. és HepaA esetén, amelyek bekerültek a mintavételi tervbe, de még nem terjed ki minden szintre a szisztematikus vírusdiagnosztika.*

Az antibiotikum-rezisztencia terjedése elleni védekezés jól koordinált szakmaközi együttműködésben valósítható meg. A célzott terápia, az indokolatlan antibiotikum-igénybevétel megszüntetése az orvosi és az állatorvosi gyógykezelésben, az antibakteriális

készítmények szakszerű rendelése és terápiás dózisban történő alkalmazása elengedhetetlen követelmény. Elengedhetetlen továbbá az antibiotikum-rezisztens mikrobák és rezisztenciát meghatározó génjeik terjedésének folyamatos ellenőrző vizsgálata, jellemzése és az új veszélyforrások elemzése, valamint az antibiotikum-felhasználási adatok gyűjtése és elemzése. *Az antimikrobiális rezisztencia (AMR) elleni küzdelem kiemelt prioritás. A visszaszorítása és a felelős antibiotikum-felhasználás érdekében nemzeti állategészségügyi intézkedési terv van érvényben, melynek végrehajtása folyamatos.*

2.2.2.2 Növényegészségügy

Az élelmiszerlánc-biztonság megvalósításához alapvetően fontos a növények termelését fenyegető károsítók elleni védekezés. Ez kiterjed az országban honos és idegenhonos szervezetekre egyaránt. A termesztett növényeken már előforduló károsítók elleni küzdelem alapvetően a termelők gyakorlatán alapul, ez közvetlenül összefügg a növényvédő szerek használatának csökkentésével. Az idegenhonos károsítók esetében a kapcsolat közvetett az élelmiszerbiztonsággal, de része az élelmiszerlánc-biztonságnak. A növényegészségügyi hatósági tevékenység célja a termelőkkel együttműködve az ilyen károsítók bekerülésének és terjedésének megakadályozása, ezzel csökkentve az esetleges újabb védekezési technológiák szükségességét és az ebből következő további vegyszerterhelést. A növényegészségügy további fontos szerepe az élelmiszerláncban a szaporítóanyag károsítóktól való mentességének biztosítása a termelés számára.

A növényegészségügy területén a szőlősárgaság fitoplazmát hordozó szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) monitorozása, a burgonya hervadását okozó baktériummal, a *Ralstonia solanacearum*-mal fertőzött területek nagyságának csökkentése, valamint fokozottabb ellenőrzés az *Anoplophora*-fajok felderítése érdekében kiemelt célok. *Ezen a területen további lépésekre van szükség a célok megvalósítása érdekében.*

2.2.2.3 Járványos állatbetegségek elleni mentesítési programok

Az állattartás versenyképességét befolyásoló tényezők közül az egyik legfontosabb, hogy milyen állategészségügyi státuszú állományok állnak rendelkezésre. Minél több betegségtől mentesek egy ország állatai, annál kedvezőbb feltételekkel tud részt venni az egységes Európai Unió és a nemzetközi piacon. Ezért kiemelt fontosságú, hogy egységes szabályozási rendszer kialakításával, végrehajtásával, az állami forrásokból is támogatott mentesítési programok minél szélesebb körre kiterjesztésre kerüljenek. Folyamatosan fenn kell tartani és rendszeres szimulációs gyakorlatokkal visszaellenőrizni a hatóság reagáló képességét, amelynek alap mérföldköve a közvetlen és teljes jogkörű utasítási rendszer az országos főállatorvos és helyettese irányításával. A legfontosabb bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegségek, melyeknél a mentesség vagy speciális státusz elérése a cél, a következők: PRRS, IBR, afrikai sertéspestis, baromfi Salmonella, Brucellózis. *Ezen a területen is további*

intézkedésekre van szükség a célok megvalósítása érdekében, a vonatkozó uniós és hazai jogszabályokkal összhangban.

2.2.2.4 Kémiai veszélyek

A vegyi szennyezőanyagok és mikotoxinok vizsgálatához szükséges mintavételi előírások és vizsgáló módszerek követelményrendszerit feltétlenül érvényesíteni kell Magyarországon is. Ehhez fontos a hatóságok folyamatos felkészítése és képzése, a szabályos mintavételi eljárások megismertetése, begyakorlása, az ehhez szükséges jogi és gyakorlati feltételek biztosítása.

A kémiai élelmiszerlánc-biztonság szempontjából a mikotoxinok kiemelt fontosságúak. A fuzáriumtoxinok közül a deoxinivalenol, az F-2 és a T-2 előfordul a hazai gabonatermékekben, ezért a mikotoxin szennyezettség folyamatos hatósági felügyeletet igényel. Az európai becsült beviteli értékek azt jelzik, hogy a DON, a T-2 és a HT-2 toxin jelenléte közegészségügyi szempontból aggodalomra adhat okot. Ezért megbízható és érzékeny módszer kidolgozására, további előfordulási adatok gyűjtésére van szükség. A fuzáriumtoxinok vizsgálata tehát indokolt, de ezek közül is kiemelendő a fumonizinek (például fumonizin B1) vizsgálata, amelyre vonatkozóan kevés hazai adattal rendelkezünk. Különösen veszélyeztetettek a gluténérzékenységben szenvedők, akik sok kukoricaalapú terméket fogyasztanak, hiszen a fumonizin elsősorban a kukoricában fordul elő. Ezen kívül fel kell készülni az aflatoxinok szintjének – a klímaváltozás hatásaként – folyamatosan emelkedő szintjeire, mind a megelőzés, mind a diagnosztika tekintetében.

A mikotoxinok megjelenése, terjedése sokkal gyorsabb a vártnál. Már folyamatban-vannak kutatások (pl. Debreceni Egyetem – NÉBIH Aflatoxin projekt), melyek az okokat, lehetséges beavatkozási területeket tárják fel és eredményeik alapján beavatkozási javaslattal éltek. Újabb célspecifikus intézkedésekre, programokra lenne szükség (bár ezekhez meg kell várni a kutatási projektek eredményeit). Újabb kutatásokra van szükség a fuzáriumok vonatkozásában is.

A növényvédő szerek maradékai a kémiai élelmiszerlánc-biztonság egyik fontos kockázati tényezői, így biztosítani kell a növényvédő szerek megfelelőségének (kísérőanyagok, bomlástermékek, tisztaság stb.), a helyes mezőgazdasági gyakorlat (GAP) betartásának és a szermaradékok alakulásának megfelelő gyakoriságú és színvonalú folyamatos ellenőrzését.

Jelenleg úgy tűnik, hogy a növényvédőszer-maradékok a korábbinál alacsonyabb prioritásúak, elsősorban a kommunikációt kell erősíteni ezen a területen.

Az állatgyógyászati szerek maradékaiból eredő kockázat a hatósági vizsgálati eredmények tükrében alacsony. Anabolikus hatású és tiltott hozamnövelő szereket a monitoring vizsgálatok során a hazai élelmiszerekben és biológiai mintákban évek óta nem lehetett kimutatni, annak ellenére, hogy a vizsgálandó szermaradékok köre az EU elvárásának megfelelően folyamatosan bővül. A szigorú felügyelet azonban mind a folyamatos

állategészségügyi ellenőrzések tekintetében, mind a célirányos monitoring vonatkozásában továbbra is indokolt, különös tekintettel az esetleges illegális vagy felelőtlen gyógyszeralkalmazásra, melyek aggodalomra adnak okot. Míg az antimikrobiális rezisztencia visszaszorítása érdekében *történtek már előrelépések, az állatgyógyászati szerek maradékai esetében fontos lenne erősíteni a felügyeletet.*

A fémek közül különösen a kadmiumszennyezés ellenőrzésére indokolt nagyobb figyelmet fordítani, beleértve a műtrágyák kadmiumtartalmát is. Ezzel ugyanis elszennyeződhet a talaj, és ez megemelheti a termesztett növények szennyezettségét.

Az ivóvizek (és természetesen az élelmiszerlánc különböző területein felhasznált vizek) arzéntartalma szintén kritikus kérdés az ország bizonyos területein. A probléma megnyugtató rendezése az élelmiszerlánc minden szereplőjének összefogását kívánja.

A dioxinokból, dioxinszerű PCB-kből eredő, emberi szervezetre vonatkozó terhelés szintje a WHO anyatejvizsgálatainak alapján hazánkban csökkenő tendenciát mutat, és alacsonyabb, mint a nyugat-európai országokban. A kiterjedt dioxinszennyezéssel járó külföldi eredetű élelmiszerlánc-biztonsági események azonban arra figyelmeztetnek, hogy a dioxinok kiemelt ellenőrzése továbbra is szükséges.

A policiklikus aromás szénhidrogéneket (PAH) sokféle termékben kimutatták, de szintjük – egyes halkonzervek kivételével – csak elvétve haladta meg a jogszabályi határértéket. Lehetséges rákkeltő hatásukra tekintettel széleskörű vizsgálatuk indokolt, elsősorban a kritikus termékcsoportokban. Ezen kívül a PAH-képződés veszélyével járó technológiák és termékek célzott ellenőrzése is szükséges.

A kadmiumszennyezés, ivóvizek arzéntartalma, illetve a dioxinok, dioxinszerű PCB-k és PAH-ok esetében egyelőre monitorozás történik. Javasolt lenne emellett a nem célzott monitoring tevékenységek bevezetése is: nem hatóanyagokra, hanem az ismeretlen, a radar alatt megbújó komponensekre mérni a környezeti monitoringokban alkalmazott, nem specifikus technológiák alkalmazásával, így lehetőség lenne új kockázatok pl. az endokrin disruptorok felmérésére (és majd kezelésére) is.

A természetes tartalomként előforduló toxikus anyagokra vonatkozóan rendszeresen történnek vizsgálatok, amelyek elsősorban a cián-, a metilalkohol-, a zöldségfélékben lévő nitrát- és alkaloida-vizsgálatokra terjednek ki. Az utóbbi időben többször előforduló morfin-, illetve tebain tartalom miatt kifogásolható a mák. Ezeknek a vizsgálatoknak a folytatása, illetve a nem megfelelő, ismeretlen eredetű import máktételek forgalmazásának a megakadályozása fontos élelmiszerbiztonsági kérdés. A mezőgazdasági tevékenységből származó nitrát vegyületek által okozott vízszennyezés csökkentése, illetve megelőzése a nitrátérzékeny területeken szintén fontos cél. A zöldségfélék nitráttartalmának korábbi intenzív ellenőrzésében az EU-csatlakozás után visszaesést lehetett tapasztalni, mivel a közösségi előírások csak két zöldségfélére (spenót, saláta) vonatkoznak, és rendkívül nagy nitrátszinteket engednek meg. A leginkább veszélyeztetett kisgyermek étrendjében jelentős szerepet játszó sárgarépa és burgonya nitrát határértékének megállapításához

adatok gyűjtése kiemelt cél. *Bár jogszabályi határértékek születtek, több előrelépés szükséges lehet ezen a területen, már csak azért is, mert a tudomány által azonosított toxikus anyagok köre folyamatosan bővül.*

2.2.2.5 Újonnan felmerülő veszélyek (emerging risks)

A globalizáció előretörésével, a világkereskedelem fokozódásával új veszélyek, hazánkban eddig ismeretlen vagy szokatlan kórokozók jelenhetnek meg. Nagy arányban okoznak gyomor-bélrendszeri fertőzést egyelőre nem diagnosztizált kórokozók. Szakirodalmi adatok alapján egyes paraziták, egysejtűek (például *Cryptosporidium*, *Cyclospora*) jelentősége is növekszik. Nem zárható ki, hogy import élelmiszerekkel hazánkban eddig elő nem forduló baktériumok, vírusok kerülhetnek az élelmiszerláncba. A fertőző ágensek átalakulása, esetlegesen kialakulása gyorsan és nagy területeken okozhatnak jelentős gazdasági és egészségügyi kockázatot (pl. madárinfluenza, rezisztens *E. coli*, stb.).

Az újonnan felmerülő kockázatok azonosítása megkezdődött, amit a jövőben is folytatni kell. Ezen a területen nagyon fontos a nemzetközi kapcsolatrendszerből származó információk becsatornázása. Az élelmiszerláncban felmerülő kockázatok előrejelzése, korai diagnosztikája kapcsán mind a laboratóriumi és monitoring módszerek, mind az (adat)elemzési kapacitások fejlesztése szükséges.

2.2.2.6 Állatvédelem

Az állatvédelem mindennapjaink része, az ezzel kapcsolatos kérdések társadalmi, politikai, gazdasági, jogi kihatásokkal bírnak. Az állatok jólétének érdekében számos, a haszonállatokra és a kedvtelésből tartott állatokra egyaránt vonatkozó intézkedés született, ilyen például a tojótyúk ketrecének cseréje, vagy az országos mikrochip-leolvasó rendszer kiépítése az utcán kóborló kutyák azonosítása és hazajuttatása érdekében.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a haszonállatok tartási körülményei megfeleljenek az Európai Unió szabályrendszerének, mely a világ egyik legszigorúbb állatvédelmi szabályozásával rendelkezik. Ez azon kívül, hogy az állatok természetes viselkedésformái kifejeződésre juthatnak, következményesen számos gazdasági előnnyel is jár, mint a termelési mutatók növekedése, az állatbetegségek kockázata és az antibiotikum-szükséglet csökkenése.

Az állatvédelem kiemelt prioritás az élelmiszerlánc-felügyelet területén.

2.2.3 Horizontális célok

Az ÉLBS más programjai is az ITNET tartalmi hatálya alá esnek, illetve hozzájárulnak a szakmai célok megvalósulásához, így röviden ezeket is ismertetjük, a 2020-as stratégiai újraértékelés főbb eredményeinek tükrében.

2.2.3.1 Egységes információ-menedzsment

A tudásmenedzsment folyamatában az első lépés az információ gyűjtése és feldolgozása. Jelen esetben ez az információ nagyon nagy mennyiségű, szétszórtan, nem egységes szerkezetben áll rendelkezésre, ráadásul meglehetősen összetett kapcsolatrendszer figyelhető meg az adatok, információk között.

A korábban is említett különféle kockázatok megelőzése, kezelése, csökkentése, valamint a korlátozott erőforrások optimális felhasználása egy költséghatékony, az egész élelmiszerláncon koherensen végigvonuló kockázatelemzési rendszer kialakításával és alkalmazásával lehetséges. Ehhez az élelmiszerlánc-felügyeleti ellenőrzési és vizsgálati adatok minőségének, elérhetőségének, időben történő szolgáltatásának, láncszintű elemezhetőségének javítása szükséges, egy átfogó, informatikai alapokon nyugvó élelmiszerlánc-felügyeleti rendszer kialakításával.

A felügyeleti rendszernek tartalmaznia kell minden élelmiszerlánc-vállalkozót, beleértve pl. a családi gazdálkodókat, kistermelőket, őstermelőket, biomassza termelőket stb., valamint a tevékenységük tekintetében elvégzett élelmiszerlánc-biztonsági ellenőrzések adatait.

A rendszerbe szervesen illeszkednie kell a más szereplők rendelkezésére álló információknak, pl. az élelmiszer-eredetű megbetegedésekkel kapcsolatban keletkező információknak, a NAV-val közösen feltárt szabálytalanságok adatainak, vagy akár a delegált hatósági feladatot ellátó, ökológiai tanúsító szervezetek által gyűjtött információknak is. Ezzel párhuzamosan a hatósági ellenőrzési rendszert szervesen kiegészítő vállalkozói önellenőrzési rendszereket hatékonyabbá kell tenni, biztosítani kell az információs hálózathoz való kapcsolódás lehetőségét számukra is. Emellett a nemzetközi informatikai rendszerekhez való hozzáférési vagy kapcsolódási lehetőségeket is meg kell teremteni.

Az élelmiszerlánc-szereplők fentiek szerinti legteljesebb adatbázisának felépítése a későbbiekben lehetővé teszi a jelenleginél átfogóbb minősítési rendszerek bevezetését, amelyek jobban segítenék a fogyasztók tájékozódását. Másfelől a rendszer teljes körűsége egy olyan lehetőséget is magában rejt, hogy a vállalkozók uniformizált módon, mobilisan, elektronikusan tudnák intézni ügyeik jelentős részét.

Az élelmiszerláncjal kapcsolatos adatok gyűjtése mellett hangsúlyt kell fektetni az adatok közti kapcsolatok feltárására is: az élelmiszerláncjal, mint hálózattal kapcsolatos kutatások elősegítik az élelmiszerlánc működésének átláthatóbbá tételét, így hozzájárulnak hazánk védelmi képességének erősítéséhez és az élelmiszerlánc-biztonsági kockázatelemzés rendszerének hatékony működéséhez.

A rendszer kialakítása során külön figyelmet kell fordítani arra, hogy abban érzékeny (államtitoknak minősülő, nemzetgazdaságilag szenzitív, vagy éppen bizalmi viszony alapján átadott) adatok találhatóak, ezért biztosítani kell az információs rendszer más rendszerektől való függetlenségét.

A központosított élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer és adatbázis kiépítését tekintve jelentős előrelépések történtek: kialakításra került az Élelmiszerlánc-felügyeleti Információs Rendszer (továbbiakban: FELIR), vagyis a legális élelmiszerlánc-szereplők adatbázisa, illetve 2019-ben lezárultak az Intelligens Élelmiszerlánc-biztonsági Elemző Rendszer (továbbiakban: INTEL) fejlesztési munkái is.

Más területeken, például a hatósági és vállalkozói önellenőrzési rendszerek bekapcsolása, a minősítési rendszerek, elektronikus tartalomszolgáltatás, adatbányászat, információs hálózatkutatás, adatbiztonság és függetlenség kapcsán további lépésekre van szükség.

2.2.3.2 Átlátható kockázatelemzés bevezetése

Fontos stratégiai cél a kockázatelemzés – és azon belül a kockázatbecslés – rendszerének megerősítése is. A kockázatokat elsősorban kutatómunkával lehet felmérni, a kockázatkezelésben felmerülő döntési helyzeteket pedig a tudományos ismeretek folyamatos bővítésével, naprakész alkalmazásával, adatbázisok működtetésével lehet előkészíteni. A tudományos kockázatbecslés feltételezi a humán-egészségügyi, állategészségügyi, növényegészségügyi, élelmiszertudományi, fogyasztótudományi, ökológiai és ökonómiai kérdések párhuzamos és integrált értékelését.

A kockázat alapú ellenőrzési, mintavételi alapelveket az egész élelmiszerláncra kiterjesztve biztosítani kell a tényeken alapuló, tudományos munkát az élelmiszerlánc-felügyelet minden elemében. Ez garantálhatja az élelmiszerlánc-biztonság lehető leghatékonyabb felügyeletét, a prioritások szakmai alapokon nyugvó meghatározását.

Bár a monitoring-tervezés magába foglalja az élelmiszerlánc elemeit, de valódi, az egész láncon végigvonuló elemzés és tervezés egyelőre nem valósult meg.

Fontos, hogy ezen kockázatelemzési rendszerek formalizáltak és transzparenssek legyenek, valamint, hogy az élelmiszerlánc egészét felöleljék az elemzések. Kapacitásokat kell kiépíteni annak biztosítására is, hogy az elemzések figyelembe tudjanak venni szocio-ökonómiai, környezeti, morális-etikai és egyéb tényezőket, rendszerkockázatokat is. Meg kell szervezni az élelmiszerek és egyéb élelmiszerlánc-termékek fogyasztási (vagy felhasználási) adatainak gyűjtését is, hiszen ezek szükségesek a lakosság (vagy az állat- és növénypopulációk) kitettségének becsléséhez.

Az egészségügyi kockázatokon túlmutató kockázatok elemzése elkezdődött, módszertani fejlesztés történt (pl. HTA, költséghatékonysági elemzések). Az EU MENU keretében a fogyasztási adatok gyűjtése megtörtént, a rendszerbe integrálása és más, felhasználási

adatok gyűjtése azonban még nem. Szakmai és kommunikációs szempontból is fontos lenne a lakosságot érintő teljes kiterjedtség (biztonsági és minőségi is) felmérése Total Diet Study (TDS) segítségével.

A tudományos kockázatbecslés pillanatnyi politikai, gazdasági és egyéb érdekektől való függetlenségét szigorú és átlátható, a függetlenséget kiemelt szempontként kezelő eljárásrendekkel és külső fél által tanúsított minőségirányítási rendszerrel biztosítani kell.

A kockázatelemzési rendszernek fel kell készülnie a korábbiaktól eltérő elemzési módszerek, mint a hálózattudomány, az adatbányászat, a játékelmélet, a szociológia, a pszichológia, a döntéselmélet és egyéb, korábban nem feltérképezett és az élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos elemzési, modellezési rendszerekben nem használt tudományterületek alkalmazására. *Az újszerű elemzési módszerek fejlesztése folyamatos, a jelenlegi tervek alapján részben új keretek között zajlik majd tovább.*

Az élelmiszerlánc-biztonsági helyzet jobb megismerését hatékonyan szolgálja a fogyasztói szokások folyamatos monitorozása és elemzése. A fogyasztói kockázatelemzéssel és a kockázatkommunikációval kapcsolatos információk mind a hagyományos élelmiszerlánc-biztonsági kockázatok, mind pedig a rendkívüli események kapcsán elősegítik a prevencióra épülő élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenység hatékonyabbá tételét és a célzott intézkedések megalapozását. *A fogyasztói szokások mérése, feltérképezése viszonylag rendszeresen megtörténik, de az elemzési-tervezési rendszerbe való integrálása egyelőre elmaradt.*

Összességében megállapítható, hogy számos előrelépés történt a programot illetően, azonban a kitűzött célok még ezen a területen sem valósultak meg teljes mértékben, így további intézkedésekre lesz szükség.

2.2.3.3 Laboratóriumi rendszer újrászervezése

A hazai és közösségi szakmai döntések, álláspontok megalapozottságát adó laboratóriumi hálózat optimalizálása (megalapozott és egységes vizsgálatok végzése) régóta elérendő cél. A folyamatosan csökkenő határértékek ellenőrzésére, illetve az egyre gyakrabban felmerülő új szennyező-anyagok vizsgálatára a hazai laboratóriumoknak fel kell készülniük. A magyar élelmiszerlánc-felügyelet nélkülözhetetlen eleme a megfelelő szakmai jártassággal, tanúsítással (akkreditáció) rendelkező hatósági laboratóriumi hálózat, amely által kibocsátott vizsgálati eredmények képezik az alapját az igazgatási eljárásoknak, valamint adatot szolgáltatnak a kockázatelemzés valamennyi lépéséhez. Ennek a hálózatnak együtt kell működnie a magánlaboratóriumokkal, valamint a kutatási és oktatási intézményekkel is.

Ezt a szerteágazó laboratóriumi hálózatot – már rövid távon is – az üzemeltetés (vegyszer- és eszközellátás, mintaszállítás, minőségirányítás) racionalizálásával, korszerű műszerezettség kialakításával költséghatékonyá, a laboratóriumban végzett munkák beárazásával pedig átláthatóvá kell tenni. Emellett szükséges a mintavételi rendszer optimalizálása is, mind a tervezés (a laboratóriumi kapacitások optimális kihasználása), mind a megvalósítás szintjén:

az éves mintavételi tervek alapján történő vizsgálatokhoz szükséges minták levételét erre a célra nevesített, dedikált mintavevő személyekre kell bízni.

A mintavételi rendszer optimalizációja elindult, létrejött egy központi mintavételi egység, és elkészült egy mintavételi adminisztrációt támogató alkalmazás, azonban a folyamat még nem zárult le.

Az élelmiszerlánc-események kapcsán, válsághelyzetekben, új veszélyek felbukkanásakor igen fontos jogi, módszertani kérdés a laboratórium és a vizsgálati módszerek megbízhatósága, akkreditálása. Az új EU rendelet alapján a jelenlegi rendszernél rugalmasabb és ésszerűbb akkreditálási, szabályozási keret jött létre, melyben lehetőség van az ilyen, speciális esetekben az akkreditálás kiterjesztésére, a megbízható vizsgálati eredmények esetén a mátrix és/vagy módszer akkreditáltságának kiterjesztett értelmezésére, kiegészítve a korábban már széles körűen alkalmazott rugalmas területre vonatkozó akkreditálást.

A laboratóriumi rendszer szervezeti és működési átalakítása révén a laboratóriumok műszerezettségét tekintve történtek előrelépések, a költséghatékony működés eléréséhez azonban további intézkedésekre lesz szükség.

A KFI projektekben való részvétel elindult (Aflatoxin projekt, MOLOKO, stb.), de az ilyen irányú kapacitásokat vagy bővíteni kell, vagy más módon megoldani a kérdést.

Hosszútávon a cél egy integrált, a kornak megfelelő, magas színvonalú, új létesítmény-hálózat (központi és regionális telephelyekkel) kialakítása, mely méltó és alkalmas a nemzeti referencia laboratórium sokrétű feladatainak ellátására, hatékonyan képes segíteni az ellenőrzési tevékenységeket, és lehetővé teszi a vizsgálati és kutatási pályázatokban való sikeres részvételt.

2.2.3.4 Sikeres küzdelem a visszaélések ellen

Az élelmiszer hamisításnak jelenleg nincs egységes Európai Uniói szintű fogalom meghatározása. Hamisításnak, csalásnak nevezzük a vállalkozók, vagy magánszemélyek a vásárlók megtévesztésére, és ezáltal gazdasági haszonszerzésre irányuló szándékos cselekedetét, mely során megsértik az EU 2017/625 rendelet 1. cikk (2) bekezdésében említett követelményeket. A csalárd tevékenység megnyilvánulhat többek között élelmiszer termékek szándékosan jogsértő módon történő előállításában és forgalomba hozatalában. Jellemzően e termékek nem felelnek meg a vonatkozó előírásokban, gyártmánylapokban meghatározott minőség követelményeknek. Az ilyen módon előállított termékek veszélyt jelenthetnek mind a humán, állat-, és növényegészségügyre, az állatok jólétére, valamint a környezetre (p. hamisított növényvédő szerek kijuttatásával).

A hamisítások, csalások elleni küzdelem legfőbb célja, hogy a fogyasztók legális körülmények között előállított, ellenőrizhető, biztonságos, megfelelő minőségű termékekkel találkozhatnak a piacon. Ezen túlmenően a hamisítások, csalások jelentős gazdasági kárt

okoznak az eredeti terméket előállító tulajdonosok számára, így az ő jogos érdekük is a hamisítások visszaszorítása.

Az élelmiszerlánc-biztonságra nem csak nemzeti, de globális szinten is jelentős veszélyt jelentenek a hamisítások és csalások, amelyek az élelmiszerek mellett az élelmiszerláncba bekerülő egyéb anyagokra (takarmányokra, növényvédő szerekre, állatgyógyászati készítményekre, élelmiszer- és takarmány-adalékanyagokra és kísérő dokumentumaikra) is kiterjednek². A hamisítások politikai, gazdasági és bűnügyi kihatásai mellett alkalmasak arra, hogy hosszútávon negatívan befolyásolják a fogyasztók egészségét, illetve aláássák a fogyasztói bizalmat és végső soron hazánk élelmiszergazdaságának versenyképességét és nemzetközi megítélését.

A feketegazdaság felszámolására jelentős előrelépések történtek a NÉBIH Kiemelt Ügyek Igazgatóságának (KÜI) létrehozásával és működésével, de a felderítések száma és szisztematikussága tovább növelhető.

A hamisítások megakadályozása az eddigi megszokott és begyakorolt eszközök mellett egyéb – jogi, adóügyi, nyomozati – eszközöket is igényel. Kiemelt fontosságú feladat a vállalkozások és a hatóságok közötti együttműködés erősítése, hiszen a vállalkozások kötelező feladata, hogy minden élelmiszerlánc-biztonsági problémáról, forgalomba került kifogásolt termékről tájékoztassák a hatóságot, valamint az ilyen terméket saját hatáskörben visszahívják.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti és határfelügyeleti hatóságoknak aktívan figyelniük kell a szándékos élelmiszerlánc-szennyezés előfordulásának lehetőségeit és jeleit: forgalomba hozatal előtt, forgalmazás, szállítás közben és a piacfelügyelet keretében egyaránt. Az élelmiszerláncban megjelenő hamisítások visszaszorítását a különböző társhatóságok ellenőrzési tevékenységeinek területi és időbeli összehangolásával is segíteni kell, kihasználva, hogy az egységes fellépés során szélesebb jogi és felügyeleti eszköztár áll rendelkezésre. A hamisítás országhatárokon átnyúló tevékenység, így feltétlenül szükségessé teszi a hatóságok nemzetközi együttműködését is. Ennek érdekében a Kiemelt Ügyek Igazgatósága (KÜI) látja el az Európai Bizottság által működtetett élelmiszer-csalás, hamisítás hálózat nemzeti kapcsolattartó pontjának tevékenységét. A hálózati munka eredményeként minden évben részt vesz az EU által koordinált ellenőrzési tervekben, valamint az EUROPOL és a NAV által koordinált célzott nemzetközi akciókban.

A Kiemelt Ügyek Igazgatóságának (KÜI) hamisítás elleni küzdelmét erősíti a 2018-ban megjelent, az *élelmiszer-rendész feladatellátásnak és nyilvántartásba vételének részletes szabályairól szóló 1/2018. (VI. 21.) AM rendelet*. Élelmiszer-rendészként a hatósági kollégák

---

² Szakértői becslések szerint az élelmiszerhamisítás folyamatosan növekvő problémát jelent a világ élelmiszerpiacán. Ma már az összes hamisított árucikk hozzávetőlegesen 10%-a élelmiszertermék. A becslések alapján a forgalomba hozott élelmiszerek 1-3%-a hamisított, de ez egyes országokban elérheti akár a 10%-ot is. Becslések szerint az európai növényvédő szerek piacán megközelítően 5–7% a hamisított és az illegálisan forgalmazott növényvédő szerek aránya. Magyarországon a minőségileg kifogásolható készítmények aránya 10%, a becslések szerint a hamisított szereké mintegy 2%. A növényvédő szerek hamisításának mértéke nemzetközi szinten 5-10 %, egyes kelet-európai országokban viszont ez meghaladhatja a 20%-ot is.

jogosulttá váltak a rendeletben meghatározott bizonyos kényszerítő eszközök alkalmazására, mely segítségével hatékonyabban léphetnek fel az „élelmiszer-bűnözőkkel” szemben.

A NÉBIH és a társhatóságok, illetve a NÉBIH és a NAV között stratégiai együttműködés alakult ki: az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER) adatok felhasználhatók a NÉBIH-ben, közös ellenőrzések valósultak meg, az információáramlás is megfelelő.

Az élelmiszerlánc-biztonsági monitoring- és az egészségügyi-, valamint laboratóriumi surveillance rendszerek működtetőinek tudatosan keresniük kell a szokatlan jelenségeket. Elengedhetetlen a szektorális gazdasági adatok gyűjtése a további elemzésekhez a hamisításokkal érintett területeken; a gazdasági szereplőknek pedig módszertani támogatást kell nyújtani az adatgyűjtéséhez. A meglévő és a jövőben gyűjtendő adatok körére is ki kell terjeszteni a különböző modern elemzési eszközök (adatbányászat, hálózatkutatás) használatát, valamint a hálózatos ellenőrzések kiterjesztésére is szükség van. *Az új nyomkövetési megoldások alkalmazása egyelőre nem valósult meg, további lépésekre van szükség.*

Fel kell kutatni azokat az új technológiai eszközöket (pl. laboratóriumi fejlesztések az egyes komponensek pontosabb kivizsgálásának érdekében) és megoldásokat (például biomarkereket, nyomkövetőket, intelligens csomagolóanyagokat), amelyek a hatósági ellenőrzés és a vállalatok önellenőrzése számára új lehetőségeket adnak a termékhamisításokkal szemben. Az eredet hamisítások visszaszorítása érdekében több termék (pl. méz, pálinka stb.) vonatkozásában is eredettérképek létrehozására van szükség, melyek referencia-adatbázisként segítik az ilyen jellegű hamisítások visszaszorítását. *Az eredettérképek létrehozására továbbra is nagy szükség van.*

A jogszabályi, élelmiszerkönyvi követelmények megalkotása során újra előtérbe kell helyezni a pontos minőségi előírások meghatározását az egyes élelmiszerek esetében. Az egyes gyártók által alkalmazott minőségkontroll (értékes alapanyagok helyettesítése olcsóbb, kevésbé értékes alap- illetve adalékanyagokkal) is egyfajta hamisításnak minősül. Ezért elengedhetetlen, hogy a jogalkotó a minőségi terméket gyártani kívánó előállítókkal karöltve határozzon meg jól definiálható és mérhető termékparamétereket, amelyet a hatósági ellenőrzés objektíven képes minősíteni, és eljárni a nem megfelelő termék előállítójával, forgalmazójával szemben, ideértve a külföldről beözönlő áruk vizsgálatát is, amelyek feliratozását a magyar hagyományos élelmiszer és termékkategóriákhoz társítják. *Bár több terület is foglalkozik érintőlegesen a kérdéssel (Kiváló Minőségű Élelmiszer tanúsító védjegyrendszer, Szupermenta, kettős minőség), azonban nem szisztematikus módon, és elsősorban ezek nem a minőségkontrollról szólnak.*

Külön figyelmet kell szentelni a hamis termékek online terjesztési formáinak. Az interneten elkövetett jogsértések elleni fellépést javítani kell mind az élelmiszerek, mind az állatgyógyászati készítmények és növényvédő szerek vonatkozásában. *Az online*

kereskedelem ellenőrzése terén törvénymódosítás szolgálja e készítmények szabálytalan online értékesítése elleni hatékonyabb fellépés lehetőségét.

Az online kereskedelemben elkövetett csalások elleni fellépés érdekében a NÉBIH két igazgatóságának bevonásával külön több éves ellenőrzési projekt indult 2018-ban.

Hasonlóképpen fontos figyelmet kell fordítani a nem állami laboratóriumok működésére, amelyek szintén részei, elkövetői lehetnek az élelmiszerlánc termékekkel és termelési folyamatokkal kapcsolatos visszaéléseknek.

Törvény által meghatározott módon biztosítani kell a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kereskedelmét végző szervezetek, valamint azok beszállítói közötti tisztességes üzleti magatartás érvényesülését. Az élelmiszer termékpálya szerves részét képező élelmiszer-termelő és -feldolgozó, illetve élelmiszer kereskedelemmel foglalkozó szervezetek mint az élelmiszerlánc szereplői között meg kell teremteni, elő kell mozdítani a kölcsönös bizalom alapján az együttműködést, a piaci kapcsolatok rendezését, az etikus üzleti magatartás normáinak érvényesülését, valamint a szereplők közötti kiegyensúlyozott piaci alkupozíció biztosítását, továbbá az élelmiszer-ellátás biztonságának fenntartását és a fogyasztók bizalmának megőrzését. *A NÉBIH és a termékpálya szabályozók együttműködése egyelőre nem valósult meg, ezen a területen a Kiváló Minőségű Élelmiszer tanúsító védjegyrendszer járulhat hozzá a célok megvalósulásához.*

2.2.3.5 Kritikus infrastruktúrák védelme

Mindig lesznek olyan esetek, amikor a kockázatot nem sikerül elfogadható mértékűre csökkenteni. Tipikusan ilyen esetek a természeti katasztrófák, vagy a szándékos visszaélések, amelyeket a hagyományos ellenőrzési rendszerekkel alapvetően nem lehet megelőzni. Ilyenkor másfajta szemléletű kockázat-felderítésre van szükség, illetve a hangsúly a minél gyorsabb kezelésén van.

Az élelmiszer-ellátás biztonsága és az élelmiszerek biztonságossága alapvető stratégiai kérdés a társadalom számára.

Az élelmiszer-terrorizmus (bioterrorizmus) veszélye napjainkban is fennáll. A jelenlegi fenyegetettség a tömegtermelés és a globális kereskedelem miatt a korábbiaknál nagyobb. Sokat fejlődött a technika, és nem nehéz hozzájutni mérgező, fertőző anyagokhoz, valamint ezekkel kapcsolatos információhoz, akár egyszerűen az interneten is. *A rendszerszintű kockázatok kezelése terén további intézkedésekre van szükség.*

A kritikus infrastruktúrák – köztük az élelmiszerlánc létesítményei – sebezhetőségét felismerve az Európai Unió 2008 decemberében elfogadta *az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint védelmük javításának szükségességéről, ennek értékeléséről szóló 2008/114/EK irányelvet*, amelyet hazánk is-átvett. Magyarországon is megkezdődött a nemzeti kritikus infrastruktúravédelem hazai koncepciójának a kialakítása,

amely kiterjed az élelmiszerlánc-biztonságra is. *A kritikus infrastruktúrák élelmiszerlánc szemléletű feltérképezése fontos feladat.*

A biztonságos élelmiszer- és ivóvízellátás is a kritikus infrastruktúra elemei közé tartozik, ezek megvédésében társadalmi, kormányzati és vállalkozó feladatok is vannak. Ezért mind a kormánzatnak, mind az élelmiszer-vállalkozásoknak fel kell készülniük arra, hogy a szándékos élelmiszer-szennyezés, -hamisítás és -csalás lehetőségét megelőzzék, illetve elhárítsák.

A szándékos élelmiszerlánc-szennyezések megelőzésében kiemelt szerepe van a vállalkozásoknak. A vállalkozó felelősségnek fontos eleme a termékek nyomonkövethetősége és visszahívhatósága. A legtöbb mezőgazdasági termelési rendszer azonban nincs megfelelően felkészülve arra, hogy visszahívási mechanizmusokat léptessen életbe, ezért ezen eljárások kialakítását támogatni kell. Az élelmiszer-vállalkozások belső minőségbiztosítási, élelmiszerlánc-biztonsági rendszerük kialakítása, működtetése során az észszerűség határain belül számításba kell, hogy vegyék az esetleges szándékos szennyezésből adódó veszélyeket és a védekezés lehetőségeit. Az élelmiszerlánc-vállalkozásokat segíteni kell hatékony válságkezelési tervek elkészítésében és gyakorlásában. *A visszahívási mechanizmusok további fejlesztése szükséges.*

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek részéről is az eddigi megszokottól eltérő eszközöket, képességeket, ismereteket igényel a kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos felkészülés, kockázatkezelés. Az EU és a globális riasztó rendszerek (például RASFF, INFOSAN) lehetővé teszik az információk gyors továbbítását, mindezek azonban csak kezdeti lépések egy hatékony, megfelelő felkészültségű gyors reagálású rendszer kialakításához. A kritikus infrastruktúrák védelmében kulcsszerepe van az élelmiszerlánc, mint komplex hálózat elemzésének, a hálózat sérülékenységének vizsgálatának. A korszerű számítástudományi módszerek – különösen a hálózat kutatás – használatát előtérbe kell helyezni, és ehhez ki kell építeni az élelmiszerlánc-csalással kapcsolatos adatok gyűjtésének és tárolásának rendszerét.

A meglévő nemzeti, hatósági és üzemi katasztrófaelhárítási és válságkezelési terveket felül kell vizsgálni olyan szempontból, hogy alkalmasak-e szándékos élelmiszerlánc-szennyezések, -fertőzések észlelésére és a következmények elhárítására. Országos tervet kell készíteni célzottan az élelmiszerlánc-terrorizmus eseményeinek az elhárítására és kezelésére. Az élelmiszerlánc-felügyeletnek meg kell terveznie és gyakorolnia, gyakoroltatnia kell mindazokat az intézkedéseket, amelyek az első, esetleg csak gyanún alapuló bejelentéstől, észleléstől a fogyasztók egészségének veszélyeztetettsége és pánikhelyzet kialakulása nélkül elvezethetnek a megalapozott, bizonyítékokon alapuló vádemelésig. *A válságkezelési terv újragondolása megkezdődött, a folyamat azonban még nem zárult le.*

A rendkívüli események kezelési rendjének kidolgozása során figyelembe kell venni, hogy az események kezelését végzők maguk is kritikus infrastruktúrák. Ezért olyan országos hatáskörű, gyors reagálású, tapasztalt egység felépítése szükséges, amely a rendkívüli események kezelését hatékonyan és megbízhatóan koordinálná.

A kormányzati szervek vezető munkatársait válságkommunikációs képzésben kell részesíteni. Mind válsághelyzetben, mind azon kívül nyújtsanak pontos, hiteles és megalapozott tájékoztatást a tevékenységükről és az élelmiszerlánc-biztonsági helyzet alakulásáról a sajtó és a fogyasztók számára. *A válságkommunikáció terén történt előrelépés, azonban szükség lenne egy kommunikációs stratégiára.*

A 2020-ban megjelent új koronavírus járvány (COVID-19) az élet minden területén érezteti hatását, beleértve az élelmiszerláncot is. A koronavírus járvány megelőzése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani az üzemi higiéniai szabályok szigorú betartására, továbbá folyamatosan követni és alkalmazni kell a humán járványvédelmi intézkedéseket. A megelőzés célja a koronavírus terjedésének megakadályozása mellett az élelmiszer-előállító egység működésének fenntartása, a fogyasztók folyamatos ellátásának biztosítása. Ennek érdekében a NÉBIH koronavírus fókuszú ellenőrzéseket vezetett be mind a közétkeztető konyhák ellenőrzése, mind pedig az üzemellenőrzések során. Mivel fennáll az esélye, hogy hasonló járványok a jövőben is megjelenhetnek, az élelmiszerbiztonsági hatóságnak készen kell állnia ezen helyzetek kezelésére is.

2.2.3.6 Kiemelt projektek

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia végrehajtásában a NÉBIH kiemelt szerepet játszik. Az ÉLBS és a NÉBIH hivatali célkitűzéseinek elérése a szervezeten belüli rendezett információáramlással, feladatok és felelőségek egyértelmű felosztásával teljesülhet. Azon célok, melyek a napi igazgatási feladatokon túlmutatnak, projektek keretében valósulhatnak meg leghatékonyabban. 2014. óta több kiemelt projekt került nevesítésre, melyek kapcsolódnak az ITNET szakmai céljainak teljesüléséhez. Ezek az alábbiak:

A Szupermenta program új szemléletű, független, hiteles, fogyasztói kommunikáción alapuló, nagyobb társadalmi réteget érintő termékcsoportokat vizsgáló, a vásárlók döntését segítő, komplex, vizsgálati program. A Szupermenta egyedülálló szakszerűségével emelkedik ki a népszerű, internetes, kedveltségi összehasonlítások közül, melyek jórészt csak kóstoláson alapulnak. A NÉBIH hatósági felügyelői bekérhetik a termékek gyártmánylapját, így a laboratóriumi vizsgálatok eredményeit összehasonlítva elemezhetik, vajon tényleg azt tartalmazzák-e a termékek, amit a csomagoláson feltüntettek. Problémás termékek esetén pedig azonnali intézkedésekre is lehetőség adódik. 2014. novembere és 2018. decembere között mintegy 60 termék kör teljes körű vizsgálatát végezte el a feldolgozott élelmiszerektől kezdve, az alkoholos italokon, a fűszernövényeken, az állatgyógyászati készítményeken át egészen a fűmagokig. Laboratóriumainkban több mint 1300 terméken csaknem 115 ezer paraméter mérését végeztük el. A kedveltségi kóstolásokon mintegy 1300 fő vett már részt.

A közétkeztetés minőségének és biztonságának javítása érdekében a NÉBIH 2015-ben indította el a „Minőségvezérelt közétkeztetés” programot, először tesztüzemben. A külföldi rendszerek erősségeit és gyengeségeit tanulmányozva, és azok figyelembe vételével egy egyedi, a hazai viszonyokra adaptált élelmiszerbiztonsági- és minőségi szempontokat is magába foglaló minősítő eljárás került kidolgozásra (hozzá tartozó checklista, szakvélemény, előzetes értékelő lap).

2017. június 16-án a 2008. évi XLVI. törvény (Éltv.) módosítása hatályba lépett, ezáltal a tesztüzem befejeződött, inentől kezdve az Éltv. 23. § (5) bekezdése szerint közétkeztetés kizárólag olyan létesítményből végezhető, amelyet az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az élelmiszer-higiéniai, élelmiszerbiztonsági és élelmiszer-minőségi szempontok értékelése alapján minősített, vagy amelynek minősítésére irányuló eljárás folyamatban van.

2020. március 13-ig 5763 főzőkonyhai minősítés és 4029 tálalókonyhai minősítés zajlott le (ez körülbelül a tálalókonyhák 70 %-át fedi le).

A szegmensben a projektet nagyon pozitívan fogadták és ez a pozitív hozzáállás folyamatos.

A nyilvánosság nagy hangsúlyt kap a projektben, a létesítmények adatai, a minősítések eredményei az Éltv. alapján felkerülnek a NÉBIH honlapjára, ezzel is fejlődésre ösztönözve a vállalkozásokat.

A jövőbeli tervek között szerepel a minősítés kiterjesztése a vendéglátó létesítményekre is, amely komoly gazdasági és fogyasztói szemléletformáló szerepet tölthet be. A szektor tudásának növelése, a tudás átadás és a fogyasztók tudatosságának alakítása, növelése a NÉBIH hosszú távú stratégiai céljait is szolgálja.

A Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) tanúsító védjegyrendszer 2019. évi létrehozásával egy piaci érdekektől független, nyomon-követhetőséget szavatoló állami garanciát jelentő védjegy keletkezett, amelynél a termékleírásoknak való megfelelést független ellenőrző szervezet igazolja. A fogyasztói tudatosság növeléséhez, a fogyasztók jobb minőségű, biztonságosabb élelmiszerrel történő ellátásához fontos kezdőlépés volt a védjegyrendszer életre hívása.

A védjegyrendszer komplexitásából adódóan erősíti az állami szerepvállalás jelentőségét a termékminősítés területén. Az állam szolgáltató funkciójának erősítése mellett a kapcsolódó létesítmény, illetve önellenőrzésekből rendelkezésre álló adathalmazok hatósági munkában történő felhasználása, egyéb szakrendszerekkel történő összekapcsolása pedig jelentősen hozzájárul az ellenőrzési pontok, kulcstényezők jelenleginél hatékonyabb beazonosításához, a kockázatértékelésen alapuló ellenőrzés támogatásához, így a visszaélések hatósági felderítéséhez is. A védjegyrendszerhez kapcsolódó kommunikációs tevékenységek támogatása és integrált informatikai fejlesztése kitörési pontot jelenthet a hazai élelmiszeripar, mint stratégiai ágazat valamennyi szereplője számára, bázisát jelentheti az élelmiszeripari termékek bel- és külföldön való sikeresebb szereplésének.

2.3 Operatív tervezés

A fent meghatározott fejlesztési területek, célok teljesítésének menetrendjét, valamint e mellett az alaptevékenységet jelentő feladatok (pl. szakterületi ellenőrzések, mintavételek stb.) ellátását az adott év költségvetési adottságainak figyelembevételével évente tervezni szükséges. Természetesen ezeket – az ITNET többéves jellegéből adódóan – nem itt kell megfogalmazni, de azoknak a többéves terv által nyújtott keretbe illeszkedniük kell. Csakis így biztosítható, hogy az ITNET és az operatív tervezés, végrehajtás közötti kapcsolat egyértelmű és átlátható legyen.

Ennek megfelelően minden évben el kell készíteni az az alábbi terveket:

1. Fejlesztési terv: a hosszútávú célok alapján meghatározott éves (féléves, negyedéves) fejlesztési célokat, feladatokat tartalmazza;
2. Élelmiszerlánc-felügyeleti terv (ellenőrzési és monitoring terv): a helyszínen végrehajtandó ellenőrzéseket és mintavételeket tartalmazza;
3. Képzési terv: az adott évre tervezett képzéseket tartalmazza;
4. Felülvizsgálati terv: az adott évre tervezett, élelmiszerláncra vonatkozó auditokat és belső ellenőrzéseket tartalmazza.

Az egyes tervekben meghatározott feladatok személyre szóló leosztását dokumentáltan kell végezni (pl. teljesítményértékelési rendszerben; célfeladat meghatározás formájában stb.).

2.3.1.1 Célrendszer és indikátorok

A célok továbbbontása során a SMART³ alapelveket vettük figyelembe.

Az éves operatív célok továbbbontása az ITNET stratégiai célkitűzései, a minisztérium és a NÉBIH szervezeti céljai mentén történik minden év elején.

2.3.1.2 Stratégiai indikátorrendszer

2015-ben a NÉBIH, a Stratégiában meghatározott jövőképeinek megvalósulása érdekében vállalt állami feladatainak eredményességének nyomon követése céljából stratégiai indikátorrendszert dolgozott ki.

Ezek alapján az indikátorrendszer vázát négy fő cél adta, melyek a következők:

1. Az élelmiszerlánc-kockázatok közvetlen kezelése
2. Tudáshálózat és tudáscentrum kialakítása és működtetése
3. Hiteles és erős hatóság kiépítése
4. A gazdasági, környezetvédelmi, egészségügyi szempontok közvetlen érvényesülése az élelmiszerláncon keresztül (összetett indikátorok).

---

³ Alapja: Doran, George T. There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*, Nov 1981, Volume 70 Issue 11.

Az indikátorrendszer kialakításánál az egyes dimenziókon belül jelöltük az indikátorok típusait (output indikátorok: a tevékenység, döntés, cselekvés kimenetét, az erőfeszítéseket mérik; outcome indikátorok: a bekövetkezett változás hatását mérik egy meghatározott szempont szerint, a kitűzött célhoz viszonyítva, impact indikátorok: egy szélesebb, átfogóbb képet nyújtanak a vizsgált jelenségről), amelyek az eredmények értelmezésében és a további lépések megtervezésében is lényeges információt nyújtanak.

Az indikátorrendszer adatainak feldolgozásával elemzések készülnek. Az elemzések eredményei a Stratégiában meghatározott jövőkép megvalósulása érdekében vállalt állami feladatok eredményességének visszacsatolásán, illetve a döntéstámogatáson kívül segítenek a Hivatal kommunikációs stratégiájának „testre szabásában”.

A közelmúltban a NÉBIH-ben lezajlott IT fejlesztések (INTEL) során megtörtént a Hivatal IT architektúrájának megújítása, többek között a törzsadatok központi nyilvántartására szolgáló törzsadatkezelő rendszer, az élelmiszerlánc-biztonsági adatok elemzését biztosító Adattárház, valamint az állatok nyilvántartását és állategészségügyi felügyeletét ellátó DATAVET adatbázis kiépítése. A rendszerbe áramló több és jobb minőségű élelmiszerlánc-információ révén javult az adatok elemezhetősége, a közöttük lévő kapcsolatok feltárása és a NÉBIH kockázatelemzési rendszereinek hatékonysága.

2.3.2 Felülvizsgálatok végzése

A célok és feladatok teljesülésének nyomonkövetése érdekében az auditálási és belső ellenőrzési rendszernek ki kell terjednie az operatív tervek és feladatok végrehajtására is. Ezen felül az éves operatív tervek év közben legalább egyszer felülvizsgálatra kerülnek.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti hatósági tevékenységek következetességének és eredményességének felülvizsgálata két módon valósul meg.

- Auditok: az élelmiszerlánc-felügyeleti, az abban közreműködő, valamint az agrárigazgatási szervek tevékenységének független auditja a *2017/625/EU rendelet 6. cikk alapján*, illetve az átruházott feladatok auditja a *33. cikk a) pont* szerint
- Szakmai felülvizsgálatok: a szakmai irányító miniszter szakmai irányítása alá tartozó hatósági tevékenységek törvényességi és szakszerűségi felülvizsgálata a közigazgatás-szervezésért felelős miniszterrel együttműködésben.

2.3.2.1 Auditok

A NÉBIH belső auditok keretében végzi a teljes élelmiszerlánc-felügyeleti hatósági tevékenység felülvizsgálatát, erre saját szervezetén belül elkülönülő szervezeti egységet hozott létre. Az audit rendszer függetlensége és független felülvizsgálata biztosított. MSZ EN ISO 9001:2015 szabvány alapú - MSZ EN ISO 19011:2018 szabvánnyal integrált - minőségirányítási rendszert működtet, mely biztosítja az audit folyamat szisztematikusságát és folyamatos fejlesztését. Az élelmiszerlánc-felügyeleti illetékes hatóság hatókörébe tartozó

tárgykörökből audit univerzumot képzett, melyet öt éves (2016-2020) audit program keretében vizsgál.

Az éves audit program kialakítása során – többek között - figyelembe veszi a jogszabályi előírásokat, az előző évben elvégzett szakmai felülvizsgálatok eredményét, továbbá az audit univerzum tárgyköreiben felmerült kockázatok értékelését is. Az audit univerzum és a 2021-2025 évre vonatkozó 5 éves audit program *2017/625/EU rendeletnek* való megfeleltetése az első félév végéig megvalósul. Az audit rendszer illetékessége kiterjed a NÉBIH, a megyei kormányhivatalok, a járási hivatalok, és a NÉBIH által felhatalmazott szervezetek és a nyilvántartott ökológiai ellenőrző szervezetek felülvizsgálatára. Az audit rendszer részletesebb ismertetését a [8. fejezet](#) tartalmazza.

2.3.2.2 Szakmai felülvizsgálatok

A Miniszterelnökség működteti az irányítása alá tartozó fővárosi és megyei kormányhivatalok, valamint a járási hivatalok felülvizsgálati rendszerét, melyhez évente Ellenőrzési Tervet készít, amit a Miniszterelnökséget vezető miniszter, mint a közigazgatás szervezésért felelős miniszter hagy jóvá. A kormányhivataloknak az agrárminiszter szakmai irányítása alá tartozó szakterületei esetében, az Agrárminisztérium Főosztályai és a NÉBIH tesznek téma-, cél, illetve utóellenőrzési javaslatokat a következő évi Ellenőrzési Tervhez.

Az Ellenőrzési Tervben szereplő vizsgálatok típusa:

- Átfogó vizsgálatok: A Miniszterelnökség a kiválasztott megyei kormányhivatal tekintetében a működés egészét tekintve szakszerűségi, hatékonysági, törvényességi és pénzügyi ellenőrzést végez. A szakszerűségi és törvényességi felülvizsgálatra kiterjedően részt vesznek a szakmai irányító minisztérium háttérintézményeinek szakértői is, akik részjelentést készítenek. Az összefoglaló jelentést a Miniszterelnökséget vezető miniszter hagyja jóvá.
- Szakmai felülvizsgálatok: Az Agrárminisztérium Főosztályai, illetve a NÉBIH szakmai igazgatóságai az agrárminiszter szakmai irányítása alá tartozó szakterületeken végzik el a megyei és a járási hivatalok hatósági tevékenységének szakszerűségi és törvényességi felülvizsgálatát, szakmai téma-, cél és utóellenőrzések keretében. A NÉBIH önállóan dönt a következő évben vizsgálandó témákról, az ellenőrzést a szakmai igazgatóságok a Miniszterelnökség részvétele nélkül folytatják le. A NÉBIH által végrehajtott ellenőrzésekről a jelentést a NÉBIH elnöke adja ki.

A szakmai felülvizsgálatok lefolytatásának szabályait a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló Kormányrendelet, illetve a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter által kiadott Ellenőrzési Módszertan tartalmazza.

2.3.3 Érdekeltségi rendszer

A fejlesztési célok elérésére irányuló motiválásban – a *kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény* alapján – a gyakorlatban elsősorban a motivációs elismerésnek, céljuttatásnak van jelentősége. Ehhez igazodva a fejlesztési célok alapján meghatározott célfeladatokhoz pénzjutalom kerül hozzárendelésre, majd a kifizetés a teljesítmény kiértékelése alapján történik.

3 Az illetékes hatóságok, nemzeti referencialaboratóriumok és ellenőrző szervek kijelölése

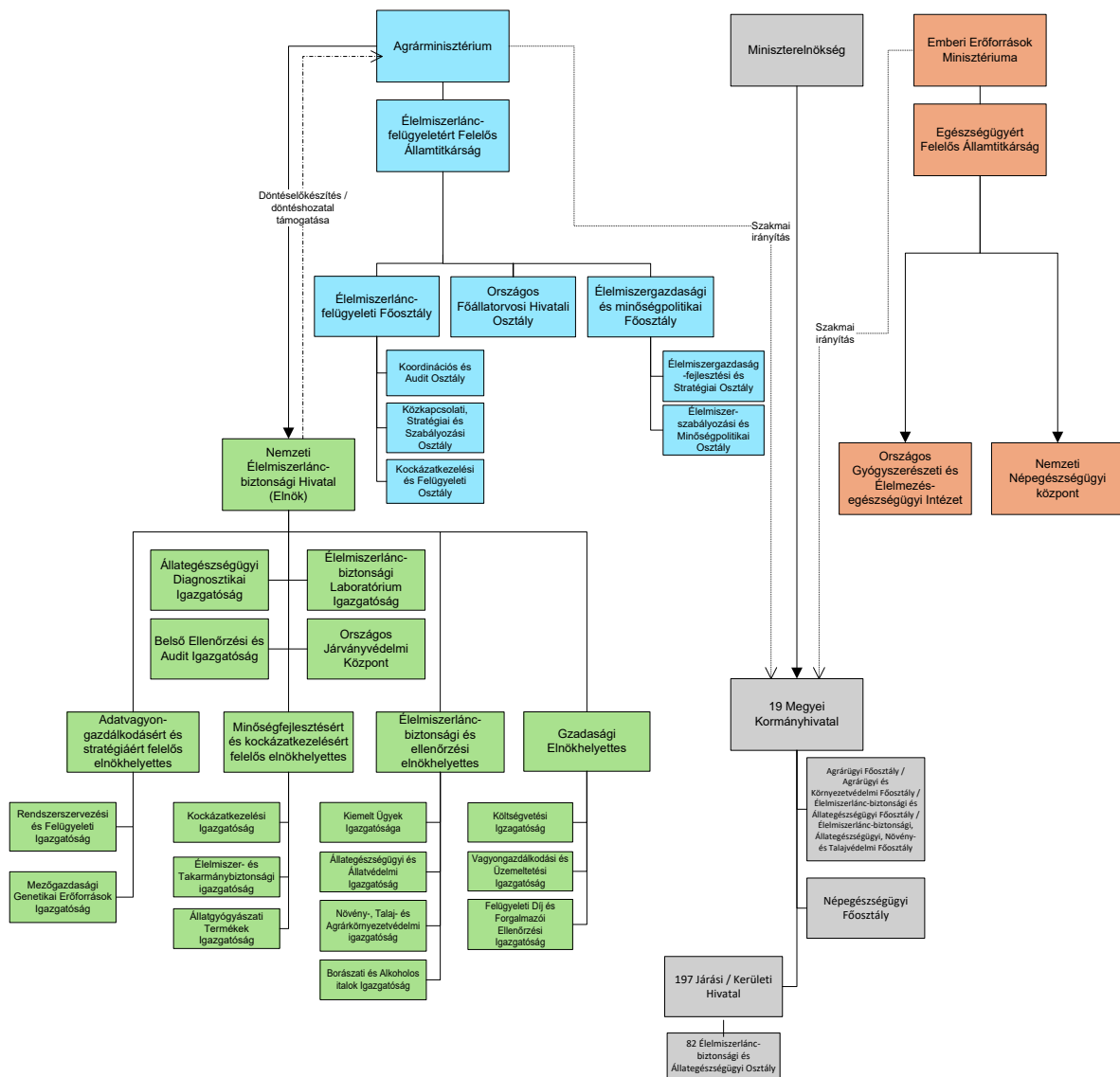
3.1 Szervezeti felépítés

Az agrárminiszter által vezetett AM-on belül az Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkár felügyelete alatt álló Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály, Élelmiszergazdasági- és minőségpolitikai Főosztály, valamint az Országos Főállatorvosi Hivatali Osztály irányítja, felügyeli és koordinálja az AM-hoz tartozó növényegészségüggyel, takarmányokkal, állategészségüggyel, állatvédelemmel, állatgyógyászati készítményekkel, állat- és növényegészségügyi határellenőrzéssel, élelmiszerekkel kapcsolatos szakmai hatósági és laboratóriumi feladatellátást. A hatósági feladatok elvégzését a NÉBIH és a megyei kormányhivatalok, illetve járási hivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti szervei biztosítják.

2012. március 15-i megalakulása óta a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal látja el a központi élelmiszerlánc-felügyeleti feladatokat. A Hivatal az Agrárminisztérium háttérintézményeként országos hatáskörben felügyeli az élelmiszerlánc-biztonsági szabályok betartását, küzd az élelmiszerhamisítások és a feketegazdaság ellen. A NÉBIH felügyeleti szerve a minisztériumon belül az Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkárság, a helyettes államtitkár egyben az országos főállatorvosi tisztséget is betölti.

Az AM és a NÉBIH között egyenes utasítási rendszer működik, központi illetékes hatóságként a NÉBIH felelős a központi szintű operatív feladatok szervezéséért, a kockázatelemzésért és döntés-előkészítőként támogatja az AM munkáját.

Megyei szinten a területi szervek a fővárosi és megyei kormányhivatalok önálló igazgatóságaként működtek 2015. március 31-ig. 2015. április 1-től jelentősen átalakult a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti struktúrája, valamint új feladatok is kerültek a kormányhivatalokhoz. A korábbi szakigazgatási szervek összevonások révén integrálódtak a kormányhivatalba és főosztályokká alakultak át. A központi hivatalok átszervezése a területi közigazgatásra is hatással volt, újabb feladatok kerültek a megyei kormányhivatalokhoz, illetve járási hivatalokhoz.

2. ábra: Az élelmiszerlánc-felügyelet szervezeti felépítése

3.1.1 A központi kormányzati igazgatási szervek jogállása

- A központi államigazgatási szervek jogállását a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény szabályozza.
- A központi kormányzati igazgatási szervek jogállását a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény szabályozza.
- A minisztérium a miniszter munkaszerveként működő, a Kormány irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szerv. A miniszter vezeti a minisztériumot, e feladatkörében irányítja az államtitkár és a közigazgatási államtitkár tevékenységét. A miniszter részletes feladat- és hatáskörét a Kormány rendeletben állapítja meg.

- A központi hivatal (NÉBIH) törvény vagy kormányrendelet által létrehozott, miniszter irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szerv.
- *94/2018. (V.22.) Korm.rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről* – többek között – az agrárminiszter szakpolitikai feladat- és hatáskörét is meghatározza. A *Korm.rendelet 79. §-a* az agrárminiszter feladatkörébe utalja az élelmiszerlánc-felügyeletet, valamint az 1. melléklet G pontja értelmében az agrárminiszter irányítja a Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatalt.

3.2 Feladat- és hatáskörök

Az alábbiakban az Agrárminisztérium (AM) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal (NÉBIH), illetve a megyei kormányhivatalok és járási hivatalok élelmiszerlánc-felügyeletben érintett szervezeti egységeinek bemutatása következik. A továbbiakban a jogosult állatorvosi rendszer és a nemzeti referencia, illetve hatósági laboratóriumok kijelölésének és feladatainak ismertetésére is sor kerül.

3.2.1 Agrárminisztérium

A miniszter és az AM működésének jogszabályi alapja:

- *az Élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény;*
- *a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról szóló 2018. évi V. törvény;*
- *94/2018. (V.22.) Korm.rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről;*
- *a 10/2019. (XII. 30.) AM utasítás az Agrárminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról.*

A miniszter a szakmai igazgatás tekintetében az országos főállatorvoson keresztül irányítja és felügyeli a NÉBIH-et.

A miniszter hatáskörébe tartozik, hogy a nagy nemzetgazdasági kárral fenyegető vagy közegészségügyi szempontból veszélyes állatbetegségek felszámolására állami pénzeszközökkel támogatott, az állatállományoknak a betegségtől való mentesítésére országos programot, valamint a betegség előfordulásának felmérésére ellenőrző, illetve monitoring-vizsgálati programot rendeljen el. Kezdeményezheti rendkívüli élelmiszerlánc-események esetén a térítés ellenében történő közcélú munkavégzést, a létesítmény, a szállító, növényvédő és más eszközök, valamint anyagok igénybevételét, továbbá a rendvédelmi szervek, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal közreműködését.

A minisztérium legfőbb feladata a jogszabály-előkészítés és nemzetközi kapcsolattartás a növényegészségügy, takarmányellenőrzés, állategészségügy, állatvédelem, állat- és növényegészségügyi határellenőrzés, élelmiszerbiztonság, -minőség, -higiénia szakterületén,

és az állatgyógyászati készítmények törzskönyvezésével, forgalmazásával és ellenőrzésével kapcsolatban.

Az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály többek között a következő szakterületeket érintő tevékenységeket látja el: nemzetközi kereskedelem, nemzetközi és EU kapcsolattartás, élelmiszer- és takarmány-biztonság, állategészségügy, állatvédelem, növényegészségügy, növényvédelem, talajvédelem, növényi termékek, parlagfű probléma, gomba-szakértői tevékenység és ökológiai termelés. Ezekon túl előkészíti a szakterületekhez tartozó jogszabályokat.

Az Élelmiszergazdasági és -minőségpolitikai Főosztály az élelmiszer-feldolgozással kapcsolatos szakmai és minőségügyi tevékenység szabályozásáért, illetve a nemzeti élelmiszer minőségpolitika szakmai koncepciójának elkészítéséért felelős. Feladata továbbá az ágazatot érintő jogszabályok uniós harmonizációja. Részt vesz az élelmiszer-ágazat nemzeti stratégiájának kidolgozásában, fejlesztési céljainak meghatározásában. Közreműködik az új élelmiszerek uniós engedélyeztetésében, az új technológiák szabályozásában, felelős az élelmiszerekkel kapcsolatos fogyasztói tájékoztatás szabályainak kialakításáért és az élelmiszerminőséggel kapcsolatos társadalmi szemléletformálásért.

Az Országos Főállatorvosi Hivatali Osztály fő feladata az országos főállatorvos hivatali, valamint a nemzetközi kereskedelemmel, nemzetközi és Európai Unióval kapcsolattartással összefüggő feladatainak ellátása és koordinálása.

3.2.2 NÉBIH

A NÉBIH működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja:

- *az Élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény;*
- *a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény;*
- *a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet;*
- *az állatgyógyászati termékekről szóló 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet;*
- *az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet;*
- *az élelmiszerlánc-felügyeleti díj bevallásának és megfizetésének szabályairól szóló 40/2012. (IV. 27.) VM rendelet*
- *a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet*
- *a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet;*
- *383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről*

- a *Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról szóló 9/2019. (XII. 23.) AM utasítás.*

A fentieken túl a NÉBIH részletes ágazati jogszabályokban, miniszteri rendeletekben kijelölt feladatokat is végez az élelmiszerlánc teljes területén.

2012. március 15-től a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) és a Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatal (MÉBIH) egyesült, és Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalként (NÉBIH) látja el a központi élelmiszerlánc-felügyeleti feladatokat.

A NÉBIH a *Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelettel* létrehozott, önálló jogi személyiséggel rendelkező, az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítása alatt álló központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A NÉBIH irányítását a miniszter által átruházott hatáskörben az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkára (az országos főállatorvos) látja el. A NÉBIH a hatáskörébe tartozó feladatokat az ország egész területére kiterjedő illetékességgel látja el.

A NÉBIH koordináló, szakmai döntés-előkészítő, véleményező, javaslattevő, információs szerepet tölt be az élelmiszer-ellenőrzés, valamint az élelmiszer- és takarmánybiztonság területén, valamint országos illetékességgel ellenőrzési feladatokat is végez. Kapcsolatot tart a hazai, valamint az Európai Unió központi- és tagállami szervezeteivel. Közreműködik a magyar nemzeti élelmezés- és táplálkozáspolitika végrehajtásában az élelmiszer- és takarmánybiztonság vonatkozásában. Magyarországi kapcsolattartó pont az Európai Unió élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyors vészjelző rendszerében (RASFF).

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal létrehozásáról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet a NÉBIH-et jelöli ki az élelmiszer-ellenőrző hatóságok ellenőrző munkájának koordinálására, különös tekintettel:

- az ellenőrzési tervek, illetve módszerek egyeztetésére, összehangolására;
- eljárásrendek, útmutatók készítésére;
- az ellenőrzési tapasztalatok közös értékelésére;
- a közös ellenőrzési jelentések készítésére.

A NÉBIH országos élelmiszerlánc-ellenőrző laboratóriumhálózatot működtet.

A NÉBIH az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) hazai kapcsolattartó intézményeként a *22/2012. (II. 29.) Korm. rendeletben* megfogalmazottak szerint részt vesz az élelmiszer- és takarmánybiztonság területével kapcsolatos szakmai döntések előkészítésében. Többek között az adott terület szakembereinek, hatóságainak és egyéb intézményeinek segítségével adatokat és információkat gyűjt, elemez, kialakítja és működteti az egységes kockázatbecslést. Tudományos, illetve szakmai segítséget nyújt; felkérésre szakvéleményeket készít.

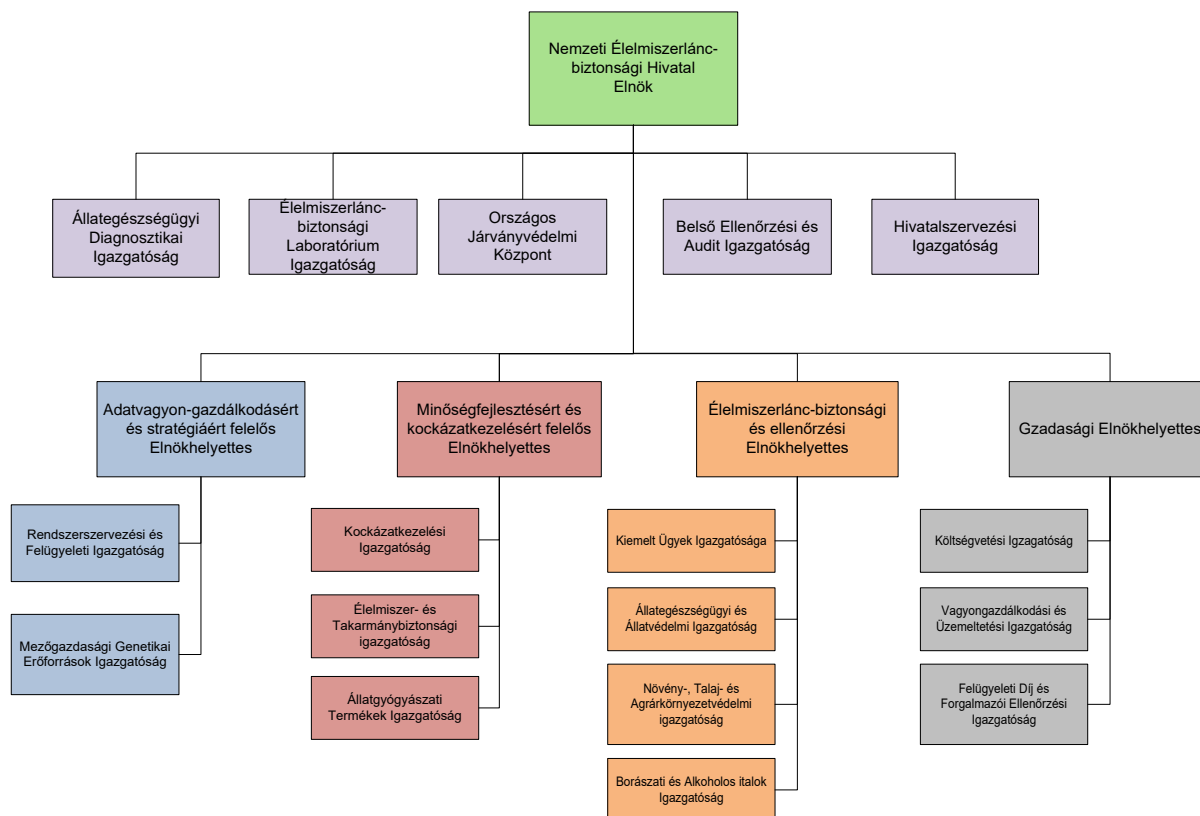
Az Élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvénynek és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal létrehozásáról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendeletnek megfelelően az egészségügyi államigazgatási szerv szakvéleménye alapján a NÉBIH végzi a harmadik országból származó hagyományos élelmiszerek tagállami véleményezését, valamint részt vesz az Európai Bizottság új élelmiszer munkacsoportjában.

A NÉBIH – a társhatóságokkal együttműködve – nagyszámú operatív feladat elvégzését irányítja a növényegészségügy, takarmányellenőrzés, állategészségügy, állatvédelem, állat- és növényegészségügyi határellenőrzés, élelmiszerbiztonság, -minőség, -higiénia szakterületén, és az állatgyógyászati készítmények törzskönyvezésével, forgalmazásával és ellenőrzésével kapcsolatban. Ezen felül a NÉBIH egyes szervezeti egységei nemzeti referencia és egyéb hatósági laboratóriumi feladatokat is ellátnak.

A NÉBIH országos illetékességgel operatív ellenőrzési feladatokat is ellát, erre a feladatra jött létre 2012-ben egy központi ellenőrzési csoport, a Kiemelt Ügyek Igazgatósága (KÜI), amely a hivatal teljes hatáskörében hajt végre ellenőrzéseket olyan kiemelt ügyekben, ahol az adott esemény stratégiai fontosságú, akár nemzetgazdasági érdekből, akár azért, mert nemzetközi érintettséggel jár, továbbá nagy élelmiszerbiztonsági kockázatot jelent. A jellemző ellenőrzési fókuszpontok a csalás, hamisítás, illetve nagyszámú fogyasztó egészségének veszélyeztetésének gyanúja.

A 2017/625/EU rendelet 6. cikkben foglaltak biztosítására az állam az élelmiszerlánc-felügyeleti szervén keresztül működteti az élelmiszerlánc-felügyeleti, az abban közreműködő, valamint az agrárigazgatási szervek belső audit rendszerét. A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló Kormányrendelet a belső audit rendszer kialakítására és működtetésére a NÉBIH-et jelölte ki. Az agrárminiszter utasításban határozta meg a NÉBIH szervezeti felépítését, abban a független audit csoport helyét a szervezetrendszerben és feladatait. Az auditok végrehajtásáért felelős szervezeti egység az Audit Osztály az elnök összefogásában működő Belső Ellenőrzési és Audit Igazgatóság szervezeti egységként. Az Audit osztály független auditokkal biztosítja a központi, a megyei és a helyi hatóságok hatósági tevékenységének és más hatósági tevékenységének független felülvizsgálatát. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló kormányrendelet előírja a kormányhivatalok számára a NÉBIH belső auditjain meghatározott intézkedések végrehajtását. A járási hivatalok részére meghatározott intézkedések végrehajtásáról a megyei kormányhivatalok irányítási jogkörükben gondoskodnak.

A NÉBIH szervezeti felépítését a 3. ábra szemlélteti.

3.ábra: A NÉBIH szervezeti felépítése

A 2017/625/EU rendelet hatálya az alábbi szervezeti egységek tevékenységére terjed ki:

Az Elnök közvetlen alárendeltségébe tartozó:

- Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság (ÁDI) látja el az állategészségügyi diagnosztikai feladatokat;
- Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) látja el - az állategészségügyi és borászati laboratóriumok kivételével - a NÉBIH laboratóriumi hálózata működtetésével kapcsolatos feladatait;
- Országos Járványvédelmi Központ (OJK) az állatjárvány kitörését követően koordinációs és irányítói feladatokat lát el;
- Belső Ellenőrzési és Audit Igazgatóság (BEAI) felelős a NÉBIH belső ellenőrzési feladatainak ellátásáért, beleértve az auditot is.

A NÉBIH Adatvagyon-gazdálkodásért és stratégiáért felelős Elnökhelyettes irányítása alá tartozó:

- Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság (REFI) látja el az élelmiszerlánc-biztonsági stratégiával, a szakmai tervezéssel és felügyelettel, informatikai

rendszerekkel és fejlesztésekkel, valamint a projektmenedzsmenttel összefüggő központi feladatokat;

- Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság (MGEI) látja el a növénytermesztéssel, állattenyésztéssel és földművelésüggyel kapcsolatos központi feladatokat.

A NÉBIH Minőségfejlesztésért és kockázatkezelésért felelős Elnökhelyettes irányítása alá tartozó:

- Kockázatkezelési Igazgatóság (KKI) látja el a rövidtávú kockázatértékelési feladatokat, a válságkezelés koordinálását, felelős a krízis és általános kommunikációért, szemléletformálásért. Emellett ellátja a az EU RASFF-AAC (Rapid Alert System for Food and Feed – Administrative Assistance and Cooperation System) – FFN (Food Fraud Network) egységes nemzeti kapcsolattartó pont (SCP – Single Contact Point) és a World Health Organisation, International Food Safety Authorities Network (WHO INFOSAN) kapcsolattartó pont feladatait;
- Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság (ÉTBI) látja el az élelmiszer és takarmány-higiéniával, - biztonsággal, - minőséggel kapcsolatos központi igazgatási feladatokat az élelmiszer és takarmány -előállítás, - forgalmazás, továbbá vendéglátás és közétkeztetés területén a termőföldtől az asztalig elv alapján a teljes élelmiszerláncra kiterjedően beleértve a harmadik országba exportáló üzemek felügyeletet is;
- Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI) látja el az állatgyógyászati készítmények forgalomba hozatalával, gyártásával és forgalmazásának engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos központi feladatokat.

A NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági és ellenőrzési Elnökhelyettes irányítása alá tartozó:

- Kiemelt Ügyek Igazgatósága (KÜI) a hivatal teljes hatáskörében hajt végre ellenőrzéseket olyan kiemelt ügyekben, ahol az adott esemény stratégiai fontosságú, akár nemzetgazdasági érdekből, akár azért, mert nemzetközi érintettséggel jár, továbbá nagy élelmiszerbiztonsági kockázatot jelent;
- Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság (ÁÁI) látja el a járványügyi, állatvédelmi valamint az állati eredetű melléktermékekkel kapcsolatos központi feladatokat;
- Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTAI) látja el az elsődleges növényi termelés és a növényi termék ellenőrzés élelmiszerlánc-biztonsággal, valamint a növényi termék minőségellenőrzéssel összefüggő központi állami feladatokat;

- Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága (BAII) látja el a borászati termékekre és alkoholos italokra vonatkozó élelmiszer-higiéniával, -biztonsággal, -minőséggel kapcsolatos központi igazgatási feladatokat.

A NÉBIH Gazdasági Elnökhelyettes irányítása alá tartozó:

- Felügyeleti Díj és Forgalmazói Ellenőrzési Igazgatóság látja el a felügyeleti díjjal, valamint a tisztességtelen forgalmazói magatartás ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat.

A decentralizáció jegyében az egyedi engedélyezési, valamint ellenőrzési feladatok végrehajtásának jelentős része a megyei szinten jelenik meg, így a központnál csak kis számban található ilyen típusú feladat.

3.2.3 Kormányhivatalok

A megyei kormányhivatalok és járási hivatalok működésének és feladatellátásának jogszabályi alapja:

- az *élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről* szóló 2008. évi XLVI. törvény;
- a *szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról* szóló 2004. évi XVIII. törvény;
- a 2010. évi CXXVI. törvény a *fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról*;
- a *kormányzati igazgatásról* szóló 2018. évi CXXV. törvény
- 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- 334/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az *állatvédelmi hatóság kijelöléséről*
- 2017. évi CLXXIX. törvény a *közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről*
- 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet a *fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról*
- 3/2020. (II.28.) MvM utasítás a *fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról*.

A fentiekén túl a kormányhivatalok részletes ágazati jogszabályokban, miniszteri rendeletekben kijelölt feladatokat is végeznek az élelmiszerlánc teljes területén.

2011. óta a megyei kormányhivatalok a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei. A járások és járási hivatalok a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti egységeiként kerültek felállításra 2013. január 1-jével. 2015 óta összesen 174 vidéki járás és ezzel

megegyező számú járási hivatal működik. A főváros korábban járási szinten működött 23 kerülete 2020. március 16. óta a Pest Megyei Kormányhivatalon belül egységesen megyei szintre került, így megszűnt a kerületek északi és déli megosztása. A főváros hatósági állatorvosainak és élelmiszerbiztonsági felügyelőinek hatásköre nem változott.

2015. április 1-től fogva a megyei kormányhivatalok törzshivatalra és szakigazgatási szervekre való tagolódása megszűnt, belső integrációs folyamat eredményeként főosztályok és osztályok kerültek kialakításra, ezek alkotják a megyei kormányhivatalok új szervezeti egységeit. A járási hivatalokban szintén lezajlott integráció keretében a korábbi szakigazgatási egységek helyett osztályok jöttek létre. Az átszervezések érintették az egyes államigazgatási szervek közötti alá- és fölérendeltségi, szakmai és funkcionális irányítási kapcsolatokat is. A NÉBIH által működtetett vidéki laboratóriumok a NÉBIH országos laboratórium hálózatának részét képezik.

Jelenleg a megyei kormányhivatalok az Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi vagy Agrárügyi vagy Agrárügyi és Környezetvédelmi vagy Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztályok (ÉBF)⁴ útján látják el az élelmiszerlánc felügyeletének keretében az állategészségügyi, állatvédelmi, takarmányhigiéniával, takarmányok biztonságával és minőségével, élelmiszer-higiéniával, az élelmiszerek biztonságával, minőségével, a borászati termékek ellenőrzésével, az állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos irányítási és szervezési feladatokat.

Járási szinten összesen 82 Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (ÉBÁO) működik, jellemzően 2-3 járásra kiterjedő hatáskörrel.

A Miniszterelnökség felelősségi köre a személyi állomány és az infrastruktúra anyagi hátterének biztosítására terjed ki, a megyei kormányhivatalok és járási hivatalok elsődleges felelőssége az ellenőrzési tervek végrehajtása.

3.2.4 Jogosult állatorvos

A jogosult állatorvos (approved veterinarian) a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-felügyeleti szervével kormányzati szolgálati jogviszonyban nem álló, jogszabályban meghatározott állami és hatósági feladat ellátására feljogosított szolgáltató állatorvos. A jogosult állatorvosi rendszert a jogosult állatorvos hatásköréről és a működésével kapcsolatos részletes szabályokról szóló 113/2006. (V. 12.) Korm. rendelet szabályozza.

Az az állatorvos, aki jogosult állatorvosi tevékenységet kíván folytatni, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatalnál kérelmezi a jogosult állatorvosi tevékenység végzésére szóló szerződés megkötését.

---

⁴ A dokumentumban, mind a szövegben, mind az ábrákon egyszerűsített formában, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi vagy bizonyos estekeben növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró főosztályként, rövidítve ÉBF-ként hivatkozunk ezekre a szervezeti egységekre.

A kérelem elbírálását követően a megyei kormányhivatal javaslatot tesz a jogosult állatorvosi szerződés megkötésére vonatkozóan, és javaslatát a szerződéstervezettel együtt megküldi a NÉBIH számára.

A megyei kormányhivatal az engedélyt az adott állatorvos által ellátandó valamennyi jogosult állatorvosi feladatra vonatkozóan adja ki. Az engedély megadása esetén a jogosult állatorvos a tevékenységét csak a szerződés megkötését követően kezdheti meg.

Az engedély megadásának feltétele, hogy az állatorvos a megyei kormányhivatalhoz benyújtja a közigazgatási alapvizsga bizonyítványának másolatát, vagy írásos kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy a szerződés megkötésétől számított 1 éven belül saját költségére közigazgatási alapvizsgát tesz, és az ezt igazoló bizonyítvány másolatát a megyei kormányhivatalnak megküldi. Az engedély az írásos kötelezettségvállalás esetében 1 évre, egyéb esetben határozatlan időre szól. Ha az állatorvos az engedély megadását követő 1 éven belül igazolja a közigazgatási alapvizsga letételét, az engedély időtartamát határozatlan időre kell módosítani. Az 1 évre szóló engedélyt meghosszabbítani, illetve annak lejárta után az állatorvosnak új engedélyt adni nem lehet, ha az állatorvos az írásos kötelezettségvállalásában foglaltaknak nem tesz eleget.

A jogosult állatorvosi tevékenység végzésére irányuló szerződést a kérelmező állatorvos, az illetékes megyei kormányhivatal és a NÉBIH köti meg. A szerződés 1 évre szól és rögzítenie kell a jogosult állatorvos díjazását, és annak kifizetéséhez szükséges elszámolás rendjét is.

A NÉBIH nyilvántartást vezet a jogosult állatorvosokról és gondoskodik a nyilvántartási adatoknak Élelmiszerlánc-felügyeleti Információs Rendszerbe való beviteléről.

A jogosult állatorvos az alábbi hatásköröket láthatja el:

- a kérelmezett település(ek)en (településrészen):
  - az élő állatok belföldi szállításának állategészségügyi szabályairól szóló miniszteri rendelet szerinti hatósági felügyeletet az alábbi állatok, illetve szállítmányok kirakodása esetében:
    - a vágóhídra érkező állat,
    - a gyűjtőállomásra, kereskedői telepre érkező állat,
    - az állatkiállításra, -vásárra, -piacra vagy rendezvényre érkező állat
  - állatvásár, állatbemutató, állatkiállítás, állatverseny állategészségügyi felügyelete;
  - az embert mart kutya hatósági megfigyelése;
  - elvégzi a szalmonella hatósági mintavételt;
  - fogyasztóhatósági döntést hoz elejtett vad esetében;
  - kistermelőknél húsvizsgálat és húszállítási igazolás kiállítása;
  - a kislétszámú telepek esetében belföldi állatszállítás engedélyezése;
  - a kislétszámú telepek esetében diagnosztikai próbák elvégzése;
  - a kislétszámú telepek esetében mintavétel;
  - a kislétszámú telepek esetében jegyzőkönyv kiállítása támogatáshoz, hitelhez;

- a nagy létszámú állattartó telepen:
  - belföldi állatszállítás engedélyezése
  - diagnosztikai próbák elvégzése;
  - mintavétel;
  - jegyzőkönyv kiállítása támogatáshoz, hitelhez.
- bizonyos kapacitás alatti vágóhíd(ak)on:
  - húsvizsgálat.

A jogosult állatorvos köteles:

- a szerződésben meghatározott feladatait elvégezni;
- tevékenységének szakszerű végzése érdekében folyamatosan tájékozódni a működési területével kapcsolatos állategészségügyi állapotról, valamint részt venni a NÉBIH vagy a megyei kormányhivatal által számára szervezett képzésen;
- a külön jogszabályban foglaltak szerinti nyilvántartást vezetni, jelentést tenni és adatot szolgáltatni;
- a NÉBIH vagy a megyei kormányhivatal kérésre, valamint a feladatainak elvégzésével kapcsolatos elszámoláskor jelentést tenni, valamint adatot szolgáltatni tevékenységével kapcsolatosan.

3.2.5 Laboratóriumok

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv feladatellátása keretében Nemzeti Referencia Laboratóriumokat (NRL) és hatósági laboratóriumokat működtet.

A laboratóriumok hatósági ellenőrzések során vett minták elemzésének végzésére – a *2017/625/EU rendelet 100. cikke* szerinti – kijelölése alapvetően a NÉBIH hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatában (SzMSz) történik, a laboratóriumi feladatellátás részletes szabályozása elnöki utasításokon keresztül valósul meg.

Az állami laboratóriumok feladatai különösen⁵:

- zárlati és vizsgálatköteles növénykórokozó vírusok és fitoplazmák ellenőrzése a szaporítóanyag előállító területeken;
- zárlati és vizsgálatköteles rovarok, fonálférgesek, növénykórokozó vírusok, viroidok, fitoplazmák, gombák hazai előfordulásának felderítése,
- a talaj és a felszíni vízminták növényvédőszer-maradék tartalmának monitoring vizsgálata, továbbá a talajokban, talajvízben toxikus elemtartalom és egyéb szennyezőanyag vizsgálat;
- a növényvédő szerek és terméknövelő anyagok minőségének hatósági vizsgálata;

⁵ 2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről 30. §. szerint.

- a növényi termények, illetve a növényi alapú feldolgozott termékek növényvédőszer-maradék tartalmának vizsgálata termőhelyen, tároló, elárusítóhelyeken és a határállomásokon vett mintákból;
- tételes, felmérő, monitoring és célvizsgálatok végzése az élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenység kapcsán;
- a vizsgálati eredmények adatbázisban történő kezelése és az országos adatbázisba történő folyamatos továbbítása;
- kijelölés alapján referencialaboratóriumi feladatok ellátása, körvizsgálatok szervezése és azok eredményeinek értékelése;
- a nemzetközi követelményekkel összhangban álló vizsgálati módszerek alkalmazása érdekében diagnosztikumok és eszközök előállítása, illetve ezek beszerzése, készleten tartása;
- részvétel a kutatásban, a vizsgálati módszerek kialakításában és fejlesztésében;
- a laboratóriumi vizsgálatok nemzetközi szabványainak véleményezése, a vizsgálati módszerek érvényesítése, valamint gondoskodás az átvett vizsgálati módszerek hazai elterjesztéséről;
- elsősorban diagnosztikai és más szakmai vizsgálatokkal közreműködés az állatbetegségek okainak megállapításában, a fertőzöttség felderítésében, a helyi és országos mentesítési és betegségfelszámolási programok végrehajtásában, közreműködés a diagnosztikai módszerek folyamatos korszerűsítésében;
- a jogszabályokban meghatározott radioanalitikai vizsgálati feladatok ellátásának szervezése és végzése az élelmiszerláncban;
- közreműködés a különleges táplálkozási igényt kielégítő élelmiszerek, étrendkiegészítők előállításával, adalékanyagok és technológiai segédanyagok, élelmiszer csomagolóanyagok, élelmiszeriparban felhasznált mosó- és fertőtlenítőszer gyártásával, felhasználásával és az új élelmiszerekkel, valamint takarmány-adalékanyagokkal kapcsolatos engedélyezési eljárásban;
- *2003. évi LII. törvény „a növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról”* szerint a Központi Vetőmagvizsgáló Laboratórium feladata a vetőmag tételekből vett minták hatósági minősítő vizsgálata a forgalomba hozatalhoz szükséges vetőmag minősítő okmányok kiadásához, illetve vetőmag minták egyes kiegészítő értékmérő tulajdonságainak laboratóriumi meghatározása. További feladata a kockázatelemzés alapján kijelölt vetőmag tételek GMO szűrővizsgálata, illetve a kukorica és napraforgó fajtajelöltek és szülői vonalak fajtavizsgálatához gél-elektroforézis vizsgálatok elvégzése;
- részvétel a tömeges halpusztulások kivizsgálásában;
- méhmérgezések összefoglaló értékeléseinek összeállítása.

3.2.5.1 Nemzeti Referencia Laboratóriumok

Az országos főállatorvos a miniszter által átruházott hatáskörben jelöli ki a Nemzeti Referencia Laboratóriumokat (NRL), az NRL-ek listája, a szükséges adatok megadásával elküldésre kerül az Európai Unió Bizottsága Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatósága (DG SANTE) és az EU Referencia Laboratóriumok (EU-RL vagy CRL) felé.

AZ NRL-ek fő feladatai a *2017/625/EU rendelet 101. cikke* értelmében együttműködés az európai uniós referencia laboratóriumokkal, részvétel az ezen laboratóriumok által szervezett jártassági és összehasonlító vizsgálatokban, a hatósági laboratóriumok tevékenységének koordinálása, összehasonlító vizsgálatok szervezése, értékelése, és erről a az illetékes hatóság tájékoztatása, információk disszeminálása, szakmai segítségnyújtás a hatóság és a hatósági laboratóriumok számára, közreműködés a többéves nemzeti ellenőrzési tervek, valamint az éves jelentések elkészítésében. Az NRL-ek feladatait, valamint az illetékes hatósággal való együttműködésüket a *2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről*, valamint a hatályos SzMSz határozza meg.

3.2.5.2 Jártassági- és/vagy összehasonlító vizsgálatok szervezése

A NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság Koordinációs és Módszertani Osztálya (továbbiakban: NÉBIH ÉLI KMO) akkreditáltan végzi a Nemzeti Referencia Laboratóriumok együttműködésével a hatósági laboratóriumok tevékenységi területén a jártassági-, és összehasonlító vizsgálatok szervezését, évente kiadott terv alapján. A hatósági laboratóriumok részvétele a NÉBIH ÉLI KMO által szervezett körvizsgálatokban, valamint az NRL-ek részvétele az EU-RL-ek (CRL-ek) által szervezett körvizsgálatokban kötelező.

A körvizsgálati témák évente a korábbi évek körvizsgálatai, azok eredménye, valamint a hatósági laboratóriumok tevékenységi köre alapján kerülnek meghatározásra.

A Nemzeti Referencia Laboratóriumi feladatokat ellátó laboratóriumok és tevékenységi körük az [1. mellékletben](#), az NRL-ek részletes adatai a [2. mellékletben](#) található.

A laboratóriumi vetőmagvizsgálat területén nincs referencia laboratórium rendszer. A vizsgálatokat a Nemzetközi Vetőmag-vizsgálati Szabályzat (ISTA) és a Magyar Szabvány (MSZ) szerinti módszerekkel végezzük.

A laboratóriumok rendelkeznek a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) és ISTA akkreditációval.

3.2.5.3 Hatósági laboratóriumok kijelölése

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a hivatalból indított eljárásaiban hozott döntéseinek megalapozásához szükséges laboratóriumi vizsgálatokhoz elsősorban állami, az adott vizsgálatra akkreditált laboratóriumot vehet igénybe.

A 2017/625/EU rendelet 37. cikk szerint az illetékes hatóság kijelöli azokat a laboratóriumokat, amelyek a hatósági ellenőrzések során vett minták elemzését végezhetik.

A NÉBIH laboratóriumainak hatósági ellenőrzések során vett minták elemzésének elvégzésére való kijelölése alapvetően a NÉBIH hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatában (SzMSz) történik meg.

A részletes feladatellátást és a területi illetékességet elnökhelyettesi vagy igazgatói utasítások állapítják meg.

A 10/2013. és az azt módosító 10/2014. számú elnöki utasítás szól a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal laboratóriumairól.

A fenti kijelöléstől eltérően a nem állami laboratórium hatósági ellenőrzések során vett minták vizsgálatára az alábbi esetekben jelölhető ki:

- a laboratóriumi hálózatban jelentkező átmeneti vizsgálati kapacitáshiány,
- felmerülő új vizsgálati igények azonnali kielégítése az akkreditáció megszerzéséig.

Ezekben az esetekben a NÉBIH elnöke utasítás formájában kijelölhet egyéb, a hatályos SzMSz-ben nem szereplő állami vagy nem állam által működtetett hazai vagy külföldi laboratóriumot is, a vizsgálandó minta típusának és a mért paraméter megjelölésével. A kijelölés adható határozott ideig és határozatlan időtartamra, valamely esemény bekövetkezéséig vagy visszavonásig. A kijelölt laboratóriumok listáját a NÉBIH honlapján közzéteszi.

A laboratóriumi vizsgálatot az illetékes központi igazgatóság rendeli meg az így kijelölt laboratóriumtól, a visszakapott eredményeket pedig továbbítja az illetékes mintavevő hatóságnak. A költségeket az illetékes központi igazgatóság viseli. A NÉBIH szakmai informatikai rendszereiben a minta és eredményeinek rögzítése a központi igazgatóság feladata.

Az így kijelölt laboratóriumok esetében a laboratóriummal szemben támasztott minimális követelmények:

- A laboratórium rendelkezzen érvényes működési engedéllyel és – amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik – akkreditációval az adott vizsgálat vonatkozásában;
- A laboratórium teljesíteni tudja az illetékes központi igazgatóság által a mérési módszer, a kimutatási határ, a mérési bizonytalanság, a határidő és az ár vonatkozásában megjelölt speciális feltételeket;
- A laboratórium feleljen meg az esetleges helyszíni szemléje során.

Az illetékes központi igazgatóság a Nemzeti Referencia Laboratóriummal együtt, évente felülvizsgálja a kijelölés szükségességét, indokolt esetben helyszíni szemle segítségével.

3.2.5.4 A hatósági feladatokat ellátó laboratóriumok egyéb feladatai és tevékenységei

A NÉBIH laboratóriumainak főbb adatai, beleértve a tevékenységükre, az általuk végzett hatósági feladatokra, illetve akkreditációjukra vonatkozó információkat is, elérhetőek a NÉBIH honlapján, az alábbi linkeken:

<https://portal.nebih.gov.hu/laboratorium>

<https://portal.nebih.gov.hu/-/akkreditalasi-okirattal-kapcsolatos-tajekoztatas>

A NÉBIH laboratóriumok hatósági feladatainak jegyzéke a [3. melléklet](#)ben található.

3.2.6 Alá- és fölérendeltségi viszonyok

Az AM és a NÉBIH között egyenes utasítási rendszer működik, a megyei kormányhivatalok és járási hivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró szervezeti egységei a Miniszterelnökség funkcionális irányítása alá tartoznak, felettük az élelmiszerlánc-felügyelettel kapcsolatos szakigazgatási feladatok tekintetében az agrárminiszter mint élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter szakmai irányítói jogkört gyakorol. Az AM mellett a NÉBIH mint központi hivatal közreműködő szervként vesz részt a szakmai irányításban. Ennek keretében:

- A NÉBIH a megyei kormányhivatalok számára az élelmiszerlánc-felügyeleti, talajvédelmi, vadászati, halgazdálkodási, állatvédelmi, borászati, növénytermesztési, tenyésztési, agrárkár-megállapítói és mezőgazdasági igazgatási hatáskörbe tartozó hatósági feladatok ellátása során alkalmazandó szakmai eljárásrendeket, útmutatókat dolgoz ki;
- A NÉBIH biztosítja és működteti a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti, talajvédelmi, vadászati, halgazdálkodási, állatvédelmi, borászati, növénytermesztési, tenyésztési, agrárkár-megállapítói és mezőgazdasági igazgatási hatáskörébe tartozó hatósági tevékenységéhez a szakmai informatikai rendszereket;
- Az országos főállatorvos - a NÉBIH útján - a megyei kormányhivatal kormánytisztviselője részére jogszabályban meghatározott járványügyi, vagy más kiemelt jelentőségű okból azonnali intézkedést igénylő esetben közvetlenül adhat utasítást feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására, utasíthat a NÉBIH, megyei kormányhivatal és járási hivatal között eszközök átcsoportosítására és kormánytisztviselők kirendelésére, valamint jelentést kérhet.

A Kormány a Miniszterelnökséget vezető miniszter útján irányítja a fővárosi és megyei kormányhivatalokat azzal, hogy egyes szakigazgatási feladatok tekintetében bizonyos irányítási hatásköröket az adott szakpolitikai feladatokért felelős ágazati miniszter – az ún. szakmai irányító miniszter – gyakorol.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok vezetését a kormány megbízott látja el. A kormány megbízott a szakmai irányító miniszternek szakmai felelősséggel tartozik. A kormányhivatal a kormány megbízott által közvetlenül vezetett szervezeti egységekből és a hivatalvezető által vezetett, a megyei, illetve fővárosi kormányhivatal kirendeltségeiként működő járási (fővárosi kerületi) hivatalokból áll.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok irányítását a *86/2019. (IV.23.) Korm. rendelet* szabályozza részletesen. A szakmai irányító miniszter a kormányzati igazgatásról szóló *2018. évi CXXV. törvény (Kit.) 40. § (2)* bekezdése szerinti közreműködési jogosultságát a *6. § (2)-(8) bekezdésében*, továbbá a *7-8. §-ban* foglaltak szerint gyakorolja.

A NÉBIH szakmai irányító tevékenysége keretében a megyei kormányhivatalok⁶:

- részt vesznek a NÉBIH által szervezett képzéseken (beleértve az elektronikus távoktatást is), valamint az ahhoz kapcsolódó vizsgákon,
- a NÉBIH szakmai informatikai rendszerein keresztül látják el a hatáskörükbe tartozó feladatokat,
- a NÉBIH által kiadott és kötelezően alkalmazandó szakmai eljárásrendeknek, útmutatóknak megfelelően végzik az ellenőrzéseiket és szakmai tevékenységüket,
- végrehajtják a NÉBIH által kiadott ellenőrzési és mintavételi terveket,
- az országos adatbázisok kialakítása és fenntartása érdekében adatgyűjtést végeznek, nyilvántartást vezetnek, valamint adatot küldenek a NÉBIH -nek,
- részt vesznek a központosított mintaszállítási rendszer működtetésében,
- a NÉBIH által kiadott iratmintákat használják a szakmai feladatellátás során,
- a levett minták vizsgálatát a NÉBIH által kijelölt laboratóriumokban végeztetik,
- a NÉBIH által végrehajtott belső ellenőrzéseken, auditokon, szakterületi ellenőrzéseken tett ajánlások alapján meghatározott intézkedéseket végrehajtják, közreműködnek nemzetközi szervek által végrehajtott külső auditokon,
- részt vesznek a NÉBIH által szervezett értekezleteken, működtetett szakmai munkacsoportokban,
- ellátják a gyorsriasztási rendszerek üzemeltetésében jelentkező feladatokat,
- közreműködnek a szakmai sajtómegjelenéssel kapcsolatos feladatok ellátásában,
- részt vesznek a feladatkörüket érintő átruházott és együttműködői – így különösen az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egyes támogatások tekintetében a Magyar Államkincstár által átruházott, illetve együttműködőként ellátott – feladatok végrehajtásában,
- az elvégzett feladatairól közvetlenül jelentenek a NÉBIH -nek,

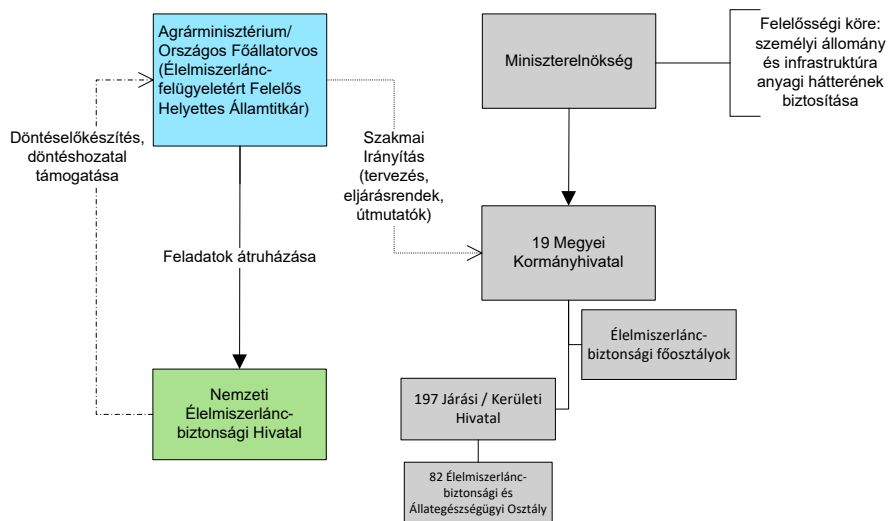
---

⁶ 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet 4. § (1) és (2) alapján.

- A megyei kormányhivatalok a NÉBIH által kiadott szakmai eljárásrendek, útmutatók, minőségirányítási elvek, valamint a NÉBIH által kötött megállapodások figyelembevételével látják el feladataikat.

3.2.7 Utasítási-irányítási lánc

Az AM utasítást ad ki a NÉBIH részére, továbbá a NÉBIH közreműködésével irányítja és koordinálja a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró szervezeti egységeit.

4. ábra: Szakmai irányítás, feladatok átruházása – egyszerűsített ábra

4 Delegált feladatok

Az élelmiszerlánc-felügyeleti hatósági tevékenységek végzésére a NÉBIH, mint központi illetékes hatóság, a megyei kormányhivatalok és a járási hivatalok rendelkeznek kijelöléssel.

Hazánkban csupán az ökológiai termelés hatósági ellenőrzése zajlik átruházott hatósági feladatként, amit két gazdálkodó szervezet lát el.

Az uniós ökológiai rendelkezésekben foglalt előírások megvalósítását egyetlen nemzeti rendelet szabályozza. A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai termelési követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló 34/2013. (V. 14.) VM rendelet előírja a tanúsító szervezetek elismerésének, felfüggesztésének, elismerés visszavonásának feltételeit és eljárását, a tanúsító szervezetek auditját, jelentési, együttműködési és változás-bejelentési kötelezettségeiket, az ellenőrzés, tanúsítás, tanúsító szervezet váltás szabályait, a hatóságok feladatait és a tanúsító szervezetek elismerésénél alkalmazandó kódszám-képzés szabályait.

Az ellenőrző szervezeteket a NÉBIH, mint központi illetékes hatóság elismeri (engedélyezi), nyilvántartásba veszi, és évente ellenőrzi, hogy működésük megfelel-e az EU és hazai ökológiai termelésre vonatkozó rendelkezéseknek. Nem megfelelőség esetén határozott időre felfüggesztheti, helyesbítő intézkedés hiányában visszavonja az ellenőrző szervezet elismerését.

Az ökológiai termelést, feldolgozást, forgalmazást végző gazdasági szereplők ellenőrzését és a minősítő tanúsítvány kiadását a NÉBIH által elismert tanúsító szervezetek végzik.

Az ellenőrző szervezetek adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

Elismerő illetékes hatóság	Ellenőrző szervezet		Elismert ellenőrzési tevékenység terjedelme
	neve	egyedi kódszáma	
NÉBIH	Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.	HU-ÖKO-01	<ul style="list-style-type: none"> • élő vagy feldolgozatlan mezőgazdasági termékek; • feldolgozott, élelmiszerek szánt mezőgazdasági termékek; • takarmányok; • vegetatív szaporítóanyag és vetőmag
NÉBIH	Hungária Öko Garancia Kft.	HU-ÖKO-02	

1. táblázat: Az ökológiai ellenőrzést végző szervezetek adatai

4.1 Ellenőrző szervezetekre átruházott hatósági feladatok

- A gazdasági szereplő ökológiai ellenőrzési rendszerbe való bejelentkezésének elfogadását, adatainak nyilvántartását a tanúsító szervezet végzi.
- A tanúsító szervezet a tanúsító, illetve ellenőrző tevékenysége felfüggesztésének időtartama alatt az elismerésben szereplő ellenőrzési, mintavételi és tanúsítási tevékenységet nem végezheti, valamint az ezekhez kapcsolódó intézkedéseket nem gyakorolhatja.
- Az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv elkészítésekor együttműködik a NÉBIH-hel.
- A többéves terv kockázat alapú megközelítésre vonatkozó alapelveihez igazodó kockázatelemzés és értékelés alapján éves tervet készít, melyet a NÉBIH-nek megküld jóváhagyásra.
- A többéves terv végrehajtásáról szóló jelentéshez részjelentést szolgáltat a NÉBIH részére.
- A tanúsító szervezet akkreditált státuszát érintő körülmények módosulását, az adataiban bekövetkező változást, a tanúsítási tevékenységének megszüntetését bejelenti a NÉBIH-nek.
- A tanúsító szervezet döntést hoz – kizárás esetén elutasítja - a gazdasági szereplőnek a tanúsítási rendszerben való részvételéről, akivel tanúsítási szerződést köt.
- A tanúsító szervezet az általa tanúsított gazdasági szereplőkről, valamint az általa kiadott, felfüggesztett vagy visszavont tanúsítványokról elektronikus nyilvántartást vezet.
- A tanúsító szervezet az adott évben a tanúsítási rendszerben részt vevő gazdasági szereplőkről, a tanúsítási rendszerbe belépő és onnan kilépő gazdasági szereplők megjelölésével a *889/2008/EK bizottsági rendelet XII. melléklete* (illetve hatályosulásától a *848/2018/EK rendelet*) szerinti adattartalommal, a lakóhely, székhely és telephely feltüntetésével - a tárgyévet követő évben benyújtandó éves terv benyújtásával egyidejűleg írásban értesíti a NÉBIH-et.
- A tanúsítási szolgáltatásokért fizetendő díjak jegyzékét a tanúsítási tevékenység megkezdésekor, változás esetén hozzáférhetővé teszi, és megküldi a hatóságnak.
- A tanúsító szervezet a tanúsítási rendszerében részt vevő gazdasági szereplő számára a *834/2007/EK tanácsi rendelet 29. cikkében* foglaltaknak megfelelően tanúsítványt állít ki.
- A tanúsító szervezet az általa tanúsított gazdasági szereplőkről, valamint az általa kiadott, felfüggesztett vagy visszavont tanúsítványokról elektronikus nyilvántartást vezet.
- A tanúsító szervezet az adott évben a tanúsítási rendszerben részt vevő gazdasági szereplőkről, a tanúsítási rendszerbe belépő és onnan kilépő gazdasági szereplők megjelölésével az éves terv benyújtásával egyidejűleg írásban értesíti a NÉBIH-et.

- A tanúsító szervezet az általa alkalmazandó tanúsítási szolgáltatásokért fizetendő díjak jegyzékét a tanúsítási tevékenység megkezdésekor, változás esetén a változás időpontját megelőzően hozzáférhetővé teszi, és megküldi a kijelölt illetékes hatóságoknak.
- A tanúsító szervezet az általa kiadott tanúsítványokat bárki számára hozzáférhető módon, honlapján közzéteszi.
- A tanúsító szervezet a tanúsítási rendszerében elfogadja a gazdasági szereplő kérelmére a nem ökológiai termelési módszerrel előállított vetőmag használatát is, amennyiben azok a *889/2008/EK bizottsági rendelet* rendelkezéseivel összhangban kerülnek felhasználásra.
- Ellenőrzi a gazdasági szereplőknél az éves tervnek megfelelő gyakorisággal az Öko rendelkezésekben foglalt követelmények betartását, és az ellenőrzés során laboratóriumi vizsgálat céljából mintát vesz.
- A tanúsító szervezet a helyi szintű illetékes hatóságok által az Öko rendelkezések megsértése, illetve az ökológiai termelésre utaló kifejezés jogosulatlan használata miatt elrendelt intézkedésekről értesíti a kifizető ügynökséget, amennyiben a támogatás nyújtásának feltétele az Öko rendelkezések betartása.
- A tanúsító szervezet az Öko rendelkezések megsértése esetén, a dokumentált eljárásnak megfelelően, a jogsértéssel arányos módon, a következő intézkedéseket hozhatja:
  - írásban figyelmezteti a gazdasági szereplőt a szabálytalanságról,
  - felszólítja a gazdasági szereplőt a hiányzó dokumentumok megküldésére,
  - előírja a gazdasági szereplő számára a hibás gyakorlat megszüntetését,
  - rendkívüli ellenőrzést végez,
  - a gazdasági szereplő tanúsítását a tanúsított tevékenységek egy részére vagy teljes egészére felfüggeszti, vagy
  - visszavonja a tanúsítványt.
- Súlyosabb vagy ismétlődő jogsértés esetén a tanúsító szervezet a gazdasági szereplő tanúsítását a tanúsított tevékenységek egy részére vagy teljes egészére felfüggeszti.
- Termék ökológiai minősítését befolyásoló szabálytalanságokról vagy jogsértésekről értesíti az illetékes hatóságokat.
- Öko rendelkezések megsértésére, illetve az ökológiai termelésre utaló kifejezés jogosulatlan használatára figyelemmel az illetékes hatóságnál kezdeményezi a termék vonatkozásában az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatával történő forgalmazás korlátozását vagy megtiltását, az ökológiai termelési tevékenység egy része vagy egésze átállási idejének újraindulását, vagy a gazdasági szereplő kizárását az ökológiai termelés ellenőrzési rendszeréből legfeljebb három évre.
- Az ellenőrzési dosszié releváns elemeit a gazdasági szereplő tanúsító szervezet váltására vonatkozó kérelme esetén megküldi az újonnan választott tanúsító szervezetnek, díj- és költségmentesen helyszíni ellenőrzést végez a gazdasági szereplőnél.

- Az újonnan választott tanúsító szervezet a gazdasági szereplőnél helyszíni vizsgálatot végez és dönt a gazdasági szereplő tanúsító szervezet váltása iránti kérelméről, tanúsítási rendszerébe befogadja, amennyiben a helyszíni vizsgálat során megállapítja, hogy a gazdasági szereplő az Öko rendelkezéseket betartja.

A NÉBIH Belső Ellenőrzési és Audit Igazgatóság Audit Osztálya (AO) felelős a *2017/625/EU rendelet 6. cikk* szerinti belső auditok végrehajtásáért, ennek keretében az ökológiai gazdasági szereplőket ellenőrző és tanúsító szervezetek auditálásáért is. A tanúsító szervezeteket az AO a *834/2007/EK rendelet 27. cikke* értelmében évente auditálja a *2017/625/EU rendelet 33. cikk a) pontjában* foglalt kötelezettségnek eleget téve a *29. cikk* szerinti követelményeknek való megfelelést vizsgálva.

4.2 Az ellenőrző szervek felhatalmazására vonatkozó követelmények biztosítása

Az ökológiai ellenőrzést és tanúsítást végző szervezetek elismerésére a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló *383/2016. (XII. 2.) kormányrendelet* a NÉBIH-et jelölte ki.

Az elismerésre vonatkozó nemzeti szabályokat a *34/2013. (V. 14.) VM rendelet* határozta meg, amely előírja, hogy tanúsító szervezetként az működhet, akit a NÉBIH a *834/2007/EK tanácsi rendelet 27. cikk (4) bekezdés b) pontjára* tekintettel a gazdasági szereplőknél ellenőrzést és tanúsítást végző tanúsító szervezetként elismer.

Az elismerés iránti kérelemhez csatolni kell legalább:

- Minőségügyi Kézikönyvet és a hozzá tartozó minőségügyi eljárásokat, amelyeknek tartalmaznia kell legalább:
  - o a gazdasági szereplőkkel szemben támasztott követelményrendszert,
  - o a mintavétel rendjét, a minta tárolására vonatkozó előírásokat és a laboratóriumi vizsgálat módját,
  - o az ellenőrzés és a tanúsítás rendjét,
  - o az Öko rendelkezések be nem tartásának gyanúja esetén alkalmazandó ellenőrzés rendjét,
  - o az ellenőrzések és a mintavételek tervezéséhez alkalmazott kockázatelemzési rendszert,
  - o a nem ökológiai termelésből származó vetőmag használatának elfogadására és nyilvántartási kötelezettségére vonatkozó eljárási szabályokat,
  - o a tanúsító szervezet szervezeti felépítését,
  - o a gazdasági szereplők nyilvántartási rendszerét,

- az Öko rendelkezések megsértése esetén a gazdasági szereplőnél alkalmazandó eljárásokat,
- a tanúsító szervezetek közötti információk cseréjére szolgáló eljárásokat,
- az ellenőrzésért és tanúsításért felelős személyek végzettségének és szakmai gyakorlatának igazolását,
- az ellenőrzésért és tanúsításért felelős személyek végzettségének és szakmai gyakorlatának igazolását,
- a terméktanúsítási rendszereket működtető szervezetekre vonatkozó szabvány szerinti akkreditált státuszt igazoló dokumentum másolatát,
- EN 17025 ISO IEC szabvány szerint akkreditált laboratóriummal kötött szerződés másolatát.

Tanúsító szervezetként a NÉBIH azt a természetes személyt vagy gazdálkodó szervezetet ismeri el, amely:

- a *834/2007/EK tanácsi rendelet 1. cikk (2) bekezdésében* felsorolt mezőgazdaságból származó termékek tanúsításával összefüggő valamennyi tevékenység vonatkozásában teljesíti a terméktanúsítási rendszereket működtető szervezetekre vonatkozó általános követelményeket megállapító szabványban leírtakat, és az adott tevékenységekre vonatkozóan érvényes akkreditációval rendelkezik, valamint
- megfelel a személyzetének képzettségére és tapasztalatára vonatkozó előírásoknak és a *834/2007/EK tanácsi rendelet 27. cikkében* foglalt feltételeknek.

Fenti feltételeknek való megfelelést a tanúsító szervezetnek működése során folyamatosan biztosítani kell.

A NÉBIH az általa elismert tanúsító szervezet részére egyedi azonosítására alkalmas kódszámot (HU-ÖKO-01, HU-ÖKO-02) bocsát ki. A már egyszer kiadott kódszám ismételtelen nem adható ki.

A NÉBIH a tanúsító szervezet elismerésére vonatkozó döntését határozatban hozza meg, mely tartalmazza az ellenőrző szervezet által végezhető feladatokat.

A NÉBIH hatósági szankciókatalógusban határozta meg az ellenőrző szervezetek által az ökológiai rendelkezésektől való eltérések egyes eseteire alkalmazható intézkedéseket. A szankciókatalógusban nem szereplő szabálytalanság észlelése vagy annak gyanúja esetén az ellenőrző szervezet haladéktalanul értesíteni köteles a területileg illetékes hatóságot, és a hatóság intézkedésének megtörténtéig köteles a gazdasági szereplő tanúsítványát felfüggeszteni.

4.3 Az ökológiai termelésre vonatkozó illetékes hatósági feladatok

Az ökológiai termeléssel kapcsolatos nem átruházható hatósági feladatok ellátására a 383/2016. (XII. 2) kormányrendelet az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörében eljáró járási hivatalt és a növény- és talajvédelmi hatáskörében eljáró megyei kormányhivatalt jelölte ki.

4.3.1 A NÉBIH ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai

A NÉBIH az ökológiai termeléssel kapcsolatos központi illetékes hatósági feladatokat az egyes szakmai igazgatóságai révén látja el. Az igazgatóságok ökológiai termelési vonatkozású feladatainak ellátását és koordinációját a NÉBIH elnökének utasítása szabályozza.

- Az Audit Osztály felel az Ellenőrző Szervezetek (ESZ) jóváhagyásáért és felügyeletéért, az elismerés felfüggesztéséért vagy visszavonásáért. Az ESZ-ek felügyelete során végzett tevékenységeiben az AO-t más igazgatóságok szakemberei támogathatják,
- amennyiben a magán feltételrendszerek elfogadása kizárólag egy szakmai igazgatóság feladatkörét érinti, az adott igazgatóság, amennyiben több igazgatóság feladatkörét érinti, akkor az adott igazgatósággal együttműködve az ÉTBI koordinálja és az ÉTBI hagyja jóvá a feltételrendszert,
- az ÉTBI felelős emellett az élelmiszer- és takarmánytermesztéssel, valamint a nem uniós országokból történő import ellenőrzésével kapcsolatos ügyekért, emellett speciális feltételek teljesülése esetén eltéréseket engedélyezhet a feldolgozott élelmiszerekkel és takarmányokkal, valamint a hagyományos takarmányok használatával kapcsolatban. Az ÉTBI az Ökogazdálkodási Információs Rendszer (OFIS) vonatkozásában is kapcsolattartói szerepet tölt be,
- a Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság felelős a tanúsító szervezetek éves ellenőrzési és mintavételi tervének jóváhagyásáért,
- a Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság felelős az ökológiai termelésben alkalmazható növényvédő szerek, termésnövelő anyagok és növényvédő szernek nem minősülő termékek listájának összeállításáért és felülvizsgálatáért, az engedélyezett szerek listájának közzétételéért. Az Igazgatóság vezeti továbbá a magyarországi ökológiai termelésben felhasználható kereskedelmi termékek listájának elfogadásáért felelős bizottság munkáját,
- az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság felelős az állatok jólétéért, valamint az állatjóléthez és az állatok kezeléséhez kapcsolódó eltérések engedélyezéséért,
- az ÉTBI felelős az ökológiai szervezetekkel való hatékony együttműködés biztosítására létrehozott Egyeztető Fórum működtetéséért,
- az ökológiai termelésben felhasználható gyógyászati termékekről az Állatgyógyászati Termékek Igazgatósággal konzultálnak,
- a Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága kezeli és frissíti a vetőmag-adatbázist, valamint gondoskodik arról, hogy az a nyilvánosság számára hozzáférhető legyen. Felelős az állatok azonosításáért és az állattenyésztéshez kapcsolódó

eltérések engedélyezéséért. Felelős továbbá a lassú növekedésű baromfifajták listájának összeállításáért és kezeléséért, valamint a nem ökológiai állatok állományba történő beengedéséhez kapcsolódó eltérések engedélyezéséért.

4.3.2 A Pest Megyei Kormányhivatal ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai

Országos hatáskörben eljárva a Pest Megyei Kormányhivatal:

- megállapítja a *889/2008/EK bizottsági rendelet 15. cikk (2) bekezdésében* szabályozott állategységeket,
- a *889/2008/EK bizottsági rendelet 18. cikke* alapján engedélyezi az állatok kezelését,
- *889/2008/EK bizottsági rendelet 25c. cikke* alapján engedélyezi tenyésztett víziállatok egyidejű ökológiai és nem ökológiai termelését,
- a *25l. cikk (2) bekezdése* alapján engedélyezi a gazdaságban termesztett, növényi eredetű ökológiai takarmány vagy tengeri moszat felhasználását,
- megállapítja víziállatok pihentetési időszakát, valamint meghatározza a pihentetés időtartamát a *889/2008/EK bizottsági rendelet 25s. cikke* alapján,
- a gazdasági szereplő kérelmére, a *889/2008/EK bizottsági rendelet VI. melléklet 3. pont a) alpontja* alapján engedélyezi az A-, D- és E-vitamin kiegészítők takarmányozására való felhasználhatóságát, amennyiben az adott állomány az elérhető tápanyagforrás tekintetében nem képes a vitaminokból a szükséges mennyiségekhez hozzájutni,
- a *889/2008/EK bizottsági rendelet 27. cikk (4) bekezdése* alapján engedélyezi természetes színezékek és természetes bevonóanyagok alkalmazását piaci értékesítésre szánt főtt tojás héjának hagyományos díszítő színezése céljából, és a kiadott engedélyekről tájékoztatja a NÉBIH-et, engedélyezi a mezőgazdasági eredetű, nem ökológiai élelmiszer-összetevők használatát a *889/2008/EK bizottsági rendelet 29. cikkében* foglaltak alapján, és a kiadott engedélyekről tájékoztatja a NÉBIH-et,
- a *889/2008/EK bizottsági rendelet 36. cikke*, illetve *38a. cikkében* foglaltak alapján kiadja a korosbítási engedélyt,
- engedélyezi a párhuzamos termelést a *889/2008/EK bizottsági rendelet 40. cikk (1) és (2) bekezdése* alapján,
- a *889/2008/EK bizottsági rendelet 42. cikke* alapján engedélyezi nem ökológiai tartásból származó állatok felhasználását,
- katasztrófa helyzet esetén ideiglenes engedélyt ad ki a *889/2008/EK bizottsági rendelet 47. cikkében* foglaltak alapján, és a kiadott engedélyekről tájékoztatja a NÉBIH-et,
- adatot szolgáltat a *889/2008/EK bizottsági rendelet 48. cikkében* meghatározott adatbázis kezeléséhez,
- ellátja a beszállítók nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatokat a *889/2008/EK bizottsági rendelet 50. cikkében* meghatározottak alapján,
- biztosítja a tanúsító szervezetek közötti információ cserét.

4.3.3 A járási hivatalok ökológiai termeléssel kapcsolatos feladatai

A járási hivatal:

- a tanúsító szervezet működésének a NÉBIH által történő felfüggesztése esetén a felfüggesztéssel érintett működési területen elvégzi a gazdasági szereplők felfüggesztés időtartama alatt esedékes éves ellenőrzését, amely során laboratóriumi vizsgálat céljából mintát vehet, és kiállítja a tanúsítványt,
- kivizsgálja a gazdasági szereplő által kezdeményezett, a tanúsító szervezet ellenőrzési és tanúsítási feladatainak ellátásával kapcsolatos bejelentéseket és panaszokat,
- ellátja a tanúsító szervezet feladatait, amennyiben a feltárt szabálytalanságok következtében valamennyi tanúsító szervezet elismerése visszavonásra kerül,
- ellenőrzi az ökológiai termékek kötelező jelöléseire vonatkozó előírások betartását,
- az Öko rendelkezések megsértése, illetve az ökológiai termelésre utaló kifejezést jogosulatlan használatára esetén elrendeli:
  - az érintett termék vonatkozásában az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatával történő forgalmazás korlátozását vagy megtiltását,
  - az ökológiai termelési tevékenység egy része vagy egésze átállási idejének újraindulását, vagy
  - az Öko rendelkezések súlyos vagy ismétlődő megsértése esetén a gazdasági szereplő kizárását az ökológiai termelés ellenőrzési rendszeréből legfeljebb három évre.

5 Az illetékes hatóságok által végzett hatósági ellenőrzések megszervezése és irányítása

5.1 Működési kritériumok

Az illetékes hatóságokra és az ökológiai ellenőrző hatóságokra vonatkozó általános kötelezettségeket a 2017/625/EU rendelet 5. cikke tartalmazza. Az alábbiakban röviden áttekintjük a főbb működési kritériumokat és azoknak való megfelelés érdekében hozott eljárásokat, intézkedéseket.

5.1.1 A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek eredményességének és célszerűségének biztosítása

A hatósági ellenőrzések és egyéb hatósági tevékenységek eredményessége és célszerűsége biztosításának alapja, hogy az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia célrendszerének megvalósítását szolgálja a többéves ellenőrzési terv, az éves operatív ellenőrzési tervek, valamint a hatóság egyéb, időszakos tervei.

Az ÉLBS-ben, elsősorban a

- 8. Széleskörű kockázatcsökkentés
- 10. Sikeres küzdelem a visszaélések ellen

pontokban megfogalmazott célok jelentik az éves operatív tervek főbb ellenőrzési irányait. A célok teljesülését a SMART módszertan szerint meghatározott indikátor alapján méri a hatóság.

Az eredményesség és célszerűség biztosításának másik eszköze az auditok és szakmai felülvizsgálatok rendszere. Az auditok során vizsgálati szempont a hatósági ellenőrzések célrendszerbe való illeszkedése és hatékonysága.

5.1.2 Pártatlanság, minőség és következetesség

Az egyes hatóságok az általános közigazgatási rendtartásról szóló *2016. évi CL. törvény* alapján végzik hatósági feladataikat. A törvényben az eljárási alapelvek és ügymenet szigorúan szabályozottak, a hatóságok az eljárásaik során kötelesek megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Hatáskörüket a jogszabályokban előírt célok megvalósítása érdekében – mérlegelési és méltányossági lehetőségek figyelembevételével – az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel gyakorolják. A hatóságok hatáskörük gyakorlásával nem élhetnek vissza, a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A hatóságok az ügyfél jogát és jogos érdekét csak a közérdek és az ellenérdekű ügyfél jogának, jogos érdekének

védelméhez szükséges mértékben korlátozhatják. Az egyes szakmai követelményeket, előírásokat az egyes ágazati törvények, illetve szakmai rendeletek határozzák meg.

A jogszabályokon felül az egyes hatóságoknál foglalkoztatott hatósági ellenőrök/felügyelők részére általában útmutatók készülnek az egységes hatósági eljárás és értékelés biztosítása érdekében. Ezen útmutatók általában megadják a dokumentációs mintákat, amely által egységes formában kerülnek rögzítésre a különböző ellenőrzések eredményei, illetve egységes formában történik a jelentés. Ezek a dokumentált eljárások segítik az egységes és hatékony ellenőrzés biztosítását.

A hatóságoknál fennálló hierarchikus rend szerinti szintek szakmailag felügyelik az alárendelt szintek munkájának színvonalát, amely alapjait adja egy belső minőségbiztosítási rendszer kialakításának. Az egyes hatóságok összmunkáját független auditorok és az ügyészség rendszeres, illetve eseti vizsgálatai is minősítik, minősíthetik.

A kormánytisztviselők számára a munkáltató mérlegelése alapján elvégezhető teljesítményértékelés és a közalkalmazottak minősítése ugyancsak hozzájárul az állandóság és minőség biztosításához, amelyet a *kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény*, és a *közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény* szabályoz. A közszolgálati tisztviselők teljesítmény-értékelését a *közszolgálati egyéni teljesítmény-értékelésről szóló 10/2013. (I. 21.) Korm. rendelet* szabályozza.

Az eddig említett jogszabályok értelmében a hatóságok munkatársai felelősek saját tevékenységükért, a hatóság állandó és időszakos célkitűzéseinek érvényesítéséért, munkájukat a munkaköri leírásban részükre megállapított, illetve a vezető által kiadott feladatokat a kapott utasítások és határidők figyelembevételével, a jogszabályok és ügyviteli szabályok ismeretében és betartásával kell végezniük.

5.1.3 Összeférhetlenség kiküszöbölése

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló *2016. évi CL. törvény (Ákr.)* meghatározza azokat az előírásokat, amelyek biztosítják, hogy a közsférában dolgozó hatósági ellenőr/felügyelő elfogulatlan legyen, a kizárás lehetőségével kiküszöböli az összeférhetlenség eseteit. Az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagossága megítélése. A kizárás szabályait az *Ákr 24-25. §-a* részletezi.

A kormánytisztviselőre vonatkozó együttalkalmazási tilalom és összeférhetlenség szabályait a *kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) 95. §-a* részletezi.

A kormánytisztviselő munkavégzésre irányuló jogviszonyt, ideértve más keresőfoglalkoztatást, valamint díjazás ellenében folytatott tevékenységet - tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység, a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és az állami projektértékelői jogviszony továbbá a közérdekű önkéntes tevékenység kivételével - csak a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes engedélyével létesíthet.

A fentiekén túlmenően a kormánytisztviselő:

- nem folytathat olyan tevékenységet, nem tanúsíthat olyan magatartást, amely hivatalához méltatlan, vagy amely pártatlan, befolyástól mentes tevékenységét veszélyeztetné;
- pártban tisztséget nem viselhet, párt nevében vagy érdekében - az országgyűlési, az európai parlamenti, illetve a helyi önkormányzati választásokon jelöltként való részvételt kivéve - közszereplést nem vállalhat;
- nem lehet gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő, illetve felügyelő bizottsági tag, kivéve, ha a gazdasági társaság önkormányzati, köztestületi többségi tulajdonban, vagy tartósan állami tulajdonban van, vagy állam által alapított vagy az állam által létrehozott szervezet által önállóan, vagy más állam által alapítottal, állam által létrehozott szervezettel vagy államháztartáson kívüli szervezettel közösen alapított (köz)alapítvány közvetlen vagy közvetett tulajdonában, vagy tartósan állami tulajdonban van, vagy az állami tulajdonos különleges jogokat biztosító tulajdonosi részesedés alapján delegálja, továbbá, ha a társaságban az állami közvetlen vagy közvetett befolyás mértéke - a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény rendelkezései alapján számítva - legalább ötven százalék.
- köteles haladéktalanul írásban bejelenteni, ha vele szemben törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok merül fel, illetve ha kormányzati jogviszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe kerül. A munkáltatói jogkör gyakorlója írásban köteles felszólítani a kormánytisztviselőt az összeférhetlenség megszüntetésére. Amennyiben a kormánytisztviselő az összeférhetlenséget a felszólítás kézbesítésétől számított 30 napon belül nem szünteti meg, közszolgálati jogviszonya megszűnik.

Külső és vagy szerződéses alkalmazottak

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Centrum Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: ÉLBC) az élelmiszerlánc-felügyeleti feladatok ellátásának támogatása érdekében az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által alapított, az állam 100%-os tulajdonában álló társaság, amelynek üzletrésze forgalomképtelen.

Ha a törvény vagy kormányrendelet valamely közigazgatási hatósági feladat ellátására az ÉLBC-t jelöli ki, az eljárásában ügyintéző, illetve döntéshozó csak olyan személy lehet, aki a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) alapján kormánytisztviselőnek - nyilvántartás vezetése esetén kormányzati ügykezelőnek - kinevezhető lenne. A döntéshozóra és az ügyintézőre is a Kit. összeférhetlenségi szabályait kell alkalmazni.

5.1.4 Elegendő számú, megfelelően képzett és gyakorlattal rendelkező alkalmazott

A kormányzati igazgatási szervek kormánytisztviselőinek képzettségét a *közszolgálati tisztviselők képzettségi előírásairól szóló 29/2012 (III. 7.) Kormány rendelet* szabályozza, a

továbbképzésére vonatkozó részletszabályait a kormányzati igazgatási szervek kormánytisztviselőinek kötelező képzéséről, továbbképzéséről, átképzéséről, valamint a közigazgatási vezetőképzésről szóló 338/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet tartalmazza. A kormányhivatalok munkatársaira a 86/2019. Korm. rendelet vonatkozik. A kormánytisztviselő továbbképzési kötelezettsége a próbaidő leteltét követő napon kezdődik. Ha a próbaidő kikötésére kivételes okból nem kerül sor, a továbbképzési kötelezettség a jogviszony létesítésének napján kezdődik.

Az egyes hatóságoknál dolgozó kormánytisztviselők, a közigazgatási témákat illetően egységes közigazgatási alap- és szakvizsgát tesznek a Nemzeti Közigazgatási Egyetem szervezésében a *közzolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény* alapján. Ezen felül az egyes központi hatóságok belső képzéseket szerveznek a területi szerveikben dolgozóknak.

5.1.5 Megfelelő és kellő módon rendben tartott létesítmények és berendezések

Az egyes hatóságok költségvetését az állami költségvetésből származó támogatás, valamint saját bevételek biztosítják. E költségvetési keretből kell biztosítani a hatósági feladatok elvégzéséhez szükséges számú, képzett és gyakorlott személyzetet, valamint a megfelelő létesítményeket, eszközöket, felszereléseket és a vizsgálatokhoz szükséges laboratóriumi kapacitást.

Az egyes hatóságoknál a megfelelő létesítmények, eszközök, felszerelések jelenleg rendelkezésre állnak, ezek karbantartása folyamatos. Mind az ellenőrző szervezeti egységek, mind a laboratóriumok rendelkeznek a szükséges mérőműszerekkel, felszerelésekkel.

Az egyes intézmények számítógépes hálózattal, Internet elérhetőséggel rendelkeznek, ami megkönnyíti az ellenőrzési munkát, a belső kommunikációt és információáramlást, illetve egyes esetekben lehetővé teszi az elektronikus ügyintézését.

5.1.6 Megfelelő laboratóriumi kapacitás

Az egyes hatóságok saját, különálló laboratóriumi hálózattal rendelkeznek, amelyek részletesen a [3.2.5 fejezetben](#), illetve az [1.](#), [2.](#) és [3. mellékletben](#) kerültek bemutatásra. Ezek jelenleg a hatósági mintaszámok alapján megfelelő laboratóriumi háttérrel adnak a vizsgálatok elvégzéséhez.

A hatósági laboratóriumok az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 vagy MSZ EN ISO/IEC 17025:2018 szerinti akkreditálási követelményeinek, illetve gyógyászati szerekekkel kapcsolatos tevékenységek esetében EDQM tanúsítványnak megfelelően kerülnek kiválasztásra, majd oktatásra a laboratóriumi dolgozók.

5.1.7 Megfelelő jogi erő

Az egyes hatóságok rendelkeznek a hatósági ellenőrzések elvégzéséhez és a *2017/625/EU rendeletben* előírt intézkedések megtételéhez szükséges hatáskörrel. A hatáskör kereteit egységesen és döntően az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény* garantálja.

A hatósági ellenőrök jogi felhatalmazás alapján igazolvánnyal rendelkeznek, ami jogilag lehetővé teszi számukra, hogy feladataik megfelelő ellátása érdekében bejuthassanak az élelmiszeripari vállalkozók telephelyeire és hozzáférhessenek az általuk tárolt dokumentumokhoz.

Ezen általános jogszabályokon felül további szakmai ágazati törvények és kormányrendeletek adják meg az egyes hatóságok számára a szükséges hatásköröket. Ezek közül a legfontosabbak megtalálhatók a [3.2 fejezetben](#).

A szankcionálás különféle lehetőségeit szintén az egyes ágazati törvények és kormányrendeletek állapítják meg. Ezen felül az egyes szabálysértésekről külön jogszabály – a *szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény* – rendelkezik.

5.1.8 Készenléti tervek

5.1.8.1 Egyes állatbetegségek leküzdésére vonatkozó készenléti tervek

A központi és megyei készenléti tervek célja, hogy részletes eljárásrendet határozzanak meg az adott betegség leküzdése vonatkozásában. A készenléti tervek tartalmazzák mindazon feladatokat, amelyeket az állattartóknak és az állategészségügyi szakembereknek a kiemelt jelentőségű járványos állatbetegségek előfordulása esetén el kell végezniük. A készenléti terv tartalmazza továbbá a járvány elleni küzdelemben résztvevő intézmények és személyek felelősségi körét és feladatait.

A központi készenléti tervek felülvizsgálatáért, a módosítási tervezeteik kialakításáért egy szakértői csoport felelős, a központi terveket a NÉBIH véglegesíti.

A NÉBIH ÁÁI a központi készenléti terv alapján elkészíti a megyei védekezés készenléti tervét. A tervek végrehajtásáért a NÉBIH és a megyei kormányhivatal állategészségügyért felelős szerve felelős. A készültség hatékony fenntartása képzések és szimulációs gyakorlatok révén biztosított. Az egyes állatbetegségek leküzdésére az alábbi készenléti tervek állnak rendelkezésre:

- Ragadós száj- és körömfájás elleni védekezés készenléti terve
- Klasszikus sertéspestis elleni védekezés készenléti terve
- Afrikai sertéspestis elleni védekezés készenléti terve

- Kéknyelv betegség elleni védekezés készletléri terve
- Madárinfluenza elleni védekezés készletléri terve
- Fertőző szivacsos agyvelőbántalmak (TSE-k) elleni védekezés készletléri terve

A fertőző betegségek készletléri tervei az alábbi linken érhetők el:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/fertozo-betegsegek-keszenleti-tervei>

5.1.8.2 Növényegészségügyi készletléri tervek

A növényegészségügyi készletléri tervek célja, hogy részletes, országosan egységes eljárásrendet határozzanak meg a kiemelt uniós zárlati károsítók és egyes hazánk számára kiemelt jelentőségű károsító leküzdése vonatkozásában. A NÉBIH NTAI munkacsoportja által elkészített és az Agrárminisztérium által jóváhagyott készletléri terv alapján dolgozza ki a megyei kormányhivatal a károsító fertőzés esetén a saját cselekvési tervét.

A tervek végrehajtásáért a NÉBIH és a megyei kormányhivatal növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró élelmiszerlánc felügyeleti szerve felelős. A készütség hatékony fenntartása képzések és szimulációs gyakorlatok révén biztosított. Az egyes kiemelt uniós zárlati károsítók és egyes hazánk számára kiemelt jelentőségű károsítók leküzdésére az alábbi károsítók növényegészségügyi készletléri terve áll rendelkezésre:

- szőlő aranyszínű sárgaság betegség (Grapevine flavescence dorée)

A szőlő aranyszínű sárgaság betegség készletléri tervei az alábbi linken érhető el:

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/21468/FD_KeSZENLeTI_terv_Final_honlap.pdf/3ac77dc6-40ec-4f61-ade6-e1dc48fcf552

A 2016/2031/EU rendelet alapján 2023. december 14-ig a következő károsítók készletléri tervei kerülnek kidolgozásra:

- *Agrilus anxius*, *Agrilus planipennis*
- *Anoplophora glabripennis*, *Anoplophora chinensis*, *Aromia bungii*
- *Spodoptera frugiperda*, *Thaumatotibia leucotreta*
- *Popillia japonica*
- *Anthonomus eugeni*, *Bactericera cockerelli*
- *Bactrocera dorsalis*, *Bactrocera zonata*, *Rhagoletis pomonella*
- *Xylella fastidiosa*
- *Bursaphelenchus xylophilus*
- *Conotrachelus nenuphar*
- *Dendrolimus sibiricus*

5.1.8.3 Nemzeti Válságkezelési Terv

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Válságkezelési Terv – mint nemzeti válságkezelési terv - célja az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal közvetlenül vagy közvetetten kapcsolatos rendkívüli

helyzetek gyors és hatékony megoldása, a veszélyhelyzetek felszámolása a vásárlók egészségének védelme, és bizalmának megőrzése érdekében. A terv elkészítéséért a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal felelős.

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Válságkezelési Terv meghatározza az élelmiszerbiztonsági események kategóriáit (enyhe, közepesen súlyos, nagyon súlyos), és az azokhoz kapcsolódó információs- és intézkedési kötelezettségeket.

A válságkezelési terv nem konkrét akciókat, hanem a válságkezelés fő lépéseit fekteti le. A válsághelyzettől függő konkrét akciókat a speciális, élelmiszerlánc-biztonsági készenléti tervek tartalmazzák. A válságkezelési terv célja a felelősségi körök, az értesítési út és az infrastrukturális eszköztár leírása.

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Válságkezelési Terv az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló *2008. évi XLVI. törvényben* hivatkozott rendkívüli élelmiszerlánc-esemény esetében is alkalmazandó, a törvényben előírtak egyidejű betartásával.

Katasztrófaveszély és állatjárvány esetén az intézkedések során követni kell a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló *2011. évi CXXVIII. törvény* és annak végrehajtására kiadott jogszabályok rendelkezéseit is (pl. *234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet*).

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Válságkezelési Terv összefoglalja a válságkezelésben résztvevők főbb feladatait, felelősségi köreiket, a válságstáb működését. A társhatóságok bevonásáért, naprakész tájékoztatásáért a Válságmenedzser felel.

Azokat az eseményeket, amikor feltételezhető, hogy a humán megbetegedés élelmiszer eredetű, az élelmiszer eredetű megbetegedések esetén követendő eljárásról szóló *62/2003 (X. 27.) ESZCSM rendeletben* foglaltak szerint a járási hivatal azonnal megkezdi az esemény kivizsgálását. Ha a megbetegedés előidézésében külföldről származó élelmiszer a gyanús, a járási hivatal a kormányhivatal egyidejű tájékoztatása mellett értesíti a Pest Megyei Kormányhivatalt, a NÉBIH-et, az országos tisztifőorvost, valamint a belföldi forgalmazó székhelye szerint illetékes kormányhivatalt.

A fertőző betegségek jelentésének rendjéről az emberi erőforrások minisztere rendelkezett az *1/2014. (I.16.) EMMI rendeletben*. A *rendelet 7.§ (4)* kimondja, hogy amennyiben a bejelentés alapján állatról emberre terjedő fertőző betegség vagy annak gyanúja merül fel, a járási hivatal a 8. mellékletben meghatározott információk 24 órán belül történő továbbításával tájékoztatja a megbetegedés vagy az expozíció helye szerint illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti szervet.

A válságkezelési terv validálását a NÉBIH által évente megszervezett szimulációs gyakorlatok keretében végzik.

5.1.8.4 Kölcsönös segítségnyújtás

Az Agrárminisztérium és az Európai Unió tagállamainak illetékes hatóságai közötti, valamint az Európai Bizottsággal történő együttműködés elveit a *89/608/EGK tanácsi irányelv* átvételét biztosító *1/2004. (FVÉ 11.) FVM utasítás* állapítja meg.

Az egyes szervek közötti együttműködést jogszabályok, illetve megállapodások rögzítik, így az AM és a NÉBIH megállapodásai:

- AM-NAV együttműködési megállapodás az állategészségügyi, élelmiszerbiztonsági ellenőrzésre köteles termékek ellenőrzése terén történő együttműködésről;
- NAV-AM együttműködési megállapodása az Európai Unió külső határán a harmadik országból érkező és az állategészségügyi ellenőrzésre köteles termékek és élő állatok, valamint a növényegészségügyi ellenőrzésre kötelezett termékek ellenőrzéséről;
- Megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonságért és állategészségügyért felelős szerve- Magyar Állatorvosi Kamara (MÁK) a szarvasmarha ENAR ellenőrzéséhez;
- NÉBIH-MÁK megállapodás a közös törzsadat menedzsmentről;
- NÉBIH-MÁK megállapodás a kölcsönös megfeleltetés keretében történő ellenőrzések ellátásával, valamint az adatok kölcsönös átadásával kapcsolatos részletes feltételekről.

5.2 Dokumentált eljárások

Az eljárások dokumentálására vonatkozó legalapvetőbb követelményeket az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény* határozza meg. Ennek alapján minden hatóság köteles a törvényben megfogalmazottak szerint dokumentálni tevékenységét. Így az egyes hatósági cselekmények minden esetben megfelelően dokumentáltak még akkor is, ha a törvényen kívül egyéb előírás arról részletesen nem is rendelkezik.

A személyesen előterjesztett kérelemről - ha azt nyomban nem teljesítik -, valamint a tényállás tisztázása érdekében lefolytatott eljárási cselekményről az ügyfél vagy az eljárás más résztvevője részvétele esetén jegyzőkönyvet, más esetben feljegyzést kell készíteni. A feljegyzés tartalmazza készítésének helyét és idejét, az eljárási cselekményen részt vevő személyek azonosításához szükséges adatokat, nyilatkozataik lényegét, illetve a cselekmény lefolytatása során a tényállás tisztázásával összefüggő ténymegállapításokat. A jegyzőkönyv ezen túlmenően tartalmazza a jogokra és kötelezettségekre való figyelmeztetést. A feljegyzést annak készítője, a jegyzőkönyvet - annak minden oldalán - az eljárási cselekményen részt vevő személyek aláírják. A hatóság egyes eljárási cselekményekről kép- és hangfelvételt készíthet. A rögzítés ilyen módja esetén a jegyzőkönyvben csak az eljárási cselekményen résztvevő személyek azonosításához szükséges adatokat, valamint az elkészítés helyét, idejét kell feltüntetni.

A hatóság az ügy érdekében határozatot hoz, az eljárás során hozott egyéb döntések végzése (együtt döntés). A határozatot a hatóság közli az ügyféllel, azzal, akire nézve az rendelkezést tartalmaz, az ügyben eljáró szakhatósággal. A végzést a hatóság közli azzal, akire nézve az rendelkezést tartalmaz, és akinek a jogát vagy jogos érdekét érinti.

Az egyéb írott eljárásrendek többféle formában jelenhetnek meg, leggyakrabban a szakmai jogszabályok, szabályzatok (pl. közszolgálati szabályzat, iratkezelési szabályzat stb.), és az egyes jogszabályokkal kapcsolatban készülő körlevelek (útmutatók, ellenőrzési listák, egységesített jelentési formátumok), munkalapok, mintavételi tervek tartalmazzák azokat.

A dokumentált eljárásokra több ágazati jogszabály is vonatkozik, így a *2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről, a 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról, a 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról*, a NÉBIH és a kormányhivatalok hatályos SzMSz-e, az egyes igazgatóságok ügyrendjei, valamint a munkaköri leírások.

A dokumentált eljárásrendek és útmutatók jegyzéke a [4. mellékletben](#) található.

5.2.1 Audit

A NÉBIH által végrehajtott belső auditok szisztematikus, objektív, független és átlátható végrehajtását az auditorokra, az audit folyamatra vonatkozó jogszabályok és az MSZ EN ISO 9001:2015 szabványon alapuló, az MSZ EN ISO 19011:2018 útmutatóval integrált minőségirányítási rendszer biztosítja, mely minőségügyi kézikönyvből és a hozzá kapcsolódó eljárásokból épül fel.

A minőségirányítási rendszer lefedi az audit program éves tervezési folyamatát, valamint az egyedi auditok végrehajtásának folyamatát. A NÉBIH belső auditokra vonatkozó minőségirányítási rendszerét külső, független, akkreditált tanúsító szervezet tanúsítja, a tanúsítvány jelenleg 2020. szeptember 27-ig érvényes. Az érvényesség lejárta előtt megújító auditra kerül sor. A NÉBIH felső vezetése a Minőségpolitikában deklarálta elkötelezettségét és kitézte az audit rendszer megfelelő működéséhez szükséges célokat.

Az auditokra vonatkozó dokumentált eljárások belső felülvizsgálata évente, módosítása minden szükséges esetben megtörténik. A NÉBIH elnöke a minőségirányítási kézikönyv alkalmazását elrendelte, egyúttal a módosított dokumentált eljárásokat valamennyi érintett (auditáltak, NÉBIH felső vezetése, AM főosztály, ÉFHÁT, stb.) továbbá a külső tanúsító szervezet részére a NÉBIH megküldi, illetve a belső honlapján közzéteszi. A jó gyakorlatok terjesztését szintén az Intraneten keresztül valósítja meg az Audit Osztály.

Az audit folyamat független felülvizsgálatának végrehajtását külön útmutatóban szabályozta a NÉBIH. Az útmutatót szükséges esetben módosítja a NÉBIH, melyről a kijelölt független felülvizsgálót tájékoztatja. Az útmutató szabályozza a független felülvizsgáló személyének kijelölését, a felülvizsgálat végrehajtását, gyakoriságát, tárgyát, az alkalmazandó

dokumentummintákat, a jelentésről értesítendők körét és a tervezett intézkedések nyomomonkövetését. Az útmutató a NÉBIH belső honlapján az érdekeltek részére elérhető.

5.3 Jogszabályok

Az élelmiszerláncot érintő hatályos jogszabályok jegyzéke megtalálható a NÉBIH portálon és intranetes felületén. A jogszabályok jegyzéke állandóan frissül, az élelmiszerlánc-felügyelet szervei számára bármikor elérhető:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/elelmiszer-jogszabalyok-jegyzeke>

<https://portal.nebih.gov.hu/-/takarmany-jogszabalyok-jegyzeke>

<https://intra.nebih.gov.hu/dokumentumtar/Jogszabalygyitemny/Forms/AllItems.aspx>

5.4 Az illetékes hatóságok rendelkezésére álló források

Az ITNET hatálya alá tartozó feladatok ellátásához szükséges források a NÉBIH rendelkezésére állnak.

Létesítmények

A NÉBIH székhelyének és telephelyeinek jegyzéke, az egyes szervezeti egységek elérhetőségei megtalálhatóak a NÉBIH portálon, az Alapító Okirtaban, illetve az SZMSZ-ben.

<https://portal.nebih.gov.hu/hivatalunk/szervezeti-felepites>

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/21452/68_2019_N%C3%A9bih_SzMSz.pdf/

Humán erőforrás

A működési szintek és szervezeti egységek szerinti aggregált létszámadatokat az alábbi táblázat foglalja össze.

Működési szint	Szervezeti egység	Létszám
Központi		
Agrárminisztérium	Országos Főállatorvosi Hivatali Osztály	5
	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály	19
	Élelmiszergazdasági és -minőségpolitikai Főosztály	12
NÉBIH - Élelmiszerlánc-felügyeletben érintett igazgatóságok	Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság	65
	Kockázatkezelési Igazgatóság	37
	Kiemelt Ügyek Igazgatósága	27
	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság	23
	Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság	137
	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság	43
	Állatgyógyászati Termékek Igazgatóság	22
	Borászati és Alkoholos Italok Igazgatóság	32
	Növény- Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	41
	Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága	82
	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság	173
	Belső Ellenőrzési és Audit Igazgatóság	4
Élelmiszerlánc-biztonsági Centrum Nonprofit Kft.	Laboratóriumi tevékenység	195
	Egyéb támogató tevékenységek	54
Helyi szint		
Megyei KH-k és járási hivatalok	Megyei Kormányhivatal ÉBF és Járási Hivatalok ÉBÁO	1898

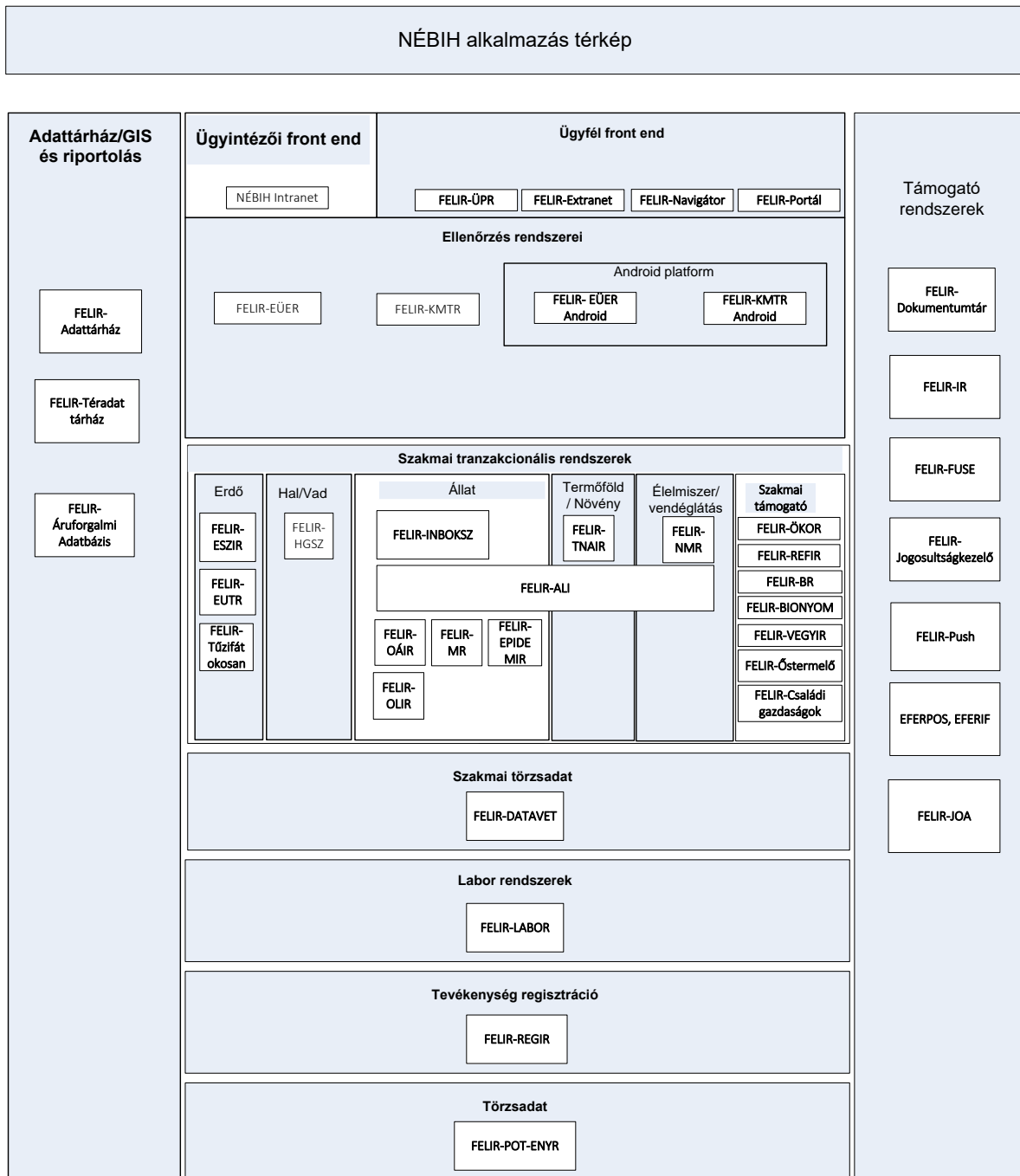
2. táblázat: Működési szintek és szervezeti egységek szerinti létszámok

Informatikai rendszerek

A hatósági ellenőrzési és egyéb hatósági feladatok ellátásához széleskörű informatikai támogató rendszer háttérrel rendelkezik az élelmiszerlánc-felügyelet.

Az utóbbi években megvalósult informatikai fejlesztések eredményeképpen a széttagolt informatikai háttér egységesítése megkezdődött, az Élelmiszerlánc-felügyeleti Információs Rendszer (FELIR) magába foglalja azokat az alkalmazásokat, amelyek ezen támogató funkciókat adják. Az informatikai fejlesztések folyamatosak, céljuk, hogy segítsék a hatósági feladatellátás szakszerű végrehajtását, és az adatok segítségével hatékonyabb tervezést tegyenek lehetővé.

Az informatikai architektúrát a következő ábra szemlélteti:

5. ábra: A NÉBIH informatikai architektúrája

Az egyes, ITNET szempontjából kiemelt fontosságú informatikai alkalmazások a következő célt szolgálják.

Alkalmazás neve	Alkalmazás célja
Partner-Objektum Törzsadat Rendszer (FELIR-POT-ENYR)	Élelmiszerlánc-felügyelet törzsadatainak (partner, tevékenység, hely és objektum adatok) tárolása és kiszolgálása
Ügyfélprofil Rendszer (FELIR-ÜPR)	Ügyfelek elektronikus kapcsolattartási felülete
Elektronikus Ütemezési és Ellenőrzési Rendszer (FELIR-EÜER, FELIR-EÜER Android)	Hatósági ellenőrzések támogatása, menedzselése
NÉBIH Dokumentumtár (FELIR-Dokumentumtár)	Elektronizált hatósági ellenőrzések és egyéb tevékenységek során keletkezett dokumentumok tárolása
NÉBIH Adattárház (FELIR-Adattárház)	Az informatikai rendszerekben keletkezett adatok egységes tárolása, elemzése
Törzsadat Regisztráló Rendszer (FELIR-REGIR)	Nyilvántartási és engedélyezési folyamatok elektronikus támogatása
NÉBIH Áruforgalmi adatbázis (FELIR-Áruforgalmi adatbázis)	A NAV EKÁER rendszeréből érkező adatok tárolása
Élelmiszerlánc-felügyeleti díj Bevallási Rendszer (FELIR-BR)	Felügyeleti díj bevallások elektronikus támogatása
Országos Állategészségügyi Információs Rendszer (FELIR-OÁIR)	Élelmiszer, takarmány és állategészségügyi laboratóriumi vizsgálatok, állategészségügyi termékekkel kapcsolatos folyamatok támogatása
Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratóriumi Rendszer (FELIR ÉLB)	Növényvédőszer maradékokra irányuló laboratóriumi vizsgálatok
Talaj-, Növény- és Agrárkörnyezet-védelmi Információs Rendszer (FELIR-TNAIR)	Talaj-, növény- és Agrárkörnyezetvédelmi hatósági feladatok támogatása
Őstermelő Nyilvántartás (FELIR-Őstermelő)	Őstermelői nyilvántartása
Családi gazdaságokat nyilvántartó rendszer (FELIR-Családi gazdaságok)	Családi gazdaságok nyilvántartása
Kármegállapítási Munkafolyamatot Támogató Rendszer (FELIR-KMTR, FELIR-KMTR Android)	Mezőgazdasági káreseményekkel kapcsolatos feladatok támogatása
Országos Lótenyésztési Információs Rendszer (FELIR-OLIR)	Lótenyésztési nyilvántartási feladatok
Állati eredetű Melléktermék Bejelentő Rendszer (FELIR-MR)	Állati eredetű melléktermék bejelentéssel kapcsolatos feladatok támogatása
Rendszerfelügyeleti Információs Rendszer (FELIR-REFIR)	Audit folyamat minőségirányításifeladatainak támogatása
Állatok Nyilvántartási és Állategészségügyi Felügyeleti Elektronikus Rendszere (FELIR-DATAVET)	Állategészségügyi folyamatok támogatása és élőállat nyilvántartása
Állattartás, Szállítás, Vágás Bejelentő és	Állattartással, szállítással és vágással kapcsolatos

Alkalmazás neve	Alkalmazás célja
Nyilvántartó Rendszer (FELIR-INBOKSZ)	ügyfél oldali folyamatok támogatása
Járványügyi Szakrendszer (FELIR-EPIDEMIR)	Állategészségügyi járványügyi feladatok támogatása
Nemzeti Élelmiszerlánc-minősítési és Eredetvizsgáló Rendszer (FELIR-NMR)	Élelmiszerlánc-minősítésekkel kapcsolatos feladatok
Állatgyógyászati Termékek Nyomonkövetési Rendszere (FELIR-VEGYIR)	Állatgyógyászati termékek felhasználásának nyomonkövetése
Laboratóriumi Vizsgáló Rendszer (FELIR-LABOR)	Állategészségügyi laboratóriumi vizsgálati tevékenység támogatása
NÉBIH Téradat Tárház (FELIR-Téradat tárház)	Informatikai adatok földrajzi megjelenítése
Állat, Növény, Élelmiszerbiztonsági és Borminősítési Információs Rendszer (FELIR-ALI)	Borászati hatósági folyamatok, növényvédelmi laboratóriumi vizsgálatok és élőállat nyomonkövetési adatok
NÉBIH Extranet (FELIR-Extranet)	Társhatósági adatszolgáltatási platform
NÉBIH Navigátor (FELIR-Navigátor)	Fogyasztói alkalmazás

3. táblázat: Az INTEL informatikai alkalmazásai és felhasználási céljaik

Laboratóriumi kapacitás

A laboratóriumokról részletesebb leírás található a [3.2.5 fejezetben](#), illetve az [1.](#), [2.](#) és [3. mellékletben](#), illetve szakterületenként az [Egyes Ellenőrzési Rendszerek](#) című fejezetben.

Képzési rendszer

A képzési rendszer az [5.6 fejezetben](#) kerül részletesebben kifejtésre.

Gépjárművek

A *gépjárművek* témaköre általánosan szabályozott, így annak ismertetése ehelyett történik.

A gépjárművekkel kapcsolatos szabályozást a *7/2013. elnöki utasítás*, és az annak mellékleteként kiadott *Gépjármű Üzemeltetési Szabályzat* tartalmazza: <https://intra.nebih.gov.hu/dokumentumtar/ElnokiUtasitasok/Forms/>.

Az utasítás tartalmazza a NÉBIH tulajdonában és használatában lévő gépjárművek, munkagépek igénybevételeinek, használatának rendjét, a használattal kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, központi és területi hatállyal.

A NÉBIH által működése során használható gépjárművek, munkagépek számát, típusát, valamint a gépjárművek szervezeti egységek közti elosztását a gazdasági elnökhelyettes, a szervezeti egységen belüli elosztását pedig a szervezeti egység vezetője (igazgató) határozza meg.

5.5 Jelentési rendszer

Az általános szervezés és irányítás tekintetében általánosságban [A központi kormányzati igazgatási szervek jogállása](#) című fejezetben leírtak, illetve az ott hivatkozott jogforrások az irányadók. Az ITNET hatálya alá tartozó területek részletes szervezési, irányítási rendszerét a jelentési és igazolási rendszer képezik. Az általános jelentési rendszer kifejtése a [2.3.1 fejezet](#)ben történik, míg a szakterületek esetleges speciális jelentési szabályait a [6. fejezet](#) tartalmazza.

Az élelmiszerlánc-felügyelet átfogó jelentései:

- *az integrált többéves nemzeti ellenőrzési tervről szóló éves jelentés: a 625/2017/EU rendelet 113. cikke szerint, amely kiterjed az előző évben elvégzett hatósági ellenőrzések eredményeire, a feltárt nem-megfelelések ismertetésére, a többéves nemzeti ellenőrzési terv eredményes működésének biztosítása érdekében hozott intézkedésekre, ideértve a végrehajtási intézkedéseket és azok eredményeit is;*
- *a 2008. évi XLVI. tv. 47/B § (11) alapján a 2012. évtől kezdve a befolyt felügyeleti díj felhasználásáról feladatonkénti szöveges beszámolót kell készíteni az országos főállatorvos részére;*
- *agrárgazdasági helyzetjelentés: az élelmiszergazdaság helyzetéről szóló, évente megjelenő agrárjelentés, az agrárgazdasági jelentés elkészítéséről szóló 42/2013. (V.29.) országgyűlési határozat szerint. Az európai országok gyakorlatának megfelelően az agrárjelentések mindig az előző naptári vagy gazdasági év agrárgazdasági és agrártársadalmi folyamataival foglalkoznak, s ezeket vetik össze az azt megelőző év fő irányzataival;*
- *Az ad hoc jelentéseket a központi államigazgatási szervek a 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról alapján kötelesek tenni.*

Az éves auditok teljesüléséről és eredményességéről az Audit Osztály az Országos Főállatorvosi jelentésben számol be. Az audit rendszer teljesítményéről, az auditok részletes eredményeiről a *363/2007/EK Bizottsági határozatnak* megfelelően, az Audit Osztály részanyagot készít a NÉBIH Integrált Többéves Nemzeti Ellenőrzési Terv megvalósításáról szóló éves jelentésében. Az egyes auditok során tett megállapítások, az audit csoport ajánlásai, illetve a szükséges intézkedések az audit jelentésben jelennek meg, melyet az auditáltak kapnak kézhez. A NÉBIH felső vezetése és az ÉFHÁT az audit folyamatba épített rövid jelentésekből értesül az audit eredményeiről és azon intézkedésekről, melyekre a felső vezetésnek van módja intézkedni.

5.6 A hatósági ellenőrzést végző alkalmazottak képzése

5.6.1 Képzések szervezése

A NÉBIH-nek, mint hatóságnak a legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok - úgymint az emberi egészség, a nemzetgazdaság, az állatok védelme - teljesülését. Ez a feladata igen sokrétű és összetett, melyeknek elvégzése magas szakmai ismereteket, tapasztalatokat igényel.

A hatósági ellenőrzési munkát állatorvosi, orvosi, élelmiszer-mérnök, takarmánymérnök, közegészségügyi felügyelői, növényvédelmi szakirányú végzettséggel rendelkező agrár-, kertészmérnök, vegyész vagy ezzel ekvivalens felsőfokú képzettségű személyzet végzi el. A hatósági ellenőrzéseket segítő munkát szaksegéd, illetve egyéb középfokú végzettségű személyzet végzi.

A NÉBIH éves tervek alapján (az éves célrendszerben definiálva) képzéseket szervez, különös tekintettel a *2017/625/EU rendelet II. melléklet I. fejezetében* meghatározott területekre. A tervek összeállításáért és a képzések szervezéséért, értékeléséért alapvetően a NÉBIH felel, de a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti szervei ezen felül önálló továbbképzéseket is szerveznek a hatósági állatorvosok számára a felmerülő problémák és igények alapján. A képzések minden esetben dokumentáltak (képzés tárgya, szintje, képzés ideje, helye, résztvevők).

A képzések összeállítása során a vegyes képzési formát részesítjük előnyben: az élő képzés ("train the trainer" rendszerben) mellett e-learning rendszerben (minden, adott területen dolgozó szakember részére) történik oktatás.

Így az élő képzés magában foglalja az elméleti és gyakorlati témaköröket, a konferenciákat, és szükség szerint több szimulációs gyakorlatot. Esetenként a konferencia a vállalkozókkal együtt, szakmai tájékoztatási céllal (pl. vállalkozók tájékoztatása a HACCP-vel kapcsolatban, illetve a hatósági elvárásokról) kerül megrendezésre.

A képzési igények felmérése alapján e-learning rendszerben történik távoktatás, minden, az adott szakterülettel foglalkozó munkatárs részére.

A NÉBIH belső auditorai számára a kötelező közigazgatási képzési előírások teljesítése mellett további képzési elvárásokat is támaszt az auditokra vonatkozó minőségügyi kézikönyv. MSZ EN ISO 9001:2015 szabvány vonatkozásában belső auditori képzettséget kell szerezniük. Meg kell ismerniük és folyamatosan frissíteniük kell ismereteiket az alkalmazott szabványokról, a NÉBIH minőségügyi rendszeréről, az Európai Bizottság élelmiszerlánc-felügyeleti auditora vonatkozó útmutatóiról, évente minőségügyi képzésben kell részt venniük, illetve ajánlott évente egy auditálásra vonatkozó vagy egyéb szakmai felügyeleti témájú BTSF képzés elvégzése.

5.6.2 Képzési igények felmérése

A képzési tervek összeállításánál, a képzési igények felmérésénél az alábbi információk, elvek kerülnek figyelembe vételre:

- EU által meghatározott prioritások, HFAA ajánlások;
- AM, valamint a NÉBIH igazgatóságai által meghatározott prioritások;
- auditokból származó információk,
- megyei szervezetektől érkező igények;
- alkalmi társhatósági képzésekre történő felkérések, valamint különféle Együttműködési Megállapodásokból következő rendszeres keresztképzési igények;
- e-learning tesztek eredményeinek kiértékeléséből származó kritikus pontok, fejlesztendő kompetenciák;
- megelégedettségi kérdőív kiértékelésének eredményei;
- kompetenciaszintek felmérése.

5.6.3 E-learning

A hagyományos képzési formák (élőképzés, útmutatók, körlevelek, konferenciák stb.) mellett, azokra épülve szükség volt egy olyan távoktatási rendszer (e-learning keretrendszer) megvalósítására, mely széleskörű, multimédiás alapokon nyugvó megoldást biztosít a NÉBIH és a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-felügyeleti szerveinek valamennyi – az ország különböző pontján dolgozó, különböző területeket ellátó – munkatársa számára.

A NÉBIH a Moodle keretrendszert alkalmazza. Ez egy nyílt forráskódú, internetes (web2-es) felhasználói felülettel rendelkező e-learning-keretrendszer. A NÉBIH távoktatási rendszere elérhető a <http://edu.nebih.gov.hu> oldalon.

Az oktatások, gyakorlatok tervezése vegyes típusú, komplex képzési tervet eredményez, amelyben a teljesen elméleti, esetleg iskolarendszerű képzésektől a szimulációs gyakorlatokig minden megtalálható. Az e-learning súlya azonban egyre nő ebben a rendszerben, hiszen gazdaságossága, a szakértők tudásának jobb kihasználása, a hallgatók tanulási lehetőségeinek rugalmassága jótékonyan hat az országban szétszórta élő, munkaidejét számos külső tényező által behatároltan beosztó, eltérő végzettségű (orvos, állatorvos, vegyészmérnök, biológus stb.) kollégák lelkesedésére.

5.6.4 Külső képzések

A kormányzati igazgatási szervek kormánytisztviselői számára 338/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet írja elő a kötelező képzéséről, továbbképzéséről, átképzéséről, valamint a közigazgatási vezetőképzésről szóló kötelezettségeket.

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem működteti a Probono képzési rendszert, mely a közsolgálati továbbképzési kötelezettségből fakadó képzési feladatokat szervezi. A közsolgálati továbbképzési rendszer kereteit *a közsolgálati tisztviselők továbbképzéséről szóló 273/2012. (IX. 28.) Korm. rendelet*, továbbá *a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet* jelöli ki.

A továbbképzési programoknak két fő csoportja van:

- Közsolgálati továbbképzés: általános közigazgatási, vezetői, idegennyelvi, közigazgatási szakvizsgára felkészülést szolgáló, valamint szakmai ismereteket nyújtó képzés, amelynek fejlesztéséről és megvalósításáról kizárólag a Nemzeti Közsolgálati Egyetem gondoskodik.
- Belső továbbképzés: a kormányzati igazgatási szerv, a közigazgatási szerv, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézmény által folytatott szakmai továbbképzés, amely speciális intézményi vagy munkaköri vagy álláshellyel összefüggő feladatokhoz szükséges ismereteket, illetve képességeket közvetít.

A NÉBIH dolgozóinak lehetősége nyílik külső képzéseken való részvételre is. Ezek közül két kiemelten támogatott képzési lehetőség áll a szakemberek előtt.

Az Állatorvostudományi Egyetem többféle posztgraduális képzést indít járványügy, igazgatástan, élelmiszer-higiénia szakterületeken. Az élelmiszer-higiénikus szakállatorvosi képzést szinte valamennyi megyei élelmiszer-higiénikus és élelmiszer-higiéniai kirendeltség-vezető elvégezte.

A hazai agrár egyetemek (Debrecen, Gödöllő, Keszthely, Mosonmagyaróvár) által szervezett növény- és talajvédelmi posztgraduális képzések is kiemelten támogatott képzési lehetőségek.

Az AM és a NÉBIH szakemberei folyamatosan részt vesznek a „Better Training for Safer Food” elnevezésű, Bizottsági szervezésű továbbképzéseken, valamint egyéb nemzetközi szinten meghirdetett továbbképzéseken. A megszerzett ismereteket továbbadják az évenként megszervezett nemzeti továbbképzési program keretein belüli („train the trainer”), majd a megyei továbbképzések keretén belül az ismeretek egészen a hatósági állatorvosokhoz is eljutnak. A továbbképzések elméleti és gyakorlati jellegűek.

6 A hatósági ellenőrzések tervezése

6.1 A kockázatbecslés szerepe az ellenőrzéstervezésben

A hatósági ellenőrzések és egyéb hatósági tevékenységek tervezése a *2017/625/EU rendelet* és az *élelmiszerláncról és hatósági ellenőrzéséről szóló 2008. évi XLVI. törvény* szerint kockázat alapon történik. A kockázat alapú tervezés célja a rendelkezésre álló erőforrások lehető leghatékonyabb elosztása, a nem megfelelések hatékonyabb felderítése és azok előfordulásának megelőzése.

A két jogszabály együttesen több tényező figyelembe vételét rendeli el a kockázatbecslés során:

6. ábra: A kockázatbecslés során figyelembe vett tényezők

A hatékonyan működő kockázatbecsléshez elengedhetetlen a megbízható, jó minőségű adatok rendelkezésre állása, ezt segítik elő a hatósági tevékenység során használt informatikai rendszerek, melyeknek célja nem csak a hatósági folyamatok támogatása, hanem a kockázatbecsléshez szükséges adatok biztosítása.

A különálló rendszerekből történő komplex adatelemzések támogatása a FELIR Adattárház segítségével tud megvalósulni.

A tervezési-kockázatbecslési folyamatokban a közeljövőben várható változás a mindinkább célzott ellenőrzések térnyerése. A hamisítás, csalás felderítés során már jelenleg is egyedi adatelemzésen alapuló ellenőrzéseket végez a hatóság, az információk azonnali elektronikus

elérhetősége lehetővé teszi, hogy nem szándékos jogsértések esetén is lehessen rövid időtávú, időszaki terveket készíteni. Az informatikai rendszerekben tárolt adatok automatizált keresztellenőrzése (pl. állattartó telepek ismétlődő kapacitás túllépése) támogatja a rövid időtávú tervek vagy célzott egyedi ellenőrzések elrendelését.

6.2 A tervezési folyamat

A tervezési folyamat első lépése a központi szinten elvégzett kockázatbecslés. A tervek típusától (tevékenység ellenőrzés, termék ellenőrzés) függően a kockázatbecslés más-más módszer alapján történik, melynek eredményeképpen előáll az előzetes terv.

A termék ellenőrzés mintavételi tervezésének megkönnyítésére az *Élelmiszerlánc Mintavételi Terv elkészítéséről szóló 5/2013. számú elnöki utasítás* alapján 12 Szakmai Panel és egy azokat segítő Koordinációs Munkacsoport kerültek felállításra. Jelenleg a monitoring mintavételek által lefedett 24 szakterület nem mindegyikéhez tartozik Szakmai Panel. Részben, mert a terület nagysága és viszonylagos homogenitása miatt nem volt indokolt, részben mert az adott terv régebb óta fennálló, szabályozott rendszerben kerül kialakításra.

A Szakmai Panelek létrehozásának célja az adott panel szakmai kompetenciájába tartozó mintavételi terv és szakmai útmutató kidolgozása és azok rendszeres (évenkénti) felülvizsgálata. Közvetve pedig a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalnál és a társintézményeknél található szakmai tudás és információ leghatékonyabb és leggazdaságosabb használata, élő eszmecsere ösztönzése, a szakmai kérdések minél szélesebb körben történő egyeztetése.

A Szakmai Panelek további feladata, hogy a tervezési ciklus során felmerülő problémák megoldására javaslatokat tegyen (jogszabály-módosítás, módszerfejlesztés, akkreditáció kibővítése, új típusú, korszerűbb mintavételi eszközök beszerzése, mintavételi adatkezelési rendszer fejlesztése, új monitoring program indítása, stb.).

Koordinációs Munkacsoport fő célja a Szakmai Panelek munkájának koordinálása, illetve annak biztosítása, hogy a monitoring tervek összhangban legyenek az intézmény által képviselt stratégiai célokkal. Ezenkívül, segít a szakmai paneleket a kockázatbecslés és prioritizálás rendszerének felállításában, továbbá nyomon követi a monitoring tervek végrehajtását.

A tervezési folyamatban résztvevő 12 Szakmai Panel a következő⁷:

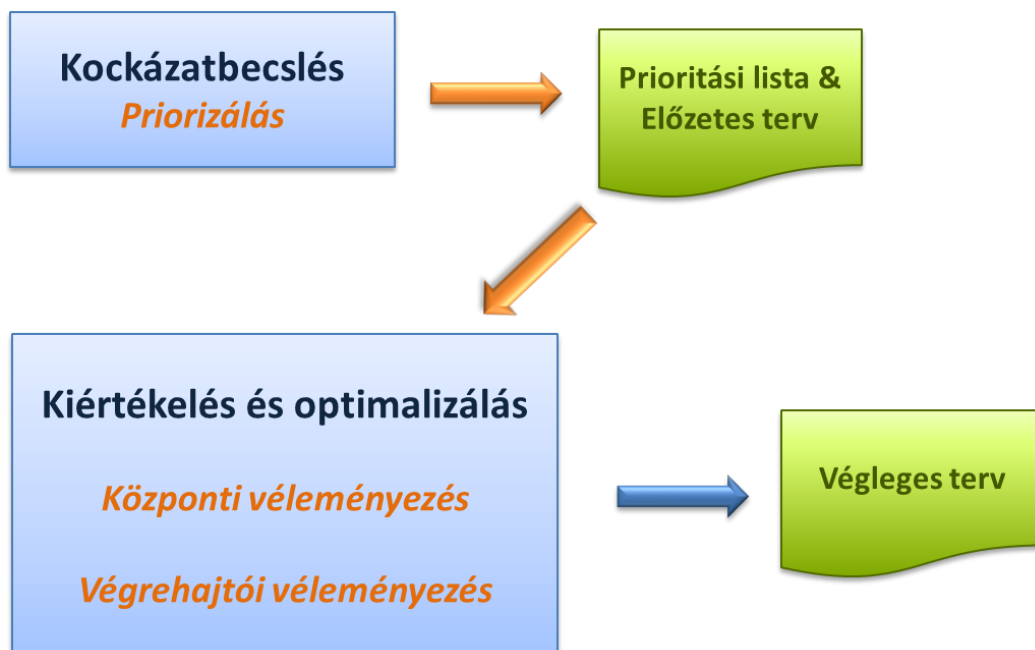
- Kockázatos termőföldek, talajvédelem és terménynövelő anyag
- Növényegészségügy

---

⁷ Létezik egy 13. Szakmai Panel is, az Új élelmiszerek (novel food) panelja, azonban ez nem rendelkezik külön mintavételi tervvel.

- Növényvédelem, növényvédőszer-maradék és növényvédő szer-minősítés
- Takarmánybiztonság és takarmányminőség
- Állategészségügy és állatvédelem
- Mikrobiológiai és biológiai veszélyek
- GMO
- Állatgyógyászati készítmények és szermaradékaik
- Kémiai élelmiszerbiztonsági paraméterek és élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagok
- Radioanalitika
- Adalékanyagok, élelmiszer minőség-ellenőrzés
- Adatkezelés, jelentések.

Az előzetes terv kiértékelése és optimalizálása két szintű véleményezési folyamaton keresztül történik meg. Az első véleményezés során a központi hatóság szakemberei az adott szakterületek igényeit figyelembe véve vizsgálják meg az előzetes terveket, javaslataik beépítésre kerülnek a tervezetbe.

7. ábra: A tervezési folyamat

A véleményezés második ciklusában a területi szervek vagy központi ellenőrzés végrehajtása esetén a központi hatóság ellenőrei, mintavevői véleményezik a tervet, finomítják azokkal a

helyben található információkkal, amelyekre nem terjednek ki az informatikai rendszerek, amelyeket az általános kockázatbecslési folyamatok nem tudnak figyelembe venni.

A két szintű véleményezési folyamat lehetővé teszi az általános kockázatbecsléssel készült előzetes tervek finomhangolását, a kiadásra kerülő végleges terv ezáltal le tudja fedni minden szakterület igényeit.

7 Egyes ellenőrzési rendszerek

7.1 Az illetékes hatóságok és az egyes ellenőrzési rendszerekkel kapcsolatos felelősségi körök megoszlása

Az alábbi táblázat áttekintést nyújt az egyes ellenőrzési rendszerek kapcsán a felelősségek megosztásáról. Az egyes ellenőrzési rendszerek vonatkozásában a hatóságok közötti feladatmegosztás részletesebb leírását a következő alfejezetek tartalmazzák. A NÉBIH országos illetékességgel minden hatáskörébe tartozó területen eljárhat ellenőrző hatóságként, ezt a táblázatban külön nem tüntettük fel.

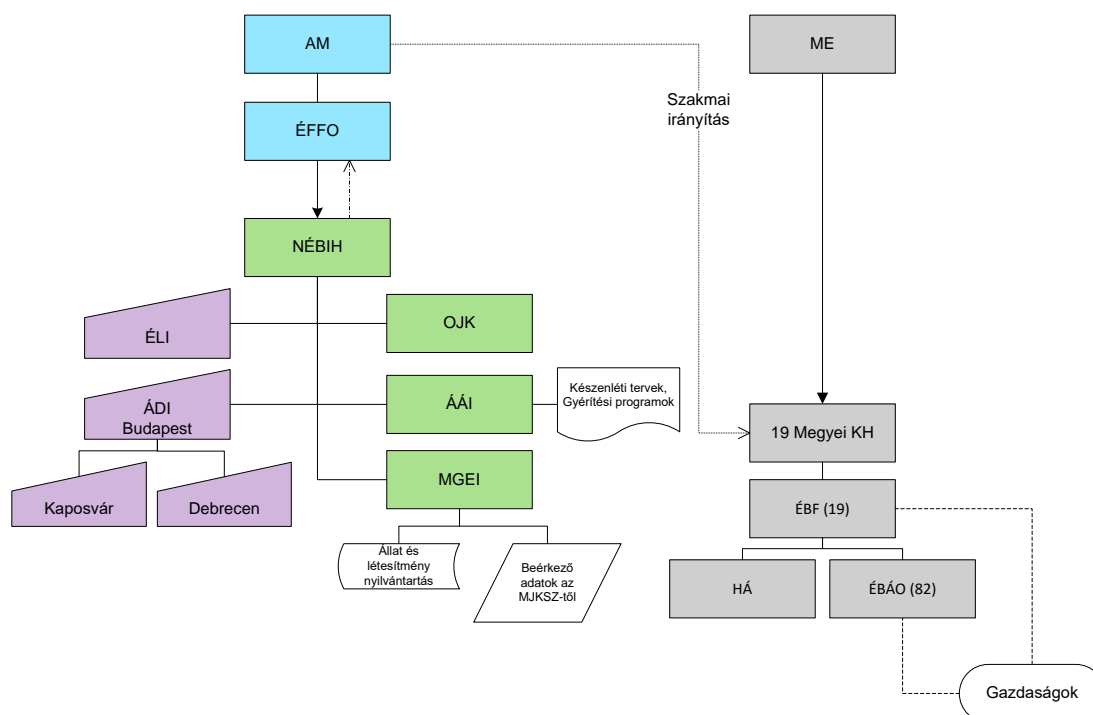
Szakterület	Politika koordinálása	Ellenőrzések koordinálása	Ellenőrzések végrehajtása	Laboratóriumok	Kockázatbecslés, szakmai vélemény
1. Állat-egészségügy	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÁÁI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÁDI NÉBIH-ÉLI	NÉBIH-ÁÁI és NÉBIH-OJK
2. Állati eredetű élelmiszer	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÉTBI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
3. Állatok és állati eredetű élelmiszerek behozatala	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÁÁI	Határállomások, NAV	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
4. Takarmányok és takarmánykiegészítők	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÉTBI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
- előállítás és forgalmazás			Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások		
- állattartó telepek			Határállomások, NAV		
- import					
5. TSE / ÁMT	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÁÁI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÁDI	NÉBIH
6. Állat-gyógyászati készítmények	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÁTI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
- engedélyezés, értékesítés és forgalmazás		NÉBIH-ÉTBI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
- szermaradékok					
7. Élelmiszerek és Élelmiszer higiénia	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÉTBI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások / Megyei KH-k Népegészségügyi Főosztályai	Megyei KH-k Népegészségügyi Főosztályai /OGYÉI	NÉBIH EMMI-EÁT
GMO	EMMI-EÁT	EMMI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
8. Növényi eredetű élelmiszerek behozatala	AM-ÉFFO	NÉBIH-NTAI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH

Szakterület	Politika koordinálása	Ellenőrzések koordinálása	Ellenőrzések végrehajtása	Laboratóriumok	Kockázatbecslés, szakmai vélemény
			Határállomások		
9. Növényvédőszer- szerek - engedélyezés, értékesítés és felhasználás - szermaradékok	AM-ÉFFO	NÉBIH-NTAI NÉBIH-NTAI/ NÉBIH-ÉTBI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI	NÉBIH
10. Állatjólét - vágás	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÁAI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	-	NÉBIH
- szállítás	AM-ÉFFO				
- állattartó telep	AM-ÉFFO				
11. Növény- egészségügy - növény útlevél, kivitel tanúsítás	AM-ÉFFO	NÉBIH-NTAI	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai /Járások	NÉBIH-ÉLI /	NÉBIH
- növények és növényi termékek behozatala			Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai / Határállomások		
12. Eredet jelölések (OEM/OFJ/HKT)	AM-ÉFFO	NÉBIH-ÉTBI / NÉBIH-NTAI / NÉBIH-BAII	Megyei KH-k Élelmiszerbiztonsági Főosztályai	-	NÉBIH
12.1 Ökológiai termelés	AM-ÉFFO	NÉBIH ÉTBI	Ellenőrző szervezetek (Hungária Öko Garancia Kft., Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.) Pest megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály Járási hivatalok	-	Ellenőrző szervezetek felügyelete: NÉBIH

4. táblázat: A felelősségi körök megoszlása az egyes ellenőrzési rendszerek esetében

7.1.1 Állategészségügyi ellenőrzési rendszer

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
OJK	Országos Járványvédelmi Központ
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
MGEI	Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
ÁDI	Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ⁸
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)
HÁ	Határállomás (Állategészségügyi)

Illetékes hatóságok

Az állategészségügy központi illetékes hatóságai az Agrárminisztérium (AM) Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatósága (ÁÁI).

⁸ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Regionális és helyi szinten a megyei kormányhivatalok (KH) élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF) és a Határállomások (HÁ) vesznek részt. A Kormányhivatalok vezetői felelősek a KH-kért. A Járási Hivatalok vezetői a Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztályaiért (ÉBÁO) felelnek. A Járási Hivatalok ellenőrzik a hatósági állatorvosok és a jogosult állatorvosok (hivatalos feladatok elvégzésére jogosult szolgáltató állatorvosok) tevékenységét. A Járási Hivatalok egyes állategészségügyi feladatokat is ellátnak. (járványos állatbetegségek bejelentése, járványügyi korlátozások elrendelése, azonosító okmányok kiadása). A KH ÉBF-ek számára évente járványügyi értekezleteket szerveznek.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 59. §-a lehetővé teszi a KH ÉBF-ek számára, hogy jogsértések esetén bírságot szabjon ki, melynek összege minimum tizenötezer forint, felső határ nincs.

Az állattartó gazdaságok nyilvántartása, az állatok azonosítása és az állatmozgások ellenőrzése

A NÉBIH ÁÁI és a Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága (MGEI) felelősek az állattartó gazdaságok nyilvántartásba vételéért, az állatok azonosításáért és az állatmozgások ellenőrzéséért.

A hazai szarvasmarhák azonosítása és nyilvántartása az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerben (ENAR) történik, amit az MGEI működtet. A sertésekre vonatkozó nyilvántartási rendszer 2003 óta, a kecskékre és a juhokra vonatkozó rendszer pedig 2006. január 1-je óta működik. Az azonosítást a juh- és kecsketenyésztő egyesületek végzik. A lófélék központi nyilvántartásba vétele a NÉBIH központi adatbázisába történik a Lóútlevél Irodán keresztül.

Az állattartó telepeket a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 19/2007. (X. 18.) FVM rendelet szerint kell nyilvántartásba venni.

A szarvasmarha- és sertésazonosítás ellenőrzésekor a nagy- és kislétszámú állattartó telepekre vonatkozó szabályok érvényesülnek, az *Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. FVM rendelet* alapján, mely állatfajonként állapítja meg az egyes gazdaságokra vonatkozó kapacitásértékeket. A nagylétszámú gazdaságok (50 vagy több szarvasmarha vagy 100 vagy több sertés számára rendelkezik férőhellyel) jogosultak arra, hogy az azonosítási és nyilvántartási tevékenységeket saját maguk elvégezhessék. A kislétszámú gazdaságok esetében a KH ÉBF vezetője által kijelölt állatorvos felelős az állatok füljelzővel való megjelöléséért és az információk központi adatbázisba történő rögzítéséért. Egyes esetekben az azonosítást szolgáltató állatorvosok végzik.

Az ellenőrzési feladatok a következőképpen oszlanak meg: A KH ÉBF-ek a vonatkozó Uniós rendeleteknek és nemzeti jogszabályoknak megfelelően helyszíni ellenőrzéseket végeznek a

szarvasmarhák azonosítása céljából. Az ellenőrizendő gazdaságokat kockázatbecslés alapján a központi hatóság jelöli ki (ez a nyilvántartott gazdaságok 10%-át jelenti). Az MGEI ellenőrei szűrőpróbaszerű ellenőrzést végeznek a gazdaságoknál, mely során az ott jelen lévő állatok csak egy részén végzik el az ellenőrzést. Minden egyes vizsgálatról jelentést készítenek és minden év végén jelenteniük kell az év során tett látogatások számát. A kormányhivatal főállatorvosa felügyeli a helyi állatorvosok tevékenységét, és ellenőrzi a nagy létszámú gazdaságokat, amelyek saját azonosítási és nyilvántartási feladataik elvégzésére engedélyt kaptak ("a független gazdaságok").

Állategészségügyi ellenőrzések

Az állategészségügyi ellenőrzési tervek megyék általi végrehajtásához a Miniszterelnökség biztosít finanszírozást, személyzetet, infrastruktúrát és operatív tervet. Az egyes állatbetegségek elleni védekezéshez továbbá nemzeti és Uniós pénzügyi források is hozzájárulnak.

Magyarország hivatalosan mentes *Brucella melitensis*-től.

Magyarország hivatalosan mentes a szarvasmarha gümőkórtól (a *Bizottság 2014/91/EU végrehajtási határozata alapján*).

A *Bizottság (EU) 2015/398 végrehajtási határozata a 2008/185/EK határozat módosításával* Magyarországot az Aujeszký- betegségtől mentes tagállamok közé sorolta.

Magyarországot az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) hivatalosan mentesnek ismeri el a következő betegségek tekintetében: afrikai lópestis, keleti marhavész, kiskérődzők pestise, klasszikus sertéspestis, ragadós száj- és körömfájás és a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma (elhanyagolható kockázatú státusz).

Magyarország mentes a pontyfélék tavaszi virémiájától (SVC) és a lazacok fertőző vérszegénységétől (ISA); a Koi Herpesz vírus (KHV) tekintetében felügyeleti program végrehajtása folyik.

Ellenőrzési program van érvényben szarvasmarha- és sertés brucellózisra vonatkozóan.

Jelenleg felszámolási programok folynak szarvasmarha enzootikus leukózisára (EBL), a szarvasmarhák fertőző rhinotracheitis-re (IBR), PRRS-re, a vörös rókákban veszettségre vonatkozóan, valamint ellenőrzési program van érvényben madárinfluenza és vaddisznók esetében klasszikus sertéspestisre vonatkozóan.

A *veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. FVM rendelet* alapján a vörös rókák száján át történő vakcinázását már évek óta végzik az országban (1992 őszén kezdődött), ami 2020-ban is folytatódik.

A szerológiai vizsgálatokon alapuló (korábban virológiai alapú), a vaddisznók klasszikus sertéspestisére vonatkozó monitoring programot 2005-ben vezették be Magyarországon. A vadászoknak jelenteniük kell a beteg és a gyanús vaddisznókat a KH ÉBF-nek. Az utolsó klasszikus sertéspestises eset vaddisznóban 2009 októberében, házisertés esetén 1993-ban

nyert megerősítést. A vaddisznókban lezajlott járvány sikeres felszámolását követően az ország 2013-ban nyerte vissza a hivatalos mentességét. Aktív monitoring program van érvényben klasszikus sertéspestisre 3 megyében (Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben).

Szerológiai megfigyelést végeznek több lóbetegségnél: ló fertőző kevésvérűsége, takonykór és tenyészbenaság.

A Salmonella nemzeti ellenőrzési programok 2007. január elsejével, a *Gallus gallus* tenyészállományainak programjával indultak. A tojóállományokra vonatkozó program 2008. január 1-jén, a brojler csirke állományokra vonatkozó program 2009. január 1-jén kezdődött. A *Meleagris gallopavo* tenyész- és hízóállományok programja 2010. január 1-jén indult. A nemzeti ellenőrzési programokat az Európai Bizottság társfinanszírozza.

A kéknyelv-betegség 2014-ben Magyarországon összesen 77 állattartó telepen jelent meg (4 szerotípust azonosítottak). Az uniós jogszabályok által előírt valamennyi intézkedést végrehajtották (védőkörzet, megfigyelési körzet, megfigyelési program és kiegészítő intézkedések létrehozása). 2015-ben engedélyezték a fogékony állatok vakcinázását a korlátozási övezetekben, és kidolgozták a vakcinázási stratégiát. A hazai illetékes hatóság kezdeményezte a kéknyelv-betegségtől való mentesség elismerését az Állategészségügyi Világszervezetenél (OIE), mely mentes státusz 2017. december 13-tól lépett érvénybe.

Az afrikai sertéspestisre (ASP) vonatkozó felügyeleti program már a járvány első, 2018. áprilisi megjelenése előtt is érvényben volt. Azóta mentesítési program végrehajtása van folyamatban, a nemzeti mentesítési terv alapján, mely országos főállatorvosi határozatban került kiadásra. A mentesítési terv a vonatkozó Uniós jogszabályok és szakmai irányelvek alapján került kidolgozásra és módosításra (*2002/60/EK irányelv, 2014/709/EU bizottsági határozat és az EU stratégiai megközelítése az ASP kezelésére*).

A magas patogenitású madárinfluenza tekintetében monitoring program van érvényben, Uniós társfinanszírozás alapján. A programban vadmadarakból és baromfiból származó minták vizsgálatára kerül sor a *2010/36/EU határozat* szerint.

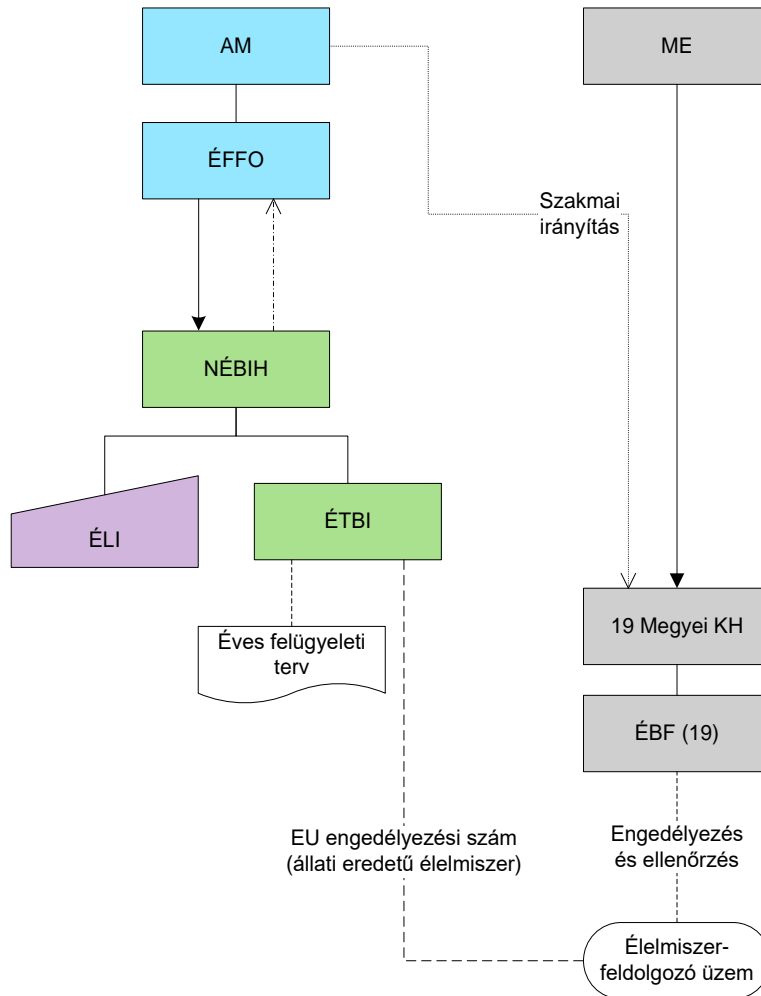
Készenléti tervek vannak érvényben klasszikus sertéspestis, afrikai sertéspestis, ragadós száj- és körömfájás, madárinfluenza, kéknyelv betegség és fertőző szivacsos agyvelőbántalmak esetén. A hatósági képzés a készenléti tervek részét képezi.

Laboratóriumok

Az NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága (NÉBIH ÁDI) és NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (NÉBIH ÉLI) végzi a hivatalos állategészségügyi vizsgálatokat, négy helyszínen (Budapesten két labor és regionálisan Debrecenben és Kaposváron). A két regionális laboratórium patológiai és mikrobiológiai részlegekkel rendelkezik. Három labor akkreditált, a negyedik akkreditációja folyamatban van.

A korábban az OIE A listáján szereplő fertőző betegségekre, illetve a tuberkulózisra vonatkozó vizsgálatokat központilag végzik, míg a korábban az OIE B listáján szereplő fertőző betegségeket központilag és regionálisan is vizsgálják. A regionális laboratóriumok csak rutin vizsgálatokat végeznek, és a bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegségek előfordulásának hivatalos megerősítése mindig a Nemzeti Referencia Laboratórium (NRL) vizsgálatai alapján történik.

7.1.2 Az állati eredetű élelmiszerek ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ⁹
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)

Illetékes hatóságok

Az Agrárminisztériumban az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály (ÉFFO) és a NÉBIH a központi illetékes hatóságok.

⁹ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Működési szint	Illetékes hatóság	Hatáskör
Központi szint	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság (NÉBIH ÉTBI)	Ellenőrzési tervek előkészítése és összehangolása, képzések szervezése és iránymutatások kidolgozása, hatósági ellenőrzések elvégzése és speciális esetekben mintavétel.
Regionális szint	Megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztály (19) (KH ÉBF)	Az ellenőrzési tervek összehangolása és elosztása, élelmiszeripari létesítmények engedélyezése (állati eredetű)
Helyi szint	Járási hivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (82) (ÉBÁO)	Ellenőrzés és mintavétel a létesítményekben, valamint mintavétel a kereskedelemben

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság (ÉTBI) felelős az élelmiszerbiztonsági ellenőrzésekért, az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) pedig az élelmiszerlánc-laboratóriumok működéséért felel.

A 19 megyei kormányhivatal felelős a különböző feladatok regionális szintű koordinálásáért. Az ellenőrzési feladatokat helyi szintre delegálták, azokat a Járási Hivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztályai (ÉBÁO) látják el. Hatósági állatorvosok, helyi élelmiszerhigiénikusok és élelmiszermérnökök felelősek az ellenőrzések elvégzéséért. Az eredményeket az NÉBIH ÉTBI-nek kell jelenteni.

Létesítmények nyilvántartásba vétele és jóváhagyása

A megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai végzik az élelmiszer-feldolgozó üzemek engedélyezését. A NÉBIH ÉTBI az állati eredetű élelmiszereket feldolgozó létesítmények Európai Uniói engedélyezési számát adja meg.

Az élelmiszer üzemek jegyzéke elérhető az alábbi linken:

<https://portal.nebih.gov.hu/web/guest/-/elelmiszer-uzemlistak>

Hatósági ellenőrzések és vizsgálatok a létesítményekben

A NÉBIH éves ellenőrzési terveket készít. A NÉBIH ÉTBI összefoglalja az adatokat, és jelentéseket készít a szezonális ellenőrzések eredményeiről (például Húsvétkor).

Szabványműveleti előírások (Standard Operational Procedures - SOP)

A NÉBIH ÉTBI Szabványműveleti Előírások útmutatót adott ki, amelyet folyamatosan felülvizsgál. Az útmutató több fejezetet is tartalmaz az élelmiszeripari létesítmények és élelmiszerek hatósági ellenőrzésére vonatkozóan.

Létesítmény ellenőrzési terv

2012-ben a NÉBIH bevezette az élelmiszer-, takarmánybiztonság, állategészségügyi és állatjóléti szakterületeken a létesítmények ellenőrzésére vonatkozó, informatikai támogatású kockázatalapú tervezési protokollt.

A létesítmény ellenőrzési terv egy központi és megyei tervezési folyamat során jön létre. A kockázatértékelésben figyelembe vett kockázati tényezők a következők:

- a létesítmény fő tevékenysége (max. 25 pont)
a létesítmény általános típusa (fő tevékenysége)
- a tevékenységével kapcsolatos egyéb tranzakciós adatok (max. 25 pont, ha nincs adat, akkor 15 pontot adnak meg (mivel az információ hiánya kockázatot jelent)
méret, kapacitás, termelési adatok stb.
- az utolsó hatósági ellenőrzések adatai (max. 40 pont)
az ellenőrzési checklisták eredményei (figyelembe véve a veszélyeket és a kitettséget)
- az utolsó ellenőrzés óta eltelt idő (5 pont/év)

Minden értékelt létesítmény az említett tényezőknek megfelelően kockázati pontszámot kap. Ha a pontszám meghaladja a küszöbértéket, a létesítmény szerepelni fog a létesítmény ellenőrzési tervben. A fent említett kockázatértékelési folyamat valamennyi létesítménytípusra kiterjed.

A központi tervezési folyamat részeként a létesítmény ellenőrzési terv tervezetét a megyei hatóságokkal folytatott konzultációt követően véglegesítik. Az ellenőrzési tervet kiegészítik a megyei hatóságok észrevételeivel.

Az illetékes hatóságnak az engedélyezett létesítményekben egy átfogó hatósági ellenőrzést (minden szabályozó előírásra összpontosító ellenőrzést) és 4–8 részleges ellenőrzést kell végeznie egy év alatt (olyan ellenőrzések, amelyek csak néhány releváns előírásra összpontosítanak, mint a HACCP, az állatjólét, személyzet képzése, élelmiszer-adalékanyagok

stb.). A hatósági ellenőrzéseket az IT rendszerek támogatják (Elektronikus Ütemezési és Ellenőrzési Rendszer - EÜER). Minden ellenőrzést az elektronikus checklisták használatával kell elvégezni.

A Kormányhivatalok főállatorvosai ellenőrzik a hatósági állatorvosok és a hatósági feladatok elvégzésére felhatalmazott jogosult állatorvosok teljesítményét.

Az engedélyezett létesítmények szintjén a felügyeletet a járási hivatalok végzik a hatósági állatorvosokkal és a segédszeméllyel.

A nyomkövethetőség hatósági ellenőrzése

Együttműködési megállapodás van a KH ÉBF-ek és a NAV között, amely kiterjed az élelmiszerláncon belüli közös ellenőrzések általános szempontjaira, beleértve a nyomkövethetőséget is.

Laboratóriumok

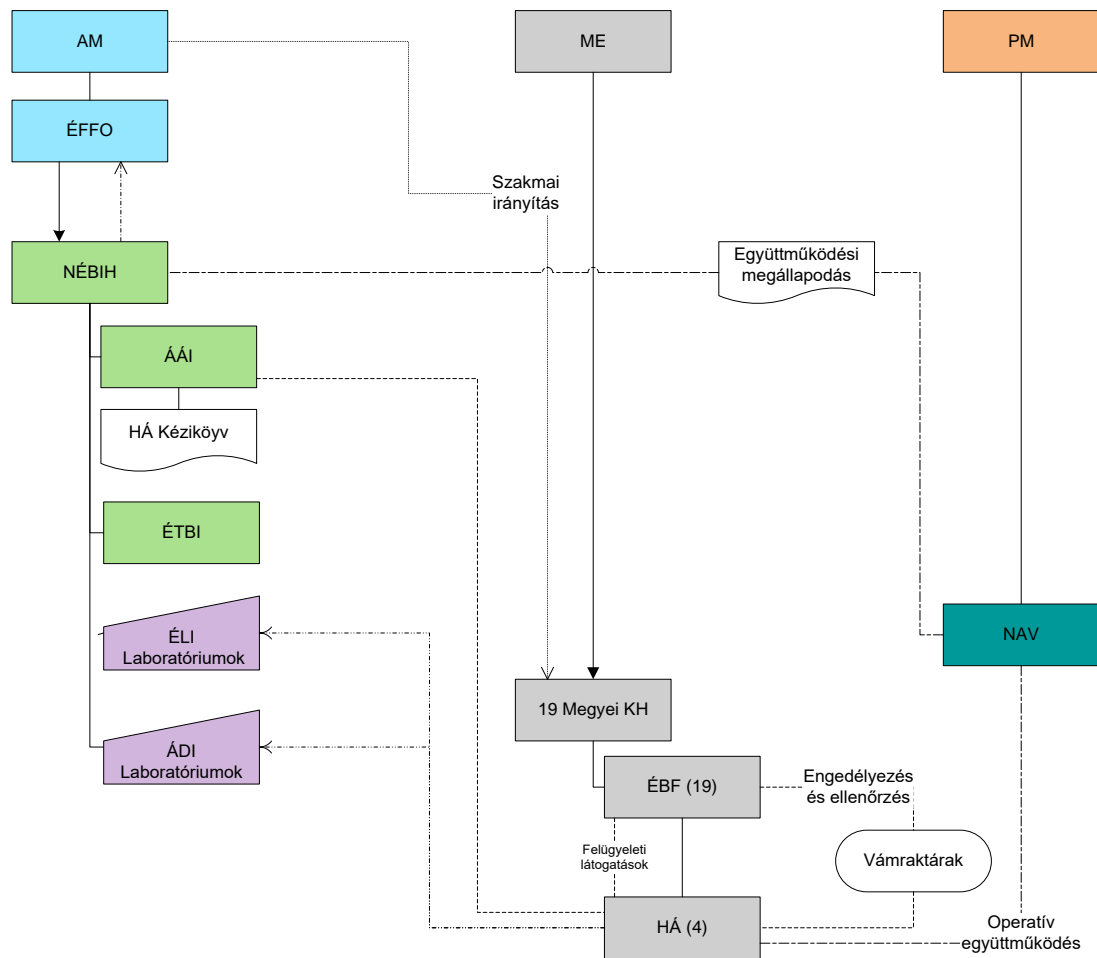
Az NÉBIH ÉLI kilenc központi és tizenkét regionális laboratóriummal rendelkezik az élelmiszerlánc-biztonság területén. Feladata az élelmiszerek, főként az állati eredetű élelmiszerek vizsgálata és a nemzeti szermaradvány-program végrehajtása. Az ÉLI felelős továbbá az élelmiszer-, és takarmány-vizsgálattal foglalkozó magánlaboratóriumok engedélyezéséért és nyilvántartásba vételéért is.

A hatósági laboratóriumi hálózat négy hatósági Regionális Élelmiszerlánc Laboratóriumból (RÉL) áll. Ezen kívül két speciális radioanalitikai laboratórium is van, amelyek a Radioanalitikai Referencia Laboratórium telephelyeként működnek. A laboratóriumi hálózat a NÉBIH ÉLI része. Mindegyik laboratórium akkreditált.

A Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézetet (MTKI) az AM jelölte ki a nyerstej minőségének elemzésére.

A Trichinella teszteléséhez 109 laboratórium áll rendelkezésre az országban, ebből öt akkreditált, a többi engedélyezett.

7.1.3 Az állatok és az állati eredetű élelmiszerek behozatalára vonatkozó ellenőrzési rendszer

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
PM	Pénzügyminisztérium
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
ÁNYO	Állategészségügyi Nyomonkövetési Osztály
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
ÁDI	Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁰
HÁ	Határállomás

¹⁰ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság (NÉBIH ÁÁI).

Az állategészségügyi határállomások teljes munkaidős személyzete 19 állatorvosból, 10 műszaki szakemberből és 2 adminisztrációs alkalmazottból áll.

Import ellenőrzések

A NÉBIH és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) között 2012 novemberében új együttműködési megállapodás született a korábbi, 2004. évi helyett. Ezt a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró Főosztályai (KH ÉBF) és a NAV közötti regionális szintű egyedi megállapodások egészítik ki. Bár az együttműködési megállapodásnak nincs végdátuma, a regionális megállapodásokat meg kell újítani a jogi keretrendszerben meghatározottak szerint.

2005 júniusában került kiadásra az állategészségügyi határállomások kézikönyve. A Kézikönyv frissítését a NÉBIH az állategészségügyi határállomásokkal együttműködésben vizsgálja felül, és tájékoztatja az ellenőröket a változásokról. A gyakorlatban az állategészségügyi határállomások kézikönyve évente többször is frissül (utoljára 2020. februárban). Az állategészségügyi határállomások kézikönyvének legújabb verziója az illetékes hatóság webhelyén, az alábbi linken érhető el:

<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1295393/BCP+Manu%C3%A1l+v%C3%A1ltozat%C3%A1sok+2020++febru%C3%A1r+v%C3%A9gleges.pdf/527e25e2-2cd1-6709-d4e6-f9fcf8f70537?t=1582726610596>

Minden területi határral rendelkező megyei kormányhivatal ÉBF-en belül van legalább egy kijelölt (rész munkaidős) állategészségügyi ellenőr, aki felelős az import ellenőrzésekért, a vámraktárak engedélyezéséért és felügyeletéért.

A *2017/625/EU rendelettel* és a *Bizottság 2019/2124/EU felhatalmazáson alapuló rendeletével* összhangban egy jóváhagyott vámraktár van Magyarországon, ugyanakkor nincs vámmentes terület, szabad vámraktár vagy hajóellátó.

További részletek a vámraktárakkal kapcsolatban az alábbi linken találhatóak:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/97-78-ek-iranyelv-12-cikkevel-osszhangban-jovahagyott-vamraktarak-listaja>

A vámtörvényt azért módosították, hogy a határállomások különleges kérés nélkül is hozzáférhessenek a vámadatbázishoz (jelenleg csak dokumentumokhoz férnek hozzá, folyamatban van az elektronikus hozzáférés). A szállítmányok azonosítására és kiválasztására szolgáló rendszer az Online Integrált Vámtarifa-adatbázisra (TARIC) támaszkodik, amely megjelöli (automatikus értesítés a vám döntéstől függetlenül) az állategészségügyi ellenőrzéseket igénylő szállítmányokat (a TARIC-rendszerbe bevitt *2007/275/EK bizottsági*

határozatban meghatározott állategészségügyi ellenőrzést igénylő valamennyi termék és szállítmány jegyzéke alapján).

A jogszabályi alapot 2019. december 14-től a *2017/625/EU rendelet* biztosítja.

A személyes fogyasztásra szánt állati eredetű termékek behozatalára vonatkozó részletes szabályokat a *44/2010. (IV. 23.) FVM rendelet* fekteti le.

Laboratóriumok

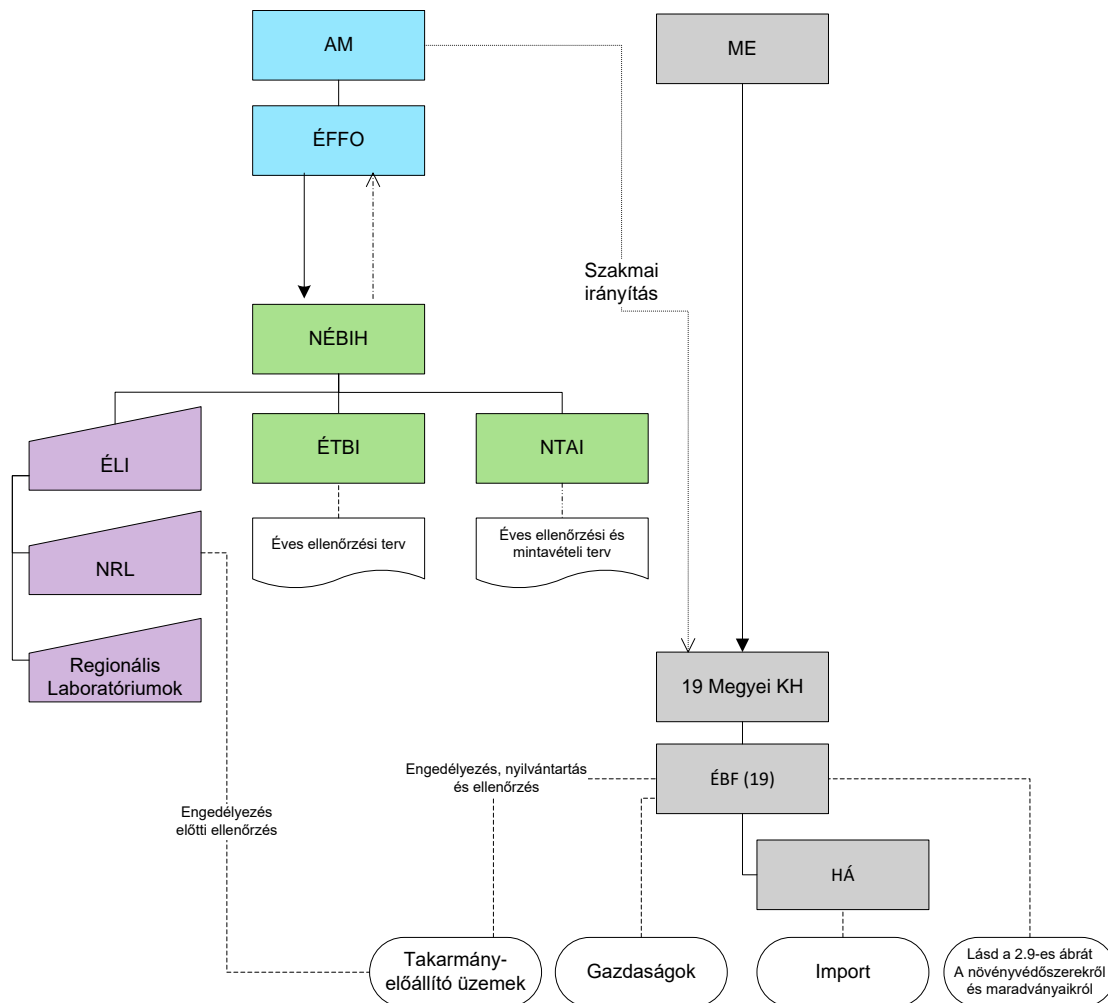
A határállomások kötelesek élelmiszermintákat küldeni a NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatósága (ÉLI) által működtetett laboratóriumokba, továbbá élőállat mintákat a NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság (ÁDI) által működtetett laboratóriumokba. Az ÉLI laboratóriumi hálózata kilenc központi és tizenkét regionális laboratóriumból áll (közülük kettő speciális radioanalitikai laboratórium).

A határállomások listája:

Magyarország jóváhagyott állategészségügyi határállomásainak jegyzéke itt található:

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/bcps_contact_hungary.pdf

7.1.4 A takarmányok és a takarmánybiztonság ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
NRL	Nemzeti Referencia Laboratórium
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹¹
HÁ	Határállomás

¹¹ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Az illetékes hatóságok

Az eljáró illetékes hatóságok az Agrárminisztériumon (AM) belül az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály (ÉFFO), valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Élelmiszer- és Takarmánybiztonság Igazgatósága (ÉTBI).

A NÉBIH ÉTBI felelős a kézikönyvek, az útmutatók és az éves jelentés elkészítéséért, a takarmányok ellenőrzéséért, valamint a továbbképzések megszervezéséért.

A létesítmények és a kereskedelmi egységek nyilvántartásba vétele és engedélyezése

A takarmányipari vállalkozások engedélyezéséért az illetékes megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF), a nyilvántartásba vételért pedig a Járási Hivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztályai (ÉBÁO) a felelősek.

A KH ÉBF felfüggesztheti vagy visszavonhatja az engedélyezett létesítmény működési engedélyét, a Járási Hivatal ÉBÁO pedig a hatósági ellenőr vagy hatósági állatorvos általi ellenőrzést követően felfüggesztheti vagy visszavonhatja a nyilvántartott létesítmények engedélyét.

Mindezek mellett a takarmányüzemek engedélyezési folyamatában a NRL is részt vesz.

Az NÉBIH ÉTBI kezeli az engedélyezett létesítmények listáját és a takarmányipari vállalkozók nemzeti nyilvántartását. A létesítmények listája a következő címen érhető el:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/takarmany-listak>

Az önkormányzatok jogosultak kereskedelmi engedélyek kiállítására a takarmány-forgalmazó vállalkozások számára. Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló *2008. évi XLVI törvény* előírja az önkormányzatok és a NÉBIH ÉTBI közötti együttműködést a takarmány-forgalmazók engedélyezésével kapcsolatban.

Hatósági ellenőrzések

A NÉBIH ÉTBI felelős az éves takarmány mintavételi tervért. A takarmányfeldolgozó létesítmények felügyeleti tervének elkészítésével kapcsolatos tevékenységek összehangolása és az illetékes hatóságok bevonása a NÉBIH REFI felelőssége. Mindkét tervet a NÉBIH elnöke hagyja jóvá.

A felügyeleti terv meghatározza az összes megyében elvégzendő ellenőrzések és vizsgálatok számát a különféle szennyeződések vagy szermaradványok (például mikotoxin, dioxin, ólom, radioizotópok, állatgyógyászati készítmények) vonatkozásában.

A NÉBIH készített egy „*A Veszélyelemzés, Kritikus Szabályozási Pontok (HACCP) rendszerének kialakításához és alkalmazásához*” című ajánlást, amely illusztrált formában is információkat tartalmaz mind a takarmányipari vállalkozók, mind az ellenőrzést végző személyek számára. Ez a *183/2005/EK rendelet*en alapszik. Megjelent egy útmutató a jó higiéniai gyakorlatról is.

A NÉBIH további útmutatókat dolgozott ki az ellenőrzést végző hatóságok számára (ideértve a GMO-ellenőrzéseket, az importellenőrzéseket, valamint a toxikus elemek, a radioizotópok és a mikotoxinok vonatkozásában).

A KH ÉBF-ek felelősek a hazai felügyeleti terv végrehajtásáért, ideértve a minták levételét és a helyi tényezők (mint például takarmány-előállítók kockázati besorolása, éves termelési volumene és létesítmények száma) alapján történő további ellenőrzésekről való döntésüket.

A takarmányokkal kapcsolatos ellenőrzéseket a hatósági állatorvosok és a KH ÉBF ellenőrei végzik. A határállomásokon a KH ÉBF munkatársai a vám- és pénzügyőri tisztekkel együttműködve felelősek az importellenőrzésekért, ideértve az okmányok ellenőrzését, az azonosítás mellett a fizikai szemrevételezést és minden érintett hatósági szervvel való együttműködést, amely a jogszabályok által előírt saját tevékenységi körén belül felelősséggel tartozik.

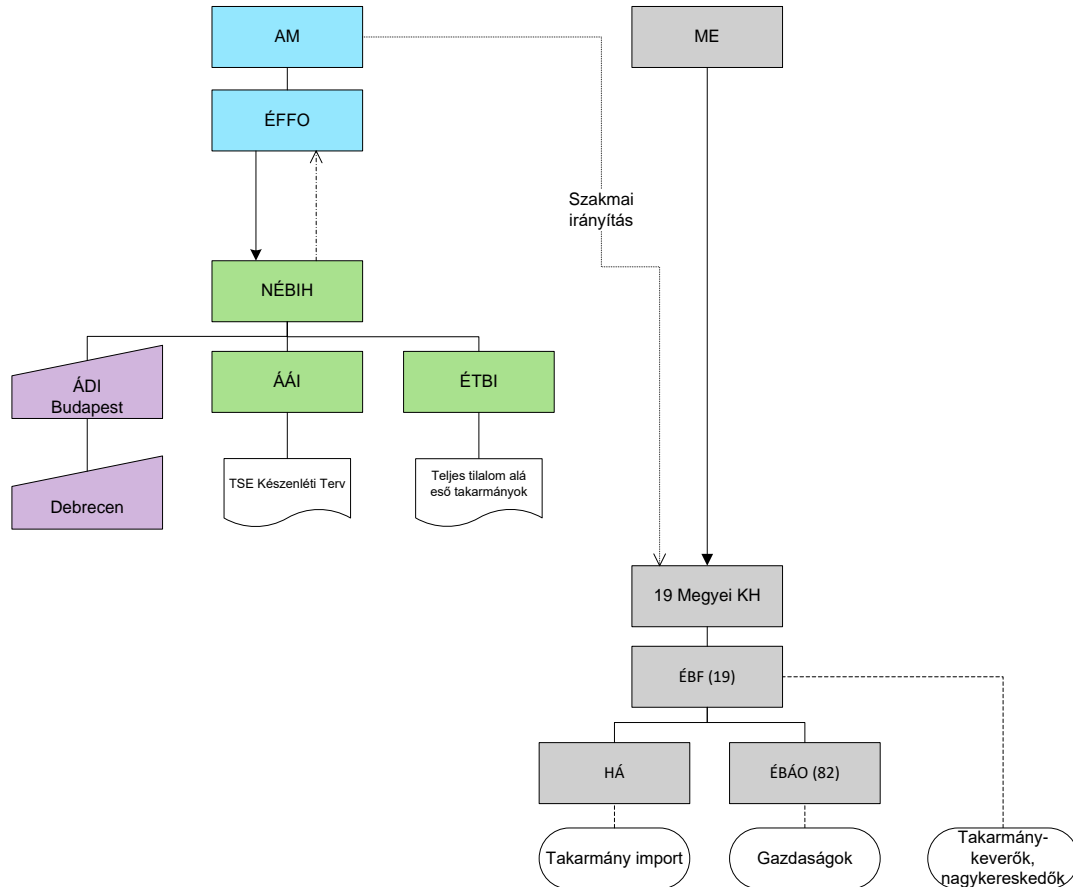
Laboratóriumok

A NÉBIH ÉLI üzemelteti az Analitikai NRL-t. Ez a laboratórium takarmánybiztonsággal és minőség-ellenőrzéssel kapcsolatos vizsgálatokat végez, részt vesz a gyógyszeres takarmányok vizsgálatában, és a mikrobiológiai vizsgálatok kivételével a belföldön előállított és importált takarmányokat és takarmány kiegészítőket vizsgálja. A takarmányok mikrobiológiai vizsgálatát a Mikrobiológiai NRL-ben és négy regionális hatósági laboratóriumban végzik. A NÉBIH ÉLI egy, a takarmányminták bevizsgálására alkalmas akkreditált regionális hatósági laboratóriummal rendelkezik Székesfehérváron.

A NRL-ek és a regionális laboratóriumok az ISO 17025 szabvány szerint akkreditáltak. A mérési eredményeket visszajuttatják a NÉBIH ÉTBI részére vagy az illetékes KH ÉBF-hoz, ahol a mintát levették.

7.1.5 A fertőző szivacsos agyvelőbántalmak (TSE) és az állati melléktermékek ellenőrzési rendszere

7.1.5.1 TSE

TSE	Fertőző szivacsos agyvelőbántalmak
AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
PM	Pénzügyminisztérium
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÁDI	Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹²
HÁ	Határállomás
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)

¹² Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztériumon (AM) belül az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály (ÉFFO), valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Élelmiszer- és Takarmánybiztonság Igazgatósága (ÉTBI) és az Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatósága (ÁÁI).

A NÉBIH ÁÁI felelős a TSE megelőzéséért és ellenőrzéséért. A NÉBIH ÁÁI és a NÉBIH ÉTBI felelős a takarmányozási tilalom betartásának ellenőrzéséért.

Nemzeti előírások

A fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzéséről, az ellenük való védekezésről, illetve leküzdésükről szóló 179/2009. (XII. 29.) FVM rendelet tartalmazza a 999/2001/EK rendelet végrehajtásához szükséges nemzeti intézkedéseket.

A nemzeti szabályozás felülvizsgálata a más tagállamban született szarvasmarhafélék vizsgálati korhatárára való tekintettel a 2009/719/EK bizottsági határozat legutóbbi módosításai alapján megtörtént, a 2011/358/EU és 2013/76/EU bizottsági határozatok felhatalmaznak egyes tagállamokat az éves BSE-felügyeleti programjuk felülvizsgálatára.

Járványügyi felügyelet

A TSE felügyeletére szolgáló készenléti tervet (KT) 2003-ban dolgozták ki a TSE megelőzéséről és felszámolásáról szóló korábbi miniszteri rendelet rendelkezéseivel összhangban. Ezt a tervet minden, a TSE ellenőrzésében részt vevő hatósági állatorvos számára közzéteszik. A terv információkat tartalmaz a TSE felügyeletről, ideértve a különleges fertőzési veszélyt jelentő anyagok (SRM) ellenőrzését is. A TSE aktív felügyeletének követelményeit egy intézkedési útmutató tartalmazza, amely a KT mellékletét képezi. A KT részletezi a megkövetelt ellenőrzéseket, amelyeket végre kell hajtani ahhoz, hogy a szükséges TSE-ellenőrzések teljesüljenek.

Az ENAR rendszert a szarvasmarhafélék hazai azonosítási és nyilvántartási feladatainak ellátását szolgáló rendszereként hozták létre, amely egyúttal a járványügyi felügyeleti rendszert, a felügyeletet és ellenőrzést támogató informatikai szakrendszer is.

A NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság (ÁDI) felel a Nemzeti Referencialaboratóriumon (NRL) keresztül a TSE-t igazoló vizsgálatokért. Két laboratórium (az NRL és egy debreceni regionális laboratórium) TSE gyors tesztekét és kórszövettani vizsgálatokat végez.

Különleges fertőzési veszélyt jelentő anyagok (Specified Risk Materials - SRM)

A 179/2009. (XII. 29.) FVM rendelet, a TSE készenléti terv és az ahhoz kapcsolódó cselekvési útmutató szabályokat állapított meg a vágóhidak részére az SRM eltávolítására a hasított

állati testekből, továbbá meghatározta az állattartó telepen elhullott kérődzők tetemének gyűjtésére és szállítására vonatkozó szabályokat.

Az SRM gyűjtésére kiépített hálózat, beleértve az elhullott állatokat, az 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék-feldolgozóüzemre épül (Solton található). A jelentősebb vágóhidak közvetlenül szállítják az SRM-et a fenti üzembe.

A teljes takarmányozási tilalom

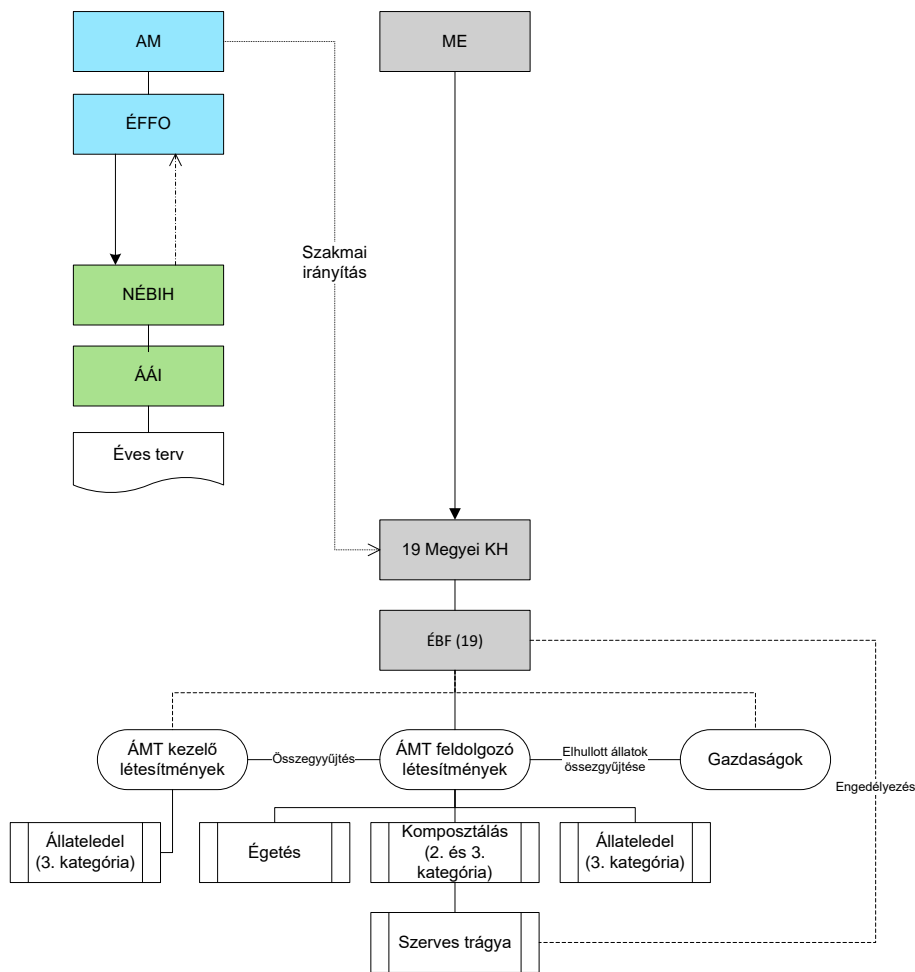
Az első takarmányozási tilalmat Magyarországon 1990-ben az akkori Takarmánykódex vezette be, és kizárta a kérődző eredetű hús-és csontliszt kérődzők takarmányában való felhasználását. Az egyéb emlősökből származó fehérjék kérődzők takarmányaiban való felhasználásának tilalmát az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló *41/1997. FM rendelet* fektette le. A takarmányozási tilalom végrehajtásáról szóló *31363/2004.számú Főállatorvosi utasítás* 2004. május 14-én lépett hatályba.

A takarmányozási tilalom betartására vonatkozó ellenőrzést a létesítmények éves kockázatalapú felügyeleti terve szerint hajtják végre. Az ellenőrzési lista a TSE-vel kapcsolatos szakmai kérdéseket tartalmazza. A TSE-előírások megsértése esetén az ellenőrzött gazdasági egység magas pontszámot kap, ami az adott időszakban a gazdasági egységben történő ellenőrzések gyakoriságának növekedéséhez vezet.

A takarmány-laboratóriumoknak a mikroszkópos vizsgálatot kell használniuk a hatósági minták elemzésére, hogy azonosíthassák a tiltott vagy nem megfelelő állati eredetű termékek jelenlétét. A PCR alapú ellenőrző tesztek kiegészítő alapon is el lehet végezni az NRL-ben.

Az összes importált halliszt-szállítmányt mikroszkópos vizsgálat alkalmazásával ellenőrzik más állati eredetű termékek jelenlétére, kivéve azokat a szállítmányokat, amelyeket egy másik tagállamban ellenőriztek az EU-ban történő forgalomba bocsátás előtt. Más tagállamokban előállított hallisztek esetében minden tizedik szállítmányt (de évente legalább egy szállítmányt) ellenőriznek mikroszkópos vizsgálat, mielőtt azt a takarmány előállító üzem felhasználná.

7.1.5.2 Állati melléktermékek

ÁMT	Állati melléktermék
AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹³

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztérium (AM) Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) és a NÉBIH Állategészségügyi és Állatjóléti Igazgatósága (ÁÁI).

¹³ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

A NÉBIH ÁÁI felel az állati melléktermékekről szóló jogszabályok központi szintű felügyeletéért. A NÉBIH ÁÁI és a NÉBIH ÉTBI egyaránt felelős az állati melléktermék ellenőrzéséért az élelmiszer-ipari létesítményekben a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok (ÉBF) révén.

Állati melléktermék üzemek és egyéb létesítmények jóváhagyása

A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet fekteti le az állati melléktermék üzemeltetők nyilvántartásba vételére és engedélyezésére vonatkozó nemzeti szabályokat. A *1069/2009/EK rendelet 23(1) cikke* szerinti üzemeltetőket a járási hivatal veszi nyilvántartásba.

A 24(1) szerinti engedélyköteles létesítményeket a megyei kormányhivatal engedélyezi, a társhatóságok kedvező véleményének figyelembevételével. A KH ÉBK-k felelnek a feldolgozóüzemek létesítményeinek engedélyezéséért és működési engedélyek kiadásáért a környezetvédelmi és népegészségügyi illetékes hatóságok jóváhagyását, valamint egy önellenőrzési program kiépítését követően, amelyek a jóváhagyás előfeltételei. Az Unió jogszabályok szerinti engedélyezett eltéréseket is a megyei kormányhivatalok engedélyezik, mint például a takarmányozási derogációk alkalmazását.

Az állati melléktermékeket szállító vállalkozásokat a járási hivatalok veszik nyilvántartásba, míg a szállító járműveket a megyei kormányhivatalok.

Egyes esetekben a NÉBIH engedélyez, így a más tagállamból történő beszállítások tekintetében, melyeket a *1069/2009/EK rendelet 48. cikke* szerint végeznek.

Az üzemeltetők minden esetben nyilvántartási vagy engedélyszámot kapnak. A megyei és járási hivatalok 2019 januárja óta a REGIR Rendszerbe jelentik az üzemeltetők adatait (azt megelőzően az OÁIR rendszer volt használatban).

Az állati melléktermék gyűjtésére, kezelésére, feldolgozására, tárolására és ártalmatlanítására létrehozott infrastruktúra az *1069/2009/EK* és a *142/2011/EU rendelet* szerint engedélyezett (és nyilvántartásba vett) létesítményeken és az önkormányzatok által kijelölt gyűjtőpontokon alapszik. Az engedélyezett üzemek listája az alábbi linken található kategóriák, módszerek, tevékenységek és terméktípusok, valamint egyéb kapcsolódó tevékenységek szerint.

https://ec.europa.eu/food/safety/animal-by-products/approved-establishments_en

Az engedélyezett állati melléktermékeket feldolgozó üzemek listáját a NÉBIH ÁÁI rendszeresen frissíti:

<https://portal.nebih.gov.hu/1069/2009/ek-rendelet-szerint>

A NÉBIH oldalán az üzemlistával kapcsolatos információk is megtalálhatók:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/informacio-a-1069-2009-ek-europai-parlamenti-es-tanacsi-rendelet-szerint-nyilvantartasba-vett-vagy-engedelyezett-uzemek-jegyzekehez>

Magyarországon az állati melléktermékek nagy részét egyetlen vállalat gyűjti, kezeli és dolgozza fel, amely állami tulajdonban van. Összességében ennek a vállalatnak öt helyen van feldolgozóüzeme, köztük az egyetlen hazai 1. kategóriába tartozó feldolgozóüzem és nyolc egyéb kategóriájú üzem.

A magánszereplőknek a hatályos jogszabályok értelmében kötelezően az állam rendelkezésére kell bocsátaniuk a feldolgozási kapacitásukat és bizonyos esetekben összegyűjteniük az összes mellékterméket a meghatározott területekről.

A vágóhidakról és darabolóüzemekről származó 1. kategóriába tartozó anyagot egy külön az 1. kategóriába tartozó feldolgozó üzemben dolgozzák fel, amely mind a 19 megyét kiszolgálja. A gyűjtést gyűjtő-átrakó üzemek segítségével szervezik meg, ahonnan az 1. kategóriába tartozó állati mellékterméket külön szállítják el feldolgozásra. Az állati melléktermékek nagy részét Magyarországon egyetlen cég gyűjti be és dolgozza fel. A végtermékeket, a hús- és csontlisztet (MBM) együttégetéssel ártalmatlanítják és a zsírt tüzelőanyagként (eltüzeléssel) használják fel az arra alkalmas üzemekben. A nemzetközi szállítóeszközökről származó étkezési hulladékokat külön gyűjtik és közvetlenül küldik együttes égetésre vagy felszíni hulladéklerakókban történő elhelyezéssel ártalmatlanítják, tekintettel a *1069/2009/EK rendelet 12. cikkének d) pontjára*.

A vágóhidakról származó 2. kategóriába tartozó állati melléktermékeket a legtöbb esetben külön gyűjtik és dolgozzák a 2. kategóriába tartozó négy feldolgozóüzem egyikében. Ezen üzemek közül néhány fogad állattenyésztő telepen elhullott nem kérődző állatokat és 3. kategóriába sorolható állati melléktermékeket, amelyeket nem lehet felhasználni kedvtelésből tartott állatok eledelének előállítására. A 2. kategóriába tartozó négy feldolgozóüzem közül kettő csak a saját (állattartó telep és/vagy vágóhíd) létesítményektől származó állati mellékterméket kap. A végtermékeket komposztáló üzemekben (biogázüzemekben) használhatják fel vagy elégetik. Néhány 2. kategóriába tartozó anyagot az 1. kategóriába tartozó feldolgozóüzemekben dolgoznak fel.

A vágóhidakról és darabolóüzemekről származó 3. kategóriába tartozó állati melléktermékeket közvetlenül (vagy a gyűjtő-átrakó üzemek útján) szállítják a kedvtelésből tartott állatok eledelét gyártó üzemekbe vagy feldolgozásra továbbítják a hét 3. kategóriájú feldolgozó üzem egyikébe. A feldolgozott állati fehérje termékeket felhasználhatják kedvtelésből tartott állatok eledelének előállításához, komposztálhatják, elégethetik, elföldelhetik vagy exportálhatják. Az élelmiszer-hulladék vagy a kiskereskedelmi egységekből származó hulladék ártalmatlanítása az előállító felelőssége, de felhasználható takarmányként menhelyeken kutyák és macskák számára, elismert kennelekből származó kutyák vagy állatkerti állatok etetésére, feldolgozva és komposztálva, vagy háztartási hulladékkal

elégetve. Tilos a 3. kategóriába tartozó kiskereskedelmi egységekből származó ételmaradék felszíni hulladéklerakókban történő elhelyezése.

Az üzemeltetőknek indokolt késedelem nélkül kell összegyűjteniük, azonosítaniuk és elszállítaniuk a keletkező állati melléktermékeket, olyan módon, hogy azok ne veszélyeztessék a köz-és állategészségügyet. A 45/2012. VM rendelet alapján ezen anyagok belföldi szállításához kereskedelmi okmány szükséges, a rendelet 3. mellékletével összhangban. A rendelet derogációt biztosít a melléktermékek elszállítására önkormányzati gyűjtőkbe is, amennyiben az megfelel a jogszabályi feltételeknek. A mellékterméket annak tulajdonosa is elszállíthatja, ha rendelkezik az ehhez szükséges engedéllyel.

A melléktermék tulajdonosa és az üzemeltető köteles a NÉBIH-nek elektronikusan jelenteni az ún. MR rendszeren keresztül az átadott és felhasznált állati melléktermékek mennyiségét.

Az elhullott állatok összegyűjtése

Az állati melléktermék ártalmatlanítása az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló, 2008. évi XLVI. törvény szerint az állati melléktermék tulajdonosának kötelessége. Az elhullott állatok begyűjtését a nagylétszámú állattartó telepekről az állattartó és a feldolgozóüzemek közötti önkéntes szerződések útján hajtják végre.

Kislétszámú állattartó telepről történő elszállítás esetében, a mezőgazdasági termelő eseti megállapodás alapján kérvényezheti a begyűjtést a feldolgozóüzemtől. Továbbá az önkormányzatok kötelesek regionális gyűjtőpontokat biztosítani a „kislétszámú gazdaságokból” származó elhullott állati tetemek ártalmatlanítására, és ezeket az 1. kategóriába tartozó anyagként továbbítják a megfelelő hatáskörrel rendelkező állati mellékterméket feldolgozó létesítményhez (a tulajdonos a kedvtelésből tartott állatok tetemeit, juh, sertés, baromfi stb. ártalmatlaníthatja ilyen módon).

Az állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási költségeinek támogatásáról szóló 56/2008. (IV. 25.) FVM rendelet állami támogatási rendszert biztosít az elhullott gazdasági haszonállatok hulláinak elszállításához és ártalmatlanításához.

2015-re, összességében 68 „önkormányzati gyűjtőpont” lett engedélyezve, amelyeket az 1069/2009/EK rendelet 19. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban a hazai jogrend alapján jóváhagytak. Az engedélyezett önkormányzati központok tényleges száma 2020-ban 75. Ezen létesítmények listáját folyamatosan aktualizálják és közzéteszik a következő weboldalon:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/informacio-a-1069-2009-ek-europai-parlamenti-es-tanacsi-rendelet-szerint-nyilvantartasba-vett-vagy-engedelyezett-uzemek-jegyzekehez>

A távoli területeken csak három hétnél fiatalabb állatokat lehet elföldelni és minden SRM-et össze kell gyűjteni, a távolságtól függetlenül.

A távoli területeken található létesítmények listája elérhető a NÉBIH weboldalon:

<https://portal.nebih.gov.hu/-/allati-mellektermek-szabalyozas-szerinti-tavoli-teruletek-jegyzeke>

Hatósági ellenőrzések

A 2008. évi XLVI. törvény kiterjed az állati melléktermékekkel végzett tevékenységek hatósági felügyeletére is. Az erre vonatkozó részletes szabályokat a 45/2012. VM rendelet tartalmazza. 2018 áprilisától ezeket az ellenőrzéseket az ún. ÉÜER rendszer alapján kell végrehajtani.

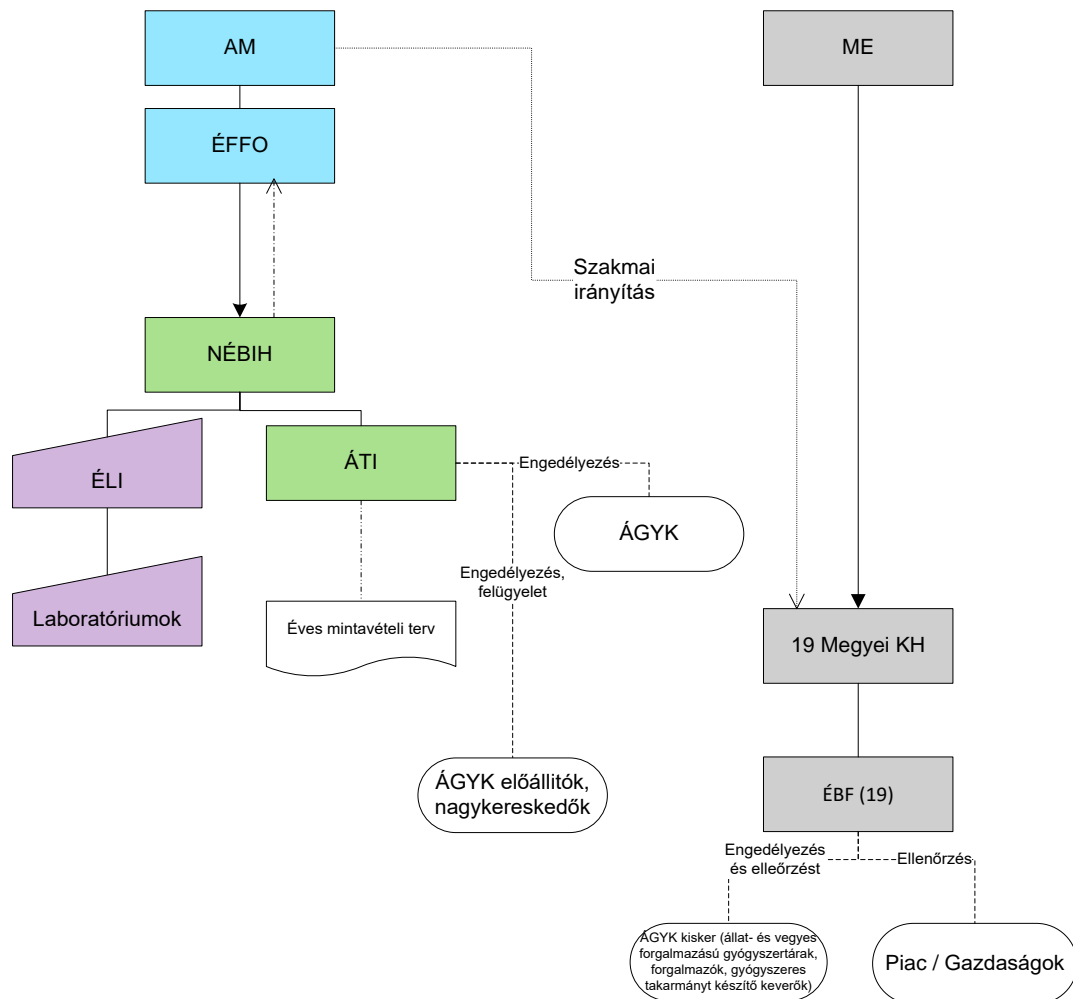
A KH ÉBF-k felelnek a feldolgozóüzemek jóváhagyásáért és hatósági ellenőrzéséért, továbbá az élelmiszerágazat hatósági ellenőrzéséért is. A járási, állategészségügyi hatáskörben eljáró egységek rendszeres hatósági ellenőrzéseket és vizsgálatokat végeznek minden olyan létesítményben, amelyet az illetékes hatóság engedélyezett az állati eredetű melléktermékek kezelésére, valamint a vágóhidakon, darabolóüzemekben és állattartó telepeken is.

Minden KH ÉBF éves felügyeleti tervet készít a hozzájuk tartozó megyei szinten elvégzendő ellenőrzésekről.

A NÉBIH számos részletes belső útmutatót adott ki az állati eredetű melléktermékek ellenőrzéséről, például: az SRM lánc ellenőrzésére vonatkozó iránymutatásokat a TSE-k hazai felügyeleti tervének 13. fejezete tartalmazza, ellenőrző listákat az állati eredetű melléktermékek feldolgozó és kezelő üzemek ellenőrzésére, valamint útmutatásokat az űrlapok kitöltésére (az ellenőrző listákat 2009. október 1-je óta alkalmazzák), iránymutatásokat a jogsértések esetén alkalmazandó intézkedésekről és eljárásokról, egyszerűsített belföldi kereskedelmi iratmintákat és iránymutatásokat az állati eredetű melléktermék szállításáról, különös tekintettel a nemzetközi utasforgalomból származó élelmiszerhulladéokra és a 3. kategóriába sorolható anyagokra vonatkozó iránymutatásokra, valamint a feldolgozott állati fehérje (PAP) útmutatóira.

7.1.6 Az állatgyógyászati készítmények és szermaradványok ellenőrzési rendszere

7.1.6.1 Állatgyógyászati készítmények

ÁGYK	Állatgyógyászati készítmény
AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÁTI	Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁴

¹⁴ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrán és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Illetékes hatóságok

Minden állatgyógyászati készítménytípus engedélyezése a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (NÉBIH ÁTI) alá tartozik. Az igazgatóság három osztályt foglal magába: *Gyógyszer-engedélyezési Osztály, Oltóanyag-engedélyezési Osztály és Inspektorátus.*

A megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró Főosztályai (ÉBF) felelősek a kiskereskedők, takarmánygyárak és egyéb, állatgyógyászati készítmények felhasználóinak (például farmgazdaságok) ellenőrzéséért. A nagykereskedők és a gyártók ellenőrzését az ÁTI Inspektorátus végzi.

Hazai jogszabályi környezet

Az állatgyógyászati termékekről szóló *128/2009 (X. 6.) FVM rendelet* 2009. október 6-án lépett hatályba és a *2001/82/EK irányelvet* ültetette át a hazai jogszabályi környezetbe. Ezenkívül felhatalmazza a KH ÉBF-kat az emberi kezelésre szánt, de állatgyógyászati célra is felhasználható gyógyszerkészítmények ellenőrzésére. 2010. április 22-én hatályba lépett a *33/2010. számú miniszteri rendelet*, amely módosította a *128/2009. FVM rendeletet*. Az új rendelet tartalmazza az állatgyógyászati biocid termékekre, állati vérkészítményekre, egyéb gyógyászati termékekre, állatorvosi termékekre és az állatgyógyászatban használt segédanyagokra vonatkozó szabályozásokat.

Az állatgyógyászati készítmények engedélyezése

A NÉBIH ÁTI bírálja el az állatgyógyászati készítmények értékesítésére, valamint e termékek gyártására, importjára és nagykereskedelmi forgalmazására vonatkozó kérelmeket. Az ÁTI adja ki a forgalomba hozatali és gyártási engedélyeket, valamint az importengedélyeket is.

A kis- és nagykereskedők kereskedelmi tevékenységét a helyi önkormányzat engedélyezi a KH ÉBF szakértői véleménye alapján és a kereskedelmi tevékenység végzéséről szóló *210/2009. kormányrendelettel* összhangban. A kereskedelmi tevékenységekre vonatkozó állategészségügyi követelményeket a *128/2009. FVM rendelet* határozza meg.

Az engedélyezett állatgyógyászati készítmények központi adatbázisában jelenleg 2141 engedélyezett, köztük 393 immunológiai termék szerepel.

Az engedélyezett állatgyógyászati készítmények listáját a NÉBIH ÁTI honlapján közzéteszik és rendszeresen frissítik (magyar és angol változat is elérhető):

<https://atiportal.nebih.gov.hu/moengallatgykesz.html>

A forgalomba hozatal és felhasználás hatósági felügyelete

Az éves felügyeleti terv alapján az ÁTI rendszeresen ellenőrzi a 44 gyártót és a 107 nagykereskedőt. Ezen ellenőrzések eredményeit a NÉBIH-nek benyújtott éves jelentés tartalmazza.

Ezen felül az ÁTI éves mintavételi tervet dolgoz ki a kereskedelmi forgalomban lévő állatgyógyászati készítmények ellenőrzésére. A mintavételi terv kockázatalapú. Magyarországon 819 kiskereskedő és kiskereskedelmi állatgyógyszertár működik, amelyeknek jelenlegi ellenőrzési gyakorisága évente egyszer történik. Továbbá 2126 vegyes forgalmazású gyógyszertár létezik (mind emberi, mind állatgyógyászati készítményeket árusít), amelyeket ötévente egyszer ellenőriznek. Összehangolt ellenőrző listákat használnak a nagykereskedők és az állatgyógyszertárak ellenőrzésére.

A gyógyszeres takarmányokat előállító üzemeket havonta egyszer, az állattartó telepeken működő keverőket évente egyszer kell ellenőrizniük a KH ÉBF takarmány-ellenőreinek.

Az állattartó gazdaságok ellenőrzésére célérték került megállapításra– évenként ellenőrzésre kerül minden nagy létszámú, és a kis létszámú gazdaságok 10%-a. Az állatgyógyászati készítmények felhasználásának ellenőrzésére checklistát használnak.

A mintákat a KH ÉBF veszi le és az elemzéseket a NÉBIH ÉLI végzi el, amelyek eredményeiről éves jelentést készít az AM részére.

Az ÁTI felelős az állatgyógyászati készítmények farmakovigilanciájáért és gyors riasztási rendszeréért.

Laboratóriumok

A NÉBIH ÉLI üzemelteti az állatgyógyászati készítmények és az előállító létesítmények ellenőrzését végző laboratóriumot (Állatgyógyászati Készítményeket Ellenőrző Laboratórium és Kísérlet Telep), amely két részből áll: egy analitikai és egy immunológiai laboratóriumból.

Az akkreditált (ISO 17025 szerint) analitikai laboratórium, amely a Hatósági Gyógyszer-ellenőrzési Laboratórium (OMCL) hálózat auditált tagja, vállalja a kereskedelembe levett minták elemzését az éves mintavételi terv alapján.

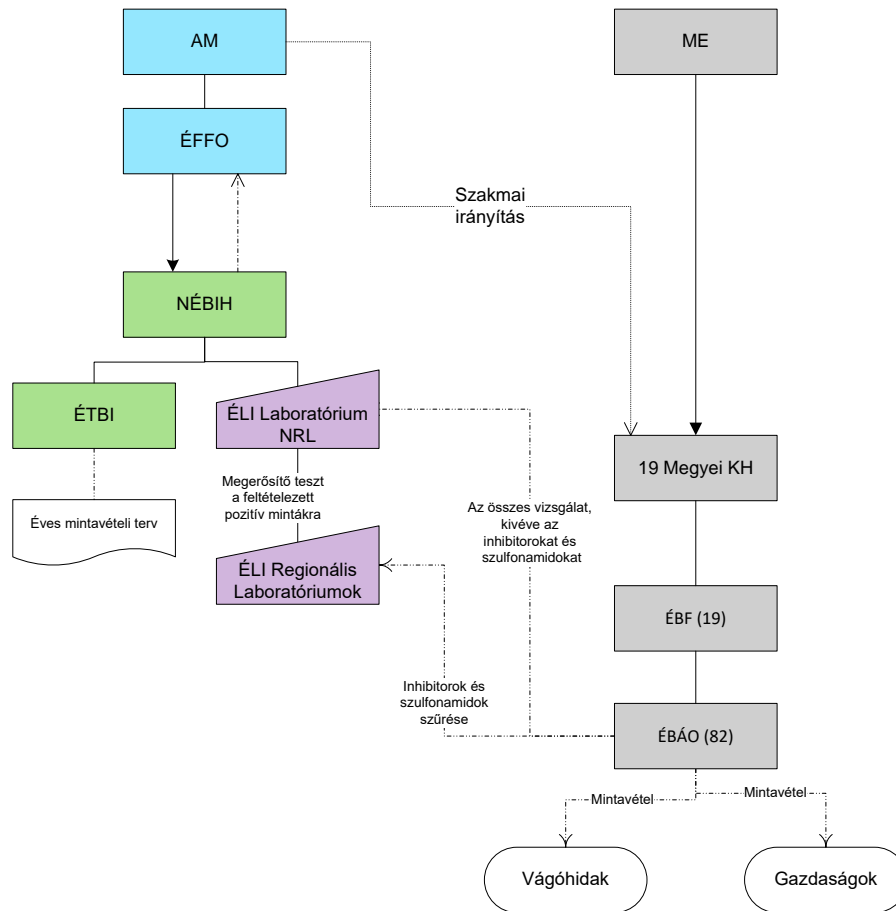
Az Oltóanyag Engedélyezési Osztállyal szoros együttműködésben dolgozó ÉLI ÁKEL vizsgálati tevékenységét az MSZ EN ISO/IEC 17025 szabvány követelményei és az Európa Tanács mellett működő Európai Gyógyszerminőségügyi Igazgatóság (Council of Europe European Directorate for the Quality of Medicines, Strasbourg; EDQM) szakmai és minőségügyi irányelveinek megfelelően végzi. A laboratórium az EDQM által tanúsított vizsgálati laboratórium.

Minőségirányítás

Az ISO 90041:2000 szerinti minőségirányítási rendszert az ÁTI üzemelteti, és folyamatosan tovább fejlesztik az ISO 9004:2000 szerint. A rendszeres belső ellenőrzéseket az éves felügyeleti tervek szerint hajtják végre. Az állatgyógyászati készítmények hatásági ellenőrzését végző analitikai laboratóriumot a Magyar Akkreditációs Testület akkreditálta, amely külső auditot végez.

Az ÉLI Állatgyógyászati Készítményeket Ellenőrző Laboratórium és Kísérlet Telepet külső auditoknak veti alá Nemzeti Akkreditációs Testület és az Európai Gyógyszerminőségi Igazgatóság (EDQM).

7.1.6.2 Szermaradványok

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NRL	Nemzeti Referencia Laboratórium
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁵
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratóriumi Igazgatósága (NÉBIH ÉLI).

¹⁵ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

A szermaradványok hatósági ellenőrzése

Az 5/2013. számú miniszteri rendelet integrált megközelítést vezetett be az élelmiszerlánc-felügyeleti terv fejlesztésére. Felállítottak egy koordinációs munkacsoportot (a NÉBIH REFI vezetésével) annak biztosítása érdekében, hogy a tervezési folyamatok összhangban álljanak a célokkal, kockázatelemzést végezzen, azonosítsa az ellenőrzési rendszer prioritásait, nyomon kövesse a felügyeleti terv megfelelő végrehajtását, valamint koordinálja a 13 szakmai panel (SZP) munkáját.

A 13 szakmai panel egyike az állatgyógyászati készítmények és szermaradványaik szakmai felelőse és a hazai szermaradvány-ellenőrzési terv elkészítéséért felel.

A szermaradvány ellenőrzési terv keretében vett mintákat megyékként osztják fel, elsősorban a levágott állatok száma és az előző évben előállított állati termékek mennyisége alapján.

A szermaradvány ellenőrzési terv keretében vett mintákat a kerületi hivatalok hatósági személyzetei veszik le. A terv minden egyes állatfajra, illetve állati termékre megjelöli a mintát, a vett minták számát (gazdaságokban és vágóhidakon egyaránt), a mátrixot, az elemzendő anyagcsoportot és az elemzésért felelős laboratóriumot. A terv keretében meghatározott minta számot felosztják a megyék között, illetve meghatározzák a havonta levenni szükséges mintákat. A NÉBIH ÉTBI havi jelentések és a féléves beszámoló alapján felülvizsgálja az felügyeleti terv végrehajtását a szükséges kiigazítások elvégzése érdekében. Az eredmények másolatait rendszerint egy hónapon belül megküldik a mintavételt végző ellenőrnek.

A megyéknek mérlegelési jogköre van arra vonatkozóan, hogy gyanú esetén a tervben előírt mintavételeken felül, további mintákat vegyenek le. Megerősített pozitív minta esetén a NÉBIH ÉTBI-t, valamint az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatáskörben eljáró szerveket azonnal értesítik. Ennek következménye lehet ezen állatok vagy termékek eladásának azonnali betiltása és/vagy a gazdaságból történő szállítás korlátozása.

A NÉBIH ÉTBI frissítette a szermaradvány ellenőrzési terv végrehajtásának hatékony felügyeletére vonatkozó eljárásokat annak biztosítása érdekében, hogy a végrehajtás során felmerülő problémák azonosításakor a korrekciós intézkedések meghozatala és a nyomon követési intézkedések haladéktalan végrehajtása megtörténjen. A naprakésszé tett eljárási szabályzatot egységesítették és közzétették a NÉBIH belső oldalán.

Laboratóriumok

A NÉBIH ÉLI a szermaradványok elemzésére szolgáló központi laboratóriummal rendelkezik Budapesten (Toxicológiai Nemzeti Referencia Laboratórium) és négy regionális élelmiszerlánc-laboratóriummal. A szermaradvány ellenőrzési tervvel kapcsolatos összes elemzést, kivéve a nehézfém elemzések egy részét, a Nemzeti Referencia Laboratóriumban végzik, amely valamennyi bevizsgálni kívánt paraméter esetében NRL-ként működik a 96/23/EK tanácsi irányelv, illetve a 2017/625/EU rendelet alapján. Az ÉLI elemzési

eredményeinek maximális eljárási ideje 30 nap. A minták kezelését és az eredmények továbbítását informatikai rendszer segíti.

Valamennyi regionális laboratórium részt vesz az NRL által szervezett kötelező jártasság vizsgálati programban.

Az NRL és a regionális laboratóriumok az ISO 17025 szabvány szerint akkreditáltak.

ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NRL	Nemzeti Referencia Laboratórium
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁶
NF	Népegészségügyi Főosztály ¹⁷
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)

Az illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya és a NÉBIH.

Működési szint	Illetékes hatóság	Feladatok
Központi szint	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság (NÉBIH ÉTBI)	A mintavételi tervek elkészítése és koordinálása, képzések szervezése és útmutatók készítése, hatósági ellenőrzések végzése és különleges esetekben mintavétel.
Regionális szint	Megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (19)	A mintavételi tervek összehangolása és szétosztása, az élelmiszeripari létesítmények engedélyezése/ellenőrzése (állati eredetű és csíráztató létesítmény).
Helyi szint	Járási Hivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (82)	Ellenőrzés és mintavétel a létesítményekben, valamint mintavétel a kiskereskedelemben; élelmiszer létesítmények nyilvántartása (nem állati eredetű).

Az EMMI, OGYÉI és a Megyei Kormányhivatalok Népegészségügyi Főosztályai felelnek az étrend-kiegészítők, a speciális táplálkozási célokra szánt élelmiszerek ellenőrzéséért (a meghatározott táplálkozási céloknak való megfelelés felügyelete és az emberi egészségre ártalmas esetekben a végrehajtás ellenőrzése), az élelmiszer eredetű megbetegedések epidemiológiai vizsgálatáért. Az élelmiszerbiztonság (pl. diófélék allergén) a NÉBIH felelőssége; az ellenőrzéseket a Megyei Kormányhivatalok végzik, regionális szinten a megyei hivatalok koordinálják a feladatokat.

Élelmiszeripari létesítmények ellenőrzése és nyilvántartásba vétele

¹⁶ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

¹⁷ Egyszerűsített elnevezés

A Megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és az állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF) felelnek az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások ellenőrzéséért (állati eredetű élelmiszerek) az élelmiszerek engedélyezéséről, előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 57/2010 (V. 7.) miniszteri rendelet alapján. Az engedélyek visszavonhatók, ha a feltételeket már nem tartják kielégítőnek.

A Járási Kormányhivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztályai (ÉBÁO) felelnek az élelmiszer-feldolgozó létesítmények (nem állati eredetű) nyilvántartásba vételéért az 57/2010 (V. 7.) miniszteri rendelet értelmében, amely élelmiszerek engedélyezéséről, előállításáról és forgalomba hozataláról szól.

A kiskereskedőket, vendéglátóhelyeket és az éttermeket nyilvántartásba veszik. A kiskereskedelmi tevékenységet a 210/2009. (IX. 29.) kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló Kormányrendelet szerint – az illetékes Járási Hivatal jegyzőjének kell bejelenteni, aki a nyilvántartásba vétel után tájékoztatásul elküldi a bejelentés másolatát az adott Járási Kormányhivatal ÉBÁO-nak.

Élelmiszer létesítmények hatósági ellenőrzése

Az 5/2013. Elnöki rendelet integrált megközelítést vezetett be az Élelmiszerlánc Mintavételi Terv javítására. Felállítottak egy koordinációs munkacsoportot annak érdekében, hogy a tervezés összhangban álljon a célokkal, elvégezze a kockázatértékelést, meghatározza az ellenőrzési rendszer prioritásait, nyomon kövesse a tervezés folyamatát és a munka összehangolását.

2012-ben a NÉBIH bevezetett egy IT támogatott kockázatalapú tervezési protokollt az élelmiszer-, takarmány- és állategészségügyi ágazat létesítményeinek ellenőrzésére.

A létesítmény ellenőrzési terv egy központi és helyi tervezési folyamat során alakult ki. A kockázatbecslés során figyelembe vett kockázati tényezők:

- létesítmény fő tevékenysége (max 25 pont)
létesítmény általános típusa (fő tevékenysége)
- tevékenységével kapcsolatos egyéb tranzakciós adatok (max 25 pont, ha nincs adat 15 pont adható (mivel nincs információ, kockázatot jelent)
méret, kapacitás, gyártási adatok stb.
- az utolsó hatósági ellenőrzés adatai (max 40 pont)
hatósági ellenőrzési lista eredményei (figyelembe véve a veszélyeket és a kitettséget)
- az utolsó ellenőrzés óta eltelt idő (10 pont / év)

Valamennyi vizsgált létesítmény kockázati pontszámot kap az említett tényezők alapján. Ha a pontszám meghaladja a küszöbértéket, a létesítmény bekerül az ellenőrzési tervbe. A fent említett kockázatértékelési folyamatba az összes létesítménytípus beletartozik.

A központi tervezési folyamat részeként a létesítmény-ellenőrzési tervet a helyi hatóságokkal folytatott konzultációt követően véglegesítik. Az ellenőrzési tervet kiegészítik a helyi hatóságok megjegyzéseivel.

Az éves ellenőrzési tervben a regisztrált élelmiszer-feldolgozó létesítmények kategóriájára vonatkozóan meghatározták az úgynevezett „kompenzációs ellenőrzéseket” is (meghatározott számú ellenőrzést kell végrehajtani), ebben az esetben az illetékes helyi/regionális hatóság felel az ebbe a kategóriába tartozó létesítmények kiválasztásáért.

Az illetékes hatóságnak az engedélyezett létesítményekben egy átfogó hatósági ellenőrzést (az ellenőrzés minden jogszabályi előírásra kiterjed) és 4-8 részleges ellenőrzést kell elvégeznie egy évben (az ellenőrzések csak néhány jogszabályi előírásra összpontosítanak, mint például a HACCP, az állatok jóléte, a személyzet képzése, az élelmiszer adalékanyagok stb.).

Az ÉTBI kiadta a Szabványműködési Eljárás (SOP) útmutatót, amelyet folyamatosan felülvizsgálják. Az útmutatóban több fejezet foglalkozik az élelmiszer-ipari létesítmények és az élelmiszerek hatósági ellenőrzésével.

Mindkét tervet a NÉBIH elnöke hagyja jóvá.

Az ÉTBI által készített jogszabálygyűjtemény az EU és a nemzeti jogszabályokat tartalmazza. A Megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF), és ezen keresztül a Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztályai (ÉBÁO) kéthavonta megkapják a hatályos jogszabályok gyűjteményét a NÉBIH ÉTBI-től, így az ellenőrök/mintavevők naprakészek lehetnek a szabványokból. A jelenlegi szabványok közvetlenül elérhetők a Jogszabálygyűjteményből. A jogszabálygyűjtemény megtalálható a NÉBIH belső és külső weboldalán, tehát a vállalkozók számára is elérhető. A jogszabálygyűjtemény itt érhető el:

<http://portal.nebih.gov.hu/-/elelmiszer-jogszabalyok-jegyzeke>

Jó Higiéniai Gyakorlat Útmutató

Az EU higiéniai jogszabályainak követelményeivel összhangban számos Jó Higiéniai Gyakorlat Útmutatót dolgoztak ki és tettek közzé az AM honlapján:

<http://elelmiszerlanc.kormany.hu/jo-higieniai-gyakorlat-utmutatok>

Élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyors riasztási rendszer (RASFF)

A RASFF rendszer működését – a 22/2012. kormányrendelet alapján - a NÉBIH biztosítja. A nemzeti kapcsolattartó szerepét a NÉBIH Kockázatkezelési Igazgatósága (KKI) látja el. A

NÉBIH-en belül ezt a feladatot végző KKI csapat a kijelölt nemzetközi kapcsolattartó az ACN (RASFF and AAC) ügyeleti rendszerben, amely továbbítja a Magyarországra vonatkozó értesítéseket a NÉBIH, a Határellenőrző állomás és az illetékes igazgatóságok számára. A csoport értesítéseket kap és küld a központi közigazgatási szervek kijelölt személyeitől (NÉBIH Élelmiszer és Takarmánybiztonsági Igazgatóság, NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága), Határellenőrző állomásoktól, népegészségügyi hatóságtól (az Emberi Erőforrások Minisztériuma). Az esetek egy speciális algoritmus alapján vannak elemezve és kategorizálva. Ennek alapján a bejelentések kivizsgálását az illetékes regionális hatóságok végzik a NÉBIH koordinálásával, vagy közvetlenül maga a NÉBIH. A vizsgálatok eredményeit a jóváhagyást követően a nemzeti kapcsolattartó továbbítja a Bizottsághoz. Az RASFF működését – az előírásokon túl- egy kézikönyv (Szabványműködési Eljárások - SOP) szabályozza.

A releváns eseteket a NÉBIH hivatalos weboldalán, az FB-n és a Twitter-en is közli, annak érdekében, hogy a fogyasztók időben tájékoztatva legyenek.

Laboratóriumok

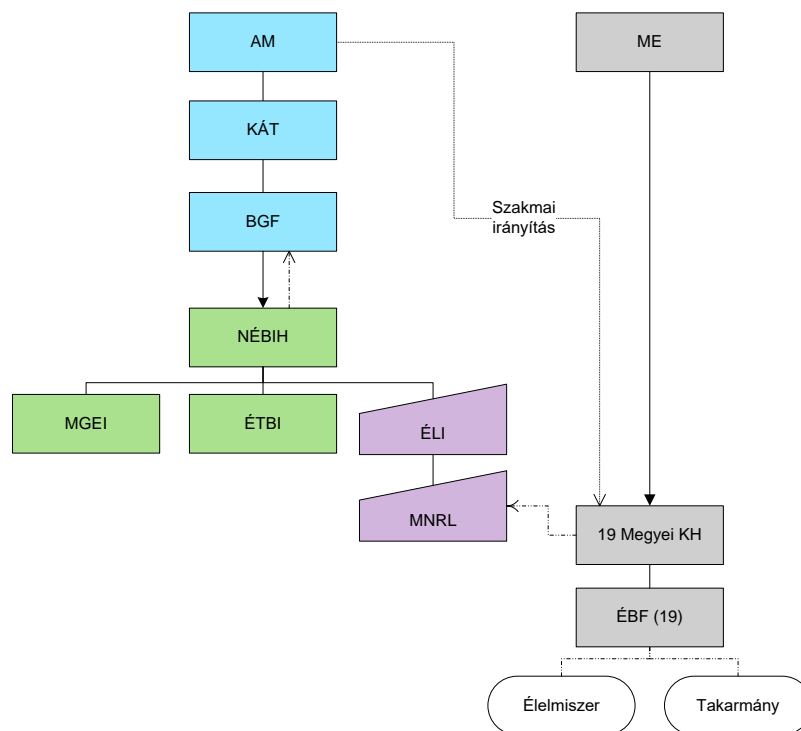
NÉBIH

A NÉBIH ÉLI kilenc központi laboratóriummal rendelkezik Budapesten. A Nemzeti Referencia Laboratóriumok útmutatást nyújtanak a regionális laboratóriumoknak és két radioanalitikai laboratóriumnak, felelnek a kör- és jártassági vizsgálatok megszervezéséért, valamint az élelmiszer-ellenőrzési analitikai módszerek alkalmazásáért. Valamennyi laboratórium akkreditálva van az MSZ EN ISO / IEC 17025: 2005 vagy az MSZ EN ISO / IEC 17025: 2018 szabvány szerint.

Nemzeti Népegészségügyi Központ

Az NNK regionális intézeteiben az EN ISO/IEC 17025:2005 szerint akkreditált analitikai laboratóriumok végzik a vizsgálatokat.

7.1.8 GMO

AM	Agrárminisztérium
KÁT	Környezetügyért Felelős Államtitkárság
BGF	Biodiverzitás- és Génmegőrzési Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
MGEI	Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
MNRL	Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁸

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztérium Biodiverzitás- és Génmegőrzési Főosztály (Környezetügyért Felelős Államtitkárság) és a NÉBIH Élelmiszer és Takarmánybiztonsági Igazgatósága (NÉBIH ÉTBI).

¹⁸ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Az élelmiszerekben található GMO-k hatósági ellenőrzése, beleértve az importot is

Az 5/2013. Elnöki rendelet az élelmiszerlánc-mintavételi terv javítására egy integrált szemléletmódot vezetett be. Létrehoztak egy koordinációs munkacsoportot annak érdekében, hogy a tervezés összhangban álljon a célokkal, elvégezze a kockázatértékelést, meghatározza az ellenőrzési rendszer prioritásait, nyomon kövesse a tervezés folyamatát és koordinálja a mintavételi terv elkészítését, többek között a GMO mintavételi tervet is. Van egy szakmai koordinátor (a GMO terv vezetője, aki a NÉBIH ÉLI-hez, azon belül az Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratóriumhoz tartozik), aki a GMO Monitoring terv összehangolásáért és elkészítéséért felel és együttműködik a GMO elemző csapattal, az ÉTBI-vel és a mintavevőkkel.

A koordinátor felelős a mintavételi útmutató elkészítéséért is, amelynek első változata 2007. szeptember 19-én jelent meg. Az útmutató a 787/2004 /EK rendelet alapján készült, az AM és a GMO elemző csoport bevonásával. Az élelmiszerekben található GMO-k hatósági ellenőrzésére vonatkozó kézikönyvet az ÉTBI adta ki. A géntechnológiai bírság megállapításáról szóló 148/2003. (IX.22.) kormányrendelet értelmében az illetékes hatóság pénzbírságot szabhat ki arra az élelmiszeripari vállalkozóra, aki nem tünteti fel a címkén a GMO-t, valamint olyan esetekben, amikor beigazolódik, hogy a vállalkozó a 1829/2003/EK rendelet 12. cikke (3) bekezdése alapján nem tett megfelelő lépéseket a GMO anyag előfordulásának elkerülésére.

A takarmányokban található GMO-k hatósági ellenőrzése, beleértve az importot is

A mintavételi terv elkészítése ugyanúgy történik, ahogy az élelmiszerekben található GMO-k hatósági ellenőrzése esetén. A program meghatározza a különböző anyagok esetében az összes megyében elvégzendő vizsgálatok és elemzések számát. A megyék felelnek a terv végrehajtásáért, beleértve a mintavételeket, valamint a helyi tényezők figyelembe vétele alapján (például a takarmánykeverők kockázati besorolása) végezhetnek további kiegészítő ellenőrzéseket is. A mintavételi terv nyomon követése és a mintavételi útmutató elkészítése szintén ugyanabban a formában történik.

A takarmány hatósági ellenőrzéséről szóló útmutató elkészült és kiadásra került.

A Megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és az állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF) 19 takarmány-ellenőrt alkalmaznak, akiknek többsége mérnöki vagy állatorvosi képesítéssel rendelkezik. A Határellenőrző állomásokon található KH ÉBF-hez tartozó személyek felelnek az importellenőrzésért, ideértve a GMO-tartalomra vonatkozó dokumentum-, azonossági és fizikai ellenőrzéseket is.

Szaporítóanyagban található GMO hatósági ellenőrzése

A NÉBIH Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága (MGEI) felelős a vetőmagok és szaporítóanyagok GMO szűrése ellenőrzési mintavételi terv elkészítéséért, valamint az ÉLI

Központi Vetőmagvizsgáló Laboratórium számára a GMO vizsgálat előkészítéséért. Magyarországon jelenleg GMO mentes növénytermesztés történik.

Laboratóriumok

A NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratóriuma (MNRL) végzi az élelmiszerek és takarmányok GMO tartalmának vizsgálatát.

Az NRL az egyetlen olyan hatósági ellenőrző laboratórium, amely Magyarországon GMO vizsgálatot végez élelmiszerekből, takarmányokból, valamint megerősítő vizsgálatokat növényi szaporítóanyagokból. A szűrővizsgálatokat a Központi Vetőmagvizsgáló Laboratóriumban végzik. A laboratórium minőségellenőrző rendszerét az MSZ EN ISO / IEC 17025: 2018 szerint akkreditálták.

A részletek a Nemzeti Akkreditációs Hatóság oldalán megtekinthetők:

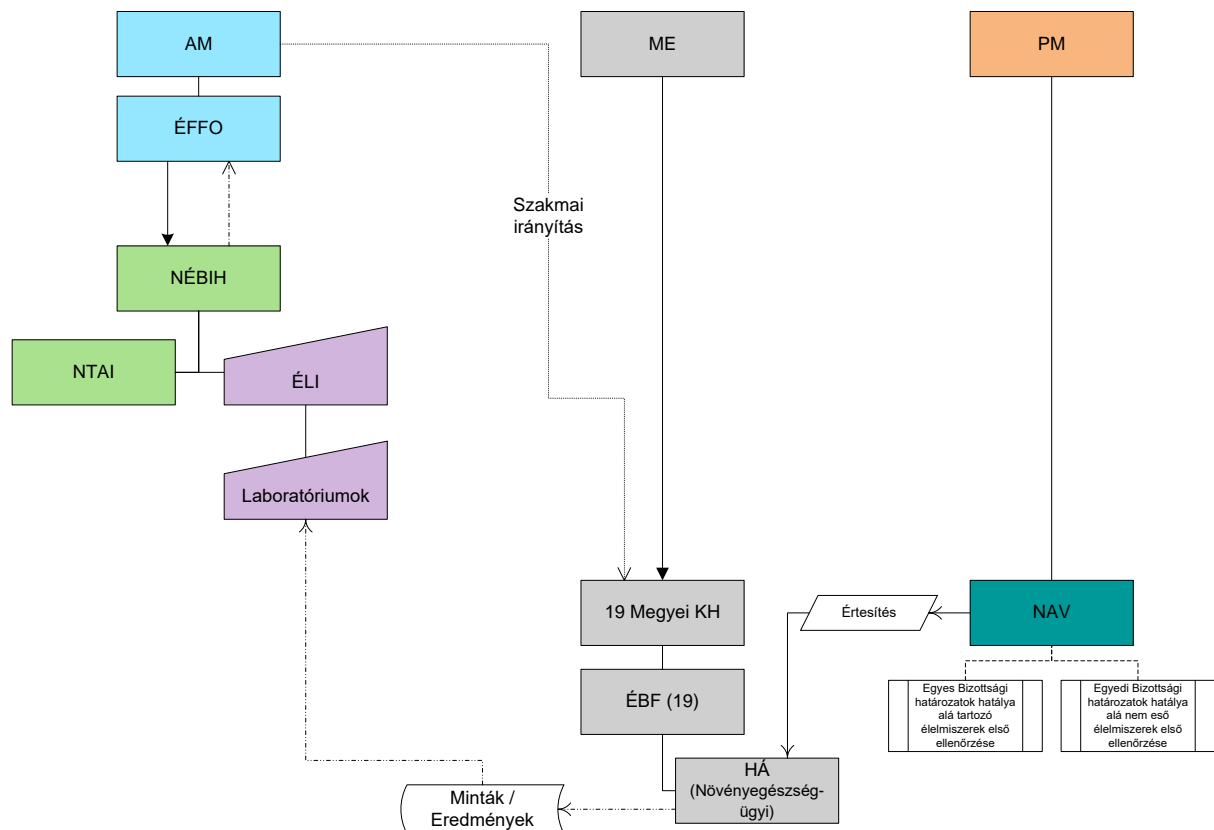
<https://nah.gov.hu/uploads/attachment/file/8378/RO1-191106-1-1656-K%C3%81-427392978-alairt.pdf>

és

https://nah.gov.hu/uploads/attachment/file/8121/RO1-190613-1-1657-2019-UA-PF-427392978_KL.pdf (8-22 oldal)

A Nemzeti Referencia Laboratóriumban 15 akkreditált szűrési módszer áll rendelkezésre. A laboratórium akkreditált az EU által engedélyezett GMO-k kimutatására a kukorica, szója, repce és cukorrépa esetében. A fent említett akkreditált vizsgálatok mellett a laboratórium az úgynevezett LLP (alacsony szintű jelenlét) GMO-k vizsgálatát is elvégzi a *619/2011 EU rendelet* szerint. Ezenkívül a laboratórium képes még néhány nem engedélyezett GMO-t (például LL62 rizs, LL601 rizs, Bt63 rizs, triffid len (FP967), SunUp papaya, LY038 kukorica és EH92-527-1 burgonya) kimutatni.

7.1.9 A növényi eredetű élelmiszerek behozatalának ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
PM	Pénzügyminisztérium
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ¹⁹
HÁ	Határállomás (Növényegészségügyi)

Illetékes hatóságok

A nem állati eredetű élelmiszerek behozatalának ellenőrzését a NÉBIH látja el, az AM Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya a jogszabályi kereteket határozza meg.

¹⁹ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Az (EU) 2019/1793 bizottsági végrehajtási rendelet és a 2011/884 / EU bizottsági végrehajtási határozat hatálya alá tartozó növényi eredetű élelmiszerek behozatalának ellenőrzésével kapcsolatos felelősségmegosztás

Működési szint	Illetékes hatóság	Felelősség/Kötelezettség
Központi	NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	Koordinációs / ellenőrzési mintavételi terv, adatgyűjtés és -értékelés, jelentések készítése, képzések szervezése, Útmutatók készítése
Helyi	<p><u>Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal</u> Élelmiszerlánc-biztonsági, Főosztály Kelebia Növényegészségügyi határállomás</p> <p>ügyi határállomás</p> <p><u>Csongrád Megyei Kormányhivatal</u> Élelmiszerlánc-biztonsági, Főosztály Röszke Növényegészségügyi határállomás</p> <p><u>Pest Megyei Kormányhivatal</u> Élelmiszerlánc-biztonsági, Főosztály Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér – Budapest</p> <p><u>Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal</u> Élelmiszerlánc-biztonsági, Főosztály Eperjeske Növényegészségügyi határállomás</p> <p><u>Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal</u> Élelmiszerlánc-biztonsági, Főosztály Záhony Növényegészségügyi határállomás</p>	<i>Mintavétel</i>

A NÉBIH és a NAV (Nemzeti Adó- és Vámhivatal) közötti megállapodás értelmében a NAV felel azért, hogy az árucikkeket nem engedik szabad forgalomba a közös egészségügyi beléptetési okmány nélkül. A kijelölt belépési pontokon a rakományért felelős értesíti a megyei kormányhivatalt az összes növényi eredetű élelmiszer-szállítmány behozataláról. Az áru behozatala az országba akkor történhet meg, ha a közös egészségügyi beléptetési okmányt kitöltötték.

Laboratóriumok

A NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) laboratóriumokat jelölt ki, amelyek az importált termékekből vett minták vizsgálatáért felelősek. A laboratóriumok szennyező anyagok mérését (például toxinok, fémek) és élelmiszer-higiéniai (mikrobiológia) vizsgálatot is végeznek.

A növényvédőszer-maradványoknak a belépéskor történő ellenőrzését négy analitikai laboratórium végzi, amelyek a NÉBIH ÉLI alá tartoznak.

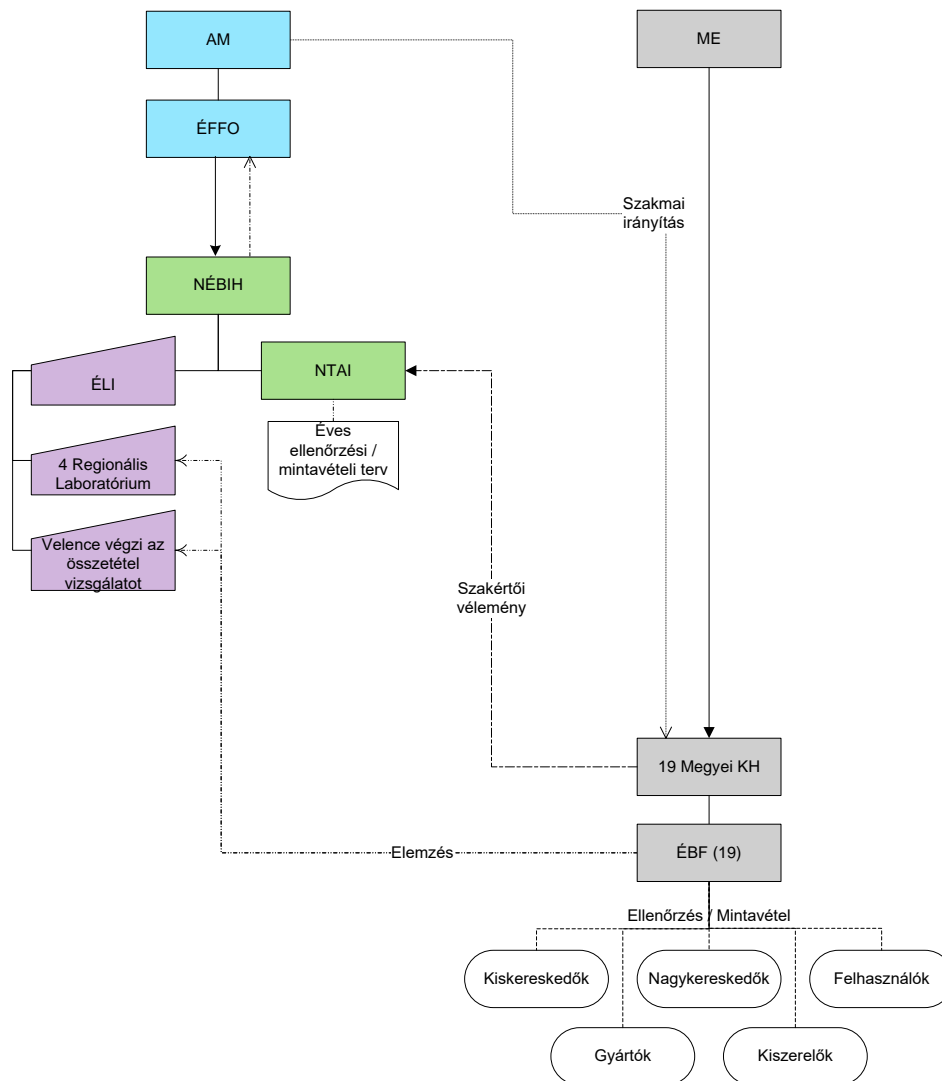
Mindegyik labor az OECD irányelvek szerinti GLP akkreditációval rendelkezik.

A mérgező nehézfémek esetében a NÉBIH ÉLI feladata olyan központi és regionális laboratóriumok működtetése, amelyek képesek ilyen vizsgálatok elvégzésére.

7.1.10 Növényvédő szerek (PPP) és szermaradékok ellenőrzési rendszere

7.1.10.1 A forgalomba hozatal és felhasználás ellenőrzése

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
NTEO	Növényvédő szer és Termésmenővelő Anyag Engedélyezési Osztály
KH	Kormányhivatal

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok közül az AM Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) felelős a jogi szabályozásért és a nemzeti álláspontok kialakításáért, a NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTAI) felel a növényvédő szerek engedélyezéséért, az ellenőrzés koordinálásáért és a növényvédő szer engedélyezés nemzetközi vonatkozású feladatáért, beleértve a szakmai képviselést.

A megyei szintű ellenőrzésért a Megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági (beleértve a növényegészségügyet is) hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF) a felelősek.

A lejárt növényvédő szerek összegyűjtése és megsemmisítése az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) alá tartozó illetékes államtitkárság felelőssége.

Illetékes hatóság	Illetékes hatóság neve	Az illetékes hatóság felelőssége a hatósági ellenőrzések területén
Központi szint	Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal (NÉBIH) Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTAI)	A munka koordinálása, az adatok, valamint egyéb helyi szintű információk gyűjtése és értékelése, a tevékenységek jelentése a központi szintre. Képzések szervezése, útmutatók készítése, ellenőrzési / monitoring és egyéb mintavételi tervek kezelése, adatok és információk értékelése.
Központi szint	Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal (NÉBIH) Kiemelt Ügyek Igazgatósága (KÜI)	Fontos kérdések vizsgálata országos szinten (beleértve a növényvédő szerek nyomon követését), az első szintű döntéshozatal.
Regionális szint	Élelmiszerlánc-biztonsági (növényegészségügyi) hatáskörben eljáró Főosztály	Elsőfokú döntéshozatal, mintavétel, vizsgálatok, a tevékenységek központi szintű jelentése.

Növényvédő szerek engedélyezése

A növényvédő szerek és a terméknövelők engedélyezését a NÉBIH NTAI végzi. Feladata a növényvédő szerekkel és terméknövelő anyagokkal kapcsolatos nemzetközi feladatok lebonyolítása, továbbá a készítmények regisztrációja és az engedélyek kiadása.

Az engedélyezett növényvédő szerek hivatalos adatbázisa a következő címen érhető el:

<https://novenyvedoszer.nebih.gov.hu/Engedelykereso/kereso>

²⁰ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

A NÉBIH NTAI részéről 26 alkalmazott foglalkozik a *növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek* megfelelően a növényvédő szerek engedélyezésével és a hatóanyagok uniós felülvizsgálati programjával.

A növényvédő szereket forgalmazás, vásárlás és felhasználás szempontjából az engedélyező hatóság I., II., III. kategóriába sorolja.

Alapvetően az I. és II. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szerek forgalmazásához, vásárlásához, felhasználásához, továbbá a növényvédő szerrel végzett növényvédelmi szolgáltatáshoz I. vagy II. forgalmi kategóriájú növényvédő szer forgalmazási, vásárlási, és felhasználási engedély szükséges. A III. kategóriába tartozó termékekre nem vonatkoznak különleges felhasználási feltételek.

Az I. forgalmi kategóriába tartozó növényvédő szerek saját célú felhasználásra, ezekkel folytatott növényvédelmi szolgáltatási tevékenységre, olyan személy jogosult, aki felsőfokú növényvédelmi képzettséggel rendelkezik.

A II. forgalmi kategóriába tartozó növényvédő szerek forgalmazási, vásárlási és felhasználási engedélyére azok jogosultak, akik középfokú növényvédelmi képzettséggel rendelkeznek, növényvédelmi alaptanfolyamot végeztek vagy felsőfokú képzésben vizsgát tettek növényvédelem tárgyából. A II. forgalmi kategóriájú készítményeket az I. forgalmi kategóriára engedéllyel rendelkezők is forgalmazhatják, megvásárolhatják vagy felhasználhatják.

III. kategóriájú növényvédő szerekkel kapcsolatban a felhasználáson kívül, minden más fenti tevékenységre (pl. forgalmazás) legalább II. forgalmi kategóriára érvényes engedéllyel kell rendelkezni.

Az I. és II. forgalmi kategóriákra vonatkozó engedélyek esetén egyaránt szükséges ötévente a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara által szervezett továbbképzésen résztvenni.

I. és II. forgalmi kategóriájú növényvédő szer vásárlására és szállítására az arra nem jogosult személy csak növényvédelmi szakirányító által kiállított, növényorvosi vényvel jogosult.

Az árutermelő gazdálkodók számára további követelmény, hogy a növényvédő szerek alkalmazásáról részletes nyilvántartást vezessenek. A kereskedőknek is nyilvántartást kell vezetniük az I. és II. kategóriába tartozó növényvédő szerek értékesítéséről.

A fentiekén túlmenően a növényvédelmi gépeknek forgalomba hozatal előtt típusminősítési eljáráson, az első forgalomba hozatalt követő első öt évben egy alkalommal, ezt követően háromévente időszakos műszaki felülvizsgálaton kell átesniük, melyet a fenntartható növényvédelmet célzó *2009/128/EK irányelv* ír elő.

A forgalomba hozatal/felhasználás hatósági ellenőrzése

Az ellenőrzés központi szinten elfogadott éves terv alapján történik, amelyért a Megyei Kormányhivatal növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró főosztálya (ÉBF) a felelős:

- a növényvédő szer gyártók, csomagolók, kiskereskedők, nagykereskedők és felhasználók ellenőrzése (nyilvántartás, személyzet képzése, címkézés, tárolás, eltarthatóság, csomagolása, felszerelés);
- mintavétel a növényvédő szerek minőségellenőrzéséhez és a növényvédőszer-maradékok monitoring programjához;
- mintavétel a növényvédő szerek összetételének vizsgálatához.

A növényvédőszer-maradék ellenőrzési terv általában nem része a növényvédő szer ellenőrzési tervnek, a Megyei Kormányhivatalok növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró szervezeti egységéhez tartozó összes ellenőr/mintavevő felelős a növényvédőszer-maradék elemzéséhez szükséges minták levételéért.

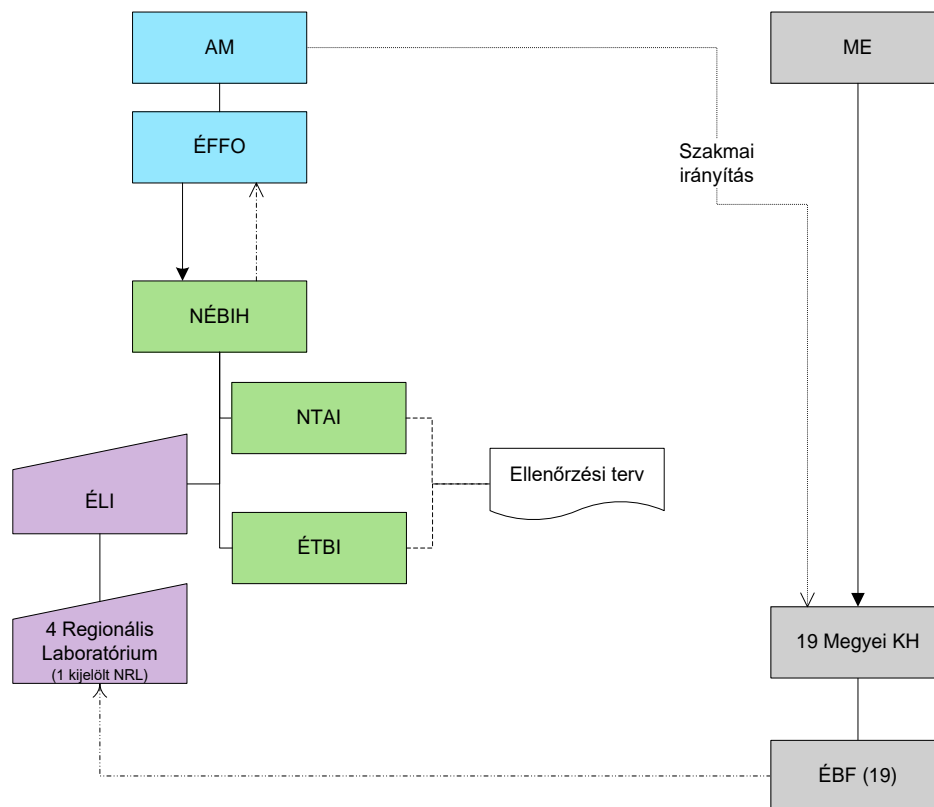
Laboratóriumok

A laboratóriumok az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóságához (ÉLI) tartoznak. A növényvédő szerek összetételének elemzését tekintve a növényvédőszer-maradék vizsgálattal foglalkozó négy laboratórium közül az egyik elvégzi az összetétel-elemzést is.

A Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium az MSZ EN ISO / IEC 17025 szabvány szerint akkreditált. A hatósági laboratóriumi feladatokat két analitikus látja el. A laboratórium nagyon jó eredményekkel vesz részt a CIPAC éves vizsgálataiban és az AAPCO peszticid készítmények ellenőrzési programjában, ami jelzi az analitikai munka minőségét.

A növényvédő szerek mintavételét csomagolóknál, nagykereskedőknél és kiskereskedőknél végzik az éves mintavételi terv és az előző évek ellenőrzései során szerzett tapasztalatok alapján. Rendszeresen vizsgálják a minták hatóanyag tartalmát, valamint a fontosabb fizikai vagy kémiai tulajdonságait, különleges esetekben a gyártás során keletkező szennyező anyagokat is ellenőrzik. Ez a program lehetővé teszi a hatóság számára, hogy a növényvédő szerek széles skáláján ellenőrizze a hatóanyag tartalmát és fizikai/kémiai tulajdonságot összehasonlítva az engedélyezett hatóanyaggal és más megfelelő szabványokkal, pl. FAO előírások.

7.1.10.2 Növényvédőszer-maradékok

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ²¹

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az Agrárminisztériumon belül az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály (ÉFFO), valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága (NTAI) és az Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatósága (ÉTBI), továbbá a Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztálya (KH ÉBF).

Nemzeti jogszabályok

²¹ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

A 396/2005 / EK rendelet végrehajtásáról szóló 66/2010. *Miniszteri rendeletet* 2010. május 12-én tették közzé. A rendeletnek megfelelően a NÉBIH szakvéleményt ad ki, mely alapján a megyei kormányhivatal döntést hoz a nem megfelelő termékek végső kezeléséről.

Szermaradékok hatósági ellenőrzése

A 66/2010. *Miniszteri rendelet* szerint a Megyei Kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági (beleértve a növény- és talajvédelmet is) hatáskörben eljáró főosztálya (ÉBF) felel a növényi eredetű termékekben található növényvédőszer-maradékok hatósági ellenőrzéséért, a Járási hivatalok (ÉBÁO) pedig azokban az élelmiszerekben és takarmányokban található növényvédőszer-maradékok hatósági ellenőrzéséért felelnek, amelyek nem növényi eredetűek.

A növényi termékekben, élelmiszerekben és takarmányokban található növényvédőszer-maradék hatósági ellenőrzése az éves élelmiszerlánc mintavételi terv része. A növényvédőszer-maradékoknál az elsődleges szempont annak ellenőrzése, hogy a szermaradék nem haladja meg a törvényben előírt maximális maradék-anyag szintet (MRL) valamint a táplálékkal bevitt szermaradék mennyiség elfogadható szinten van.

Az ellenőrzési terv magában foglalja az ellátási lánc minden pontjáról a minta gyűjtését és elemzését. A Megyei Kormányhivatalok ÉBF-en dolgozó növényvédelmi felügyelők felelnek a növényi termék mintavételért. Az MK ÉBF, valamint a határállomások is végezhetnek növényvédőszer-maradvány ellenőrzést konzultálva a NÉBIH NTAI-val és KKI-val (fogyasztói kockázatértékelés).

Az NÉBIH felel az éves növényvédőszer-maradék ellenőrzési tervért és a kapott eredmények a Bizottsághoz történő benyújtásáért a következő évben a Bizottság által előírt ütemtervvel összhangban.

Laboratóriumok

A NÉBIH Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) alá tartozik négy regionális növényvédőszer-maradékot vizsgáló laboratórium. Az ÉLI Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratóriuma koordinációs szerepet tölt be, képzéseket és jártassági teszteket szervez a regionális laboratóriumok számára.

A négy hatósági laboratóriumban összesen 36 alkalmazott dolgozik.

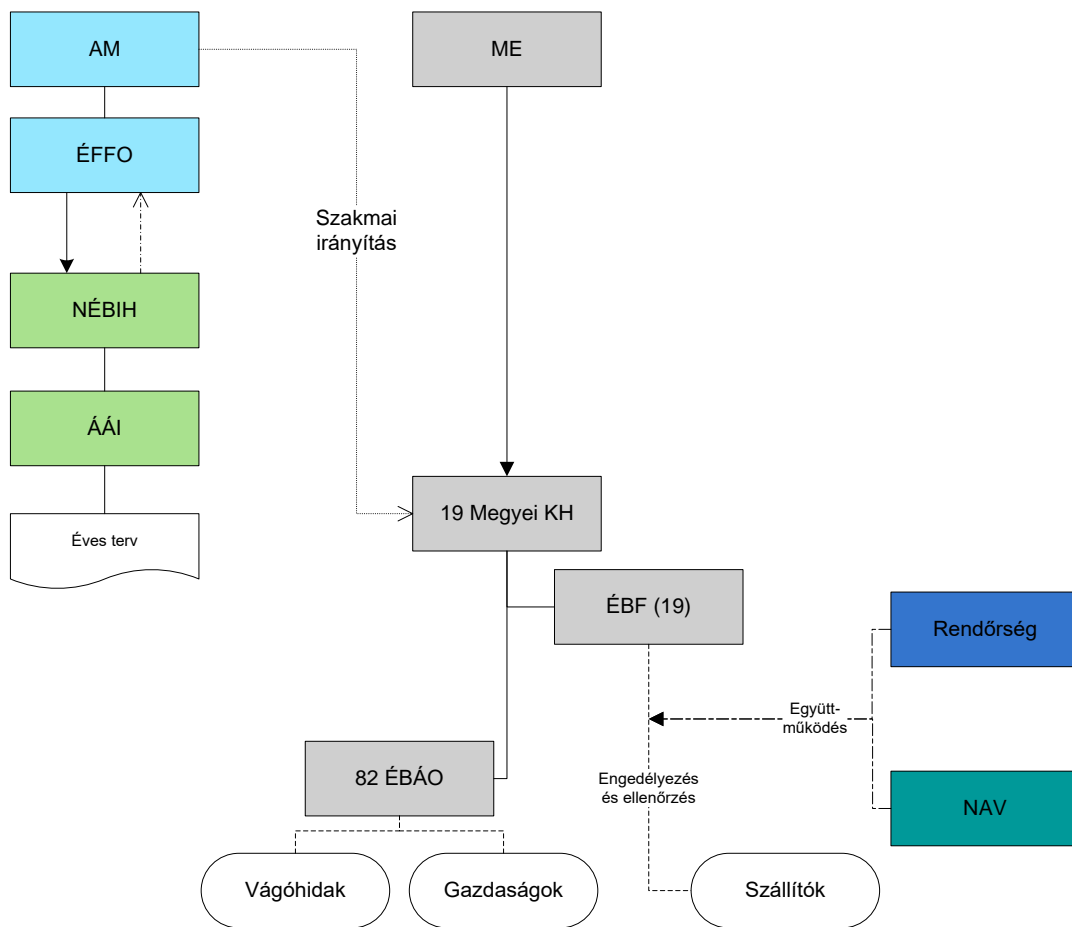
Mind a négy laboratórium az EN ISO / IEC 17025 szabvány szerint lett akkreditálva és az OECD-GLP szabványok szerint tanúsítva.

A hatósági laboratóriumok az Európai Analitikai Minőségellenőrzési Irányelvekkel összhangban működnek (dokumentumszám: SANTE / 12682/2019). A használt szabványos működési eljárásokat (SOP) és a hatósági vizsgálat során meghatározni kívánt növényvédőszereket a magyar növényvédőszer-maradék elemző laboratóriumok analitikai módszereinek kézikönyve határozza meg.

Minden növényvédőszer-maradék vizsgáló laboratórium részt vett az Európai Bizottság közösségi referencialaboratóriumok által szervezett körvizsgálatában, az összes részt vevő laboratóriumot a legjobb eredményeket elérő első tíz laboratórium közé sorolták.

Évente körülbelül 2500 mintát vizsgálnak hatósági élelmiszerellenőrzés céljából. A vizsgált hatóanyagok száma 200/250-ről 300/350-re nőtt (különböző peszticidek).

7.1.11 Az állatjólét ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ²²
ÉBÁO	Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály (Járási Hivatal)

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az AM Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO) és a NÉBIH Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatósága (ÁÁI).

²² Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrán és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

Központi szinten egy teljes munkaidővel egyenértékű munkatárs (FTE) van az AM-ban és négy a NÉBIH-ben. Megyénként egy ellenőr áll rendelkezésre, aki felelős az információk terjesztéséért, képzések megszervezéséért és az állatjóléti ellenőrzések koordinálásáért.

Hatósági ellenőrzések a gazdaságban

A 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet szerint az állatjólét ellenőrzése a gazdaságban történik. Meghatározásra kerültek az általános és a speciális kockázati mutatók, amik beépültek az ellenőrzési tervbe.

Hatósági ellenőrzések szállítás közben

Az Agrárminisztérium 88/2008. (VII. 18.) FVM rendelete szabályozza az 1/2005/EK rendelet végrehajtását. Ez a rendelet:

- az AM-ot, mint központi illetékes hatóságot jelöli meg felelősnek a 1/2005/EK rendelet végrehajtására (a 2017/625/EU rendelettel összhangban);
- felhatalmazza a hatósági állatorvosokat a jármű navigációs rendszerének és a tachográf adatainak egymástól független ellenőrzésére;
- hatályon kívül helyezi az 52/2003 miniszteri rendeletet (a hatályon kívül helyezett 91/628/EGK tanácsi irányelv átültetése);
- hatályon kívül helyezi a kényszervágásra ítélt, szállításra alkalmatlan állatok szállítási mentességét.

A KH-k élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályai (ÉBF) adják ki az engedélyeket a szállítmányozóknak.

Országos szintű adatbázis áll rendelkezésre a szállítókról és a jóváhagyott járművekről, amelyek elérhetők az illetékes hatóságok számára. A jóváhagyott járművek adatai központi szinten elérhetők a TRACES-en keresztül. A NÉBIH ÁÁI hivatalos adatbázissal rendelkezik a jóváhagyott járművekről, ez azonban nem nyilvános.

Külön checklisták vannak a járművek ellenőrzéséhez és útmutatók az 1/2005/ EK rendelet követelményeihez.

A KH ÉBF-k együttműködnek a rendőrséggel és a vámhatóságokkal az ellenőrzések elvégzésében, mivel a megyei tisztviselők nem rendelkeznek hatáskörrel a járművek megállítására. Több megyében a rendőrséggel és a NAV-val együttműködve olyan mobil ellenőrzési csapatok szerveződtek, amelyek többcélú közúti ellenőrzést végeznek.

Minden olyan csapatot, amelyhez tartozik hatósági állatorvos, úgy kell felépíteni, hogy mindig legyen ügyeletben egy hatósági állatorvos arra az esetre, ha a közúti ellenőrzéseknél állatorvosi szakértelem szükséges.

A 2014. évi élelmiszerlánc-ellenőrzési terv bevezetett egy új ellenőrző rendszert. Ez a rendszer a következőket tartalmazza:

1. Az utazási naplók visszajuttatását az indulás helyének illetékes hatóságától kell kérni. Az utazási naplókat ellenőrizni kell, és minden hónapban jelentést kell küldeni a központi illetékes hatóságnak (NÉBIH) az ellenőrzések számáról. A kérésekhez készült egy sablon, hivatkozva a jogszabályi rendelkezésekre. Ezt a kétnyelvű sablont (magyar és angol nyelven) meg lehet adni a járművezetőknek az indulás helyén.

2. Ha a magyar szállító nem küldi vissza az utazási naplót, a helyi hatóságnak értesítenie kell a szállító engedélyét kiadó illetékes hatóságot (és a központi hatóságot - NÉBIH).

3. Ha a szállító egy másik tagállam hatóságától kapott engedélyt, és nem küldte vissza az utazási naplót, a helyi hatóságnak értesítenie kell a központi hatóságot - az *1/2005 / EK rendelet* szerinti nemzeti kapcsolattartó pontot. A nemzeti kapcsolattartó pont az utazási naplót az engedélyező tagállam illetékes szervétől kéri.

Kétnyelvű sablon is elérhető a hiányzó utazási naplók jelentésére. Ezt a sablont kell használni más típusú jogsértések jelentésére is.

4. A GPS-adatok ellenőrzését illetően minden kerületi hivatalnak ellenőriznie kell a körzetből feladott két szállítmány GPS-ét és hőmérsékleti adatait (olyan szállítások esetében, ahol a járművet navigációs rendszerrel és hőmérséklet-ellenőrző rendszerrel kell felszerelni a vonatkozó rendelkezések szerint). A GPS-adatokat össze kell hasonlítani az utazási napló adataival.

Készült egy rövid checklista vagy egy útmutató, amely összefoglalja, milyen kérdésekre kell válaszolni a GPS-adatok ellenőrzése során. A kétnyelvű sablon segíti a GPS és a hőmérsékleti adatok bekérését a szállítótól.

Hatósági ellenőrzés a vágás során

A *140/2012 (XII.22.) VM rendelet* az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatal jelöli ki az *1099/2009/EK rendelet* követelményeinek való megfelelés biztosítása érdekében. Ez a rendelet a NÉBIH-t is kijelöli központi illetékes hatóságként, a rendelet 21. cikke értelmében a következőkért:

- annak biztosítása, hogy képzési kurzusok álljanak rendelkezésre a vágásban és a kapcsolódó műveletekben részt vevő személyzet számára;
- a független végső vizsgálat teljesítését igazoló képesítési bizonyítványok kiállítása;
- a képzési programok jóváhagyása.

Az új eljárások és ellenőrző listák közlése a központi illetékes hatóságtól a helyi illetékes hatóságnak elektronikus úton történik a megyei és a járási illetékes hatóságon keresztül. A központi illetékes hatóság rendszeres találkozókat tart a megyei illetékes hatóságok képviselőivel a jogszabályok és az eljárások változásainak megvitatása céljából.

A vágóhidakon végzett ellenőrzéseket az ÉBÁO a kockázat alapú ellenőrzési terv szerint hajtja végre, a helyi illetékes hatóság által kiadott checklisták felhasználásával. Speciális

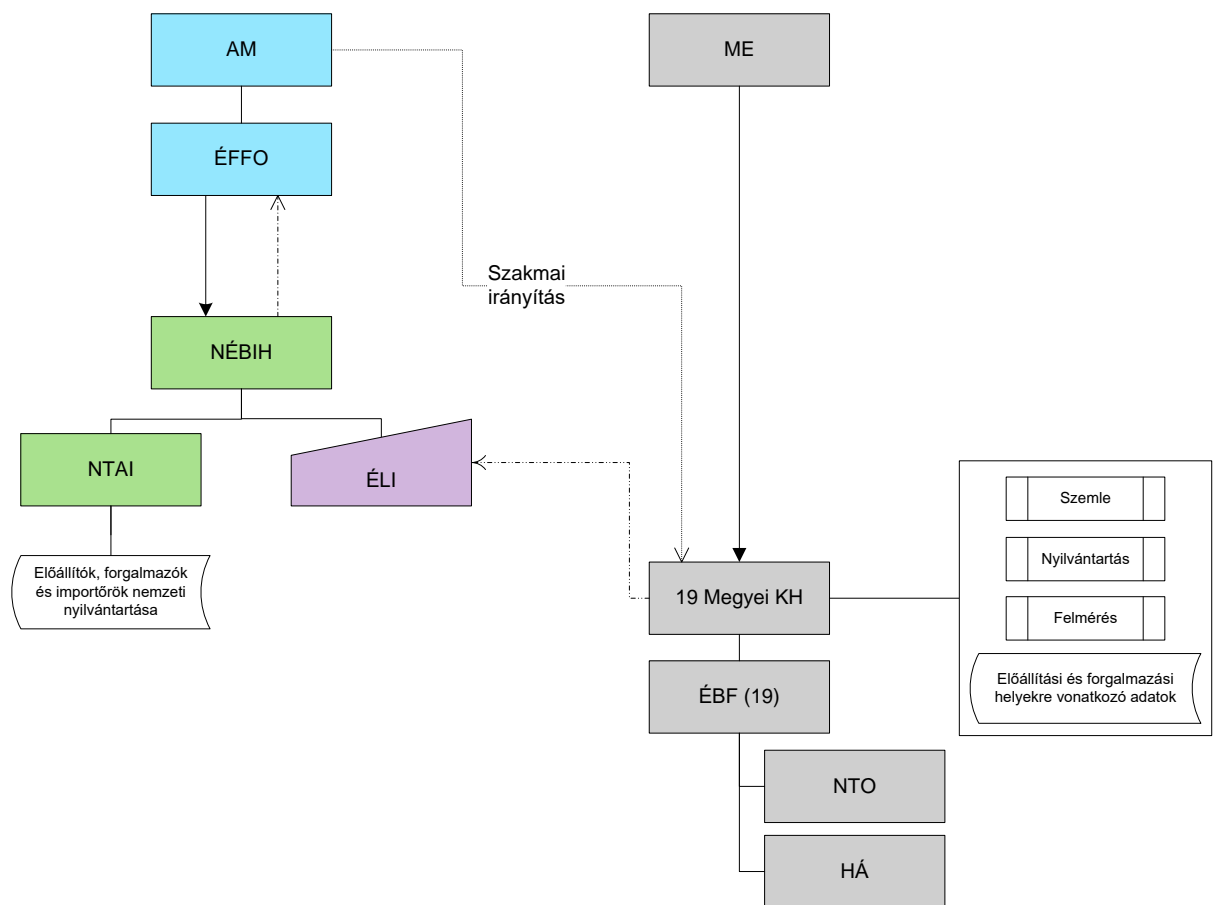
checklisták vannak a baromfi és a vörös hús vágóhidakon végzett ellenőrzésekhez. Az útmutatót a központi illetékes hatóság adta ki 2009-ben. Kiegészítő útmutatót adtak ki az új vágóhidak jóváhagyásáról is, amely szintén tartalmazza a vágóhidak hatósági ellenőrzésére vonatkozó utasításokat és szempontokat. 2014-ben további checklisták kerültek kiadásra.

Végrehajtás

Az állatjóléti szankciókról szóló 244/1998 (XII. 31.) kormányrendeletet 2012. január 1-jén módosították az 115/2012 (VI. 11) kormányrendelettel. A rendelet 2012. január 1-jétől lépett hatályba, és a helyi hatóságok használják. Az állatjóléti jogsértésekkel kapcsolatban objektív kritériumokat vezettek be, amelyek alapján kiszámítják a bírságot (differenciálják a bírságok skáláját) és az új adókulcsokat (minimum 15 000 forint vagy 50 euró, felső határ nincs). A módosított rendelet négy mellékletet tartalmaz, amelyek különféle tényezőket alkalmaznak, az állat szenvedésének típusától, az állat tartásának céljától (azaz laboratóriumi állat, haszonállat - nagy / kis méretű gazdaságban, háziállat, CITES-fajok stb.), az állat számától (a népesség érintett százaléka), a jogsértés típusától (azaz jóváhagyás nélküli tevékenység, különleges szállításhoz: a helyigény nem felel meg a rendelkezéseknek, az utazási vagy pihenőidő nem volt megfelelő, vagy az utazás egyéb feltételei nem megfelelőek) függően. A minimális alapmértéket meg kell szorozni az adott szorzótényezővel. Több jogsértés esetén a tényezőket össze kell vonni. A pénzbírságot a helyi hatóságok felügyelői vagy közjegyzői szabhatják ki. A gyakorlatban azonban szinte az összes pénzbírságot a helyi önkormányzatok ellenőrei szabják ki, ezért az összes anyagot (dokumentációt) a helyi illetékes hatóság készíti el. Elismerték, hogy a hatóságok néha nehézségekbe ütköznek más országok képviselőitől történő pénzbírságok beszedése során.

Az állatjóléti követelmények érvényesítését segíti elő az a rendelkezés is, amely 2013-ban indult és állatjóléti szakemberek alkalmazását írja elő a nagy állattartó gazdaságok részére. Ezen új politika szerint az ország egész területén több mint 4500 szakember képzése történt meg az állatjóléti előírásokat illetően. Ennek legfontosabb feladata az állatjóléti normák nyomon követése és tanácsadás az üzemeltetők számára. 2013 végétől minden nagy gazdaságban alkalmazni kell ezeket az állatjóléti szakembereket.

7.1.12 A növényegészségügy ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
ÉLI	Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály ²³
NTO	Növény- és Talajvédelmi Osztály
HÁ	Határállomás

Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok az AM Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztálya (ÉFFO), és a NÉBIH a Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTAI).

²³ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró főosztályok nevei megyénként eltérnek, ezért az ábrákon és a szövegben a főosztályok nevei helyett egy egyszerűsített elnevezést alkalmazunk.

A NÉBIH NTAI koordinálja a Megyei Kormányhivatalok növényegészségügyi munkáját. Az NTAI-n öt teljes munkaidővel egyenértékű (FTE) alkalmazott látja el a kapcsolódó feladatokat.

A Megyei Kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági (beleértve a növényegészségügyet is) hatáskörben eljáró főosztályain (KH ÉBF) összesen 165 növényegészségügyi ellenőr dolgozik, további 23 ellenőr a határállomásoknál látja el feladatait. A határállomásokon dolgozó ellenőrök felelősek a növényegészségügyi minták, a növényvédőszer-maradékok mintáinak és az aflatoxin elemzések, valamint az egyéb ellenőrzések (a friss gyümölcsök és zöldségek minőségének ellenőrzése és az export) mintavételéért.

Az öt határállomás a Kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági, azon belül növényegészségügyi hatáskörben eljáró ÉBF ellenőrzése alatt áll. Működési szempontból minden megye járásokra van felosztva.

A TNAIR belső adatbázis lehetővé teszi az információk, az export és a belső ellenőrzési adatok gyors továbbítását a szervezet minden szintje között. Az adatbázisok biztosítják az ellenőrök számára a növényegészségügyi eljárások során használandó hivatalos dokumentumok mintáit is. Az importellenőrzés adatbázisaként az EU TRACES NT rendszer szolgál.

A növényútlevél-rendszer és a belső piac ellenőrzése

A növényútlevelek kiadásáért a KH ÉBF (ideértve az öt határállomást is) felel. A NÉBIH Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság (MGEI) felel a vetőburgonya, valamint a vetőmag és a szaporítóanyag növényútlevélének kiállításáért, a növényegészségügyi laboratóriumok által végzett elemzés eredményei alapján. A követelményeknek megfelelő üzemeltetők többsége szintén jogosult növényútlevél kiadására.

A károsító szervezetekkel kapcsolatban a KH ÉBF a következőkért is felelős:

- termelés helyén történő vizsgálatok és felmérések elvégzése;
- import és export tanúsítás;
- diagnosztikai tevékenységek;
- növények és növényi termékek előállítók, forgalmazók, importőrök stb. regisztrációja.

Az import ellenőrzése

A NÉBIH és a NAV 2012. novemberében az importellenőrzésekről nemzeti együttműködési megállapodást kötött, amely felváltotta a 2004-es megállapodást. Ez a megállapodás előírja a kölcsönös információcserét és az együttműködést, pl. lefoglalás esetén, valamint meghatározza a vámtisztviselők közvetlen bevonását bizonyos ellenőrzésekbe, például a fa csomagolóanyagok és az utasok csomagjai esetén. A nemzeti együttműködési megállapodást a határállomásokon a helyi vámhatóságok és az illetékes KH ÉBF közötti helyi

megállapodások egészítik ki, amelyek meghatározzák a kapcsolatot és az eljárást az adott helyzetnek megfelelően.

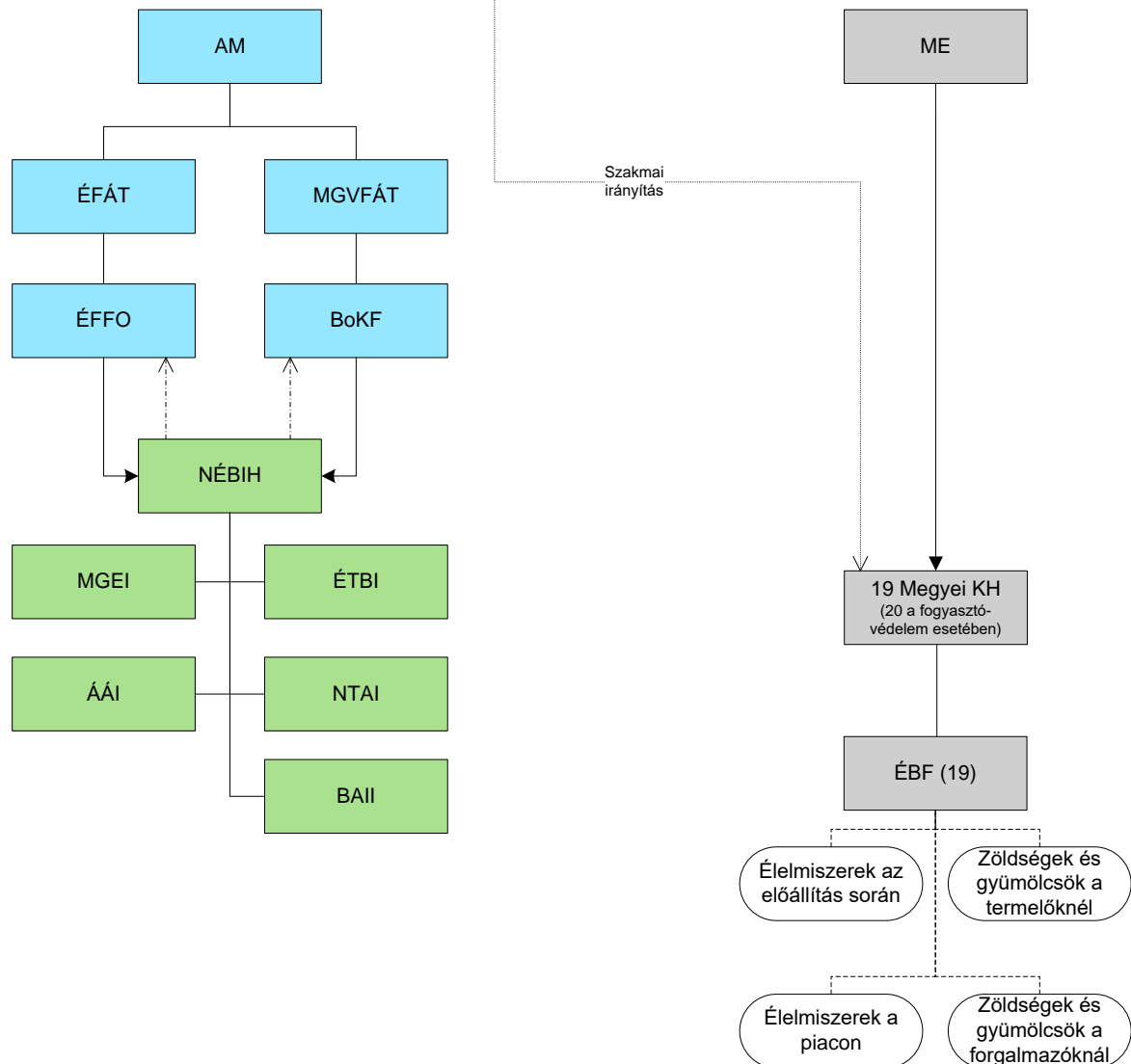
Laboratóriumok

A laboratóriumok az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság (ÉLI) alá tartoznak. A speciális létesítményeket igénylő minták részletes vizsgálatát a határértékkel rendelkező károsító szervezetek diagnosztizálásáért felelős három NRL véggez:

- A budapesti Növényegészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium, amely a növényi kórokozó vírusok, viroidok, fitoplazmák, gombák, rovarok, fonálférgék diagnosztizálására szolgáló laboratórium;
- a Növényegészségügyi Bakteriológiai Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium Pécssett, amely a növényi kórokozó baktériumok diagnosztizálásának laboratóriuma,
- a Velencei Virologiai Laboratórium (Velence, Fejér megye) pedig a gyümölcsre, a szőlőre és a szántóföldre szakosodott laboratórium. Fő feladata a szaporítóanyagok tesztelése a tanúsítási rendszerekkel összefüggésben.

A rutin vizsgálatokat az ÉLI végzi. Minden határállomáson belül van egy laboratórium, ahol az ellenőrök csak egyszerű ellenőrzéseket végeznek. A Növényegészségügyi Diagnosztikai NRL feladata továbbá az ÉLI-hez és a határállomásokhoz kapcsolódó tevékenységek felügyelete és koordinálása.

7.1.13 A földrajzi árujelzők, hagyományos különleges termékek (OEM/OFJ)/FÁ, HKT), valamint az ökológiai termelés ellenőrzési rendszere

AM	Agrárminisztérium
ÉFÁT	Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkárság
MGVFÁT	Mezőgazdaságért és Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság
ÉFFO	Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály
BoKF	Borászati és Kertészeti Főosztály
ME	Miniszterelnökség
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
MGEI	Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
ÁÁI	Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
ÉTBI	Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
NTAI	Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
BAII	Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága
KH	Kormányhivatal
ÉBF	Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály

7.1.13.1 A földrajzi árujelzők (oltalom alatt álló eredetmegjelölés, oltalom alatt álló földrajzi jelzés, hagyományos különleges termék (OEM/OFJ/HKT), szeszes italok földrajzi árujelzői) ellenőrzési rendszere

Illetékes hatóságok

Az Agrárminisztériumon belül a Mezőgazdaságért és Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság Borászati és Kertészeti Főosztálya a felelős a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek, a borászati termékek, a szeszes italok és az ízesített borok eredetmegjelöléseinek és földrajzi jelzéseinek oltalmával, valamint a hagyományos különleges termékek (HKT) európai uniós elismerésével összefüggő tagállami szintű döntéshozatalért, ezekhez kapcsolódó nemzeti jogszabályok megalkotásáért, illetve a földrajzi árujelzős és hagyományos különleges termékek ellenőrzéséhez kapcsolódó útmutatók szakmai felülvizsgálatát végzi el, jelölési kérdéseiben szükség esetén állást foglal.

A mezőgazdasági termékek, élelmiszerek és szeszes italok földrajzi árujelzőinek oltalmára irányuló eljárásról és a termékek ellenőrzéséről szóló, 158/2009. (VII. 30.) Korm. rendelet 11. §-ának (2) bekezdésének megfelelően a mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, szeszes italok földrajzi árujelzőinek vonatkozásában, az ellenőrző hatóság a termékleírásnak való megfelelés ellenőrzését (verifikálást) a termelés, az előállítás helyén ellenőrzi.

A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek (kivéve a gyümölcsök, zöldségek és alkoholtartalmú italok) földrajzi árujelzőinek hivatalos ellenőrzéseit a NÉBIH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatósága (ÉTBI) felel teljes operatív felelősséggel, de az ellenőrzéseket fenti kormányrendelet alapján a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatkörben eljáró hivatalai végzik el.

A zöldségek és gyümölcsök földrajzi árujelzőinek hivatalos ellenőrzéseit a Megyei Kormányhivatalok növény- és talajvédelmi feladatkörben eljáró főosztályai (ÉBF-ek) végzik el, a NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága (NTAI) felel az adminisztrációért és a teljes élelmiszerlánc ellenőrzésének koordinálásáért, felügyeletéért, illetve végrehajtásáért.

Szeszes italok ellenőrzését a fenti kormányrendelet alapján a megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalai végzik el.

Fenti *rendelet 11. § (3) bekezdése* alapján: „A földrajzi árujelzővel ellátott termékek árujelzője nem tévesztheti meg a végső fogyasztót.”, ezért a teljes élelmiszerláncban ellenőrizni szükséges valamennyi mezőgazdasági termék élelmiszer és szeszes ital földrajzi árujelzőjét függetlenül annak előállítási helyétől, így a nem hazai előállítású élelmiszereket is.

A NÉBIH Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága (BAII) általános működési felelősséggel tartozik az alkoholtartalmú italok földrajzi árujelzőinek hivatalos ellenőrzéséért.

A hagyományos különleges terméknek minősülő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek elismerésének és ellenőrzésének rendjéről szóló, 15/2008. FVM rendelet 7. § (1) bekezdése alapján:

- a.) erjesztett italok esetében a NÉBIH és a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatala
- b.) zöldség-gyümölcs esetében a NÉBIH és a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági főosztálya,
- c.) egyéb élelmiszerek esetében a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatala végzi el a hatósági ellenőrzést.

A 7. § (2) bekezdése szerint a HKT-k tekintetében az ellenőrző hatóság a termékleírásnak való megfelelést a termelés, az előállítás és a forgalmazás helyén ellenőrzi.

7.1.13.2 Ökológiai gazdálkodás

Illetékes hatóságok

Az ökológiai termelés ellenőrzését az AM a NÉBIH-re ruházta 2009. júliusában. A NÉBIH mint illetékes hatóság két tanúsító szervezetet delegált az ökológiai termelés ellenőrzésére és tanúsítványok kiadására az ökológiai gazdasági szereplők számára.

Magyarország nemzeti jogszabályokat fogadott el az ökológiai termelés ellenőrzési rendszerének megszervezésére és az ökológiai termékek címkézésére vonatkozó, az EU rendeletekben foglalt kötelezettségek további végrehajtása érdekében, a *Vidékfejlesztési Minisztérium 34/2013 miniszteri rendeletében* foglalt nemzeti jogszabályok végrehajtásával.

A miniszteri rendelet szerint az EU-előírások követelményeinek való megfelelés biztosítására kijelölt központi illetékes hatóság a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH). A NÉBIH az Agrárminisztérium irányítása alatt áll, és több igazgatósága érintett az ökológiai termeléshez kapcsolódó feladatok ellátásában, amelyek a [4.3.1 fejezet](#)ben kerültek részletesen kifejtésre.

8 Az illetékes hatóságok által végzett audit szervezése

8.1 A belső és külső auditok ismertetése

A NÉBIH, mint központi illetékes hatóság felelős az élelmiszerlánc-felügyeleti hatósági tevékenységek teljes vertikumának független felülvizsgálatáért. A NÉBIH belső auditok végrehajtásával ellenőrzi az ellenőrzések következetességét és hatékonyságát, melyre független audit csoportot hozott létre a Belső Ellenőrzési és Audit igazgatóság szervezeti egységeként, az Audit Osztályt (BEAI AO).

A BEAI AO az auditálási tevékenységre vonatkozóan minőségirányítási rendszert működtet. Feladata az élelmiszerlánc-felügyeleti, az abban közreműködő, valamint az agrárigazgatási szervek (földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó megyei kormányhivatalok, járási hivatalok) tevékenységének független auditok lefolytatásának keretében történő ellenőrzése. Az auditok során a *677/2006/EK határozat 6.1. pontjában* foglalt irányelvek figyelembevételével járnak el. Ennek megfelelően az auditok rendszerauditok, folyamat auditok, szabálybetartási auditok formájában zajlanak.

Az ellenőrzési rendszer lehetővé teszi a következőket:

- megfelelés igazolását, amely annak biztosítását szolgálja, hogy a hatósági ellenőrzéseket szándék szerint végezzék el, illetve az ellenőrzést végző alkalmazottak kövessék a kapott utasításokat vagy iránymutatást,
- eredményes végrehajtás igazolását, azaz, hogy milyen mértékben érték el a tervezett eredményeket – a tervezett intézkedéseknek a helyszíni operatív végrehajtást is tartalmazniuk kell,
- a tervezett intézkedések értékelését, hogy alkalmasak-e a *2017/625/EU rendelet* és az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv célkitűzéseinek megvalósításához,
- azonosítsa a jó gyakorlatokat, azokat terjessze.

Az éves audit program mindig egy meghatározott öt éves vizsgálati periódus részeként kerül összeállításra. A többéves perióduson belül az egyes években prioritást élvező szakterületek a *2017/625/EU európai parlament és tanács rendelet* hatálya alá tartozó ágazatokon belüli tevékenységi területeket, valamint a NÉBIH felügyelete alá tartozó agrárigazgatási ágazatokon belüli tevékenységi területeket, továbbá az élelmiszerlánc-felügyeleti feladatok ellátásában közreműködő szervek tevékenységi területeit alapul véve kerülnek kiválasztásra.

A kockázatalapú éves ellenőrzési programok tükrözik a jelenlegi és várható ellenőrzési prioritásokat.

Az audit programok magukban foglalják a horizontális ellenőrzések kombinációját az adott megyei/ járási hivatalok takarmányozási és élelmiszerjogi végrehajtási tevékenységeinek minden területén, és a fókuszált ellenőrzések (vertikális vagy részleges ellenőrzések)

részletesen értékelik a végrehajtási tevékenységek konkrét aspektusait. Az AO ellenőrzési programját megküldi az auditáltak részére, valamint az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkárnak, az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály főosztályvezetőjének, a NÉBIH Elnökhelyetteseknek, a szakmai igazgatóságoknak, továbbá a megyei kormányhivatalok növény- és talajvédelmi, földművelésügyi, élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatokat végző szervezeti egységeinek.

Az illetékes hatóság rendelkezésére álló források: a NÉBIH az auditokat saját költségvetéséből finanszírozza.

8.2 A megfelelő intézkedések megtételét biztosító intézkedések

Amennyiben az auditorok az audit során súlyos nem-megfelelőséget állapítanak meg, az auditált szervezetnek a legrövidebb időn belül (akár a jelentés visszamutatását megelőzően) intézkednie kell, és a végrehajtott intézkedésekről az AO-t tájékoztatnia kell. A végrehajtott intézkedést a jelentésben megfogalmazott valamennyi javaslattal összhangban készített intézkedési tervben is fel kell tüntetni.

Amennyiben az auditorok az auditok során nagyon súlyos nem megfelelést tárnak fel, az előző bekezdésben foglaltaknak megfelelően az auditált szervezetnek intézkednie kell, továbbá a vezető auditor, a helyszíni audit befejezését követően a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatni köteles az AO Osztályvezetőjét, a szakterületért felelős felső vezetőt, és az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkárát.

A sürgős, vagy azonnali intézkedést igénylő megállapítások esetén a tapasztalt nem megfelelés megszüntetése, vagy a szükséges megelőző intézkedések meghozatala érdekében akár konkrét intézkedések is megfogalmazhatók javaslatként.

Amennyiben az audit jelentés megállapításai alapján az auditált szervezetnek intézkednie szükséges, akkor az auditált szervezet köteles intézkedési tervet készíteni. Az AO az intézkedési tervet véleményezi, nyomonköveti, a végrehajtásért az auditált szervezet vezetője a felelős. Amennyiben az auditált szervezet az intézkedési tervben foglaltakat nem hajtotta végre, a téma súlyosságától függően, az auditprogram módosítása vagy a következő évi auditprogram tervezése során, kockázati tényezőként kell kezelni a témakört vagy az auditált szervezetet. Továbbá az intézkedési terv végre nem hajtásáról az AO tájékoztatja az Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkárát.

Mindezekon túl az intézkedési tervben vállalt megvalósulásának nyomon követése érdekében úgynevezett nyomon követési auditokat lehet végrehajtani. Az ilyen típusú auditok végrehajtásakor is érvényesülniük kell az auditokra vonatkozó tervezési és végrehajtási szabályoknak. A téma indokoltságától függően, nem szükséges önálló nyomonkövetési auditokat lefolytatni, azok kapcsolódhatnak más auditokhoz is.

Azon javaslatokról vagy intézkedésekről, melyre az auditáltak nem rendelkeznek hatáskörrel a NÉBIH felső vezetését és az élelmiszerlánc-felügyeletéért felelős helyettes államtitkárt a vezetői összefoglaló útján kell tájékoztatni, akik szükséges esetben rendelkeznek az intézkedések végrehajtásáról.

Az auditok során azonosított jó gyakorlatok terjesztéséről az AO a NÉBIH belső honlapjára történő feltöltéssel gondoskodik.

8.3 A független ellenőrzés és az átláthatóság biztosítása

8.3.1 Független felülvizsgálatok biztosítása

A NÉBIH audit rendszerének független felülvizsgálatára az Agrárminisztérium olyan független személyt jelölt ki, aki nem tartozik az auditáló szervezethez, illetve a belső auditok alá tartozó szervezetekhez, szakmailag elismert, megfelelő szakértelemmel és tapasztalattal rendelkezik az élelmiszerlánc-felügyelet és az agrárigazgatás területén, ismeri a NÉBIH belső audit eljárását és nem lát el irányító vagy felügyeleti feladatokat az auditált szervezetekkel kapcsolatban. A független felülvizsgálatok végrehajtását a NÉBIH útmutatóban szabályozta.

A független felülvizsgálatok célja, hogy

- objektíven értékelje az audit eljárás és az auditáló szervezet hatékonyságát, függetlenségét,
- visszajelzést adjon a folyamatos fejlesztéshez,
- biztosítsa arról az auditáló szervet, az illetékes hatóságot, illetve egyéb érdekelt feleket, hogy az audit eljárás a *2017/625/EU rendelet 6. cikkben* foglalt célkitűzéseket teljesíti.

A független felülvizsgáló minden ötéves audit cikluson belül két alkalommal végzi el az audit folyamat vizsgálatát.

A független felülvizsgálat kiterjed az audit eljárásra, beleértve az audit program kialakítását, az egyedi auditok tervezésére és végrehajtására, jelentéstételre és azok jóváhagyására, intézkedési tervekre és a nyomkövetésre, az összeférhetetlenségre, valamint azok kezelésére.

A fentiek megvalósítása érdekében a független felülvizsgáló vizsgálja:

- az auditok kockázat alapú tervezésének dokumentumait
- az audit programot, az audit eljárás dokumentálását, a jelentéseket és a nyomkövetést (follow up)
- az auditorok képzettségi szintjét és tapasztalatát
- az audit szervezetre vonatkozó külső és belső felülvizsgálatok eredményeit
- a korábbi független felülvizsgálati jelentéseket és azokra tett javító intézkedéseket.

A független felülvizsgálat interjúk keretében, illetve dokumentáció vizsgálatokkal történik.

A független felülvizsgálatot végző személyt 5 évre (az 5 éves audit ciklus időtartamára) az AM jelöli ki, az AO megkeresésére.

A független felülvizsgálatról a független felülvizsgáló jelentést készít, amelyet elektronikusan megküld az ÉFHÁT-nak, a NÉBIH elnökének, illetve elnökhelyetteseinek, az auditáló szerv vezetőjének és közvetlen felettesének.

8.3.2 Az átláthatóság biztosítása

Az éves audit programot az AO megküldi minden auditált részére, valamint az illetékes hatóság érintett szervezeteinek. Az egyes auditok végrehajtása előtt audit tervet kell készíteni. Az audit tervet - a dokumentációs auditok kivételével- az audit megkezdése előtt meg kell küldeni az auditált szervezetnek.

Az audit csak a tárgyban megadott témakörökre terjedhet ki.

Az audit végrehajtása az auditált szervezettel együttműködésben történik. Az auditált szervezetek minden eszközükkel kötelesek elősegíteni az auditok zökkenőmentes lebonyolítását. Az audit alatti szervezetek kötelesek az auditor feltett kérdéseire szóban vagy írásban válaszolni, a bekért dokumentumokat rendelkezésre bocsátani, a szükséges adatbázisok, események, létesítmények, helyszínek, tárgyak, eszközök megtekintését lehetővé tenni.

Az auditorok betartják a bizalmas ügykezelés szabályait. Az auditorok és szakterületi szakértők az audit során megszerzett információkat és az audit eredményeit nem használhatják fel személyes célokra, nem közölhetik olyan személyekkel vagy szervezetekkel, akik, vagy amelyek annak ismeretére nem jogosultak.

Az auditokról részletes jelentés készül. Az auditált fél részére megküldésre kerül a jelentés terv, melyet véleményezhet. Abban az esetben, ha az auditált szervezet és az auditor között – a kiegészítéseken, pontosításokon túl – a jelentés tartalmát illetően az egyeztetéseket követően is véleménykülönbség marad fenn, az auditált szervezet különvéleményt fogalmazhat meg. Az auditált szervezet által megfogalmazott különvélemény a jelentés részét kell, hogy képezze, azt a végleges jelentéshez csatolni kell.

9 A nemzeti ellenőrzési terv felülvizsgálata és kiigazítása

Az integrált többéves nemzeti ellenőrzési tervet legalább évente egyszer átfogóan felül kell vizsgálni. Ezen felül az illetékes hatóságnak folyamatosan vizsgálnia kell, hogy az előző felülvizsgálat óta nem merült-e fel olyan körülmény, amely indokolja a Terv módosítását.

Az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET) felülvizsgálatát évente a Rendszerszervezési és felügyeleti Igazgatóság végzi el. Az éves felülvizsgálaton túl az Audit Osztály az éves audit program témaköreit érintően felülvizsgálja az ITNET teljesülését.

Az alábbi esetekben az évi egyszeri átfogó felülvizsgálattól függetlenül vizsgálni kell, hogy szükséges-e a Terv módosítása:

- az ÉLBS felülvizsgálata után;
- új betegségek, növénykárosítók vagy egyéb kockázat jelentkezésekor;
- a tagállam illetékes hatóságait érintő bármely jelentős szerkezeti, irányítás- vagy működésbeli változásakor;
- az elvégzett feladatok, hatósági ellenőrzések eredményének tükrében;
- a Bizottság által a tagállamban elvégzett ellenőrzések eredményének tükrében;
- a tudományos eredmények következtében;
- valamely harmadik ország illetékes hatóságai által végzett hatósági ellenőrzések eredményei tükrében,
- az auditok eredményeinek tükrében,
- a tervet érintő új jogszabály megjelenésekor;
- ha a Bizottság módosítja a vonatkozó útmutató bármely lényeges elemét.

Az ITNET felülvizsgálata szorosan csatlakozik az Élelemiszerlánc-biztonsági Stratégiához, ebben a komplex célrendszerben minden program hatással van a másokra, így az ellenőrzési tervre is, dinamikusán együtt változó célrendszert alkotnak. Így az ÉLBS felülvizsgálata, az abban megfogalmazott célok módosulása hatással lehet az ITNET-re is.

A terv felülvizsgálata után – az éves átfogó felülvizsgálat esetében január 31-ig – az illetékes igazgatóságok észrevételeiket, javaslataikat megküldik a Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóságnak. Az észrevételek és javaslatok alapján a terv módosításáról a REFI és az érintett igazgatóságok döntenek.

Alapvető változtatások esetén, így a célrendszert érintő, vagy jelentős strukturális, működésbeli változások esetén, illetve amennyiben a szöveg több, mint 30%-a változtatásra kerül, a terv az Országos Főállatorvos jóváhagyásával módosulhat.

Egyéb esetekben, kisebb jelentőségű változtatások, a mellékleteket érintő aktualizációk esetén a NÉBIH Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság saját hatáskörben nyomonköveti a szükséges változtatásokat, és dokumentált, nyomonkövethető módon módosít a Terven.

Az elkészült terv 4 példányban kerül aláírásra, a példányok elhelyezése:

- Bizottság
- AM
- NÉBIH Elnök
- NÉBIH Rendszerszervezési és Felügyeleti Igazgatóság.

Ezen kívül a Terv publikálásra kerül a NÉBIH honlapján.

10 Mellékletek

1.melléklet: A Nemzeti Referencialaboratóriumok feladatai

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság nemzeti referencia laboratóriumi feladatai:

- Szarvasmarha- gümőkór diagnosztikai vizsgálata (56/2019 (XII.12.) AM rendelet; 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet);
- Brucellózis diagnosztikai vizsgálata (12/2008. (II. 14.) FVM rendelet; 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet);
- Lovak ragályos méhgyulladásának diagnosztikai vizsgálata (61/2002. (VIII. 1.) FVM rendelet);
- Takonykór diagnosztikai vizsgálata (113/2008. (VIII. 30.) FVM rendelet; 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet);
- Antimikrobiális rezisztencia referencia monitoring (2003/99/EK irányelv);
- Baromfipestis direkt és indirekt víruskimutatás (82/892/EEC irányelv, 163/2009. (XI.27.) FVM rendelet);
- Madárinfluenza direkt és indirekt víruskimutatás (2005/94/EK irányelv);
- Klasszikus sertéspestis direkt és indirekt víruskimutatás (2008/855/EK irányelv);
- Afrikai sertéspestis direkt és indirekt víruskimutatás (2002/60/EK irányelv);
- Kéknyelv betegség diagnosztikája (31/2009. (III. 27.) FVM rendelet; 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet);
- TSE diagnosztika (179/2009. (XII. 29.) FVM rendelet (módosította:22/2004. (II. 27.) FVM rendelet); 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet);
- Ragadós száj- és körömfájás diagnosztikája (81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet;23/2005. (III. 23.) FVM rendelet; 2003/85/EK tanácsi irányelv; 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet); 2004/68/EK tanácsi irányelv);
- Sertések hólyagos betegségének diagnosztikája (14/2003. (II. 14.) FVM rendelet; módosította a 63/2009. (V. 20.) FVM rendelet 34. § (2) bekezdése; 92/119/EGK tanácsi irányelv; 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet; 2004/68/EK tanácsi irányelv);
- Veszétség diagnosztikája (81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet; 164/2008 (XII. 20.) FVM rendelet).

A Borászati Igazgatóság nemzeti referencia laboratóriumi feladatai:

- A borágazat vonatkozásában felelős nemzeti hatóság hivatalos analízis elvégzésére jogosult laboratóriuma (1308/2013/EU rendelet (2013. december 17.) 146. cikk)
- A tagállam borágazat ellenőrzésére kijelölt összekötő szerve valamint az analitikai adatbank referencia módszereinek alkalmazója (555/2008/EK rendelet (2008. június 27.) 87. cikk)
- Szőlőminta-vétel, vinifikáció, izotópvizsgálatok elvégzése (555/2008/EK rendelet)

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság nemzeti referencia laboratóriumi feladatai:

- Tej és tejtermék (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/1. pontja²⁴);
- Tej és tejtermék idegenvíz tartalma (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/1. pontja²⁶);
- Baromfihús víztartalma (543/2008/EK rendelet);
- Tengeri biotoxin (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/3. pontja, 2017/625/EU rendelet);
- Maradék anyagok állati eredetű élelmiszerekben (béta-antagonisták; parazita-ellenes szerek; kokcidiosztatikumok beleértve a nitroimidazolonokat; nem-szteroid gyulladáscsökkentők; 96/23/EK irányelv, 2017/625/EU rendelet);
- Maradék anyagok állati eredetű élelmiszerekben (sztilbének származékai, észterei; pajzsmirigyműködést gátló hormonok; rezorcinsav laktonok beleértve a zeranolt; szedatív szerek; 10/2002. (I. 23.) FVM rendelet, 96/23/EK irányelv, 96/22/EK irányelv, 2017/625/EU rendelet, 2002/657/EK határozat);
- Kémiai elemek állati eredetű élelmiszerekben (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/5/d. pontja²⁶);
- Maradék anyagok állati eredetű élelmiszerekben (antibakteriális komponensek; szulfonamidok; kvinolonok; színezékek; karbadox; olaqvindox; CAP; dabzon; nitrofuránok; 37/2010/EU rendelet, 2017/625/EU rendelet);
- Kémiai elemek állati eredetű élelmiszerekben, nehézfémek (tápszerek és speciális táplálkozási célú élelmiszerekben, bébiételekben) (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/18. pontja²⁶, 2017/625/EU rendelet);
- Mikotoxinok állati eredetű élelmiszerekben és takarmányban (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/19. pontja²⁶);
- Policiklikus aromás szénhidrogének élelmiszerekben és takarmányokban (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/20. pontja²⁶, 2017/625/EU rendelet);
- Élelmiszerekben és takarmányokban előforduló dioxinok és poliklórozott bifenilek (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/21. pontja²⁶);
- Hormonok és béta-agonisták (882/2004/EK rendelet VII. melléklet²⁶ és 96/22/EK irányelv);
- Az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagok ellenőrzése (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/16. pontja²⁶);
- *Salmonella* (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/2. pontja²⁶);
- *Listeria monocytogenes* élelmiszerekben és takarmányokban (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/5. pontja²⁶);
- *Escherichia coli*, köztük a verotoxikus *E. coli* élelmiszerekben és takarmányokban (VTEC) baktériumok (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/7. pontja²⁶);
- *Campylobacter* élelmiszerekben és takarmányokban (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/8. pontja²⁶);
- Koaguláz-pozitív *Staphylococcus* baktériumok vizsgálata élelmiszerekben és takarmányokban (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/6. pontja²⁶);
- GMO (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/15. pontja²⁶, 1981/2006/EK rendelet)

---

²⁴ A 625/2017 rendeletben. 147. cikk értelmében a 882/2004/EK rendelet VII. mellékletben említett minden egyes európai referencialaboratórium kijelölése mindaddig érvényben marad, ameddig nem jelölnek ki ugyanazon a területen európai uniós referencialaboratóriumot e rendelet 93. cikkének megfelelően.

- Kagylók bakteriális vagy vírus kontaminációja (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/4. pontja²⁶)
- Talaj, takarmánynövények, nyers tej, zöldségfélék, gyümölcsfélék, gabonafélék, húsfélék, tojás, erdei termékek, hal, élelmiszer technológiai víz radioaktivitása (EURATOM 35-36. cikk; 2000/473/EURATOM)
- Takarmányokban előforduló állati fehérjék (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/11. pontja²⁶);
- Takarmány adalékok (882/2004/EK rendelet VII. melléklet 1/14. pontja²⁶, 1831/2003/EK rendelet II. melléklet);
- Takarmányok nehézfém tartalom (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/18. pontja²⁶)
- Mikotoxinok takarmányokban (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/19. pontja²⁶)
- Paraziták (különös tekintettel a *Trichinella* és az *Echinococcus* és *Anisakis* fajokra) (776/2006/EK rendelet VII. mellékletének I/9. pontja, 2017/625/EU rendelet);
- Méhbetegségek (87/2011/EU rendelet, 2017/625/EU rendelet);
- Halbetegségek diagnosztikája (2018/455/EU rendelet és 2017/625/EU rendelet)
- A növényegészségügyi felügyelet hatósági intézkedéseire (elsősorban a szaporítóanyag előállítás ellenőrzéséhez kapcsolódóan) háttér-vizsgálatok biztosítása és a termelésben jelentkező virológiai problémák felderítése 2016/2031/EU rendelete (2016. október 26.), 2017/625/EU rendelete (2017. március 15.))
- Gyümölcsfák, bogyóstermésűek, szőlő és szántóföldi növények zárlati és nem zárlati, vizsgálat köteles károsítók azonosítása, szaporítóanyagok növényegészségügyi vizsgálata 2019/2072/EU végrehajtási rendelete (2019. november 28.))
- Gabonafélék és takarmányok növényvédőszer-maradék tartalmának vizsgálata (882/2004/EK rendelet VII. melléklet III. fejezet 33. cikk²⁶);
- Peszticid-szermaradékok az állati eredetű élelmiszerekben és magas zsírtartalmú élelmiszercikkekben (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/17/b. pontja²⁶; 208/2011/EK; 396/2005/EK; 2006/130/EK);
- Gyümölcsök és zöldségek növényvédőszer-maradék tartalmának vizsgálata (882/2004/EK rendelet VII. melléklet III. fejezet 33. cikk²⁶)
- Egyetlen szermaradék vizsgálatára irányuló módszerek alkalmazása (882/2004/EK rendelet VII. melléklet III. fejezet 33. cikk²⁶)
- Gyümölcsfélék (fák és bogyósok) szaporítóanyagának zárlati és vizsgálatköteles vírusbetegségeinek biológiai tesztelésen alapuló diagnosztikája (2000/29/EK irányelv; 7/2001 FVM rendelet)
- Szántóföldi kultúrák vírusainak diagnosztikája ELISA módszerrel
- Zárlati és vizsgálatköteles növénykórokozó baktériumok diagnosztikája
- Zárlati és vizsgálatköteles növénypatogén vírusok, viroidok, fitoplazmák, gombák, rovarok, és fonalféreg diagnosztikája laboratóriumi módszerekkel.

2.melléklet: Az NRL-ek főbb adatai

Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság nemzeti referencialaboratóriumának neve	nemzeti referencialaboratórium feladata	EURL kapcsolattartók	NRL elérhetőség	NRL kapcsolattartók neve és e-mail címe	Honlap cím
Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Fémek és nitrogénvegyületek (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/18. pontja, 2017/625/EU rendelet);	DTU Danmarks Tekniske Universitet	analitikai_nrl@nebih.gov.hu	Lőrincz Anna lorincza@nebih.gov.hu Táborhegyi Éva taborhegyie@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Mikotoxinok és növényi toxinok (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/19. pontja)	RIKILT Nederlands instituut voor voedselveiligheid	analitikai_nrl@nebih.gov.hu	Lőrincz Anna lorincza@nebih.gov.hu Lorensik Sándor klorentsiks@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Baromfi idegenvíz	European Commission - Directorate-General for Agriculture and Rural Development - Directorate G - Markets and Observatories, Brüsszel, Belgium	analitikai_nrl@nebih.gov.hu	Schmidt Noémi schmidtn@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Karotinoidok, kokicidiosztatikumok	EURL JRC Directorate F - Health, Consumers and Reference Materials, Geel, Belgium	analitikai_nrl@nebih.gov.hu	Schmidt Noémi schmidtn@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Veterinary Faculty, University of Ljubljana, National Veterinary Institute, Institute for food safety, feed and environment, Food Safety Department	Tengeri biotoxin (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének 1/3. pontja, 2017/625/EU rendelet);	European Union Reference Laboratory for Marine Biotoxins, Vigo, Spanyolország	Jozica.Dolenc@vf.uni-lj.si	dr. Jožica Dolenc Jozica.Dolenc@vf.uni-lj.si	https://www.vf.uni-lj.si/
Toxicológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Maradékanyagok állati eredetű élelmiszerekben (Béta-agonisták, Parazita ellenes szerek, Kokcidiosztatikumok beleértve a Nitroimidazolokat, Nem szteroid gyulladáscsökkentők (96/23/EK irányelv, 2017/625/EU rendelet)	BVL Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Kusnyarik Éva, kusnyarike@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Toxicológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Maradékanyagok állati eredetű élelmiszerekben (Sztilbének és származékai, észterei, Pajzsmirigyműködést gátló hormonok, Rezorcinsav laktonok beleértve a zeranolt, Szedatív szerek) (10/2002. (I. 23.) FVM rendelet, 96/23/EK irányelv, 96/22/EK irányelv, 2017/625/EU rendelet, 2002/657/EK határozat)	RIKILT Nederlands instituut voor voedselveiligheid As of June 1st 2019, RIKILT and the Feed and Food Safety Laboratory of the NVWA will form a new institute: Wageningen Food Safety Research (WFSR)	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Kardos Valéria, kardosv@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	A feldolgozás során keletkező szennyező anyagok (PAH, furánok, MCPD) (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/20. pontja, 2017/625/EU rendelet)	DTU Danmarks Tekniske Universitet	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Kusnyarik Éva, kusnyarike@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Maradékanyagok állati eredetű élelmiszerekben (Antibakteriális komponensek, szulfonamidok, kvinolonok, színezékek, karbadox, olaqvindox, CAP, dabszon, nitrofuránok) (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/12 b). pontja, 96/23/EK irányelv, 2017/625/EU rendelet)	ANSES Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Fábián Krisztina. fabiankr@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Fémek és nitrogénvegyületek (Fémek élelmiszerekben) (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/18. pontja, 2017/625/EU rendelet);	DTU Danmarks Tekniske Universitet	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Nikodemusné Szekeres Rozália, szekeresr@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Mikotoxinok állati eredetű élelmiszerekben (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/19 pontja);	RIKILT Nederlands instituut voor voedselveiligheid	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Bodzás Annamária, bodzasa@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Toxikológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Élelmiszerekben és takarmányokban előforduló tartósan megmaradó halogénezett szerves szennyező anyagok (POP) (Dioxinok és PCB-k) (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/21. pontja);	CVUA Chemische und Veterinäruntersuchungsamt	toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu	Cseh Attila, csehat@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

<p>Toxicológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p>Az élelmiszerekkel rendeltetés-szerűen érintkezésbe kerülő anyagok ellenőrzése (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/16. pontja)</p>	<p>EURL Food Contact Materials European Commission Directorate General Joint Research Centre Directorate F - Health, Consumers and Reference Materials Unit Food and Feed Compliance</p>	<p>toxikologiai-nrl@nebih.gov.hu</p>	<p>Drávicki Marianna, draviczkim@nebih.gov.hu, Kardos Valéria, kardosv@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>
<p>Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p><i>Salmonella</i> (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/2. pontja);</p>	<p>Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Bilthoven, The Netherlands</p>	<p>emnrl@nebih.gov.hu</p>	<p>dr. Adrián Erzsébet adriane@nebih.gov.hu Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczszs@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>
<p>Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p><i>Listeria monocytogenes</i> (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/5. pontja);</p>	<p>ANSES — Laboratoire de sécurité des aliments, Maisons-Alfort, France</p>	<p>emnrl@nebih.gov.hu</p>	<p>Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczszs@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>
<p>Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p><i>Escherichia coli</i>, köztük a verotoxikus <i>E. coli</i> (VTEC) baktériumok (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/7. pontja);</p>	<p>Istituto Superiore di Sanità (ISS), Roma, Italy</p>	<p>emnrl@nebih.gov.hu</p>	<p>Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczszs@nebih.gov.hu dr. Adrián Erzsébet adriane@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>
<p>Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p><i>Campylobacter</i> (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének I/8. pontja);</p>	<p>Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), Uppsala, Sweden</p>	<p>emnrl@nebih.gov.hu</p>	<p>Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczszs@nebih.gov.hu dr. Gulyás Márta gulyasme@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>
<p>Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium</p>	<p>Koaguláz-pozitív Staphylococcus baktériumok vizsgálata (882/2004/EK rendelet VII. melléklet I/6. pontja);</p>	<p>ANSES — Laboratoire de sécurité des aliments, Maisons-Alfort, France</p>	<p>emnrl@nebih.gov.hu</p>	<p>Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczszs@nebih.gov.hu Fias Krisztina fiask@nebih.gov.hu</p>	<p>https://portal.nebih.gov.hu/</p>

Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	GMO (882/2004/EK rendelet VII. mellékletének 1/15.pontja, 1981/2006/EK rendelet)	The Joint Research Centre of the European Commission, Ispra, Italy	emnrl@nebih.gov.hu	Dr. Ujhelyi Gabriella ujhelyig@nebih.gov.hu Orova-Pechan Laura orova-pechanl@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium	Élelmiszer által közvetített vírusok (882/2004/EK rendelet VII. melléklet 1/22. pontja);	Livsmedelsverket, Uppsala, Sweden	emnrl@nebih.gov.hu	Sréterné dr. Lancz Zsuzsanna lanczsz@nebih.gov.hu Fias Krisztina fiask@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Radioanalitikai Referencia Laboratórium	Talaj, takarmánynövények, nyers tej, zöldségfélék, gyümölcsfélék, gabonafélék, húsfélék, tojás, erdei termékek, hal, élelmiszer technológiai víz radioaktivitása (EURATOM 35-36. Cikk; 2000/473/EURATOM).*	European Commission, Joint Research Centre, Institute for Reference Materials and Measurements	rrl@nebih.gov.hu	Ádámné Sió Tünde AdamneT@nebih.gov.hu Balatoni-Oláh Zita Balatoni-OlahZ@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
	* Nincs olyan EU jogszabály, ami alapján a radioizotópok mérésére ki lehetne nevezni akár nemzeti, akár EU-s referencia laboratóriumot			rrl@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Velencei Virologiai Laboratórium	A minőségi (certifikációs) szaporítóanyag előállítási rendszerbe bevonni szánt „pre-bázis anyanövény jelöltek” (gyümölcsfák és bogyósok) tilalmazott vírusainak és vírus-szerű betegségeinek biológiai vizsgálata; Szántóföldi növények vírusainak diagnosztikája ELISA-val	NVWA Food and Consumer Product Safety Authority-National Reference Centre (The Netherlands); Other members of the consortium: Centre for Plant Protection and Certification (Italy), National Institute of Biology (Slovenia)	vvl@nebih.gov.hu	MAROZSÁNNÉ TÓTH Zsuzsa, marozsannezs@nebih.gov.hu, ZSOVÁKNÉ HANGYÁL Rozália, zsovakner@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Egyetlen szermaradék vizsgálatra irányuló módszerek alkalmazása (2017/625/EU, 2011/208/EU)	EU Reference Laboratory for Single Residue Methods (EURL-SRM): CVUA Stuttgart	velence-analitika@nebih.gov.hu	Domak Zsuzsanna domakzs@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/nebih-eli-laboratoriumai
Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Peszticid-szermaradékok az állati eredetű élelmiszerekben és a magas zsírtartalmú élelmiszerekben (2017/625/EU, 2011/208/EU)	EU Reference Laboratory for Pesticides in Food of Animal Origin and Commodities with High Fat Content (EURL-AO), Chemisches und Veterinaeruntersuchungsamt Freiburg	velence-analitika@nebih.gov.hu	Domak Zsuzsanna domakzs@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/nebih-eli-laboratoriumai
Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Gyümölcsök és zöldségek növényvédőszer-maradék tartalmának vizsgálata (2017/625/EU, 2011/208/EU)	EU Reference Laboratory for Pesticide Residues in Fruit and Vegetables (EURL-FV); Universidad de Almeria	velence-analitika@nebih.gov.hu	Domak Zsuzsanna domakzs@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/nebih-eli-laboratoriumai
Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Gabonafélék és takarmányok növényvédőszer-maradék tartalmának vizsgálata (2017/625/EU, 2011/208/EU)	EU Reference Laboratory for Pesticides in Cereals and Feedingstuff (EURL-CF): Technical University of Denmark (DTU)	velence-analitika@nebih.gov.hu	Domak Zsuzsanna domakzs@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/nebih-eli-laboratoriumai

Növényegészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Különböző zárlati és gazdaságilag jelentős fonálférgék kimutatása és azonosítása 2019/2072/EU	Nematology Unit of ANSES Plant Health Laboratory (Rennes, France); Flanders Research Institute for Agriculture, Fisheries and Food (ILVO, Plant science Nematology Group) (Merelbeke, Belgium)	melikag@nebih.gov.hu	Dr. Bozsó Miklós bozsom@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Növényegészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Különböző zárlati és gazdaságilag jelentős kórokozó gombák kimutatása és azonosítása 2019/2072/EU	European Union Reference Laboratory for Fungi and Oomycetes, ANSES, Franciaország	melikag@nebih.gov.hu	Dr. Csertán-Halász Ágnes, halasza@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Növényegészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Zárlati vírusok, viroidok és fitoplazmák kimutatása és azonosítása 2019/2072/EU	NVWA Food and Consumer Product Safety Authority- National Reference Centre (The Netherlands); Centre for Plant Protection and Certification (Italy), National Institute of Biology (Slovenia)	melikag@nebih.gov.hu	dr. Krizbai László krizbail@nebih.gov.hu, Kriston Éva kristone@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Növényegészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Különböző zárlati károsító rovarok kimutatása és azonosítása 2019/2072/EU	European Union Reference Laboratory for Insects and Mites	melikag@nebih.gov.hu	Dr. Orosz Szilvia, oroszs@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Pécsi Növényegészségügyi Bakteriológiai Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium	Növénypatogén baktériumok kimutatása és azonosítása	European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) EPPO Panel on Diagnostics in Bacteriology , European Union Reference Laboratory for pests of plants on Bacteria (EURL) National Institute of Biology (Slovenia), Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture Department of Diagnostics (ÚKZÚZ)	ambrusa@nebih.gov.hu	Ambrus Ágnes, ambrusa@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Parazitológiai, Hal- és Méhbetegségek Nemzeti Referencia Laboratórium	Paraziták (776/2006/EK rendelet és 2017/625/EU rendelet)	Unit of Gastrointestinal and Tissue Parasitic Diseases of the Department of Infectious, Parasitic and Immunomediated Diseases, Istituto Superiore di Sanità(ISS)	parazita@nebih.gov.hu	Dr. Sréter Tamás, sretert@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Parazitológiai, Hal- és Méhbetegségek Nemzeti Referencia Laboratórium	Méhbetegségek (87/2011/EU rendelet és 2017/625/EU rendelet)	Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail Sophia-Antipolis Laboratory (ANSES) Honeybee Pathology Unit	parazita@nebih.gov.hu	Dr. Nóra Krejczinger, krejczingern@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Parazitológiai, Hal- és Méhbetegségek Nemzeti Referencia Laboratórium	Halbetegségek (2018/455/EU rendelet és 2017/625/EU rendelet)	Unit for Fish and Shellfish Diseases (EURL), National Institute of Aquatic Resources, Technical University of Denmark	parazita@nebih.gov.hu	Dr. Viktória Németh, nemethvi@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság nemzeti referencialaboratóriumának neve	nemzeti referencialaboratórium feladata	EURL kapcsolattartók	NRL elérhetőség	NRL kapcsolattartók neve és e-mail címe	Honlap cím
Bakteriológiai Laboratórium	Szarvasmarha-gümőkór diagnosztikai vizsgálata: 56/2019. (XII. 12.) AM rendelet a gümőkór elleni védekezésről 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól;	EU-RL for bovine tuberculosis, VISAVET	janosisz@nebih.gov.hu	Dr. Jánosi Szilárd, janosisz@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Bakteriológiai Laboratórium; Immunológiai Laboratórium	Brucellózis diagnosztikai vizsgálata: 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet az egyes Brucella fajok elleni védekezés részletes szabályairól; 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól;	EU-RL for Brucellosis, ANSES	janosisz@nebih.gov.hu denesb@nebih.gov.hu	Dr. Jánosi Szilárd, janosisz@nebih.gov.hu; Dr. Dénes Béla, denesb@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Bakteriológiai Laboratórium	Lovak ragályos méhgyulladásának diagnosztikai vizsgálata: 61/2002. (VIII. 1.) FVM rendelet az egyes állatok szaporításának, a szaporítóanyag felhasználásának, valamint behozatalának és kivitelének állategészségügyi feltételeiről	EU-RL for equine diseases other than african horse sickness : Contagious Equine Metritis, ANSES	janosisz@nebih.gov.hu	Dr. Jánosi Szilárd, janosisz@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Bakteriológiai Laboratórium; Immunológiai Laboratórium	Takonykór diagnosztikai vizsgálata: 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól;	EU-RL for equine diseases other than african horse sickness : Glanders and Melioidosis, ANSES	janosisz@nebih.gov.hu denesb@nebih.gov.hu	Dr. Jánosi Szilárd, janosisz@nebih.gov.hu; Dr. Dénes Béla, denesb@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Bakteriológiai Laboratórium	Antimikrobiális rezisztencia monitoring: Az Európai Parlament és a Tanács 2003/99/EK irányelve a zoonózisok és zoonózis-kórokozók monitoringjáról.; A BIZOTTSÁG VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA (2013. november 12.) a zoonózisbaktériumoknál és a kommenzális baktériumoknál előforduló antimikrobás rezisztencia nyomon követéséről és az arról való	EU-RL for Antimicrobial Resistance, National Food Institute	janosisz@nebih.gov.hu	Dr. Jánosi Szilárd, janosisz@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

	jelentéstételről (2013/652/EU);				
Virologiai Laboratórium	Halbetegségek 776/2006/EK rendelet, 882/2004/EK rendelet, 127/2008. (IX. 29.) 61.§1 FVM rendelet.	Danmarks Tekniske Universitet	malikp@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium	Baromfipestis direkt és indirekt víruskimutatás: 82/892/EEC irányelv 163/2009. (XI.27.) FVM rendelet a Newcastle-betegség elleni védekezés szabályairól	Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie (IZSVE) EU Reference Laboratory for Avian Influenza and Newcastle Disease	malikp@nebih.gov.hu balintad@nebih.gov.hu ursuk@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Bálint Ádám, balintad@nebih.gov.hu Dr. Ursu Krisztina, ursuk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium	Madárinfluenza direkt és indirekt víruskimutatás: 2005/94/EK irányelv 143/2007. (XII.4.) FVM rendelet a madárinfluenza elleni védekezés részletes szabályairól.	Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie (IZSVE) EU Reference Laboratory for Avian Influenza and Newcastle Disease	malikp@nebih.gov.hu balintad@nebih.gov.hu ursuk@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Bálint Ádám, balintad@nebih.gov.hu Dr. Ursu Krisztina, ursuk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium Immunológiai Laboratórium	Klasszikus sertéspestis direkt és indirekt víruskimutatás: 2008/855/EK irányelv; 75/2002 (VIII. 16.) FVM rendelet a klasszikus sertéspestis elleni védekezésről. 2013/764/EU BIZOTTSÁGI VÉGREHAJTÁSI HATÁROZAT (2013. december 13.) az egyes tagállamokban előforduló klasszikus sertéspestissel kapcsolatos járványügyi intézkedésekről.	Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover Institut für Virologie	malikp@nebih.gov.hu balintad@nebih.gov.hu denesb@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Bálint Ádám, balintad@nebih.gov.hu Dr. Dénes Béla, denesb@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Virologiai Laboratórium	Afrikai sertéspestis direkt és indirekt víruskimutatás: 2002/60/EK irányelv; 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet az afrikai sertéspestis elleni védekezésről.	Centro de Investigación en Sanidad Animal CISA-INIA, Ministry of Science and Innovation Valdeolmos, 8130, Madrid, SPAIN.	malikp@nebih.gov.hu balintad@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Bálint Ádám, balintad@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium	Kéknyelv-betegség diagnosztikája: 31/2009. (III. 27.) FVM rendelet a kéknyelv betegség elleni védekezésről; 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet harmadik országból származó élő patás állatok behozatalának és átszállításának szabályairól;	EU-RL for Bluetongue: Laboratorios de Sanidad y Genética Animal. EU-RL for African Horses sickness: Laboratorio de sanidad y producción de animal, Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural y Medio Marine 28110 Algete, Madrid - España	malikp@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium, Emlős-, Vad- és Baromfibetegségek Laboratóriuma	TSE diagnosztika: 179/2009. (XII. 29.) FVM rendelet a fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzéséről, az ellenük való védekezésről, illetve leküzdésükről (módosította: 22/2004. (II. 27.) FVM rendelet); 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól;	EU-RL for TSE: Istituto Zooprofilattico Sperimentale del Piemonte, Liguria e Valle d'Aosta	malikp@nebih.gov.hu szeredil@nebih.gov.hu szallase@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Szeredi Levente, szeredil@nebih.gov.hu Dr. Szállás Emília, szallase@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium	Ragadós száj- és körömfájás diagnosztikája: 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól; 23/2005. (III. 23.) FVM rendelet, (2003/85/EK tanácsi irányelv); a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésről; 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet harmadik országból származó élő patás állatok behozatalának és átszállításának szabályairól, (2004/68/EK tanácsi irányelv).	EU-RL for Foot and Mouth Disease: ANSES & CODA-CERVA	malikp@nebih.gov.hu locsmendig@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Locsmáncsi Gabriella, locsmendig@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Virologiai Laboratórium	<p>Sertések hólyagos betegsége diagnosztikája: 14/2003. (II. 14.) FVM rendelet a sertések hólyagos betegsége elleni védekezés szabályairól, módosította: 63/2009. (V. 20.) FVM rendelet 34.§ (2) bekezdése (92/119/EGK Tanácsi irányelv); 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelet harmadik országból származó élő patás állatok behozatalának és átszállításának szabályairól, (2004/68/EK tanácsi irányelv).</p>	EU-RL for SVD: ANSES & CODA-CERVA	malikp@nebih.gov.hu locsmandig@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Locsmándi Gabriella, locsmandig@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Virologiai Laboratórium	<p>Veszétség diagnosztikája: 81/2002. (IX.4.) FVM rendelet a zoonózisok elleni védekezés állategészségügyi feladatairól; 164/2008 (XII. 20.) FVM rendelet a veszétség elleni védekezés részletes szabályairól .</p>	EU-RL for Rabies: AFFSA Nancy Laboratoire d'études sur la rage et la pathologie des animaux sauvages, F- 54220 Malzéville - France	malikp@nebih.gov.hu kocsisme@nebih.gov.hu	Dr. Malik Péter, malikp@nebih.gov.hu Dr. Kocsis Melinda, kocsisme@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

Borászati és Alkoholos Italok Igazgatóság nemzeti referencialaboratóriumának neve	nemzeti referencialaboratórium feladata	EURL kapcsolattartók	NRL elérhetőség	NRL kapcsolattartók neve és e-mail címe	Honlap cím
Minőség és Eredetvédelmi Osztály	a borágazat vonatkozásában felelős nemzeti hatóság hivatalos analízis végzésére jogosult laboratóriuma (az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1308/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) 146. cikk)		bor@nebih.gov.hu	Mészáros Kálmán, meszarosk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Minőség és Eredetvédelmi Osztály	a tagállam borágazat ellenőrzésére kijelölt összekötő szerve, az analitikai adatbank referencia módszereinek alkalmazója, szőlőminta-vétel, vinifikáció, izotópvizsgálat végzése az adatbank részére (a BIZOTTSÁG 555/2008/EK RENDELETE (2008. június 27.) 87. cikk)		bor@nebih.gov.hu	Mészáros Kálmán, meszarosk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Minőség és Eredetvédelmi Osztály	Szeszes italok ellenőrzése, a szeszes italok meghatározásáról, leírásáról, megjelenítéséről, jelöléséről, a szeszes italok elnevezésének használatáról az egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során, a szeszes italok földrajzi árujelzőinek oltalmáról, a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és desztillátumok használatáról az alkoholtartalmú italokban, valamint a 110/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2019/787 (2019. április 17.) AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) rendelete 43. cikk szerint		bor@nebih.gov.hu	Mészáros Kálmán, meszarosk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Minőség és Eredetvédelmi Osztály	A hungarikum pálinkák oltalma vonatkozásában (a pálinkáról, a törkölypálinkáról és a Pálinka Nemzeti Tanácsról szóló 2008. évi LXXIII. törvény)		bor@nebih.gov.hu	Mészáros Kálmán, meszarosk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/
Minőség és Eredetvédelmi Osztály	Az ízesített borászati termékek vizsgálata és ellenőrzése (az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 251/2014/EU RENDELETE (2014. február 26.) 31.cikk)		bor@nebih.gov.hu	Mészáros Kálmán, meszarosk@nebih.gov.hu	https://portal.nebih.gov.hu/

3.melléklet: A hatósági laboratóriumok egyéb feladatai

Az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság egyéb laboratóriumi feladatai:

- Zoonózisok (lépfene, takonykór, campylobacteriosis, leptospirosis, listeriosis, ornithosis, Q-láz, szalmonellózis és kórokozója, yersiniosis) vizsgálata;
- Vér- és tejminták szerológiai és virológiai vizsgálata;
- Szervminták bakteriológiai és virológiai vizsgálata;
- Tej, különböző váladék-, bélsár-, és vizeletminták bakteriológiai és mikológiai vizsgálata;
- A haszon- és vadon élő állatok fertőző eredetű betegségeinek megállapítása, illetve egyes kórokozók gyanújának kizárása molekuláris biológiai módszerekkel;
- Állati szaporítóanyagok bakteriológiai, virológiai, szerológiai és mikológiai vizsgálata;
- Takarmányok és itatóvíz mikrobiológiai és kémiai vizsgálata, haszon- és vadon élő állatok nem fertőző eredetű betegségeinek megállapítása, illetve egyes kórokozók gyanújának kizárása, műszeres analízissel és hagyományos kémiai módszerekkel;

Az Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság egyéb laboratóriumi feladatai:

- Hatósági döntés előkészítéshez élelmiszer, takarmány, állati szövetek valamint környezeti minták vizsgálata;
- Monitoring vizsgálatok elvégzése a kémiai biztonság, mikrobiológia, GMO, analitika, reziduum-toxicológia, radioanalitika és takarmány területeken;
- Speciális mikrobiológiai vizsgálatok (toxinok kimutatása) végzése országos illetékességgel;
- A 99/2003/EK irányelv által előírt, élelmiszer által közvetített zoonotikus kórokozók monitoring vizsgálata országos illetékességgel;
- Élelmiszerből, takarmányból, állati eredetű mintákból izolált Salmonella törzsek szerotípusának meghatározása, beleértve a nemzeti Salmonella gyérítési programokhoz kapcsolódó vizsgálatokat is;
- Genetikailag módosított összetevők jelenlétének kimutatása, mennyiségi meghatározása élelmiszerek és takarmányok vonatkozásában;
- A 98/83/EK irányelv 6. cikkében meghatározott megfeleléségi pontot követően az élelmiszer- és takarmányipari vállalkozók által felhasznált víz hatósági vizsgálata;
- Élelmiszeripari-vállalkozóktól származó ivóvíz minták vizsgálata;
- Gombamérgezések laboratóriumi vizsgálata;
- Élelmiszerek és takarmányok entomológiai vizsgálata;
- Házi- és vadonélő emlősök és madarak, valamint élelmiszerek parazitológiai vizsgálata.
- Fertőtlenítő- vagy tisztító-fertőtlenítőszeres mikrobiológiai hatásvizsgálata.

- zárlati károsítók kimutatása, azonosítása, az egyéb nem honos, az országba való bekerülésük esetén veszélyt jelentő károsítók identifikációs módszereik adaptálása;
  - ellenőrző, megerősítő vizsgálatok végzése;
  - certifikációs ellenőrző vizsgálatok;
  - speciális laboratóriumi és a megyei laboratóriumi diagnosztikai tevékenység országos koordinálása;
  - vidéki laboratóriumok eredményét megerősítő (szuper)vizsgálatok végzése,
  - zárlati és nem zárlati vizsgálatköteles károsítók speciális műszerezettséget vagy speciális ismereteket igénylő vizsgálata, azonosítása;
  - felderítési módszerek kidolgozása.
  - talaj, felszíni-, öntöző- és talajvíz, szennyvíz, szennyvíziszap, hígtrágya, műtrágya és talajjavító anyagok mintavétele, valamint vizsgálatai;
  - növények nitrát- és nehézfém-tartalom vizsgálata növényvédőszer-maradék ellenőrzés céljából vett mintákból.
- állami feladat keretében országos hatáskörben végzi a Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer (TIM) mintáinak talajbiológiai és mikrobiológiai vizsgálatát,
  - valamint hatósági intézkedést megalapozó talajbiológiai és mikrobiológiai vizsgálatokat végez.
  - talajminták fizikai, kémiai, biológiai és mikrobiológiai vizsgálatainak végzése
  - talajvédelmi intézkedést megalapozó vizsgálatok:
  - szennyvíz, szennyvíziszap termőföldre történő kihelyezését megalapozó talaj toxicitási vizsgálatok végzése, kihelyezés utáni monitoring vizsgálatok végzése
  - szennyeződés gyanús területek talajainak toxicitási vizsgálata
  - engedélyezési eljárást megalapozó vizsgálatok:
  - új termésközelítő anyagok (növénykondicionáló készítmények, talajkondicionáló készítmények, mikrobiológiai készítmények, termesztő közegek, komposztok, gilisztahumusz, szerves trágya, talajjavító anyagok) forgalombahozatali és felhasználási engedélyhez szükséges mikrobiológiai, biológiai és hatékonysági vizsgálatok végzése.
  - forgalomban levő termésközelítő anyagok hatósági ellenőrző vizsgálata.
  - hazai és import termékek, élelmiszerek, takarmány, és egyéb termék növényvédőszer-maradék vizsgálata
  - a kereskedelmi forgalomban lévő növényvédőszer készítmények minőségellenőrzését országos hatáskörrel a NÉBIH ÉLI Velencei Növényvédőszer-analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium végzi.
  - részvétel a tömeges halpusztulások kivizsgálásában a *2013. évi CII. törvény* és a *133/2013. (XII. 29.) VM rendelet* alapján;
  - piacfelügyeleti ellenőrzésekhez az egyes alga törzsek archiválása a *36/2006. (V. 18.) FVM rendelet* a termésközelítő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról. *2. sz. melléklet 8.12. pont* alapján.

Az Állatgyógyászati Készítményeket Ellenőrző Laboratórium és Állatkísérleti Telep feladatai:

- Az állatgyógyászati készítmények forgalomba hozatalára és törzskönyvezésére vonatkozó nemzeti-, kölcsönös elismerésen alapuló eljárás (MRP) és decentralizált engedélyezési eljárás (DCP) keretében az állatgyógyászati készítmények törzskönyvi mintáinak, a készítmény alapanyagainak, közti termékeinek vagy más összetevőinek teljes körű vizsgálata, az állatgyógyászati készítmények és alapanyagai minőség-ellenőrzésére szolgáló vizsgálati módszerek értékelése, az oltóanyagok európai uniós szintű tételes felszabadítása (OCABR/OBPR) (2001/82 EK irányelv);
- Hatósági felügyelet keretében vett állatgyógyászati készítmények mintáinak vizsgálata: piacfelügyeleti ellenőrzés keretében végzett vizsgálatok, minőségi hiba kivizsgálása, oltóanyagok tételes felszabadítása (OCABR), szűrőpróbaszerű ellenőrzés;
- Együttműködés a kölcsönös elismerési eljárással engedélyezett készítmények (MRP/DCP program), a központi eljárással engedélyezett készítmények (CAP program) és a nemzeti eljárással engedélyezett készítmények (MSS program), az Európai Unió tagállamainak területére kiterjedő piacfelügyeleti vizsgálataiban, a gyógyszerkönyvi referencia-anyagok hatóanyag-tartalmának meghatározásában (CRS és BSP programokban) és a nemzetközi OMCL körvizsgálatokban (PTS programban);
- Az állatgyógyászati készítmények alkalmazása során fellépő feltételezett mellékhatások figyelőrendszerének működtetéséhez kapcsolódóan, részvétel a bejelentések kivizsgálásában: a feltételezett mellékhatást kiváltó állatgyógyászati készítmény vizsgálata (183/2005/EK rendelet);
- Az Európai Unióban az állatgyógyászati készítmények vizsgálatára a Hivatalos Gyógyszerellenőrző Laboratóriumok Hálózata (OMCL_Network) hivatott, ennek a hálózatnak tagja az ÉLI ÁKEL gyógyszeranalitikai és immunológiai laboratóriuma is. A laboratóriumok tevékenységüket az MSZ EN ISO/IEC 17025 szabvány követelményeinek és az Európa Tanács mellett működő Európai Gyógyszerminőségügyi Igazgatóság (European Directorate for the Quality of Medicines; EDQM) szakmai és minőségügyi irányelveinek megfelelően végzik. A laboratóriumok az EDQM által tanúsított laboratóriumok.

4. melléklet: Eljárásrendek, útmutatók jegyzéke

Sorszám	Eljárásrend/Útmutató címe	Célközönség	Szakterület
01.	EK műtrágyák hatósági ellenőrzése	felügyelők	Talajvédelem
02.	Engedélyköteles terménövelő anyagok hatósági ellenőrzése	felügyelők	Talajvédelem
03.	A növényvédő szer gyártó és kiserelő üzemek ellenőrzése során követendő eljárásrend	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
04.	A mezőgazdasági repülés hatósági felügyelete során követendő eljárásrend	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
05.	Eljárásrend a vélhetően növényvédelmi tevékenység következményeként történt méhmergezések kivizsgálására	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
06.	Útmutató a növényvédő szerek felhasználhatósági (eltarthatósági) idejének változásával és a felhasználhatósági idő meghosszabbításával kapcsolatos eljárások lefolytatásához	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
07.	A növényvédelmi tevékenység telephelyi ellenőrzése során követendő eljárásrend	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
08.	Növényvédő szer forgalmazásának ellenőrzése során követendő eljárásrend	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
09.	Útmutató a növényvédelmi-növényorvosi vény ellenőrzéséhez	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
10.	HNNEK (Hatósági Növényvédő szer és Növényvédőszer-maradék ellenőrzés kézikönyv)	növényvédelmi felügyelők	növényvédőszer-maradék
11.	A parlagfű elleni védekezés elmulasztása esetén követendő eljárásrend belterületi ingatlanokra vonatkozóan	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
12.	A parlagfű elleni védekezés elmulasztása esetén követendő eljárásrend külterületi ingatlanra vonatkozóan	növényvédelmi felügyelők	növényvédelem
13.	Eljárásrend az Országos Borszakértő Bizottság (OBB) alapfeladat ellátásának szabályozott működésére	Az OBB munkájában résztvevők	Borászati termékek érzékszervi bírálata
14.	Eljárásrend az EMGA támogatási kérelméhez szükséges hatósági bizonyítvány kiadásához (02.6/16261-1/2014.)	Hatósági ellenőrzésben és ügyintézésben résztvevők, vállalkozók (BAII Borászati és Alkoholos Ital Ellenőrzési Osztály, Alkoholos Ital Hatósági Osztály)	EMGA támogatáshoz kapcsolódó ügyintézés
15.	Eljárásrend a Magyarország területére behozott borászati termékekre vonatkozó igazolás kiadásához (02.6/11023-1/2015.)	A hatósági ügyintézésben résztvevő BAII dolgozók, vállalkozók	Külföldi bor behozatalával kapcsolatos hatósági munka
16.	Eljárásrend azonosítatlan bevételek kezelésére módosítás (02.6/18002-1/2014., 02.6/8316-1/2017.)	Kijelölt felelősök (BAII gazdasági ügyeken dolgozók)	gazdasági ügyek intézése

17.	Eljárásrend az engedélyezési eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak befizetésére (02.6/8315-1/2017.)	Kijelölt felelősök (BAII gazdasági ügyeken dolgozók, mintaátvételen dolgozók)	borászati termékek engedélyezésével kapcsolatos gazdasági ügyek, mintaátvétel
18.	Belső utasítás Ügyfélfogadás rendjéről (02.6/7488-1/2012)	Mintaátvételen dolgozó munkatársak, vezetők	mintakezelés
19.	Belső utasítás A kiszerelt borászati termékek ellenőrzése során vett minták kezelésére (02.6/8460-1/2012)	borászati felügyelők	ellenőrzés, mintavételezés
20.	Hatósági útmutató a borászati és alkoholos italok mintavételéhez (02.6/4189-1/2016.)	borászati felügyelők	ellenőrzés, mintavételezés
21.	Hatósági útmutató a borászati üzemek ellenőrzéséhez (02.6/4189-4/2016.)	borászati felügyelők	ellenőrzés, mintavételezés
22.	Hatósági útmutató pálinka előállító üzemek ellenőrzéséhez (02.6/4189-3/2016.)	borászati felügyelők	ellenőrzés, mintavételezés
23.	Hatósági útmutató borok peszticid vizsgálat céljából történő mintavételhez (02.6/4189-2/2016.)	borászati felügyelők	ellenőrzés, mintavételezés
24.	RASFF működési rend	A hazai RASFF kapcsolattartó csoport tagjai	Élelmiszerlánc
25.	RASFF útmutató	Nébih vezetők és a RASFF csoport tagjai	Élelmiszerlánc
26.	Útmutató a vendéglátás és étkeztetés jó higiéniai gyakorlatához	felügyelők, vállalkozók	vendéglátás
27.	Útmutató az élelmiszer közvetítette megbetegedések és azok gyanújának vizsgálatához az élelmiszerláncban	hatósági felügyelők, állatorvosok	vendéglátás
28.	Az élelmiszerláncban alkalmazott fertőtlenítő hatású szerek felhasználásának ellenőrzésére, hatékonyságuk laboratóriumi vizsgálatára és az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek szükséges intézkedéseinek megtételére vonatkozó eljárásrend	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszerlánc
29.	Készételek érzékszervi vizsgálatának mintavételi eljárásrendje Felmérő monitoring vizsgálat	hatósági felügyelők, állatorvosok	vendéglátás
30.	Útmutató az élelmiszeripari-vállalkozások ivóvízellátásának hatósági felügyeletéhez	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszerlánc
31.	Családi gazdaságok nyilvántartási rendszer felhasználói kézikönyv	járási hivatalok	földművelésügy
32.	Szakmai útmutató az 50/2004. (IV.22.) FVM rendelet szerinti engedélyes zöldségpalánta előállító és forgalmazó üzemek ellenőrzéséről, és a palánta minősítéséről	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag felügyelet
33.	Szakmai útmutató a tanúsítványok kiadásának és elszámolásának rendjéről a dísznövény és zöldség szaporítóanyagok harmadik országban történő forgalmazásához	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag felügyelet
34.	Szakmai útmutató a 45/2011. (IV.11.) FVM rendelet szerinti dísznövény, valamint az 50/2004. (IV.22.) FVM rendelet szerinti zöldségpalánta szaporítóanyag szemlék	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag

	időzítéséről		felügyelet
35.	Mezei nyúl kiszállítási eljárásrend és karanténtelegek aktualizálása 2018	megyei/járási hatósági állatorvosok	export
36.	Vaddisznó testtel és nyers hússal való eljárásrend	Hatósági állatorvosok	járványvédelem
37.	Nemzeti Klasszikus Sertéspestis és Afrikai Sertéspestis Szakértői Csoport határozati javaslatai és útmutató a járványvédelmi alapelvekről	Hatósági állatorvosok	járványvédelem
38.	Madárinfluenza készenléti terv - aktualizált	A járvány leküzdésében érintett szereplők	járványvédelem
39.	Járványügyi monitoring tervek (kéknyelv, TSE, veszettség, klasszikus sertéspestis, szalmonella, madárinfluenza, halbetegségek, Brucella melitensis, Aujeszky, B.suis és PRRS, KSP és ASP, gümőkór, Echinococcus, Trichinella, méhek)	Hatósági és jogosult állatorvosok	járványvédelem
40.	Minőségirányítási kézikönyv eljárásrend a minőségirányítási rendszer keretén belül végzett audit folyamatról	NÉBIH, megyei kormányhivatalok, járási hivatalok, ÉLBC, ökológiai tanúsító szervezetek	audit
41.	Minőségirányítási eljárás ME 7.5 Dokumentumok, adatok és minőségirányítási feljegyzések kezelése	NÉBIH, megyei kormányhivatalok, járási hivatalok, ÉLBC, ökológiai tanúsító szervezetek	audit
42.	Minőségirányítási eljárás ME 8.5 Auditok lefolytatása	NÉBIH, megyei kormányhivatalok, járási hivatalok, ÉLBC, ökológiai tanúsító szervezetek	audit
43.	Minőségirányítási eljárás ME9 Teljesítményértékelés	NÉBIH, megyei kormányhivatalok, járási hivatalok, ÉLBC, ökológiai tanúsító szervezetek	audit
44.	Útmutató a 882/2004/EK rendelet 4. cikk (6) bekezdése alapján végzett belső auditok független felülvizsgálatához	NÉBIH Audit Önálló Osztály, NÉBIH Elnök, Agrárminisztérium Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős Helyettes Államtitkár, Hatósági főállatorvosi Osztály	audit
45.	Állategészségügyi Határállomások Kézikönyve	Állategészségügyi határállomási tisztviselők	állategészségügy
46.	ASP Kártalanítás - Járványügyi intézkedésekhez kapcsolódó kártalanításokkal kapcsolatos szakmai iránymutatás	Megyei KH és járási hivatalok hatósági állatorvosai	állategészségügy
47.	Útmutató az agrár-környezetgazdálkodási támogatás ellenőrzéséhez Adminisztratív ellenőrzés	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
48.	AKG referenciaelemek ellenőrzése A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme Adminisztratív ellenőrzés	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
49.	Az integrált növényvédelem általános elveinek betartása - Útmutató az adminisztratív referencia ellenőrzés jegyzőkönyvének kitöltéséhez	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
50.	Útmutató az agrár-környezetgazdálkodási támogatás ellenőrzéséhez Helyszíni ellenőrzés	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt

			feladatok
51.	Az integrált növényvédelem általános elveinek betartása - Útmutató a referencia ellenőrzés jegyzőkönyvének kitöltéséhez	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
52.	AKG referenciaelemek ellenőrzése A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme Helyszíni ellenőrzés	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
53.	Ökológiai termelésre történő áttérés, ökológiai termelés fenntartása támogatás ellenőrzési útmutató	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
54.	Ökológiai termelés támogatás helyszíni ellenőrzése - Növényvédőszer használatra vonatkozó minimumkövetelmények	felügyelők	delegálási szerződésben foglalt feladatok
55.	Mintavételi útmutató az antimikrobiális rezisztencia monitoring (ARM) során vizsgálandó friss (nyers) hús minták vételéhez és laboratóriumba szállításához	hatósági felügyelők, hatósági állatorvosok	állategészségügy
56.	Mintavételi útmutató az antimikrobiális rezisztencia monitoring (ARM) során vizsgálandó vakbélminták vételéhez és laboratóriumba szállításához	hatósági felügyelők, hatósági állatorvosok	állategészségügy
57.	Szakmai útmutató a dísznövény szaporítóanyagok mintavételéről	felügyelők	dísznövény szaporítóanyag (amely nem része az ITNET jelentésnek, mert nem élelmiszer)
58.	Útmutató - Növényvédőszer ellenőrzési nemzeti hatósági monitoring terv	felügyelők, KÜI, hatósági mintavevők	növényvédelem
59.	Útmutató - Növényvédőszer-maradék nemzeti hatósági monitoring terv - Növényi termékek, növényi- és állati eredetű feldolgozott élelmiszerek, takarmányok	felügyelők, KÜI, NTAI, hatósági mintavevők	növényvédelem
60.	A reziduum-toxicológiai monitoring ellenőrzési tervben szereplő laboratóriumi vizsgálatokra és az azt követő hatósági intézkedésekre vonatkozó eljárásrend	Hatósági felügyelők	élelmiszerlánc
61.	Útmutató - Szeszes Ital előállító és forgalmazó létesítmények ellenőrzéséhez	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
62.	Útmutató - Borászati üzemek ellenőrzéséhez	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
63.	Kémiai élelmiszer-biztonsági monitoring útmutató 2018.	Központi mintavevők	élelmiszerlánc
64.	Útmutató a piacfelügyeleti mintavételi tervhez	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
65.	Mintavételi útmutató a GMO ellenőrzési tervhez	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
66.	Állati eredetű élelmiszerek Magyarországról harmadik országokba irányuló exportjára vonatkozó eljárásrend	hatósági állatorvosok	élelmiszer és állategészségügyi nyomomonkövetés

67.	Vámuniós (Eurázsiai Gazdasági Unió) export eljárásrend	hatósági állatorvosok, vállalkozás és területileg illetékes hatóság	élelmiszer és állategészségügyi nyomkövetés
68.	Állatszállítási útmutató	hatósági állatorvosok	állatvédelem
69.	Gyakorlati iránymutatás a kifejlett szarvasmarhák szállításra való alkalmasságának értékeléséhez	hatósági állatorvosok	állatvédelem
70.	Itató berendezések	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
71.	Rituális vágás útmutató	hatósági állatorvosok, vállalkozás és területileg illetékes hatóság	állatvédelem, élelmiszer
72.	Kiegészítő útmutató a hosszútávú- és export-állatszállítások állatvédelmi ellenőrzéséhez	hatósági állatorvosok	állatvédelem
73.	Útmutató vágóhidak, illetve prêmes állat leölő létesítmények állatjóléti szempontból történő engedélyezéséhez az állatok leölésük során való védelméről szóló 1099/2009/EK tanácsi rendelet előírásai alapján	hatósági állatorvosok	állatvédelem
74.	Kereskedelmi célú kutyaszállítás eljárásrend	hatósági állatorvosok	állatvédelem
75.	Szakmai útmutató az 50/2004. (IV.22.) FVM rendelet szerinti engedélyes zöldségpalánta előállító és forgalmazó üzemek ellenőrzéséről, és a palánta minősítéséről	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag felügyelet
76.	Szakmai útmutató a tanúsítványok kiadásának és elszámolásának rendjéről a dísznövény és zöldség szaporítóanyagok harmadik országban történő forgalmazásához	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag felügyelet
77.	Szakmai útmutató a 45/2011. (IV.11.) FVM rendelet szerinti a dísznövény, valamint az 50/2004. (IV.22.) FVM rendelet szerinti zöldségpalánta szaporítóanyag szemlék időzítéséről	felügyelők	kertészeti szaporítóanyag felügyelet
78.	Szakmai útmutató - gyümölcsfaiskola I - II.	felügyelők	gyümölcs szaporítóanyag
79.	Szakmai útmutató - függőcímkek kiállításához	felügyelők	szőlő-gyümölcs szaporítóanyag
80.	Szakmai útmutató - gyümölcs törzsültetvény szemle	felügyelők	gyümölcs szaporítóanyag
81.	Szakmai útmutató - szőlő törzs_standard ültetvény szemle	felügyelők	szőlő szaporítóanyag
82.	Szakmai útmutató - szőlőiskola I-II. szemle	felügyelők	szőlő szaporítóanyag
83.	Szakmai útmutató - ültetési anyag minősítés	felügyelők	szőlő szaporítóanyag
84.	Fémzárolási szabályzat	felügyelők	vetőmag minősítő
85.	Szántóföldi ellenőrzési szabályzat	felügyelők	vetőmag minősítő

86.	Minőségellenőrzési terv mintavételi útmutató (2019)	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
87.	Radioanalitikai mintavételi tervhez mintavételi útmutató (2019)	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
88.	Perklorát vizsgálathoz mintavételi útmutató (2020)	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
89.	Antibiotikum rezisztencia monitoring mintavételi útmutató (2019)	Központi mintavevők / hatósági mintavevők	élelmiszerlánc
90.	A baromfi vágó, -daraboló üzemek hatósági ellenőrzésének eljárásrendje	területileg illetékes hatóság	élelmiszer
91.	Bejelentésköteles élelmiszer-előállító üzemek, élelmiszer-csomagolóanyag gyártó, forgalomba hozó, és az élelmiszer-iparban felhasználható fertőtlenítőszeret előállító létesítmények bejelentésének és nyilvántartásba vételének eljárásrendje	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
92.	A csíratermelő létesítmények és a csíráztatásra szánt magvak forgalmazásának hatósági ellenőrzésére vonatkozó eljárásrend	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
93.	Élelmiszer adalékanyagok hatósági ellenőrzésére vonatkozó eljárásrend	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
94.	Útmutató az élelmiszer közvetítette megbetegedések és azok gyanújának vizsgálatához az élelmiszerláncban	hatósági felügyelők, állatorvosok	vendéglátás, élelmiszer
95.	Élelmiszerekkel rendeltetés-szerűen érintkezésbe kerülő anyagok hatósági ellenőrzésére vonatkozó eljárásrend	Központi mintavevők, hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszerlánc
97.	Földrajzi árujelzővel és hagyományos különleges termék jelzővel ellátott élelmiszerek hatósági ellenőrzésére vonatkozó útmutató	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
99.	A HACCP alapú eljárások hatósági felülvizsgálatára vonatkozó eljárásrend	területileg illetékes hatóság	élelmiszer
100.	A végső fogyasztóknak vagy a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek szánt halászati és akvakultúra-termékek jelölésére vonatkozó szabályok	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
101.	A hatósági felügyeletben alkalmazott mérőeszközökre és a hőmérők ellenőrzésére vonatkozó szabályok	hatósági felügyelők, állatorvosok	élelmiszer
103.	Készételek érzékszervi vizsgálatának mintavételi eljárásrendje - Felmérő monitoring vizsgálat	hatósági felügyelők, állatorvosok	vendéglátás
104.	A tojászsomogó és a tojástermék előállító létesítmények hatósági ellenőrzésének eljárásrendje	területileg illetékes hatóság	élelmiszer
105.	Szankció katalógus az ökológiai tanúsító szervezetek részére	ökológiai tanúsító szervezetek	ökológiai termelés
106.	Mintavételi eljárásrend az ökológiai tanúsító szervezetek részére	ökológiai tanúsító szervezetek	ökológiai termelés